

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

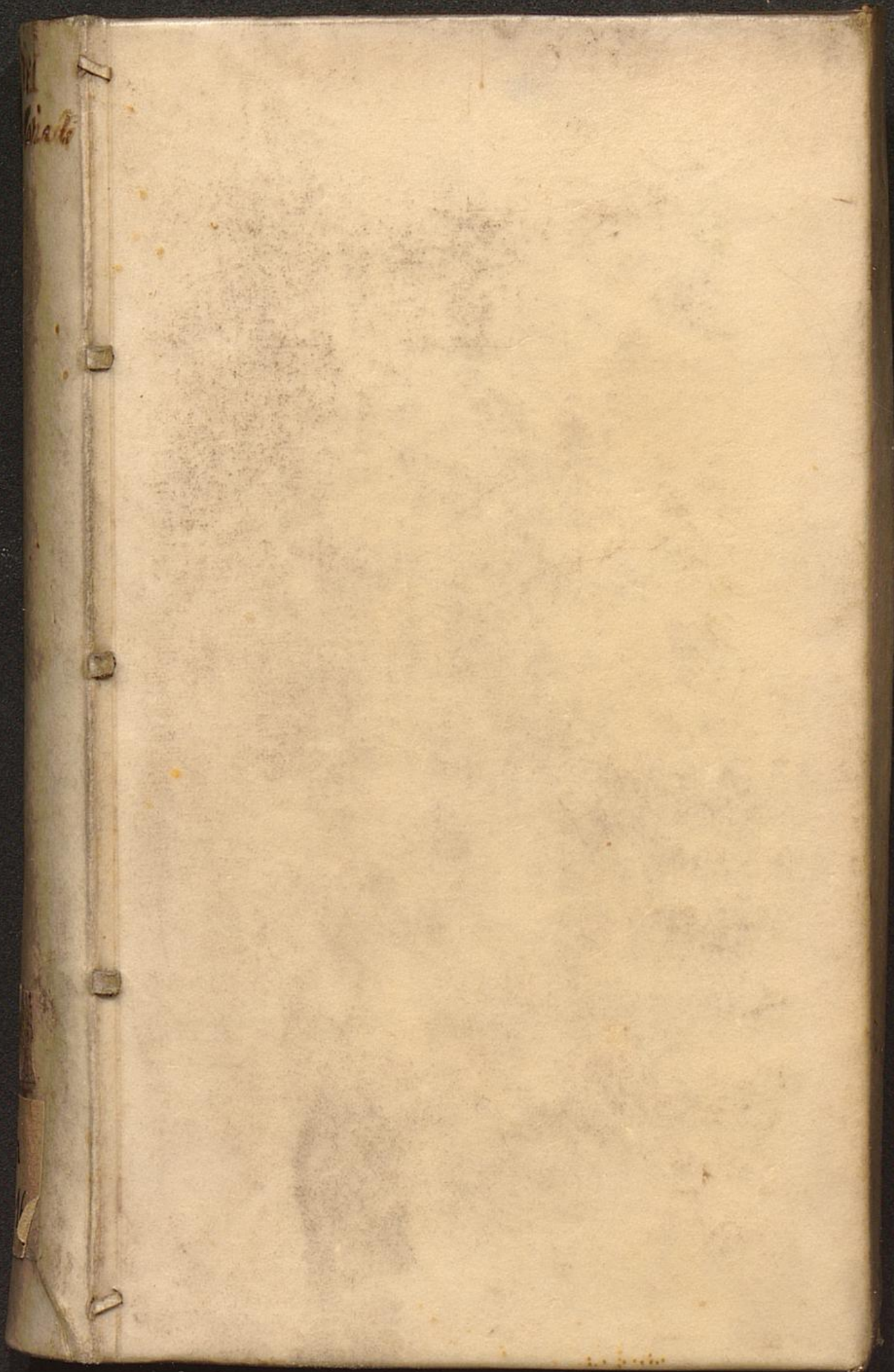
Universitätsbibliothek Paderborn

Originvm Monasticarvm Libri IV.

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1620

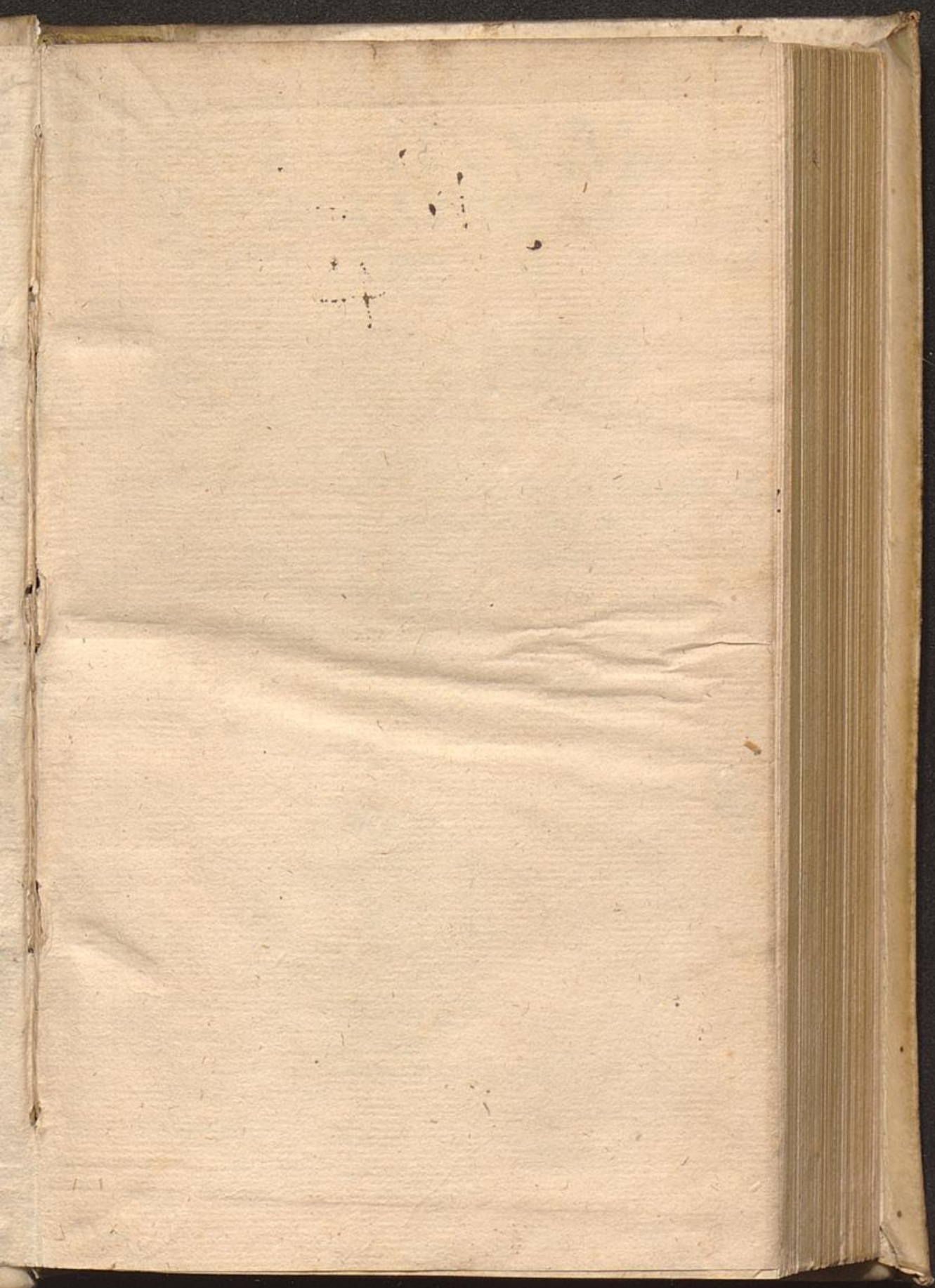
urn:nbn:de:hbz:466:1-11249

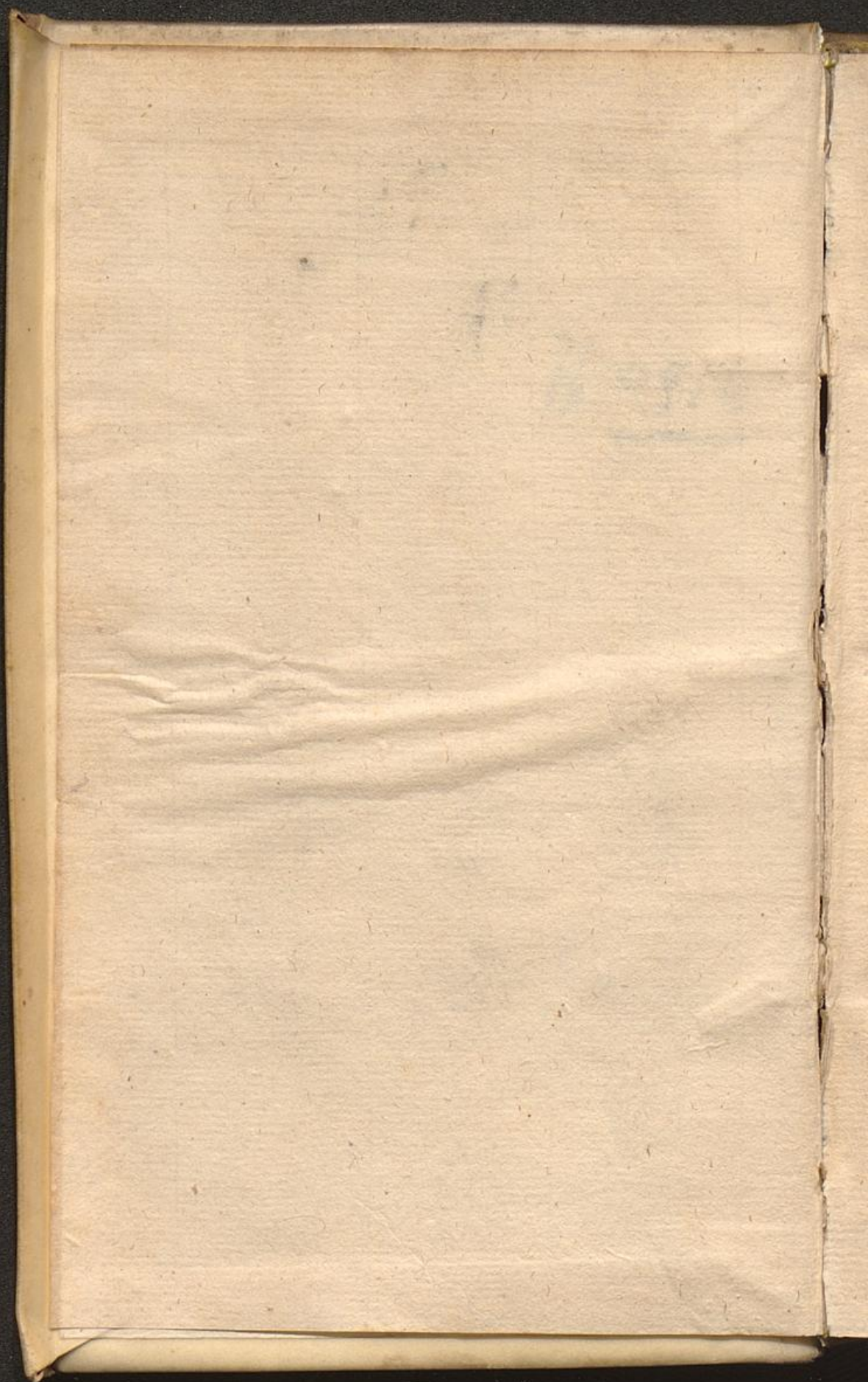

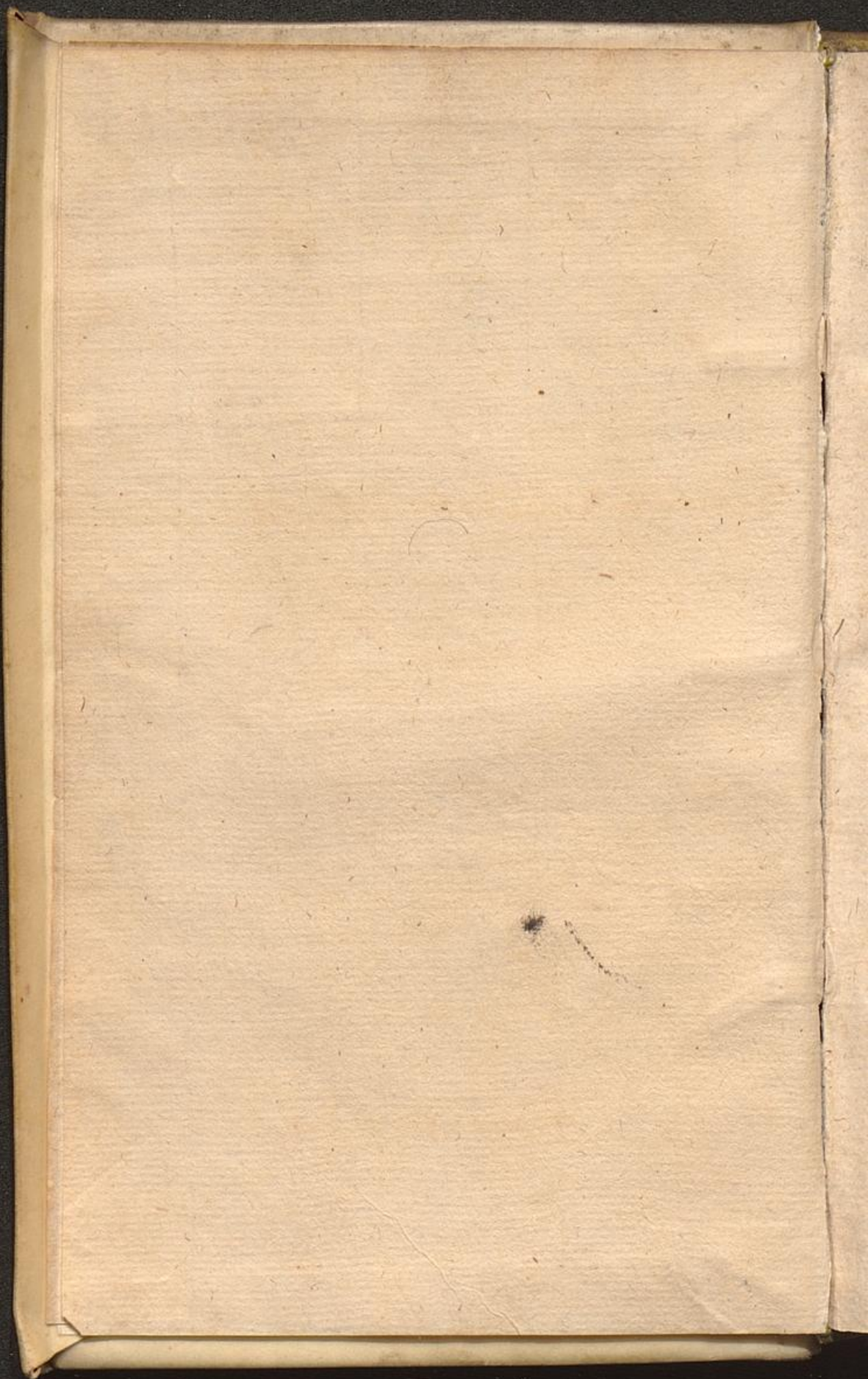
N. I

42

Th. 4916.

ORIGINVM MONASTICA- RVMLIBRI IV.

IN QVIBVS ORDINVM
omnium Religioforum Initia ac
progressus breuiter de-
scribuntur.

Ex Legato Clm Principia Ordinis Ep. Paderb. et Monaster. 1683.

AVBERTVS MIRAEVS BRV-

xellensis, Protonotarius Apostolicus,

& S. Theologiae Licentia-

tus publicabat.

Quibus, eodem Autore, dictarum Originum Aucta-
rium, seu Liber quintus, & ORATIO in laudem
S. THOMAE Aquinatis accesserunt.

Colegij Socii Jesu Paderb.

COLONTAE AGRIPPINAE,

Sumptibus BERNARDI GVALTERI.

ANNO M. DC. XX.

Approbatio Censoris.

O*Riginum Monasticarum libri quatuor, unà cum earundem Auctario seu libro quinto, & Oratione in laudem Doctoris Angelici S. Thomæ Aquinatis, auctore D. AVBERTO MIRAE, nihil continent, quod aut bonis moribus, aut Catholica fidei sit contrarium, quin potius plurima ad eorundem ornamentum ac decorem spectantia. Dignos itaque eos luce & typis censeo. Colonia Agrippina 27. Ianuarij 1620.*

Henr. Francken Sierstorpffius
S. Theol. D. Reg. Gymnasij
Laurent. librorum
Censor.

A M-

AMPLISSIMO PRAESVLI

D. PHILIPPO
CAVERELLO ABBA-
TI VEDASTINO,
MECAENATI
BELGICO.

Benedictinae Familiae quā-
ta in Ecclesiam, quanta
in Rempublicam Chri-
stianam sint merita, vel
ipsae regiones ac populi
loquuntur, per sodales
Benedictinos Christi signis primū ad-
scripti, aut denuò adfert.

Augustinus sanè, à Gregorio Magno
in Britanniam missus, *Anglos*, Eualdi
duo *Saxones* ac *Westphalos*, Vilfridus
& Villibrordus *Hollandos*, *Zelandos*,
Ultraiectinos & *Geldros*, Bonifacius *Ger-
manos* & *Frisios*, Chilianus *Francenes*,
Ste-

EPISTOLA

Stephanus *Heluetios*, Amandus *Brabantos* ac *Flandros*, Adalbertus & Benedictus *Hungaros*, *Bohemos*, ac *Polonos*, Nicolaus *Noruegos*, Anſcharius & VVimo *Gothos*, *Danos*, aliosque Septemtrionalium prouinciarum incolas Chriſti doctrinâ imbuerunt. Et auorum memoriâ Bielius, *Indorum* Patriarcha, & Legatus Apoſtolicus renunciatus, ad ipſos Antipodas, & alio Sole calentes populos Euangelica ſigna primus tranſuexit.

Albericus & Lanfrancus primi *Berengarium*, Zuinglij, Caluini, aliorumque Sacramentariorum parentem confutarunt. Bernardus *Adynamiſtarum* cauſſam iugulauit: Humbertus *Græcos* ſchiſmaticos, & Petrus Damianus *Mediolanenſes* ad Eccleſiæ orthodoxę communionem reduxit. Calixtus II. Pontifex Imperio Romano pacem reddidit, & Vrbanus II. vniuerſam penè Europam ad arma Saracenis inferenda, Terramque Sanctam fortiter recuperandam excitauit.

Alcuinus Bedæ diſcipulus, & Caroli Magni Imp. præceptor, *Parifiensem* in Gallia,

DEDICATORIA.

Gallia, Scotus verò, Alcuini sodalis,
Ticinensem in Italia Academiam insti-
tuit: horum magistri *Oxonensem* in
Britannia excitarunt.

Ex istis, alijsq; toto orbe diffusis gym-
nasijs (nā in illustrioribus plerisq; Bene-
dictinorum cœnobijs olim scholæ flo-
ruerunt) innumerabiles Antistites, ac
viri libris editis clari, summo Ecclesiæ
bono, prodierūt. Sunt qui Benedictino-
rū *monasteria* quinquaginta duo millia,
Scriptorum millia quindecim, *Sanctorū*
millia quattuor & quadraginta, *Episco-
porum* millia quattuor, *Archiepiscopos*
mille sexcentos, S. R. E. *Cardinales* du-
centos, & *Pontifices Maximos* ampliùs
viginti quinque enumerant.

Atque ut isti quidem voce & cala-
mo, sic alij viribus & armis Rempu-
blicam Christianam mirificè auxerunt
ac propugnarunt. *Templariorum* certè
magnum olim nomen ac virtus fuit;
quibus Equites *Calatrae*, *Alcantarae*,
Montesie & *Mercedis* in Hispania, *Chri-
sti*, *Avisij*, & *Ala* in Lusitania, *S. Mau-
ritij* in Sabaudia, *S. Stephani* in Etruria,
& alij alibi milites Benedictini succeffe-
runt.

EPIST. DEDICAT.

Ad veterem porrò Benedictinæ ve-
stræ familiæ gloriam velut postlimi-
nio reuocandam virtutemque pristi-
nam excitandam, *Præsul amplissime*, tuo
ære *S. Gregorij* collegium, in Academia
Duacena, a fundamentis magnâ laude
exstruendum curasti. In quo quidem
collegio Benedictini tui non modò lin-
guas tres eruditas, Latinam, Græcam
& Hebræam, sed & Matheſim, Philoso-
phiam, Theologiam, aliasque subli-
miores disciplinas magno omnium
applausu ac fructu publicè profitetur.
Maçte isto animo, *magne Præsul*, & *Ori-
gines* meas *Monasticas*, in quibus non
pauca de vetustis Benedictinorū scho-
lis notavi, benigno vultu accipe. Bru-
xellis pridie Id. Augusti, Cl. lcc. XIX.

*Reu.^{da} admodum Amplitudinis
Vestrae studiosissimus
Aubertus Miræus.*

IN-

INDEX
LIBRORVM
ET CAPITVM.

LIBER I.

ORDINVM AC CONGRE-
gationum sub regula S. Augustini mi-
litantium Origines.

Libri I. Cap. I.

S. *Augustini vita & translatio breuiter recen-
sentur.*

Cap. II. *Canonicorum Regularium Ordinis S.
Augustini varia Congregationes.*

Cap. I I. *Congregationes Canonicorum S. Geor-
gij in Alga, & S. Spiritus apud Venetos.*

Cap. I V. *Ordinis Præmonstratensis origo.*

Cap. V *Ordo Hospitalariorum S. Antonij, per
Gastonem virum nobilem circa an. 1121, ex-
citatus.*

Cap. V :. *Sancti Antonij vita breuiter ob oculos
ponitur.*

Cap. V I I. *Ordo Guilielmitarum, per S. Guiliel-
mum*

INDEX

- mum Aquitania Ducem institutus.*
 Cap. VIII. Ordo S. Trinitatis de Redemptione
 Captiuorum, per Ioannem Matham institu-
 tus an. 1197.
 Cap. IX. Catalogus monasteriorum & prouin-
 ciarum ord. S. Trinitatis.
 Cap. X. De Sodalibus ord. S. Trinitatis testimo-
 nium Iacobi Vitriaci.
 Cap. XI. Ordo S. Mariae de Mercede & Redemp-
 tione Captiuorum.
 Cap. XII. Ordo Cruciferorum seu Crucigerorum
 in Italia, & alibi.
 Cap. XIII. Ordo Crucigerorū in Belgio, Germa-
 nia, & Gallia.
 Cap. XIV. Ordo Crucigerorum in Bohemia.
 Cap. XV. Ordo Vallis-Scholarium.
 Cap. XVI. Ordo seruorum B. Mariae, an. 1233. in
 Italia inchoatus, per VII. ciues Florentinos,
 & mirifice auctus per S. Philippum Beni-
 tium.
 Cap. XVII. De S. Philippo Benitio, V. Priore Ge-
 nerali ordinis seruorum B. Mariae.
 Cap. XVIII. De S. Gerardo Veneto, Episcopo Ca-
 nadiensis, & martyre.
 Cap. XIX. Ordo seruorum B. Mariae in Gal-
 lia anno 1257. institutus, & abrogatus in
 Synodo Lugdunensi, sub Gregorio X.
 Cap. XX. Ordo Eremitarum S. Pauli.
 Cap. XXI. Ordo Iesuatorum, per S. Ioannem Co-
 lumbinum senensem inchoatus.
 Cap. XXII. Ordo Eremitarum S. Hieronymi, &
 alter

CAPITV M.

alter Ordo seu Congregatio Fesulana Mendicantium S. Hieronymi.

Cap. XXIII. Ordo S. Brigittæ, seu S. Saluatoris, per S. Brigittam institutus.

Cap. XXIV. Catalogus monasteriorum ordinis S. Brigittæ.

Cap. XXV. Ordo monachorum S. Hieronymi, in Hispania à Petro Fernando institutus, circa an. millesimum trecentesium septuagesimum quartum.

Cap. XXVI. Congregatio monachorū S. Hieronymi in Italia.

Cap. XXVII. Origo fratrum seu Clericorum vite communis, qui celeberrimas scholas in Belgio & Germania habuerunt.

Cap. XXVIII. Ordo Alexianorum seu Cellitarū in Germania inferiore, itemque Nigrarum sororum.

Cap. XXIX. De varijs monasterijs cum virorum, tum mulierum, quæ in Xenodochijs & alibi seruiunt agris, testimonium Iacobi Vitriaci.

Cap. XXX. Varij Ordines ac Congregationes sub S. Augustini regula militantes.

Cap. XXXI. Ordines Equestres sub regula S. Augustini militantes.

Cap. XXXII. De Ordine Equitum B. Mariæ de Monte Carmelo, & S. Lazari, in Francia.

INDEX

LIBER II.

ORDINVM AC CONGRE-
gationum sub regula S. Benedicti
militantium Origines.

Libri II. Cap. I.

DE scholis Benedictinorum antiquis , & no-
uis.

Cap. II. Ordo seu Congregatio Cluniacensis.

Cap. III. Abbatum Cluniacensium catalogus seu
Chronicon , ex veteri manuscripto codice
Cluniacensi.

Cap. IV. Ordo Camaldulensium per S. Romual-
dum institutus.

Cap. V. Ordo Vallis Umbrosæ , per S. Ioannem
Gualbertum.

Cap. VI. Ordo Grandimontensis in Galliâ , p^r S.
Stephanum institutus.

Cap. VII. Ordo Cisterciensis , à S. Roberto Abbate
Molismensi institutus.

Cap. VIII. De Sanctis , ac Beatis Ord. Cistercien-
si.

Cap. IX. Ordo Vallis Caulium in Francia , sub re-
formatione Cisterciensi.

Cap. X. Ordo Fontis Ebraldi in Galliâ , per Rober-
tum Blesalium Parisiensem anno millesimo
centesimo decimo septimo institutus.

Cap.

C A P I T V M.

- Cap. x i. Ordo Humiliatorum, per S. Ioannem Medam institutus.
- Cap. x i i. Iacobi Vitriaci Cardinalis, & Episcopi Aconensis testimonium de Ordine Humiliatorum.
- Cap. x i i i. Ordo Gilbertinorum in Anglia.
- Cap. x i v. Ordo Montis Virginis per S. Guilielmū Vercellensem institutus.
- Cap. x v. Ordo Eremitarum S. Guilielmi seu Guilielmitarum.
- Cap. x v i. Vita S. Guilielmi Aquitania Ducis, annorum serie distincta per Aub. Miræum.
- Cap. x v i i. Catalogus monasteriorum ordinis S. Guilielmi in Francia, ac Gallia Belgica.
- Cap. x v i i i. De loco obitus & reliquijs S. Guilielmi.
- Cap. x i x. Ordo Siluestrinorum, per B. Siluestrum Grosolinum fundatus.
- Cap. x x. Ordo Cælestinorum à S. Petro Cælestino institutus.
- Cap. x x i. Cælestinorum monasteria in prouincia Francia.
- Cap. x x i i. Ordo Montis Oliueti, per B. Bernardum Senensem cognomento Ptolomaum institutus anno 1320.
- Cap. x x i i i. Monachorum Ord. S. Benedicti varia Congregationes reformatæ.
- Cap. x x i v. Monasteria reformatæ Congregationis Vallisoletanæ in Hispania, quæ in Belgium & Lotharingiam suos palmites nostro æuo emisit.

Cap.

INDEX

- Cap. xxv. Vnionis seu Congregationis Bursfeldensis in Germania origo.
- Cap. xxvi. Monasteriorum Cōgregationis Bursfeldensis catalogus alphabeti serie digestus.
- Cap. xxvii. Societas, & origo quattuor Abbatiarum Belgicarum exemptarum, maximeque illustrium, quæ Romano Pontifici immediatè subsunt.
- Cap. xxviii. Congregatio Fuliensium monachorum, instituti Cisterciensis.
- Cap. xxix. Ordines militares varij, sub regula S. Benedicti militantes.
- Cap. xxx. Ordo Equitum Christi, in Portugallia.
- Cap. xxxi. Ordo Equitum Montesia, in regno Valentia.
- Cap. xxxii. De Ordine Equitum S. Mauritij, & S. Lazari in Sabaudia.
- Cap. xxxiii. Ordo monachorum S. Basilij, in Græcia, Asia, alijsque Orientalis Ecclesiæ prouincijs olim florentissimus.
- Cap. xxxiv. De monachis ord. S. Basilij in Italia, Hispania, & alibi.
- Cap. xxxv. Ordo Cartusianorum, à S. Brunone excitatus.
- Cap. xxxvi. De Sanctis ac Beatis ordinis Cartusianorum.

LIBER

LIBER III.

ORDINVM MENDICANTI-
um, Dominicanorum, Franciscanorum,
Augustinianorum, Carmelita-
rum, & aliorum Orig-
nes.

Libri III. Cap. I.

Quattuor sunt ordines Mendicantium primarij.
Cap. II. Ordo Predicatorum, per S. Dominicū
institutus.

Cap. III. De festo sanctissimi Rosarij B. Virginis
Mariæ.

Cap. IV. De Sanctis ordinis Predicatorum.

Cap. V. De ordine Minorum, deq; tribus regulis à
S. Francisco institutis.

Cap. VI. De Sanctis ordinis Minorum.

Cap. VII. De initijs monasteriorum Francisca-
norum in Belgio.

Cap. VIII. De Capucinatorum origine.

Cap. IX. Ordo Clarissarum, seu monialium San-
cti Francisci.

Cap. X. De Sanctis, ac Beatis monialibus ordinis S.
Clarae.

Cap. XI. Congregatio Coletana, monialium Or-
dinis S. Clarae, per B. Coletam instituta circa
annum millesimum quadringentesimum vice-
simum quintum.

Cap.

I N D E X

- Cap. XII. Ordo B. Mariae de Annuntiatione, qui
Annuntiatorum virginum vulgò dicitur.
- Cap. XIII. Ordo Eremitarum S. Augustini.
- Cap. XIV. Congregationes variæ Patrum Eremitarum S. Augustini.
- Cap. XV. Congregatio S. Antonij in Monte Vulturno, quæ est Eremitarum apud Belgas.
- Cap. XVI. Congregatio Saxonica Eremitarum S. Augustini, quæ desit.
- Cap. XVII. De S. Ioanne Bono Mantuano, Confessore, & alijs Sanctis Ord. Eremitarum S. Augustini.
- Cap. XVIII. Ordinis Carmelitarum origo, & progressus.
- Cap. XIX. De duplici Congregatione Carmelitarum Discalceatorum.
- Cap. XX. De B. Teresa, Ordinis Carmelitarum reformatrice, & alijs Sanctis Ord. Carmelitarum.
- Cap. XXI. Ordo Minimorum, per S. Franciscum Paulanum institutus.

LIBER IV.

CLERICORVM REGVLARI- um Congregationes variæ.

Libri IV. Cap. I.

Congregatio Barnabitarum, itemque altera So-
maschensium Clericorum, per B. Hieronymum
Aemi-

CAPITVM.

Æmilianum circa annum 1532. instituta.

Cap. II. Congregatio Clericorum S. Pauli.

Cap. III. De Theatinorum origine.

Cap. IV. De Societate Iesu.

Cap. V. De Congregatione Oratorij in Italia.

Cap. VI. De Congregatione Oratorij in Gallia,
Belgio, vicinisq; prouincijs.

Cap. VII. Ordo Ministrantium infirmis.

Cap. VIII. Ordo Clericorum Regularium Minorum.

Cap. IX. Congregatio Clericorum seu Presbyterorum B. Mariæ Magdalene.

NICO.

NICOLAUS ORLANDINVS
*Libro 1. Historia Societatis
Iesu.*

Vre quærere quis possit; cur in tanta Religiosorū Ordinum copia, varietate, nobilitate, quibus & tāquam adminiculis sustentatur, & tanquam luminibus decoratur Ecclesia, Maiestas tamen illa, cuius spiritu totum Ecclesie corpus administratur, & regitur, nouas in ea familias, nouos ordines suscitet, & tanquam non contenta veteribus, alia ei præsidia comparet, alios denuo splendores accersat.

*Causse 4.
cur Deus
nouos Or-
dines in-
stituat.*

Ac mihi quidem, præter arcana eius sapientiæ consilia, quæ rationum omnium momentis longè præponderant, causæ omnino quattuor in mentem veniunt, indicandæ perpaucis. Quarū
I. ea princeps est, vt nouæ Satanæ machinationes ac technæ nouis item suæ Maiesta-

iestatis inuentis, nouis artibus eludan-
tur.

Excogitârat inuidissimus hostis ad
extinguendum omnem cultum sacræ
Religionis, perdendamque innu-
merabilem vim animorum, vt vnum *Lutheri
intellige.*
aliquem è monachorum numero
blandè seduceret, teterimumque ei
suum spiritum inhalaret, per quem
toto terrarum orbe sua venena diffun-
dens, tantò certiora suæ nequitia ia-
cula figeret, quantò nequiorem satel-
litem nactus esset: tantò exploratiùs
de Religione, de cæremonijs, de cœ-
nobitica ac religiosa vita actum i-
ri consideret, quantò venenata eius
proles & longo vsu cœnobij, & sin-
gulari ostentatione doctrinæ ad per-
niciem inferendam videbatur instru-
ctior. Nec deerant pernobiles in orbe
Christiano familiæ, seu Catholicæ do-
ctrinæ præsidij, seu sanctitatis splen-
dore coruscæ, quæ ad eam pestem a-
uertendam magno vsui, vti sunt, Ec-
clesiæ Catholicæ esse possent. Sed ne
versutissimi draconis astutia Dei sa-
pientiâ videretur inferior, opponendæ

fuê-

* *

fuere vicissim nouis impiorum ca-
teruis nouæ piorum hominum acies,
nouis diaboli satellitibus noui *Christi*
Iesu ministri. Quorū ex locietate, tam
præter opinionem tamque opportu-
nè conflata Religio, satis indicat, &
vnde, & quorsum ea edita ac procrea-
ta sit.

- II. Proxima verò nouas condendi fa-
milias causa est, vt veterum familia-
rum studia, quæ interdum aliquid de
primis initiorum ardoribus, ipsa tem-
poris diuturnitate, remittunt, noua-
rum acuantur exemplis. Sape enim,
quæ latebat inclusa virtus, æmulatio-
ne laceßita, se prodit, & quæ nullos na-
cta est æmulos, obsolescit. Vt enim,
cū ex quatuor rerum initijs pugna
& certamen exarsit, tum maximè ad
diuturnitatem viget incolumitas
mundi; sic inter dicatas Deo fami-
lias vbi pia exarserit æmulatio, puris-
simus Dei cultus, & vera sanctitas
efflorescit. Quantam iam inde ab or-
tu suo Societas *Iesu*, vt de alijs taceam,
nullis dum vetustatis commendata
suffragijs, nullis illustrioribus nobili-

tata

tata factis, vbicumque vestigium po-
suit, æmulationis flammam iniecit?
Quàm multi ordines sese ad industri-
am & pristinas contentiones, nouo
inspecto ordine, reuocarunt? Quàm
multi suas curas atque vigilias cum in
excolendis perpoliendisq; se ipsis,
tum in fouendis tuendisq; proximis
intenderunt? Testatissima res hæc est
vel ex ipso temporum ætatumq; dis-
crimine, si quis ætatem hanc cum æta-
te Patrum, & hæc tempora cum illis
temporibus comparare velit! Acce-
dit quòd ex ijs, quæ oriuntur, familijs,
aliæ alias, ad excolendam Domini vi-
neam, facultates & vires afferunt: nec
recens oritur disciplina, quæ non sin-
gulari aliquo officij munere Aposto-
licæ famuletur Ecclesiæ. Vt nullam
temerè, ac fortuito, sed summa o-
mnes prouidentia ac consilio insti-
tutas, ac procreatas intelligas, si
cuiusque vires atque functiones, &
quibus quæque sit instructa, & ornata
muneribus, animaduertas. Consenta-
nea quippe destinatis vsibus Deus, ve-
lut sua dote singulas locupletat & or-

*Societatis
Iesu fun-
ctiones
propriae.*

nat, singularumque operam, ad suæ vineæ culturam, pro tributis cuique muneribus & donis, adhibet: ideoque certis ætatibus ac temporibus novas creat. Societatem verò nostram ipsam quoque habere præcipui aliquid, quo ei, quam dixi, vineæ peculiarem operam locare possit, quid cunctandum est confiteri, cum id omne diuini sit muneris atque doni? Proprium est illi suas perpetuò operas, & quasi colonos, sponfione voti addita, habere promptos & expeditos ad obsequium Romani Pontificis: vt quocumque ille iusserit, Euangelij causa, sine recusatione contendat. Proprium est nullo certo loco consistere, perscrutari plagas omnes, vt ingentia vndique Christo Domino animarum lucra conquirant. Proprium item toto orbe terrarum exposita gratis habere gymnasia ad instituendam non modò liberalibus disciplinis, verum etiam Christianis moribus iuuentutem. Proprium denique eius (tametsi in hoc æmulas habere iam cœpit) Christianæ legis elementa puerorum ætatulis, & imperitæ

ritæ multitudini passim tradere. Quæ
quidem omnia, & si quæ sunt alia, si se-
cum ipse quis reputet, & quanto Ec-
clesiæ bono ista gerantur, expendat; fa-
cilè sentiet, cur in tanta disciplinarum
copia alias atque alias diuina prou-
dentia moliatur ac struat.

Verùm ad ipsum docendum ne illa IV.
quidem minùs efficax ratio est, quòd
augendis Religionum Ordinibus ipsa
quoque in Ecclesia varietas, quæ fons
est pulchritudinis omnis, amplificatur,
& crescit Nam vt in condendo mundo
fabricator tanti operis, vt suæ in eo ve-
stigia pulchritudinis adumbraret, & de
thesauris suis, ex illo immensitatis O-
ceano, suppeditaret aliquid, infinita-
rum eum rerum varietate distinxit: vt
ea de causâ Græci, propter insignem
speciem, *κόσμος*, Latini *Lucentem* seu
Mundum nominarint: sic in Eccle-
siæ corpore, quam quotidie sibi velut
unicam sponsam exquisitiùs adornat,
& nouis quodammodo splendoribus
ad elegantiam expolit, spectabilem
quandam ex omni ordinum, ac fami-
liarum genere varietatem admiscet.

Quæ tanta tamque admiranda in omni statu, ac natura varietas, non tam quia spectabilis, ac decora, quam quia peropportuna, & sæpe necessaria probatur, ab summo illo ac sapiente Opifice videtur inuenta. Quorsum enim ad capiendos humani corporis sensus tam multiplex est reperta varietas? Cur pascendis singulis singula rerum inuenta sunt genera colorum, sonorum, saporum, odorationum atque tactionum? Quorsum tot animantium species? tot locorum ac regionum, tot oppidorum tanta descriptio? Quorsum tanta in his notis vilitatisque naturis formarum generumque dissimilitudo? Num ad vniuersum taxat ornatum ac voluptatem, an etiam ad multiplicem hominum usum atque opportunitatem, quorum gratia eam, quam dixi, varietatem excogitauit diuina solertia?

Nimirum naturæ hominum varix, voluntatesque tam multa, tamque inter se distantia ac dissimilia rerum genera requirebant, vt quire aliqua minus capitur & afficitur, ei nunquam

quam in tanta varietate deesset, quod
eius mulceret sensum, & velut arri-
deret palato. Par in disciplinarum
multitudine varietatis est ratio, quam
idecirco prouidentia Dei sua in Eccle-
sia tam est machinata solerter, vt varijs
hominum voluntatibus & ingenijs,
moribus ac naturis, constitutioni-
bus corporum, atque viribus indul-
geret; nec in tanta familiarum copia
deesset vniquam, quæ cuique præ ce-
teris probari posset, & quò suus quem-
que nutus ac voluntas impelleret. Ar-
gumento est, quòd multi, qui se ad
certam aliquam disciplinam appu-
lerunt, numquam se ad aliam forsi-
tan inclinarent, nisi congruentem
illam cum suis moribus inuenirent.

Quàm multi autem in hac noua
minimaque familia societatem inière
nobiscum, qui, nisi ea edita in lucem
esset, in suis adhuc tenebris perma-
nerent, nec vllum de Religione con-
siliium, mentemque susciperent?

Nouarum igitur familiarum or-
tus in fructu diuinæ ponendus est sa-
pientiæ, quæ & cuiusque priuati mo-
ribus

ribus

ribus sensibusque, & vniuersæ Eccle-
siæ decori ac pulchritudini, & cetera-
rum disciplinarum bono atque com-
modo, & præsentì temporum neces-
sitati opportunitatiquè voluit
esse prospectum. *Hacten-*

nus Orlandi-

nus.

ORI.

ORIGINES
O R D I N V M

AC
CONGREGATIONVM
sub regula S. Augustini militan-
tium.

LIBER I.

CAP. I.

*S. Augustini vita & translatio bre-
uiter recensetur.*

Augustinus Tagaste in Afri-
ca honestis parentibus natus,
ac puer docilitate ingenij e-
quales longè superans, breui
omnibus doctrina antecel-
luit. Adolefcens, dum efflet
Carthagine, in Manichæorū
hærefim incidit. Postea Romam profectus,
inde Mediolanum missus, vt Rethoricam do-
ceret, cum ibi frequens Ambrosij Episcopi es-
set auditor, eius opera incensus studio Ca-
tholicæ fidei, annos natus triginta tres abi-
pso baptizatur. Reuersus in Africam, cum
religione vitæ sanctimoniam coniungens, à
Valerio notæ sanctitatis Episcopo Hippo-
A nensi

nenſi presbyter factus eſt. Quo tēpore familiam inſtituit religioſorum, quibuſcum victu communi, eodemq̃ue cultu vtens, eos ad Apoſtolicæ vitæ doctrinæq̃ue diſciplinam diligētiffimè erudiebat: ſed cūm vigeret Manichæorum hæreſis, vehementiùs in illam inuehi cœpit, Fortunatumq̃ue hæreſiarcham confutauit.

Hac Auguſtini pietate commotus Valerius, cum adiutorem adhibuit Episcopalis officiij. Nihil illo fuit humilius, nihil continentius. Lectus ac veſtitus moderatus, vulgaris menſa, quam ſemper ſacra vel Lectione, vel diſputatione condiebat. Tanta benignitate fuit in pauperes, vt cūm non eſſet alia facultas, ſacra vaſa frangeret ad eorum inopiam ſuſtentādam. Feminarum, & in eis ſororis, & fratris filiæ contubernium familiaritatemq̃ue vitauit. quippe qui diceret, etſi propinquæ mulieres ſuſpectæ non eſſent, tamen quæ ad eas ventitarent, poſſe ſuſpicionem efficere. Nullum finem fecit prædicandi Dei verbum, niſi graui morbo oppreſſus. Hæreticos perpetuò infectatus & coram, & ſcriptis, ac nullo loco paſſus conſiſtere; Africam à Manichæorum Donatiſtarum, Pelagianorum, aliorumq̃ue præterea hæreticorū errore magna ex parte liberauit.

Tam multa piè, ſubtiliter, & copioſè ſcrip-

scripsit, vt Christianam doctrinam maximè illustrârit. Quem in primis secuti sunt, qui postea Theologicam disciplinam via & ratione tradiderunt. VVandalis Africam bello vastantibus, & Hipponem tertium iam mensem obsidentibus, in febrim incidit. Itaque cùm discessum è vita sibi instare intelligeret, Psalmos David, qui ad pœnitentiam pertinent, in conspectu positos profusis lachrymis legebat. Solebat autem dicere neminem, etsi nullius sceleris sibi conscius esset, committere debere, vt sine pœnitentia migraret è vita. Ergo sensibus integris in oratione defixus, astantibus fratribus, quos ad charitatem, pietatem, virtutesque omnes erat adhortatus, migravit in cœlum. Vixit annos septuaginta sex, in Episcopatu ad triginta sex. Cuius corpus primum à B. Fulgentio Episcopo Ruspenfi anno 504. in Sardiniam delatum, deinde à Luitprædo Longobardorum Rege magno pretio redemptum, Ticinum translatum est, ibique honorificè conditum. Vbi adhuc usque tempora, loco thesauri inæstimabilis (licet locus ignotus sit) in æde S. Petri in Cœlo aureo asseruatur.

In eodem templo quiescit corpus S. *Seuerini Boetij*, Martyris & Philosophi, cum Epitaphio marmori inscripto.

S. Possidonius seu Possidius Episcopus Cala-

A 2

men-

mensis, qui S. Augustini magistri sui vitam scripsit, quiescit Mirandulæ in Italia, illius urbis patronus ac tutelarior: ubi sacrum eius corpus magnam habet venerationem. Ita tradit Philippus Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiae.

Vitam S. Augustini annis superioribus accuratè post alios scripsit amicus noster R. P. Cornelius Lancelottus, Prior Eremitarum Augustinianorum Antuerpiæ, & typis Plantinianis publicavit.

CAPVT II.

*Canonicorum Regularium ordinis
S. Augustini varia Congregationes.*

CAnonicorum Regularium cœnobicia alia suis Ordinarijs, seu Episcopis locorum, in quibus situm habent, reuerenter subsunt; alia à Diœcesanorū visitatione exempta varias in Congregationes sunt distributa, & suis Præfectis peculiaribus parent.

Congregationes inter eminent *Lateranensis* seu *Frisonaria* in Italia, *S. Rufi* in Gallia, *Aroasiensis* in Belgio, *Vindesimensis* in Germania superiore & inferiore: de quibus & alijs fusè egi in libro nostro de Canonicis Regularibus Coloniae anno 1614. edito.

Ad

Ad Cōgregationem Italicam quod attinet, legitur hodieq; in monasterio B. Marię Frisonarię, haud procul ab vrbe Luca hæc inscriptio:

Saluatori Christo, ac sanctę spei matri Marię, Canonici Regulares ab Apostolis primum, Diuique Augustini norma, sub Apostolicis regulis instituti, iam pridem in hoc cœnobio arctius Deo dicati, hinc per Italiam sub titulo Lateranensi dilatati, hanc eadem vetustate labantem restituere anno gratię millesimo quadringentesimo primo.

Fuit autem huius reformatę Congregationis primus auctor Bartholomęus Colūna, nobilis Romanus, qui anno 1396. floruit, & in dicto Frisonario Canonicam disciplinam primum restituit, quę totam postea Italiam est peruagata titulo Congregationis Lateranensis, à Basilica Lateranensi sic dicta. Quo quidē in templo vixere Canonici Regulares vsque ad tempora Sixti IV. Pape, qui ipsis inde amotis Basilicam S. Marię pacis adsignauit, quam hodieq; possident. In Lateranensi autem Basilica nunc resident Canonici sæculares, vt vocant.

*Ioannes
Philip-
pus No-
uarięsis
lib. 3.
Chron.*

Congregatio S. Rufi per B. Rufum Lugdunensem Archiepiscopum circa annū 1107. est incohata: & meminit illius Ioa-
chimus Abbas commentario in
Apocalypsim.

CAPVT III.

*Congregationes Canoniorum S. Georgij
in Alga, & S. Spiritus apud
Venetos.*

Vituntur isti veste celestini feu azurini coloris. Primi huic familiae nomen dedere *Antonius Corarius*, Gregorij XII. Papæ nepos, & *Gabriel Gondelmerius*, qui post Eugenius IV. Papa fuit, ut in huius vita Ciacconius commemorat. Nonnulli scribunt hos Canonicos Georgianos militare sub regula S. Augustini. Paulus Morifus in fine libri 3. dicit eos vivere solitos, ex præscripto quarundam constitutionum priuatarum, nec solennem emisisse professionem ante annum Christi millesimum quingentesimum septuagesimum, quo id Pius V. Papa ipsis iniunxit. Consule & eundem Morifum lib. 1. cap. 43. quo loco adserit, Congregationem hanc S. Georgij primum incolatam esse à dicto Antonio Corario, postea verò auctam atque illustratam à S. *Laurentio Iustiniano* Patriarcha Veneto, iuxta inscriptionem sepulchralem eiusdem Corarij, quæ talis legitur ad D. Georgij in Alga: *Sepulchrum pijsimi Patris D. Antonij Corarij Beatae memoriae Episcopi Ostiensis, Cardinalis Boloniensis, fundatoris huius Congregationis: qui obiit anno 1445. die 29. Ianuarij. Orate pro eo semper.*

Est

Est & altera Congregatio Canonorum Regularium apud Venetos, quæ à *Sancto Spiritu* nomen habet, per *Gabrielem Spoletinum* anno 1415. instituta.

CAPVT IV.

Ordinis Præmonstratensis origo.

Inter Canonicos Regulares etiam recensentur *Præmonstrateses*, à S. Norberto Archiepiscopo Magdeburgensi anno 1120. instituti, & à *Præmonstrato*, primò illius instituti cœnobio, in diocœsi Laudunensi sito sic dicti. Exstat huius Ordinis Chronicon à nobis magno labore concinnatum, & Colonia anno 1613. publicatum: ad quod curiosû Lectorem remittimus. Sanctis porrò ac Beatis, à me dicto in Chronico recensitis, isti poterunt adiungi.

B. *Ludouicus* Comes, & fundator Abbatia Arensteinianæ, in diocœsi Treuerensi, ibidem Conuersus, an. 1185. obiit, VIII. Kal. Nouembris. Eius vitam edidit Christophorus Brovverus Societatis Iesu, Mogutiæ an. 1616. in libro, cui titulus, *Sidera Illustrum, & SS. virorum Germaniæ.*

B. *Garenbertus*, Abbas Montis S. Martini, in diocœsi Cameracensi: de quo vide Molanum in Natalibus SS. Belgij.

B. *Elco*, Liaucama cognomêto, Abbas Lidlumêsis, in Frisia Occidentali, & diocœsi Leovvardiensi, an. 1332. martyrio coronatus tri-duo ante festum Annunciationis Deip.

B. *Gertrudis*, filia S. Elizabethæ Lantgraviæ Hafsiaë, virgo & Abbatissa Aldenbergensis, in diœcesi Treuerensi, an. 1297. in Domino obdormiuit, ipso die S. Hippolyti.

B. *Radigundis*, virgo, quiescit in monasterio Charitatis, haud procul à Ciuitate Roderici, quæ est vrbs Episcopalis Hispaniæ. De quo monasterio nos in Chronico Præmonstratenfi egimus anno 1170.

CAPVT V.

Ordo Hospitalariorum S. Antonij, per Gastonem virum nobilem circa annum 1121. excitatus.

1121. **C**irca annum Christi 1121. *Gasto*, vir nobili genere in prouincia Viennensi natus, eiusque filius *Girondus* floruerunt, quibus auctoribus S. Antonij societas, apud Motam, Viennensis diœcesis opidum, sumpsit exordium. Huius instituti sodales, pietatis officio intenti, pauperibus, mutilis, sacro igne tactis, cæterisque ægris ac debilibus hominibus subleuandis, ac sustentandis operam in primis id temporis dabant. Cui rei significandæ putât nonnulli à *Gastone* & *Girondo* adsumptam figuram Græcæ litteræ T. seu signum Potentiæ, vt Galli baculum seu scipionem, sustentandis debilibus proprium, suo idiomate vernaculo

naculo nuncupant: et si alij alias causas assignent. Apud Ezechiélé certè Prophetam illi duntaxat memorantur signo *Tau* fuisse notati, qui abominationes in ciuitate fieri solitas detestabantur: de quibus etià dictum, *Omnes autem super quem videritis Tau, ne occidatis.* Cap. 9.

Ceterum nata est societas ista occasione corporis *S. Antonij*, ex vrbe Constantinopolitana in prouinciam Viennensem allati per *Iocelinum* castri Albenciani, & Motæ Sancti Desiderij dominum. Cui quidem decenter collocando, idem apud Motam ditionis suæ opidum (quod hodiè *S. Antonij* dicitur) basilicam à fundamentis exstruere cœpit: sed morte præuentus perficere non potuit. *Iocelini* sine liberis defuncti hereditatem iure propinquitatis adiit vir nobilis *Guigo Desiderius*, qui iussu Urbani II. Papæ (per prouinciam Viennensem versus Clarum-montem ad concilium ibidem celebrandum iter facientis) incohata basilicam perfecit, atque in ea *S. Antonij* reliquias honorificè collocauit. Et ne quid deesset, instituti Benedictini monachos ex monasterio *S. Petri*, quod Montis-majoris in diocesi Arêlatensi nuncupant, aduocauit, & basilicam ab ipso Calixto II. Papa anno 1119. dicendam ac consecrandam curauit. Grassabatur id temporis per Galliam sæua lues ignis ardentis: cuius meminere Sigebertus Gemblacensis, Vincentius Bellonacensis, & alij. Quo factum

ctum, vt maximus hominum ægrorum concursus ad Motensem S. Antonij Basilicam fit factus: plurimiq; fani atque ab omni morbo liberi, meritis sancti viri, domum redierunt. Inter alios vir nobilis *Gasto*, ex prouincia Viennenfi oriundus, eiusque filius *Girinus* seu *Girodus*, à graui vterque morbo est liberatus. Itaq; *Gasto*, vnà cum filio, se & sua omnia S. Antonio obtulit, & totum se dedit curandis ægris, atq; igne sacro faucijs, qui magno numero quotidie Motam confluebant. Huic pio misericordiæ operi intentis alij octo plus minus viri paullò pòst sese adiunxerunt; sanctissima inter se inita societate. Atque hæc quidem prima ordinis Antoniani origo fuit, vnde & distichon:

Gastonis voto sociatis fratribus octo.

Ordo est hic cæptus, ad pietatis opus.

Creuit postmodum societas ista, estque ab Alexandro III. Urbano III. Clemente III. Bonifacio VIII. & alijs varijs Põtificibus Romanis confirmata.

Mortuo *Gastone*, fratres hospitalis siue domus eleemosynariæ S. Antonij Magistrũ, seu Præceptorem elegerunt Stephanum, sacerdotem pium ac venerabilem. Huic anno 1131. defuncto successit *Hautelinus*, *Sofredus*, & sic alij ex ordine, vsq; ad annũ Christi 1297. quo Bonifacius VIII Prioratum S. Antonij, amotis monachis Benedictinis, in dignitatem Abbatialem commutauit, diplomate apud vrbe veterem.

veterem I V. Idus Iunij dato, anno Pontificatus sui tertio: *Habito*, inquit, *fratrū nostrorū cōsilio & ad sensū, prædictum Prioratum cum omnibus Ecclesiis, mēbris, iuribus & pertinētis suis ab omni spiritali & temporali potestate, iurisdictione, dominio, iure, subiectione, obedientia, & dispositione quacumque monasterij Montis-maioris, nec non Abbatis & conuentus eiusdem monasterij eximimus, ipsumq; ab eis decernimus liberum penitus & exemptum. Priorem, monachos, conuersos & alios quoscumq; si qui sint in ipso Prioratu per Abbatē & conuentum, vel eorum mandato seu auctoritate per alios forsan deputati, ab eo totaliter amouētes; eis dēq; Priori, monachis, & conuersis præcipiētes, vt ad dictū monasteriū redeāt inibi Domino seruituri. Porro volumus & mandamus, vt in eodem monasterio & hospitali ac membris regula D. Augustini seruetur, & secundum eandem dicti Abbas & Canonici ac fratres perpetuò viuere teneantur. Habitum verò cum signo, quod *Potentiam* vocant, in honorem ipsius beati Antonij tam Abbas quàm Canonici seu fratres prædicti, iuxta morem solitum ipsius hospitalis, semper & quocumque deportent.*

Primus porro Antoniani apud Viennēses seu Motenses monasterij Abbas ex Domino seu Magistro vltimo fuit *Haimo*: quo agente Bonifacius V III. Basilicā S. Andree in vrbe Romana Antonianis adtribuit. Haimoni an. 1316. defuncto in Abbatiali dignitate successit *Pontius Arelacus*, & sic longā serie alij ad nostra vsque tempora.

Fuit

Fuit autem hæc societas ab initio, veluti fraternitas quædã sæcularis, ad exercenda sanctæ caritatis opera; quæ paulatim ad sublimiorem statum prouecta, custodiã corporis S. Antonij patroni sui obtinuit, & iuxta regulam S. Augustini cœpit viuere, ac demum à plurimis Pontificibus Romanis est approbata. Suntq; hodiè plurimi illius instituti monasteria per Galliam Aquitanicã, Celticam, Belgicam, Italianam, Hispaniam, Germaniam, aliasq; orbis Christiani prouincias: quorum præf. cti proprio ac peculiari nomine *Præceptores* nuncupantur.

Atque hæc quidem ex Antoniana historia Lugduni anno 1534. edita excerptimus, quam *Aimarus Falco*, Præceptor domus S. Antonij Barri-ducis, post legationem apud Clemẽtem VII. totius ordinis sui nomine obitam, conscripsit. Addit idem *Iacobum* Ierosolymorum & Siciliae Regem, Comitemq; Castrensem, in signum adsumptæ protectionis atq; adfectus in hunc ordinem, testamẽti tabulis anno 143. cõditis, heredibus ac successorib. in perpetuum suis mandasse. vt Antoniani ordinis symbolum collo appẽsum, id est, Potentiam, siue notam T. ex auro puro, vnã cum campanula gestarent.

Notæ T. seu Potentiæ meminit & Bonifacius VIII Papa in suo diplomate, suprà à nobis citato, quam sodales Antoniani ex auro argenteve conflatam, collo appensam velut tesseram

tesseram gestant.

Huius ordinis insigne monasteriū visitur Traiecti ad Mosam, quod apud Belgas nunc est vnicum: cetera namque desierunt

Totius ordinis caput, vt dixi est S. Antonij Abbatia in diocesi Viennensi sita.

CAPVT VI.

*S. Antonij vita breuiter ob oculos
ponitur.*

ANtonius AEgyptius nobilibus, & Christianis parentibus natus, quibus adolescēs orbatus est, cū ingressus Ecclesiam ex Evangelio audiuisset: *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus*, tanquam ea sibi dicta essent, sic Christo Domino obtemperandum existimauit. Itaque vendita re familiari, pecuniam omnem pauperibus distribuit. Quibus solutus impedimentis, cœlestis vitæ genus in terris colere instituit. Sed cū in periculosum illud certamē descenderet, ad fidei præsidium, quo erat armatus, adhibendum sibi putauit subsidium reliquarum virtutum: quarum tanto studio incensus fuit, vt quemcunque videret aliqua virtutis laude excellentem, illum imitari studeret.

Nihil igitur eo continentius, nihil vigilantius erat. Patientia, mansuetudine, misericordia,

ricordia, humilitate, labore, ac studio diuinarum Scripturarum superabat omnes. Ab hæreticorum & schismaticorum hominum, maxime Arianorum, congressu & colloquio sic abhorrebat, vt ne propè quidem ad eos accedendum diceret. Humi iacebat, cum eum necessarius somnus occupasset. Ieiunium autem adeò coluit, vt salem tantummodo ad panem adhiberet; sitim aqua extingueret: neq; se ante Solis occasum cibo aut potu recreabat, sæpè etiam biduum cibo abstinebat: sæpissime in oratione pernoctabat. Cum talis tantusque Dei miles euasisset *Antonius*, sanctissimū iuuenem hostis humani generis varijs tentationibus aggreditur, quas ille ieiunio, & oratione vincebat. Nec verò frequens de Satana triumphus securum reddebat *Antonium*, qui diaboli innumeras artes nocendi nouerat.

Itaque contulit se in vastissimam Aegypti solitudinem: vbi quotidie ad Christianam perfectionem proficiens, dæmones (quorum tantò erant acriores impetus, quantò *Antonius* ad resistendum fortior euadebat) ita contempsit, vt illis exprobaret imbecillitatē: ac sæpè discipulos suos excitans ad pugnam contra diabolum, docensque quibus armis vinceretur: *Mihi credite*, dicebat, *fratres*, *pertimescit satanas* *piorum vigilias, orationes, ieiunia, voluntariā paupertatem, misericordiam & humilitatem, maxime* *verò ardentem amorem in Christum Dominum, cuius vnico sanctissima crucis signo debilitatus aufugit.*

git. Sic autem dæmonibus erat formidolosus, ut multi per Aegyptum ab illis agitati, inuocato nomine Antonij liberarentur: tantaque erat eius fama sanctitatis, ut per litteras se eius orationibus *Cōstantinus magnus* Imp. & filij cōmendarent. Qui aliquando quintum & centesimum annum agens, cum innumerabiles sui instituti imitatores haberet, cōuocatis monachis, & ad perfectam Christianæ vitæ regulam instructis, sanctitate & miraculis clarus migravit in cælum decimo sexto Kalend. Februarij.

S. Antonij res gestas scripsere S. Athanasius, S. Hieronymus, Socrates, Sozomenus, Theodoretus, & alij.

CAPVT VII.

Ordo Guilielmitarum, per S. Guilielmum Aquitania Ducem institutus.

Guilielmus Aquitaniæ Dux, & Pictauorum Comes, cum schisma aduersus Innocentium II. Pontificem Maximum fouisset, & eos, qui verum Pontificem sectantes, Petrum Leonem pseudopapam execrabantur, minis & terroribus exagitasset, alijs eiectis, alijs carceri inclusis, à S. Bernardo Abbate ad eum profecto.

fecto, & cum sanctissimo Eucharistiæ Sacramento in manibus, quo magis illum detereret, loquente mirabiliter conuersus est. Nam ad Eremitam seu solitarium hominem, qui sanctitate clarescebat, se contulit, illum, quid sibi agendum esset, consulturus: qui, ut ferream lorica[m] super corpore nudo, & habitu vili indutus in morem peregrini, summum Pontificem veniam petiturus adiret, auctor fuit. Quare *Guilielmus* Eremitæ monitis obtemperans, ad Innocentium Pontificem supplex venit, seque, quis esset, & qua de causa venisset, aperuit. Quod cum Pontifex vix crederet, illum pro penitentiâ suscipiendâ ad Hierosolymitanum Patriarcham remisit. Profectus itaque Hierosolymam, & à Patriarcha poenitentiam postulans, ab eo cognitus (Patriarcha enim *Guillemi* olim Capellanus seu pædagogus fuerat) perhumaniter exceptus fuit: acceptaq[ue] ab eo poenentiâ, quam sibi asperâ imponi voluit, peragrata Palæstinâ, Româ, & in Hispaniam ad S. Iacobi Apostoli reliquias venerandum peregrinatus est: aliisque peregrinationibus peractis, demum cum secundo Hierosolymam rediisset (ubi à Saracenis captus multa perpeffus est) in Etruriam veniens, in ditione Senensi apud Rosetum seu Grossetum in loco, qui Stabulum Rodis dicebatur, in solitudine reliquum vitæ sanctissimè multis claris miraculis confecit. Ita *Ferrarius* libro de SS. Italiæ.

Cete-

Ceterum grauis est quæstio apud Scriptores, an ordo Guilielmitarum sub regula S. Augustini, an S. Benedicti militet. Sampson Haius Guilielmita Parisiensis in suo libro de veritate vitæ & ordinis S. Guilielmi, Parisijs anno 188. edito contra Volaterranum Iac. Bergomensen, Onuphrium, Iosephum Pamphilum, & alios, multis probat Guilielmitas regulam Benedictinam sequi, & ideo iuxta eius præscriptum in nocturnis horis duodecim lectiones festis diebus hodieque recitare; cum Eremitæ Augustiniani, qui eos ad suam regulam trahere conantur, non nisi nouem lectiones recitent. Vt ut sit, hoc constat, multa olim Guilielmitarum monasteria Eremitis Augustinianis accessisse. De his vide plura infra lib. 2. de Ordinibus Benedictinis.

CAPVT VIII.

Ordo S. Trinitatis de Redemptione Captiuorum, per Ioannem Matham institutus, an. 1197.

Ordinem istum instituit Ioannes Matha apud Gallos in Prouincia natus, Doctor Theologus Parisiensis anno Christi 1197. ut in eius Epitaphio legitur Romæ in basilica S. Thomæ de Formis, in monte Coelio; Anno Dominicæ Incarnationis M.C. XCVII. Pontificatus
B
verè

verò Innocentiū III. anno primo, institutus est ordo sanctissimæ Trinitatis à fratre Ioanne, &c.

Alij dicunt hunc ordinem inchoatum an. 1196. in monasterio Cerui Frigidi in Gallia, ut patet ex hisce versiculis, quos Choppinus li. i. Monasticorum, tit. vltimo, art. 12. recitat.

*Milleno ducenteno quarto quoq³ dempto,
In Ceruo Gelido Triadis fit primitus Ordo.*

Ceterum primum huius ordinis monasterium Romæ ab Innocentio III. Papa constructum est, & S. Thomæ de Formis nuncupatum. Totius Ordinis Præfectus seu Minister generalis sedem ac domiciliū summū habere solet in monasterio Cerui Frigidi apud urbem Meldensem in Gallia: quo in loco etiam Capitulum quotannis generale celebrari olim consuevit. Floret ordo iste maximè in Hispania, Gallia & Belgio, vocantque Præfectos suorum monasteriorum Ministros. Hodie Minister seu Præfectus Generalis plerumque residet Parisijs apud Maturinos.

Primam huius instituti originem ex Roberti Gaguini Annalibus Galliæ, alijsq; monumentis fusè describit Iacobus Burgesius Prouincialis per Belgium Minister, in statutis ordinis S. Trinitatis Duaci an. 1586. excusis.

Ætate Innocentijs III. Romani Pontificis, pietatis feraci, ordo sanctissimæ Trinitatis de Redēptione captiuorū initiū cepit, auctoribus Ioāne de Matha ex Prouincia oriundo, & Felice Anachoreta Valesiensi. Hic Ioannes D. Theol. Parisiensis, tædio vitæ secularis affe-

ctus, odio mundū habuit: vnde initiatus sacer
dotio meruit cōsolationē accipere diuinitus,
dū se Angelus veste cādida indutus, & cruce
bicolori insignitus videndū præbuit. Eā autē
visionē boni ominis nunciā interpretatus, se-
cescit ad eremum: vbi *Felix* vitā solitariā age-
bat, in loco qui *Ceru^o Frigidus* dicitur, eò quòd
ad collis radicē fons scaturiat limpidissimus,
ad quē ex finitima silua solit' erat venire cer-
uus candidissimus refrigerandi se causa: vnde
& locus dictus est *Ceruus Frigidus*. In eo loco
per triennium egit cum Felice Ioannes, pari &
cōsentiēte in bonū animo. Interim diffunde-
batur suauis odor nominis eorū, & ad se veni-
entib. salutis pabula verbo & opere ministra-
bant. Sed in ea viuētes libertate absq; definita
regula, & legitimis institutis, timētes errorem
posse cōtingere, dū cōcupiscētię nō resistitur,
dū sibi quisq; lex est, ter in sōnis à celesti nū-
cio admonētur, vt Rom. adirēt Pontificē, ac-
cepturi certā vitę regularis normā. Pergūt i-
gitur per durā hiemē feruētes charitate sancti
viri, ad Sūmmū Pontif. Innocēt. huius nomi-
nis III. omniū religionis monasticæ amantiū
dulce asylū: quē cū cōuenissēt, simili eū reue-
latiōe honoratū cognouerūt. Quāobré beni-
gnissimē ab eo excepti sūt hospitio, ad V. vsq;
Kal. Febr. cū dies festus Agnetis secūdò agitur.
Tū Pōtifex rē diuinā faciens, dum S. Eucharis-
tiam circumstantibus ostendit, Angelum
Dei videt multo candore fulgentem
B 2 cancel-

cancellatis manibus duos captiuos tenentem, Christianum vnum, alterum Maurum, tamquam eos commutaret. Huic Angelo crux rubri, & azurei, seu cærulei coloris ad pectus eminebat. Quo viso, & re diuina confecta, anachoretas ad se vocans; *Iam, inquit, filioli, aduerto Dei spiritu vos duci: dabo vobis indumenta exemplo visionis, quæ mihi diuina celebranti innotuit, respondentia, & eritis primitiæ Pontificatus nostri, quos diuina bonitas vult noui & sacri ordinis esse auctores.* Confutis igitur tunicis, Ioannem & Felicem candidis vestibus decorauit, superaddita cruce, qualem Angelus ostendisset: additque nouo ordini titulum de *Trinitate & Redemptione captiuorum*, declarans primò in vestimentis eorum tres reperiri colores; album, qui Patrem Deum repræsentat, qui principium est sine principio, vt albedo extremus est color, nulli alieno colori permixtus; & secundum, qui azurius seu cæruleus est color, denigrationem & obfuscationem referens, Christum significat, cuius caro cruciatu & dolore fuit contusa & denigrata. Tertium verò colorem rubeum, qui quidem ardorem significat, & Spiritum sanctum exprimit, qui ignis est, & flammam inspirat cordibus credentium. Admonuit eos præterea his verbis: *Candor, ô filioli, conscientie puritatem atque munditiem, qua fulgere vos decet, exprimit; crux verò qua parte rubea est, feruorem charitatis in Deum signat; altera autem, qua contusa & carnis* nalis

milis est, Christi passionis memoriam præ se fert:
 ut nostræ redemptionis ab inferis memores, perse-
 uerante metu Deū diligatis atque colatis. Quos ve-
 rò Angelus dextra sinistraque inuicem commutare
 videbatur, eos puto representationem facere libe-
 randorum captiuorum, quos Christum imitantes po-
 stea redempturi estis: ut pretio redemptionis dato,
 Christianos è Saracenorum manibus, ac seruitute
 eximatis, vel aduersæ legis hominē pro eo, qui Chri-
 stianæ fidei professor est, commutetis. Et quia festo
 die (v. diximus) B. Agnetis Martyris, quæ
 bona sua trifariam distribuerat, visio conti-
 gerat, voluit summus Pontifex fratres ordinis
 bona, quæ d. inceptis possiderent, in tres partes
 diuidere; ita ut vna esset ad fratres alendos,
 qui cultui diuino inferuissent; altera ad hospi-
 tio excipiendo Christi pauperes reponere-
 tur & tertia pars in redemptionem captiuo-
 rum detentorum ab infidelibus seruaretur.
 Atque idcirco monachos ordinis S. Trinita-
 tis de Redemptione captiuorum voluit appel-
 lari. Constructo autē nō longè à Laterano in
 monte Cœlio Romæ monasterio, & S. Trini-
 tati dicanda Ecclesia (in cuius porticu videtur
 adhuc vii onis supradictæ simulacrum effigia-
 tum) iussit idem Pontifex, ut Ioannes Matha,
 (remiserat enim Felicem Anachoretam in Gal-
 lias ad dicti ordinis propagines dilatandas,
 pro nominis diuini gloria & humanæ sa-
 lutis augmento) ibidem Deo deseruiret cum
 fratribus assumptis. Eam ob rem concessit illi

sancto viro eiusque successoribus regularem vitam obseruantibus Ecclesiam *Sancti Thomae & S. Michaelis de Formis*, sic dictam, quod non longè à formis, id est, aquæ ductibus sita sit in monte Cœlio, cum possessionibus, & omnibus alijs eò pertinentibus, nec non Ecclesiam *S. Saluatoris* (vt habet confirmatio Honorij III. Pontificis Romani, adseruata in bibliotheca Vaticana) sitam in loco, qui dicitur mons Sanctus, ad castrum Verelatense, in diœcesi Spoletana, cum omnibus eò pertinentibus, & in diœcesi Tudertensi Ecclesiam *B. Mariæ de Lantano* cum omnibus eò pertinentibus; in diœcesi Anicliensi Ecclesiam *S. Trinitatis*, iuxta castrum Albani, cum omnibus eò pertinentibus; in Vrbe Ecclesiam *S. Isidori*, & totum montem maiorem post Absidiam; item plures alias possessiones, quas recenset dicta confirmatio Honorij Pōtificis, qui, vt prædecessor eius Innocentius tertius, omnes dictas Ecclesias, & fratres inhabitantes eas, sub B. Petri, & sua protectione suscepit. In hoc autem monasterio cum sanctè & regulariter vixisset Ioannes Matha, primus maior Minister per sexdecim annos, mortuus est & sepultus, vt habet eius epitaphium insculptum marmori sepulchri testudinati & exstructi in dextra parte minoris Ecclesiæ. Maior enim omninò discooperta est, & semidiruta in monte Cœlio. Ea autem sunt epitaphij

taphij verba: Anno Dominica Incarnationis 1197.
 Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ tertij anno
 primo, xv. Cal. Ianuarij institutus est nutu Dei ordo
 sanctissimæ Trinitatis à fratre Ioanne, sub propria
 regula sibi ab Apostolica sede concessa. Sepultus est
 idē frater in hoc loco an. Domini 1213. Decemb. 21.

CAPVT IX.

*Catalogus monasteriorum & provin-
 ciarum ord. S. Trinitatis.*

Primum huius ordinis monasterium est
 Romæ constructum (S. Thomæ de Formis
 nuncupatū) per Innocentiū III. Papam.

PROVINCIA FRANCIAE.

In prouincia Franciæ sunt monasteria
 duodecim, videlicet

Monasteriū Cerui Frigidi, in diocesi Mel-
 denfi.

Parisiense, quod Maturinorum vulgò di-
 citur à S. Maturino, illius loci patrono; estq;
 fundatum à S. Ludouico Galliæ Rege.

Monasterium Meldense, vulgò *Meaux*.

Monasterium Fontis Bleaudi; Gallicè *Fontainebleau*, fuit fundatum an. 1259. per S. Ludo-
 uicum Galliæ Regem. Hoc in loco spectatur
 insigne palatium Regum Galliæ: quo tem-
 pore æstiuo solent diuerti.

Monasterium Claremontanum.

Monasterium de Verberia.

Monasterium de Stampis, inter Parisios &
 Aurelianum.

Monasterium de Cola.

B

4

Mona-

Monasterium de Mitriaco.

Monasterium de Fayaco.

Monasterium de Ponte Lermario.

Monasterium de Siluella.

IN PROVINCIA CAMPANIAE
sunt Monasteria vndecim.

Monasterium Trecense in Campania.

Monasterium de Marchia.

Monasterium de Catalano.

Monasterium Gloriæ Dei.

Monasterium de Baraz supra Sequanam.

Monasterium de Vitriaco.

Monasterium Metense in Lotharingia.

Monasterium de Vidua.

Monasterium de Sudeo.

Monasterium Grandi-pratense.

Monasterium de Fera, opido Campaniæ.

IN PROVINCIA PICARDIAE
sive Belgij sunt Monasteria XIV.

Monasterium Atrebatense in Artesia fundatum à pijs aliquot viris, procurante Guilielmo Scoto, tertio Magistro generali, qui obiit anno 1222.

Monasterium Hondiscotanium in Flandria, fundatum circa annū 1220. à Toparchis Hondiscotanis, eodem Guilielmo Scoto procurante.

Monasterium de Vienna.

Mo-

Monasterium de Silua Niepenſi ſeu Niepenſi, ſive S. Mariæ de pietate. Niepenſe ſitum eſt in Silua Niepenſi tertio ferè miliari à Balliolo Flandriæ opido, fundatumque circa an. 1343. vel 192.

Monasterium Duacenſe in Flandria, anno 1253. exſtructum per virum nobilem Euerardum à S. Venantio.

Monasterium Andriguiacenſe vulgò *Andriguiez* fundatum per virum nobilem ex familia Vilainiorum.

Monasterium de Temploſio.

Monasterium Lerchièſe in Artesia fundatum an. 1245. per Ioannem toparcham Lerchienſem.

Monasterium Aureæ Vallis apud Niuellā in Brabantia.

Monasterium Lerinenſe ſive de Lerinis apud Gemblacum Brabantia oppidum.

Monasterium Stegrenſe in Flandria, quod & Couuardianum appellatur, fundatum à Balduino Mareſcallo Balliolano; quem à barbaris monachi S. Trinitatis pretio redemerant.

Monasterium Huienſe ad Moſam fl. in diœceſi Leodiènſi.

Monasterium Baſtonienſe in Ducatu Luxemburgenſi.

Monasterium de Berieriuado.

IN PROVINCIA NORMAN-
niæ sunt monasteria XIV.

- Monasterium de Rieux.
Monasterium Castrobienſe.
Monasterium de Lexouio.
Monasterium de Periuæ.
Monasterium de Beluario, ſupra mare.
Monasterium de Mauritania.
Monasterium de Roboreto.
Monasterium de Sarſeau.
Monasterium Turonenſe in honorem S. Sal-
uatoris fundatum in ſuburbano Turo-
nenſi.
Monasterium de Taliburgo.
Monasterium de Diuando.
Monasterium de Pulteria.
Monasterium de Belleau.
Monasterium S. Michaelis apud Pontifaram.

IN PROVINCIA LINGVÆ
Occitanæ ſunt Monasteria qua-
tuordecim.

- Monasterium Tolosanum.
Monasterium Narbonenſe.
Monasterium Montispeſulanum.
Monasterium Caſtrenſe, & alia.

IN

IN PROVINCIA SEV COMI-
tatu Prouinciæ sunt monasteria
decem.

Monasterium Auenionense.
Monasterium Tarasconense.
Monasterium Arelatense.
Monasterium Massiliense, & alia.

IN PROVINCIA AN-
gliæ fuerunt monasteria
sex.

Monasterium S. Roberti.
Monasterium de Morgudes.
Monasterium de Tellefourd.
Monasterium Oxoniense.
Monasterium de Ycogne, exemptum.
Monasterium de Hodeffovve.

IN PROVINCIA HI-
bernix

Vnicus est Minister de Atobacia, Limbrien-
sis diœcesis.

IN PROVINCIA SCOTIAE
monasteria sex.

IN

IN PROVINCIA A-
ragonie Monasteria tri-
ginta.

IN PROVINCIA CASTELLAE
Veteris Monasteria quin-
decim.

IN PROVINCIA CASTELLAE
Nouæ Monasteria viginti
& vnum.

Ita Choppinus lib.1. Monasticarum Re-
rum tit. ultimo, art.12.

CAPVT X.

*De Sodalibus ord. S. Trinitatis testi-
monium Iacobi Vitriaci.*

EST alia Regularium fratrum clericorum,
& laicorum sancta, & Deo accepta Cōgre-
gatio, in omni loco habitationis suæ, sub titu-
lo S. Trinitatis Domino militantium, vn-
de & fratres sanctæ Trinitatis appellantur, v-
ni summo huius ordinis Priori per obedi-
tiam humiliter subiecti. Habent autem in
diuersis regionibus Priores minores & Con-
gre-

gregationes particulares; caput autem ordinis in Ecclesia S. Trinitatis Massiliensis præfecerunt. Hi siquidem viri sancti arctam religionis viam ingressi, carnibus non vescuntur, exceptis diebus Dominicis, & ^{Ibi olim fortasse, nunc a-}quinque magnis solemnitatibus Vinum ^{libi, vt}verò secundum ordinis instituta licet eis ^{supra}bibere, emere autem non licet, camisijs non ^{dixi-}utuntur, neque lintheaminibus aut plumis. ^{mus.}Humilitatis Christi formam expressius imitantes, aut pedibus ambulant, aut super asinos equitantes incedunt; alijs autem animalibus ad opus equitandi non utuntur. Albis autem & laneis tunicis diebus & noctibus induti, cappis albis exterius, crucem bipartitam ex rubeo & nigro in medio pectoris affigunt. Et quoniam ad comparisonem pietatis exercitatio corporis ad modicum valet, adeò misericordiæ operibus affluunt, vt de omnibus bonis suis semper in honorem S. Trinitatis tres partes faciant: vnā partem ad redemptionem captiuorum, qui in vinculis Saracenorum detinenter; aliam ad sustentationem pauperum infirmorum, quos in domibus suis misericorditer recipiunt, in proprijs personis humiliter ministrantes; tertiam partem ad vsus suos reseruant, vt sobriam & pauperem vitam vtcumque valeant sustentare. In hac igitur amplitudine charitatis, & affluentia pietatis, velut speculum facti sunt multis regu-

Matt. 6.
& 14.
cap.

regularibus avaris , & imitationis exemplum meticulosis fratribus & filiis diffidentiae , qui semper in anxietate & sollicitudine de crastino cogitantes curis huius saeculi praegravantur , dicentes in cordibus suis : *Quid manducabimus , aut quid bibemus , aut quo operiemur ?* Modicae fidei quare dubitasti ? Quis vidit iustum derelictum , aut semen eius quaerens panem ? Qui seipsum tibi tradidit , necessaria tibi negabit ? Qui volucres coeli pascit , & lilia agri candidis induit vestimentis , Dominus scilicet , qui sollicitus est tui , si primum regnum eius & iustitiam quaesieris , haec omnia non adjiciet tibi ? Quoniam igitur huiusmodi pusillanimes , & falsi nominis religiosi circa fidem languentes & de diuinis promissionibus haesitantes , seipsos Domino committere formidant , illic trepidantes timore , ubi timor non est , semper manus habent porrectas ad accipiendum , collectas autem & aduncas ad retinendum , sibi metipsis ieiunantes , crumenas autem impinguantes , facies suas macie exterminantes , annis singulis quaecunque possunt reseruant , ut novas emant possessiones , de pauperibus autem non curant . Exercitationes siquidem corporum sibi ad salutem sufficere , pietatem , quae valeat ad omnia , a se & a domibus suis alienantes , proiecerunt , & prorsus exulare coegerunt . Ita Vitriacus Cardinalis & Episcopus

piscopus Aconensis , qui anno 1240. floruit.

CAPVT XI.

*Ordo sanctæ Mariæ de Mercede &
Redemptione captiuo-
rum.*

Hic ordo anno 1218. per Iacobum I. Aragoniæ Regem, & S. Raimundum Pennafortium, monachum, Dominicanum institutus, partim monachos, partim Equites complectitur. Ceterum vt Trinitarij (de quibus supra diximus) sic & Mercenarij ex professo tenentur stipem colligere, eamque captiuis à seruitute Turcica, ac Maurica liberandis impendere; quod & sedulò præstant, ingenti ære quotannis in Africam, Asiam, & Græciam per suos misso.

CAPVT XII.

*Ordo Cruciferorum seu Crucigerorum,
in Italia, & alibi.*

Nec prætereundi sunt Crucigeri, quorum initia bini Pontifices, Alexander tertius & sextus, in quibusdā diplomatibus ad Cletū, Petri

Petri successorem retulere: non quòd tum eam haberent, quam nunc videmus, religionis formam, sed erat cœtus quidam hominum ad recipiēdos Christianos institutus, inopes præsertim, qui peregrè aduenirent: qui cùm deinde & aliorum tyrannorum, & maximè Iuliani apostatæ acerbitate afflictus esset, demum ab Urbano II. recreatus est, eo tempore cùm Christiani Principes cruce signati, bellum barbaris inferentes, Antiochiam & Hierosolymam feliciter receperunt. Ornatus deinde ab Alexandro III. varijs beneficijs, quòd is Frederici AEnobardi vim fugiens, illorum hospitalibus domibus crebrò ac benignè acceptus fuerat, etiam aduersus Imperatoris edicta minacia. Pius demum II. Papa anno M. CCCC. LX. in Concilio Mantuano, cùm expeditionem in terram sanctam pararet, cæruleam ijs vestem assignauit (incertum quæ causa) cùm antea cineritia vterentur. Sic ferè Hieronymus Platus lib. de bono status Religiosi.

Ceterum Crucigeri isti in Italia solent ordinariè Crucem argenteam manu gestare.

Cruciferorum porrò ordinem anno M. C. LIX. à Gerardo Priore monasterij S. Mariæ Bononiæ institutum, vel potius reformatum, auctore Alexandro III. Papa, qui eius instituti sodalibus viuendi regulam dedit, in Chronico suo ecclesiastico testatur Onufrius Panuinus.

CAPVT XIII.

*Ordo Crucigerorum in Belgio, Germania,
& Gallia.*

FVit is inchoatus circa annum Christi 1216.
à viris quinque admodum pijs, ordinis
Ecclesiastici, qui sese *Hugoni* Cardinali, & A-
postolico per Germaniam Legato obtulerūt.
Ordinem sub regula S. Augustini confirma-
uit Innocentius IV. anno Pontificatus sui
sexto. Totius Congregationis caput, ac Præ-
fectus residet Huij, ad Mosam fl. in diœcesi
Leodiensi, vbi Crucigeri pulcherrimum ha-
bent cœnobium.

Eiusdē Cōgregationis monasteria hodieq;
florēt, *Leody*, *Tornaci*, *Aquisgrami*, *Colonia*,
Embrica, *Dusseldorpj*, *Venlona*, *Rurmunda*, *VVic-*
radj, *Altinemoris*, *Trapontis*, *Traiecti ad Mosam*,
Maseica, *Dionanti*, *Brugis in Fladria*, *Silua-ducis*
in Brabantia, *Parisy*, *Tolosa*, & olim *Londini*
in Anglia, *Horna*, *Schidami*, *Culenburgi*, *Frani-*
quera, & alibi in Batauia, Frisia, vicinisque
ditionibus.

CAPVT XIV.

Ordo Crucigerorum in Bohemia.

ORdo Crucigerorum cum *Stella rubea* latè
patet per Bohemiam, Morauiam, Silesi-
am

am, ac Poloniam: cuius quidem supremus ac generalis Magister anno 1618. erat Illustrissimus & Reuerend. D. *Sbigneus Berca*.

Est in Bohemia & altera Cōgregatio Crucigerorum cum *Nauicula*, vt vocant: quod pro tessera *Nauiculam* gerant.

CAPVT XV.

Ordo Vallis-Scholarium.

ANNO CIO. CC. XVIII. Honorius III. Pont. Max. anno Pontificatus sui tertio, ordinem *Vallis-Scholarium* confirmauit; quem *Guilielmus* quidam, natione *Anglus*, inchoauit, qui *Parisijs* scholaris fuerat, & postea in *Burgundia* scholis præfuerat, tandemque cum scholaribus suis ad eremum conuolauit, & formam viuendi suis, & sibi ex diuersis regulis elegit. Sic *Martinus Polonus* in *Chronico*. *Genebrardus* in sua *Chronologia* paulò distinctiùs dicit hunc ordinem, sub regula *D. Augustini*, sumpsisse originem in *Campania Gallica*, per *Guilielmum*, *Richardum*, *Euerardum* & *Manassem*, *Theologiæ Professores*. Huius ordinis monasteria *Belgica* sunt, *Mechliniense*, *Montense* in *Hannonia*, *Leuuense* in *Brabantia*, & *Geronfaium* in *Comitatu Namurcensi*. Solent olim non nisi à Prioribus gubernari: nostra ætate *Montensi*, *Namurcensi* & *Leo-*

& Leodiensi monasterijs præfecti sunt Ab-
bates.

CAPVT XVI.

*Ordo Seruorum B. Mariæ, anno 1233. in
Italia inchoatus, per VII. ciues
Florentinos, & mirifice au-
ctus per S. Philippum
Benitium.*

H Vnc ordinem instituerunt septem ciues
Florentini.

B. Bonfilius, ex clara Monaldorum familia,
B. Bonaiuncta, ex Manettis,
B. Manettus, ex familia Antella,
B. Vgucio, ex Vgucionia familia,
B. Alexius Falconerius,
B. Sosthenius, ex Melioribus, &
B. Amideus, ex Amidea familia.

Atque hi quidem septem ciues Florentini,
cùm in antiquo B. V. Mariæ fodalitio, Val-
densium cognomento, ad Assumptionis eiuf-
dem B. Virginis festum celebrandum de mo-
re conuenissent, dum sacra aguntur mysteria,
ita se interiùs rapi, & sanctissimæ Dei Gene-
trici famulandi desiderio incendi sentiunt, vt
Missâ peractâ, quisque focijs immissam inspi-
rationem patefaceret, omnesq; mundo vale-
dicere, & cæterarum rerum curâ abiectâ, ei-
dē sanctissimæ Virgini inferuire decerneret.

Interim donec constitutum tempus adueniat, ieiunijs & orationibus dediti, vt an ex Deo hæc esset inspiratio, probarent, terrenarum rerum, maximè domesticarum, curis sese expediunt: ac in ipsius Virginis Mariæ Natiuitatis festo, vt constituerant, *Ardingo* prius Episcopo Florentino consulto, sacraq; post exactam peccatorum confessionem, Eucharistia refecti, vestitu, quo ciues eius tempore utebantur, deposito, vilem humilemque induunt, atque ex oratorio ad salutandum Episcopum bini, vt mos religiosus est, incedunt, tota penè vrbe ad rei nouitatem concurrente, puerisque eos Dei Genitricis seruos vbique acclamantibus. Quod nomen illis per urbem ad eleemosynas exeuntibus, etiam ab infantium & lactentium ore prolatum (matribus enim necdum scientes loqui dicebant, vt seruis Mariæ Virginis benefacerent) ab Episcopo eis inditum est: atque à summo Pontifice confirmatum. *Bonsilio* autem tanquam seniori (qui primus Ordinis Generalis fuit) sibi præfecto, in montis Senarij, à Florentia nouem millibus passuum distantis, solitudinem secedunt. cumq; eos, qui se ad eorum societatem in dies adiungebant, ægrè reciperent, intensitato prodigio ad eam augendam inflammantur. Cum enim verno tempore vitem in hortulo plantassent, ea in ipso Annunciationis B. Mariæ festo palmites vndique emisisse, floruisseque, & vuam (quod mirabilius fuit) pro-

B. Bon-
filius I.
Genera-
lis.

procreasse visa est. Sacratissima quoque Deipara noctu multis Angelis comitata, nigra indumenta, quibus in filij passionis, suæque viduitatis memoriam induerentur, ostendens, illis apparuit: & *Ardingo* Episcopo per quietem præcepit, ut seruos suos nigra veste contereret, & regulam quam seruarent præscriberet. Qui summo mane consurgens, montem conscendit, Missam celebrat, eosque sacra communione refectos nigris vestibus, à se benedictis, induit, ac *S. Augustini* regulam obseruandam illis præscripsit. Bonfilius itaque cum iam inchoatæ religionis propagandæ licentiam à legatis Pontificijs impetrasset, cumque sanctitatis vitæ fama peruagante plura indies in Hetruria, Germania, & alijs locis monasteria exstruerentur, *Innocentio IV.* Pontifici Maximo Auenione (ubi sedes erat Pontificum) proficiscenti, Bononiæ occurrit: à quo benigne exceptus, ordinis approbationem, eiusdemque primum protectorem *Guilielmum* Diaconum Cardinalem, Pontificis nepotem, obtinuit. Idem Bonfilius templi Deiparæ Virginis Annunciatae celeberrimi constructionem, Bonfilio Episcopo Senensi pro Legato primum in fundamentum lapidem mittente, aggressus est. Is etiam *B. Philippum Benitium* in ordinem recepit & erudiuit. Denique assiduis vigilijs, carnis macerationibus, laboribus diutinaque infirmitate confectus, anno à Partu Virginis 1261. inchoatæ verò religionis

nis 26. anno non sine prodigijs migravit è vita. Nam post matutinas horas, quibus etiam infirma valetudine interesse cōsueuerat, vox sanctum senem ad se vocantis audita est: ad quam fratres accurrentes, exanimem illum, splendorem vultu proferentem, & odorem suauem corpore emittentem inuenere: moxque dum illi iusta persolvere parant, voces cœlestes canentium, *Subuenite Sancti Dei*, exaudita sunt. Ita tradit Philippus Ferrarius, ordinis eiusdem Doctor Theologus, in Catalogo Sanctorum Italiae.

B. Bonaiuncta.

B. Bonfinio nondum ex humanis subtrahito B. *Bonaiuncta* in regimine successit: & post biennij præfecturam in Monte Senario anno 1258, pijsimè obdormiuit.

B. Manettus.

B. *Manettus*, sui ordinis Præfectus Generalis post Iacobū Senensem, à Clemente IV. constitutus, anno 1269, in Domino sanctissimè obdormiuit. Cui Florentiæ in Diuæ Virginis Annunciatae templo insigne sacellum ex marmore fuit excitatum, vitæ & miraculorum eiusdem historia vtrimque depicta.

B. Amideus.

B. *Amideus*, miraculis pariter clarus an. 1264 obiit.

B. *Vgucio* ex Gallia, & B. *Sosthenius* ex Germania (vbi ordinem istum fundauerant)

redeunt in Monte Senario an. 1282. pijsimè

B. *Sosthenius* obdormierunt: quorum animas S. Philippus

Beni-

Benitus per quietem in cœlum deferri vidit.

B. *Alexius*, cùm ad annum ætatis centesimum decimum peruenisset, anno 1310. beatam animam exhalauit. Horum corpora sub ara maiore templi Montis Senarij, septem columnis fulcita quiescunt. In quo monte viuunt hodieque quadraginta Eremitæ, cœnobio Diuæ Virg. Annunciatae Florentino subiecti: vt idem Ferrarius tradit libro citato.

B. Alexius.

CAPVT XVII.

*De sancto Philippo Benitio, V. Priore
Generali ordinis Seruorum
B. Mariæ.*

Philippus Florentiæ ex nobili Benitiorum familia ortus, Lutetiæ Parisiorum medicinæ adolescens operam dedit. Reuersus in patriam, cùm Ecclesiam Seruorum (quæ Deiparæ Annunciatae nominatur) ob singularem erga Deiparam deuotionem frequens visiteret, qua die ea verba ex Actibus Apostolorum, *Philippe accede, & adiunge te ad currum istum*, legebantur, actus in extasim, currum aureum, quem ouis & leo trahabant, & in eo sanctissimam Matrem, comitantibus Angelis, insidentem, nigraque

Act. c. 8.

sibi indumenta porrigentem vidit. sequenti nocte ab eadem Dei Genitrice seruos suos addire iubetur. Quare summo mane confurgens *Bonsilium*, vnum ex septem Ordinis fundatoribus, illius cœnobij Priorem adit, oratque vt inter Cōuersos recipiatur. Receptus vitam aliquamdiu in Monte Senario solitariam duxit: vbi spelunca, in quam pœnitentiæ causa ingredi, & vim lacrymarum profundere solitus erat, nomen ipsius retinens, & aquam emittens, adhuc visitur. Elucebant in eo, præter cæteras virtutes, mira patientia & insignis humilitas. Factus Sacerdos, paulò post in Capitulo Florentiæ celebrato, Prior Generalis, quinto loco, licet inuitus, eligitur. Quod munus ab eo sæpius, sed frustra renunciatum, 18. annos tanta prudentia administravit, vt non modò in Italia, sed & in Germania, & alibi ordinem Seruorum, multis exstructis monasterijs, mirificè propagarit. Tanta fuit in eo humilitas, vt non nisi post 7. annos, quòd Generalis esset, à suis agnitus fuerit. Dissidentium paci & errantium studuit emendationi. Nam Pistorij Guelphorum & Gibellinorum factiones per se ipsum, Florentiæ vnà cum fratre Latino Cardinale, Ord. Prædicatorum, Legato, Seruorumque Protectore sedauit. Foroliuienses, quod à Martino IV. Pontifice Maximo defecissent, inter concionandum reprehendit: à
qui-

quibus verberibus affectus, peregrinum
vnum ex percussoribus conuertit; qui e-
undem ordinem ingressus, vitæ sancti-
tate floruit. Visitando & prædicando
Embdam vsque Frisæ orientalis metro-
polim peruenit, multis ab hæresi, & alijs
vitijs per ciuitates ad Deum conuersis.
Plura viuens edidit miracula. Nam a-
pud Camillanum agri Senensis vicum,
ad curiā pergens, leproso nudo eleemo-
synam petenti propriam vestem concessit:
qua ille indutus statim à lepra conualuit.
Quo miraculo peruulgato, dum Viterbij
Cardinales, Clemente IV. Pontifice Ma-
ximo vita functo, de successore eligendo
disiderent, nonnullis Philippum propo-
nentibus, illere cognita, clam inde recedens
(quod maximæ humilitatis argumentum
fuit) apud Montem Tuniatum delituit, v-
bi balneis, quæ vsque in hodiernum diem
S. Philippi nominantur, virtutem sanan-
di morbos impetrauit. Arreti cum fratres
ob maximam victus penuriam fame con-
ficerentur, pius accurrens pater, eos blandè
consolatus, dum ad imaginem sanctissimæ
Virginis orat, ecce duos cophinos candidis-
simorum panum plenos ad ianuam mona-
sterij diuinitus delatos. Cum in Germaniam
Euangelium prædicaturus, Rudolphi
Imperatoris inuitatu, proficisceretur, apud

C

5,

Lau-

Lauinum amnem, inter Bononiam & Muti-
 nam, sub arboris vmbra sole ardentissimo
 diuersatus, nonnullis blasphemantibus diui-
 nam vltionem prædixit, quæ illos statim, vt
 ab eis recessit, secuta est. Nam ignis de cælo,
 in morem turbinis descendens, arborem cū
 illis prorsus absumpsit. Ex Germania redi-
 ens, ingressus nemus inextricabile, cū so-
 cij inedia triduo afflictī non possent vltius
 progredi, Philipp^o facta oratione voces quas-
 dam secutus, nemine tamen viso, panem & a-
 quam, quibus recrearentur, inuenit. Demum
 Tudertum veniens, meretricibus, quæ sibi in
 via illudere ausæ fuerant, sic persuasit, vt in
 monasterio apud Carsulam (quæ vrbs nunc
 iacet) inclusæ, perpetuò penitentiam egerint.
 In vrbis ingressu totam ciuitatem sibi tan-
 quam patri obuiam habuit: Ecclesiam in-
 gressus, & ad altare B. Virginis orans, cū
 quasi diuinans ea verba, *Hæc requies mea*, pro-
 nūciaffet, paulò post in festo Assumptionis B.
 Virginis in morbū incidit, ex quo octauo die
 fratres ad obseruantiam regularem hortat-
 us, sacrisque munitus, XI. Kal. Septembris
 anno salutis 1285. migravit ad Christum. E-
 ius sanctitas multis miraculis declarata est.
 In ijs, mulier manibus, pedibusque contra-
 cta, vt sacrum corpus attigit, statim
 incolumis domum remeavit. Cæcus ad
 tumultum illius delatus, illico visum re-
 cepit. Puer in agro Tudertino à lupo
 stran-

strangulatus, eius meritis ad vitam reuocatus est. Mulier, quæ & miracula negare, & seruum Dei irridere præsumperat, mox effecta est muta: quæ resipiscēs, & ad illius pedes prostrata, veniamque precata, pristinam loquendi facultatem recuperauit. Viduæ filius vnicus, ex diutino morbo defunctus, dum mater gemebunda opem Philippi implorat, rediuius surgens, Philippum sibi succurrentem vidisse testatus est, stupentibus, qui, vt matrem solarentur, aduenerant. Quare Leo X. Pontifex Maximus, cognita viri sanctitate, cum illum grauissimis curis impeditus non potuisset in Sanctorum numerum referre, fratribus sui Ordinis, vt de illo Officium duplex X. Kal. Septemb. recitarent, concessit.

Ita Ferrarius lib. citato, ex Archangelo Ianio, qui S. Philippi vitam libris quinque descripsit.

Colitur autem officio Ecclesiastico s.

Philippus Benitius in Tuscia,

ex indulto Pauli V.

Papæ.

23. Aug

CA-

CAPVT XVIII.

De S. Gerardo Veneto, Episcopo Canadiensi, & Martyre.

S. Gerardus, Venetijs ex nobili Sagreda familia natus, primum basilicæ S. Marci Canonicus fuit, & ut apud S. Antonium Paduanum in Sermonibus legitur, primus ordinis Seruorum B. Mariæ Virginis Venetijs institutor. Deinde factus Episcopus Canadensis in Hungaria (est autem Canadium vrbs apud Transylvaniæ confinia, ad Lippam amnem non longè à Segedino in Tibiscum influentem) Transdanubiana Apostolus fuit: qui cum ad S. Stephanum Regem visendum Albam Regalem pergeret, ab idololatræ itinere inuasus, pro Christi nomine mortem patienter sustinuit. Cuius corpus Venetias translatum, Murani in Ecclesia B. Mariæ Virginis, quæ modò S. Donati nominatur, conditum est. Ita Philippus Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiæ, qui in Notis addit, non tantum à S. Antonio Paduano, in Sermonibus etiam à Francisco Maurolyco in Martyrologio tradi, S. Gerardum fuisse primum auctorem ordinis Seruorum B. Mariæ apud Venetos.

CA.

CAPVT XIX.

*Ordo Seruorum B. Mariæ, in Gallia anno
1257. institutus, & abrogatus in
Synodo Lugdunensi, sub
Gregorio X.*

ORDO Seruorū B. Mariæ, in diœcesi Mas-
siliensi institutus, & sub regula S. Augu-
stini anno 1257. est confirmatus per Benedi-
ctum Episcopum Massiliensem, mandante
Alexandro I V. Papa. Fuit is Ordo alius ab
eo, quem in Etruria Italiæ prouincia per B.
Bonfilium, & alios sex ciues Florentinos ex-
citatum, supra cap. 16. diximus. Nam Serui-
tæ Itali vestem nigram iam inde ab initio or-
dinis gestant: Seruitæ verò Galli vestem seu
chlamydem albam olim gestare solent. Hinc
Monasterium Guilielmitarum Parisiensium,
quod olim fuit ordinis Gallicani Seruitarum
(vt infra docebimus) hodieque *Alborum Man-
tellorum* nomen retinet.

Vt autem constet omnibus, vbi & quando
Seruitæ Gallicani originem sumpserint, habe
istud Clementis IV. diploma:

*Clemens Episcopus, seruus seruorum Dei, dile-
ctis filiis Priori, & fratribus B. Mariæ de Areno,
seruis B. Mariæ matris Christi vulgariter appella-
tis, ordinis S. Augustini, Massiliensis diœcesis, sa-
lutem & Apostolicam benedictionem. Cum à nobis
petitur;*

petitur, quod iustum est & honestum, tam vigor aequitatis quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectū. Sanè petitio vestra nobis exhibita continebat, quod cum felicis recordationis Alexander Papa prædecessor noster dudum venerabili fratri nostro Massiliensi Episcopo suis dedisset litteris in mandatis, ut vobis, qui eratis novella plantatio, nec tunc astricti observantiæ alicui regulari, auctoritate ipsius prædecessoris concederet aliquem de ordinibus approbatis, idē Episcopus ordinē B. Augustini cōcessit vobis, prout in literis inde confectis, sigillatis sigillo ipsius Episcopi, plenius continetur. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, quod à Prædicto Episcopo super hoc providē factū est, ratū & firmū habentes, id ad instar eiusdem prædecessoris nostri, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocínio cōmunimus, tenorem litterarum ipsarum ipsius Episcopi de verbo ad verbū præsentibus inserifacientes, qui talis est:

Vniuersis, ad quos præsentēs litteræ peruenerint, Benedictus Dei gratia Massiliensis Episcopus salutem in Domino Iesu Christo. Literas Domini Papa recepimus sub hac forma:

Alexander Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Episcopo Massiliensi salutem, & Apostolicam benedictionem. Pij propositis, & honestis desiderijs, & his præcipue, per quæ salus & profectus prouenit animarum, annuere Sedis Apostolica benignitas tantò libentiùs consuevit, quantò ipsarū lucrū est omni thesauro fructuosius & pretiosius re
qua-

quacumq³. Cum igitur dilecti filij Prior & fratres B. Mariæ de Areno, Massiliensis diœcesis, qui vulgariter nuncupantur Serui Sanctæ Mariæ Matris Christi, sicut nobis significare curarunt, huius mundi vanitatibus, pompa & gloria derelictis, sub iugo regularis obedientiæ suo desiderant obsequi Creatori: nos ipsorum huiusmodi propositum, & desiderium multipliciter commendantes, ac annuentes, fauorabiliter ipsorum precibus pietate non vacuis, & continentibus honestatem, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mādamus, quatenus dictis Priori & fratribus auctoritate nostra concedas vnā de regulis approbatis, vt sub ipsius obseruantia perpetuis temporibus dignum præstent obsequium, suorum vitulos offerant labiorum, & acceptabile impendant sacrificium Deo Patri. Datum Viterbij VI. Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno tertio.

Huius igitur auctoritate mandati, ad honorem Dei omnipotentis, & gloriosæ Virginis Mariæ matris Christi, Priori, & fratribus B. Mariæ de Areno, Massiliensis diœcesis, qui vulgariter nuncupantur Serui sanctæ Mariæ matris Christi, auctoritate Apostolica concedimus regulam B. Augustini, vt sub ipsius obseruantia perpetuis temporibus dignū præstent obsequiū Deo Patri. In cuius rei memoriā præsentem paginam sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum pridie Nonas Ianuarij, anno Domini millesimo ducetesimo quinquagesimo septimo. Nul- li ergo omnino hominum liceat hanc paginā confirmationis infringere, vel ei ausu temerario cōtrahere.

Si

Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Viterbii III. Idus Maij, Pontificatus nostri anno secundo.

Hoc diploma Clementis IV. cū alijs adiutis, primus publicavit Sampson Haius lib. de veritate vitæ, & ordinis S. Guilielmi, Parisijs anno 1588. edito.

Ceterum huius ordinis Seruitæ olim Parisijs monasterium habuerunt anno 1258. ædificatum: quod postea, Ordine isto, in Synodo Lugdunensi sub Gregorio X. Papa abrogato, traditum est Guilielmitis, anno 1297. a Bonifacio VIII. & Philippo Pulchro Rege, atque id etiamnum possident.

CAPVT XX.

Ordo Eremitarum S. Pauli.

PAULVS Eremitarum auctor, & magister, apud inferiorem Thebaidem natus, cū quindecim esset annorum, orbatus parentibus est: qui postea declinandæ causa persecutionis Decij & Valeriani, & Deo liberius inseruiendi, in eremi speluncam se contulit: vbi palma ei victum & vestitum præbente, vixit ad centesimum & decimum tertium annum; quo tempore ab Antonio nonagenario, Dei admonitu, inuisitur. Quibus inter se, cū

cum antea non nossent, proprio nomine cōsalutantibus, & multa de regno Dei colloquentibus, coruus, qui semper antea Paulo dimidiatum panem attulerat, integrum detulit.

Post corui discessum, *Eia*, inquit Paulus, *Dominus nobis prandium misit, verè pius, verè misericors. Sexaginta iam anni sunt, cum accipio quotidie dimidij panis fragmentū, nunc ad aduentū tuum militibus suis Christus duplicauit annonam.* Quare cum gratiarum actione ad fontem capientes cibum, vbi tātis per recreati sunt, iterum gratijs de more Deo actis, noctem in diuinis laudibus consumpserunt. Diluculo Paulus de morte, quæ sibi instaret, admonens Antonium, hortatur, vt pallium, quod ab Athanasio acceperat, ad inuoluendum suum corpus afferret. Quo exitinere rediens ille, vidit inter Angelorum choros, inter Prophetarum, & Apostolorum cœtus, Pauli animam in cœlum ascendere.

Cumque ad eius cellam peruenisset, inuenit genibus complicatis, erecta ceruice, extensisque in altum manibus, corpus exanime, quod pallio obuoluens, hymnosque & Psalmos ex Christiana traditione decantans, cum sarculum, quo terram foderet, non haberet, duo Leones, ex interiore eremo, rapido cursu ad Beati senis corpus feruntur: vt facillè intelligeretur, eos quo modo poterant, ploratum edere: qui certatim terram pedibus effodientes, foueam, quæ hominem commodè

D

cape-

caperet, effecerunt. Qui cū abiissent, Antonius sanctum corpus in eum locum intulit: & iniecta humo, tumulum Christiano ex more composuit; tunicam verò Pauli, quam in sportæ modum ex palmæ folijs ille sibi contexuerat, secum auferens, eo vestitus diebus solennibus Paschæ, & Pentecostes, quoad vixit, vsus est.

Ceterum ordo Monachorum sancti Pauli celeberrimus, & ditissimus in Hungaria, vicinisque Prouincijs, per Eusebium Strigoniensem circa annū 1215. in Hungaria, & postea à Paulo Vespriniensi Episcopo anno 1263. auctus, & Constitutionibus quibusdam stabilitus.

Est & Congregatio Eremitarum S. Pauli primi Eremitæ, anno 1553. inchoata, quæ multa habet monasteria in Hispania, & Italia.

CAPVT XXI.

*Ordo Iesuatorum per S. Ioannem
Columbinum Senensem
inchoatus.*

ANNO 1355. aut sequenti in vrbe Senensi inchoatus est is ordo, qui Iesuatorum dicitur, principe Ioanne Columbino, cuius mirabilis conuersio facta est per lectionem

nem vitæ S. Mariæ AEgyptiacæ, in quam casu inciderat. Itaque cum totus repente immutatus, sanctissimam vitam, bonisque omnibus operibus, & maximè sui contemptu & abnegatione exercitatum aliquamdiu duxisset, aliquot ei adiuncti sunt eiusdem vitæ socij, quos omnes Urbanus V. ex Gallia reuertens, quasi nouam teneramque Christi Domini sobolem, benignissimè complexus est, multisque auxit priuilegijs.

Obijt S. Ioannes Colúbinus Senis in patria anno 1367. ubi sacrum eius corpus quiescit in sui ordinis basilica. De eo fusiùs agit Syluanus Ratiùs Camaldulensis, lib. de Sanctis Etruriæ. Adscriptus est Martyrologio Rom. 31. Iulij.

Ceterùm hic ordo aliàs dicitur Clericorù Apostolicorum, seu S. Hieronymi Iesuatorum. De quo haud abs re fuerit adiungere Relationem cuiusdam Scriptoris paulò ampliorè.

Côgregationis S. Hieronymi Iesuatorù auctor fuit B. Ioannes Columbinus, nobilis Senësis, & an. Dominicæ Incarnationis millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto iuxta illius Annales, exordium sumpsit, & per Urbanù V. an. Domini millesimo trecentesimo sexagesimo septimo est approbata. Quæ quidè S. Hieronymi côgregatio seu ordo appellatur, quia illi professores nõ multũ post eiusdè ordinis institutionè vnanimi cõsensu & volũtate sã-

ctum illum Doctorem sibi patronum & protectorem delegerunt ; ita vt eorum domus, & Ecclesiæ magna ex parte sancto Hieronymo sint dedicatæ. Quod quidem nomen ab eodem sancto Doctore ductum, vix perpetuum haberent, Alexander VI. anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo ad Pontificatus apicem assumptus decreuit, vt in posterum non simpliciter Iesuati, sed cum adiuncto, *Fratres Iesuati sancti Hieronymi* dicerentur. Hi tunicam albam & cappam cineris coloris absque capucio gestant : cuius loco cum domo egrediuntur, in capite deferunt genus quoddam albi tegumenti, manicæ similis quod mundi contemptum demonstrat. Trium votorum professionem completo probationis anno ; aliorum religiosorum ex instituto sancti Augustini viuentium more emittunt ; Constitutiones peculiare cuiusdam Episcopi Ferrariensis, qui inter illos professus fuerat, vitæ sanctitate celeberrimi, præscriptas habent. Literarum studijs expresso non incumbunt, nec sacris absque speciali dispensatione Apostolica initiuntur, habentque Confessarios, & Capellanos aut presbyteros seculares, aut aliorum ordinum regulares : & si quis doctrina præditus ipsorum consortio aggregetur, superiorum permisso aliquid temporis literarum exercitio tribuere potest. Qui verò huiusmodi fodalita-

litatem ingressus, & ex concessu Sedis Apostolicæ sacerdotali caractere insignitus fuerit, ad ordinis officia ægrè promouetur. Pergunt circa mediam noctem ad Chorum, in quo tamen nunquam canunt, sed pro matutinis, & alijs horis canonicis alias preces, ac sp. rituales meditationes quisque per se habet. Exercentur circa infirmorum visitationem, & diuersa alia officia, atque opera manualia ad vitandum otium: qualia sunt hortorum quos habent amplos, & bene dispositos, cultura, aquarum ex herbis, floribus alijsque rebus varia distillatio & expressio, fenestrarum vitrearum reparatio, nec non alia similia artis & corporis exercitia quàm plurima, quibus etiam suis necessitatibus subueniunt. Reguntur omnes à suo Generali, & singula monasteria à Prioribus gubernantur.

CAPVT XXII.

*Ordo Eremitarum S. Hieronymi, & alter
ordo seu Congregatio Fesulana Mendicantium S. Hieronymi.*

ORDO Eremitarum sancti Hieronymi an.
1380. à B. Petro Gambacurta Pisano institutus,

tutus, in Italia potissimum floret. Habet Romæ Conuentum ad S. Onuphrium, in Transtiberina regione.

Congregatio Fesulana fratrum Mendicantium S. Hieronymi instituta fuit an. 1386. à *Carolo*, filio Antonij Comitæ Montis Grauellii, diœcesis Sarinenfis. Illam anno 1400 Innocentius VII. & postea Gregorius XII. itemq; Eugenius IV. an. 1441. approbarunt.

Obijt autem B. Carolus an. 1410. in basilica S. Mariæ Gratiarum sepultus.

Socios habuit *Redonem à Monte Grauello*, & *Gualterum Marsum*, cum quibus primam domum eremiticam construxit in ruinis urbis Fesulanæ, haud procul à Florentia.

CAPVT XXIII.

Ordo sanctæ Brigittæ, seu S. Saluatoris, per S. Brigittam institutus.

Sancta Brigitta fuit ex Sueuis oriunda, Daniæ Regis filia, Neritiæ Princeps. Octo liberos habuisse dicitur, mares quatuor, & feminas totidem. Marito vita functo, cum filia Catharina Ierosolymas profecta est; reuersaque Romam scripsit Gregorio Pontifici, qui in Gallia sedē habebat, Dei voluntatem esse, vt Romam rediret. Sederant
autem

autem Auenione Pontifices ordine septem, Gallici omnes sanguinis; quorum primus *Clemens* eo nomine V. natione Vasco, Episcopus antè Burdegalensis, qui Roma sedem, Cardinales, & Curiam transtulit; emitque eam urbem à Ioanna Siciliae & Neapolis Regina, sibi & posteris Pontificibus, tricies mille florenis aureis. Item secuti sunt *Ioannes* XXII. Caduccus, *Benedictus* XII. Tolofanus, *Clemens* VI. Lemouix, *Innocentius* VI. Lemouix, *Urbanus* V. Lemouix, & *Gregorius* XI. Lemouix, qui sedem ex Gallia Romam transtulit, anno M. CCC. LXXVI. septuagesimo quarto postquam Auenione fuisset, magno Italiae & praesertim urbis Romae damno. Pontificum enim absentiam statim secutae sunt urbium defectiones, nouorum Principum lectiones, Venetorum cum Ferrariensibus bella, Hetruriae concussio, Galliae Cisalpinæ motus, Henrici Caesaris in Italiam irruptio, Pontificum nouae lectiones, & inde schisma, Neapolitani regni turbæ, Romae ob libertatem tumultus, Venetorum & Genuensium mutuae clades, totius Italiae turbatio, Vicecomitum strages, Cypri vastatio Genuensium auspicijs, Famagustæ deditio, Perini Regis de salute pactio & tributum, Pretensis urbis inuasio, populorum ab Ecclesia secessio, Britonum Sifennæ clades, miseranda Sifennatû cædes, Romae denique frequētes mœniû,

templorum, ædium ruinæ, solitudo, barbaries. Quæ maximè res & Brigittam ad monendum impulit. & Gregorium ad parendum. Accessit insuper liberum Episcopi cuiusdam responsum, qui cum à Pontifice rogaretur, quid causæ esset, quò minùs ad suam se Ecclesiam reciperet: *Et quid, inquit, causæ est, cur tu, ô Pontifex, non ad tuam?* Satis apertè Romam innuens. Itaque redijt ille, vt dixi, Romam: siue sanctæ Brigittæ monitu, siue aperto Episcopi responso, siue demum suo pte consilio, cum tot Italia calamitates & ipsius Reginæ quondam vrbium Romæ, fando audiret, animo cerneret. Sed non ideò præreptæ occasiones schismatum in Ecclesia, & turbarum in Italia: quorum illa paulò pòst ita Ecclesiam occuparunt, vt eodem tempore tres simul Pontifices Europa viderit: quæ tempestas aliquamdiu Ecclesiam, & omnes penè Europæ prouincias vehementer conquassauit, sæuientibus vndique odijs, & in mutua excidia hominum furore comparato: Hæ verò in multos postea annos perdurarunt, ingenti totius Italiæ clade. Neque tantum collyria potuère, vt non subinde quæ malè coierant vulnera, fœdiùs eruperint, & sæuiùs in vicina membra malum contagio propagarit. Tandem verò prædicta Brigitta post multas reuelationes & vaticinia, quæ

in

in volumen, quod exstat, ipsa retulit, Romæ decedens, ad superos abiit: vbi immortalitate gloriæ fruitur, vt hic nominis & sancti per orbem instituti.

Ceterum in monasterijs ordinis sanctę Brigittę non solum moniales, sed & monachi solent viuere, sed muris ac cancellis à se inuicem diuisi. Cœnobij tamen totius administratio non ad monachos, sed ad Abbatisam de more spectare solet: fortè ob reuerentiam, quę debita est sanctę Brigittę, ordinis auctori, ex regia Danorum seu Suecorum prosapia genitę. In cuius rei symbolum moniales in hũc vsque diem aureum in digito annulum gestant, & ornantur in capite coronacã da, purpureis distincta notis: in fronte, occipitio, temporibus & vertice, mutatis regię thiarę lapillis, in quinque Christi Regum Regis vulnera. Sic ferè Dauid Lindanus in Teneramundę descriptione lib. 2. cap. 5.

Obijt autem in Domino sancta Brigitta, aliàs Birgitta anno 1373. à Bonifacio IX. Diuis adscripta.

D 5

CA-

CAPVT XXIV.

*Catalogus monasteriorum ordinis
S. Brigittæ.*

W Astenense monasterium in Suecia, & di-
œcesi Lincopensi, fundatum à B. Catha-
rina, S. Brigittæ filia.

Vallis gratiæ in Flandria.

Monasterium quoddam in Liuania circa Re-
ualiam.

Dantiscanum monasterium in Prussia.

Erilingense monasterium in Prussia.

Mariæ corona circa Stralafrium.

Mariæ vulnus, prope Lubecam.

Mariæ filua, in Dacia siue Dania.

Mariæ Ager, in noua Zuytlândia, apud Zelan-
dos.

Muncoliuense monasterium, in Noruegia.

Mons gratiæ, prope Norimbergam.

D. Haffonis monasterium in Bauaria.

Genuense monasterium in Italia, in vrbe
Genuensi, monialium.

Paradisus, extra Florentiam, quarto lapide à
Florentia, vbi adseruatur digitus S. Brigittæ.

Sion, in Anglia.

Aqua B. Mariæ, olim extra, nunc intra Siluam
Ducis, Brabantiae opidum.

Cam.

Campus B. Marię, in opido Campenfi, apud
Transfalanos.

Marięburgū, in pago *Zoest* apud Amersfor-
diam ditionis Vltraiectinę opidum.

Stella B. Marię, Gaude in Hollandia.

Teneramundanum monasterium.

Coloniense monasterium.

Marię Vorst, tertio lapide à Colonia, vtri-
usque sexus.

Marię arbor, in Cliuia, vulgò *Marienboom*
primo lapide à Sanctis, vtriusque sexus.

Marię vitis Vltraiecti, in Batauia.

Sion, in Mishaga prope Antuerpiam, desijt.

Brielenſe monasterium in Hollandia.

S. Brigittę hospitale in vrbe Roma.

Atrebatense in Antelia.

Insulense in Flandria: quę duo posteriora,
Alberto Austriaco apud Belgas imperan-
te, sunt instituta.

Est autem VVastena, castellum Suecię,
in quo anno 180. adhuc florebat monasteri-
um ordinis S. Brigittę, & caput eiusdem vir-
ginis religiosè adseruabatur: vt ex oculato tē-
ſte Francisco Haræo, Vltraiectino, viro
libris editis claro didici, qui id tē-
poris in Suecia cum Anto-
nio Posſeuino Soc. Ie-
ſu Theologo ver-
ſabatur.

CAPVT XXV.

*Ordo Monachorum S. Hieronymi in Hispania, à Petro Fernando institutus,
circa an. 1374.*

Hieronymus, Eusebij filius, Stridone in Dalmatia, Constantino Imperatore, natus, Romæ adolescens est baptizatus & in liberalibus disciplinis à Donato, & alijs viris doctissimis eruditus. Tū discendi studio Galliam peragravit: vbi pios aliquot, & in diuinis litteris eruditos viros coluit, multosque sacros libros sua manu descripsit. Mox se in Græciam conferens, Philosophia & eloquentia instructus, summorum Theologorum consuetudine floruit: in primis verò Gregorio Nazianzeno Constantinopoli operam dedit: quo doctore se sacras litteras didicisse profiteretur. Tum religionis causâ visit Christi Domini incunabula, totamque lustravit Palæstinam: quam peregrinationem adhibitis Hebræorū eruditissimis, ad sacræ scripturæ intelligentiam sibi multum profuisse testatur.

Deinde secessit in vastam Syriæ solitudinem: vbi quadriennium in lectione diuinorum librorum, cælestisque beatitudinis contemplatione consumpsit, assidua se abstinentia, vi lachrymarum & corporis afflictatione discrucians. Presbyter à Paulino Episcopo Antio-

Antiochiæ factus, Romam de controuersijs quorundam Episcoporum, cum Paulino, & Epiphanio, ad Damasum Pontificem profectus, eius Ecclesiasticis epistolis scribendis adiutor fuit. Verum cum pristinae solitudinis desiderio teneretur, in Palæstinam reuersus, Bethleem ad Christi Domini præsepe in monasterio, quod à Paula Romana exstructum erat, caelestem quamdam vitæ rationem instituit: & quamquam variè morbis, doloribusque tentaretur, tamen corporis incommoda pijs laboribus, & perpetua lectione, ac scriptione superabat.

Tamquam ad oraculum ex omnibus orbis terræ partibus ad ipsum diuinæ scripturæ quæstiones explicandæ referebantur. Illi *Damasus* Pontifex, illum *S. Augustinus* de locis scripturæ difficillimis sæpe cōsultuit, propter eius singularem doctrinam, & linguæ non solum Latinæ & Græcæ, sed Hebraicæ etiam & Chaldaicæ intelligentiam: & quod omnes penè scriptores, eiusdem Augustini testimonio, legerat. Hereticos acerrimis scriptis exagitauit: piorum & Catholicorum patrocinium semper suscepit. Vetus testamentum ex Hebræo conuertit, nouum, iussu Damasi, Græcæ fidei reddidit, magna etiam ex parte explicauit. Multa præterea Latine reddidit scripta doctorum virorum: & ipse alijs proprii ingenij monumentis Christianam disciplinam eximie illustrauit. Qui ad summam senectutem perue-

perue-

perueniens, sanctitate & doctrina illustris, Honorio Imperatore migravit in cœlum. Cuius corpus ad Bethleem sepultum, postea Romam in Basilicam S. Mariæ ad præsepe translatum est.

Ceterum ordo monachorum sancti Hieronymi in Hispania longè est florentissimus, quem, ut dixi, *Petrus Fernandus*, cum socio *Petro Romano* instituit. Fernandus quidem in aula Petri Castellæ Regis diu vixerat, quâ relictâ, circa annum 1366. Eremitis quibusdam solitariam vitam agentibus se adiunxit. Postea Romam profectus cum socio, instituti sui monastici confirmationem sub regula sancti Augustini à Gregorio XI. Papa circa annū 1374. accepit: quam regulam hodieque seruant omnes per Hispaniam Hieronymiani. Huius ordinis caput est *Lupiana*, illustre monasterium in diœcesi Toletana situm, in quo hodieque adseruatur vestis monastica, qua dictum Fernandum Gregorius XI. induit.

Ceterum anno 1422. ordo sancti Hieronymi in duas Congregationes est scissus, agente Lupo Olmedo, monacho Guadalupensi, viro erudito, qui Martini V. Papæ gratia pollens, Congregationem sancti Isidori excitavit, & suis regulam ex sancti Hieronymi scriptis à se compilatam, & ab eodem Pontifice approbatam præscripsit.

Caput

Congregatio S. Isidori.

Caput Isidorianæ Congregationis fuit sancti Isidori monasterium, ad Hispalim in Bætica situm: quod procurante Philippo II. Rege Catholico ad veterem Hieronymianorum Congregationem, cum cæteris eiusdem instituti monasterijs accessit. Itaque vniuersa Hieronymianorum per Hispaniam cœnobيا hodie vnius Præfecti, Lupianæ residentis, imperio subsunt.

Exstant Chronica ordinis Hieronymianorum per Petrum Vegam Hispanicè conscripta, & Compluti anno 1539. edita, ex quibus hausi pleraque.

Ceterum inter Hispanica huius instituti cœnobia, eminet in primis Scuriacum, vulgò *Escorial* nominatum, octauum mundi miraculum, quod Philippus II. Rex Catholicus in honorem S. Laurentij à fundamentis immenso sumptu excitauit. Depingit id eleganter Ioannes Mariana lib. de Institutione Principis.

Eminet item *Sancti Iusti* monasterium in diœcesi Placentina situm, ad quod Carolus V. Cæsar relicto Imperio, raro exemplo, soli Deo vacaturus secessit, vbi & obiit.

CAPVT XXVI.

Congregatio monachorum sancti Hieronymi in Italia.

PRAETER Hispanicam est & alia monachorum S. Hieronymi Congregatio, à dicto Lupo Olmedo, natione Hispano, temporibus Martini V. Papæ instituta, quæ viginti circiter Italiæ monasteria complectitur, & vitæ regulam ex sancti Hieronymi scriptis ab Olmedo conflata observat. Ad hanc Congregationem solent etiam spectare monachi Congregationis Isidorianæ in Hispania, de qua dixi superiore capite. Hodie subsunt Congregationi veteri Hispanicæ à Petro Fernando institutæ.

Ceterum Italicæ Congregationis caput hodie est hospitale seu monasterium Lodeianense, in Longobardia situm, vt Paulus Morisus tradit.

Eiusdem Congregationis est monasterium sancti Alexij, in vrbe Roma situm, quod olim fuit ordinis Præmonstratensis. Id

Lupo Olmedo ac socijs circa annum 1425. Martinus V.

Papa tradidit.

CAPVT XXVII.

Origo Fratrum seu Clericorum vitæ communis, qui celeberrimas scholas in Belgio & Germania habuerunt.

Gerardus Magnus Dauentriæ ad Isalam fl. in Germania nostra inferiore natus, Fratrum seu Clericorum vitæ communis auctor atque institutor, an. 1376. in Domino obdormiuit. Fuerat is olim Ultraiectensis, & Aquisgranensis Canonicus: quibus dignitatibus quanquam opimis, cum maximâ patrimonij parte, postmodum spontè relictis, totum se Deo proximorumque salutî procurandæ tradidit. Gerardus, inquit Massæus, cum esset Parisijs doctissimus, relictâ Sorbonâ, Dauentriam redijt, vnde erat oriundus. Fratres illic instituit, qui scholas tenerent, & non tantum litteras; sed mores quoque discipulos suos, & bene viuere edocerent. Viuunt autem in communi, secundum instituta primitiue Ecclesiæ, siue proprio, siue mendicitate, diocesanis suis simpliciter subditi. Quò autem tunc seriùs sese gesserunt, eò violentiùs antiquus hostis se illis opposuit: suscitauit illis detractores multos: quorum vnus in generali Concilio Constantiæ celebrato ausus est dicere eos esse ex illis, quos dudum Ro-

E mani

1384

mani Pontifices, Bonifacius, Clemens, & Ioannes exterminauerant. Cui calumniæ viriliter restitit *Ioannes Gerson* Cancellarius Parisiensis, tunc in ipso Concilio præsens, eoque perpulit hominem, vt ipse cum libello famoso, quem Senatui obtulerat, igni adiudicaretur. Sed fratres qui aderant, aduoluti iudicii pedibus, precati sunt veniam reo, vt liber tantum incenderetur non auctor. Annuitur precibus supplicantium : & incenso volumine iussus est auctor exire prouincia, nec amplius innocentes infamare. Pro quibus in eodem Concilio præfatus Gerson pulcherrimum tractatum edidit. Eisdem dictum Concilium, Martino Quinto præfidente, plurimum corroborauit, modumque viuendi comprobans, hortabatur viriliter agere, scholas erigere, ad pietatem discipulos instituere, quibus Ecclesia Dei fulciretur, & quibus vel maximè tunc indigebat. Vidi ego ante annos multos præter dictum volumen Gersonis in Buscoducis, etiam apud Bruxellam multas Eugenij, vt & Pij II. litteras perpulchra priuilegia ipsis fratribus indulta continentes. Sic ferè Massæus : alibi tamen legi istud fratrum in communi sub regula S. Augustini viuentium institutum, anno 1376. à Gregorio XI. Pont. Max. fuisse adprobatum. Id disertè in procemio officij Ecclesiastici Eremitarum Augustinianorum, Venetijs, Louanij, & alibi excusi, (vbi ordines vniuersi D. Augustini signis militantes recēsentur) his verbis exprimi-

tur: Ordo vitæ Cōmunis à Gerardo Teutonico institutus, & à Gregor. XI. approbatus an. 1376. sub regula S. Augustini. Cuius rei (si tamen vera) miror nullam apud Massæum huius instituti sodalem, nec apud Thomam Kempensem fieri mentionem. Ceterū fratres, seu vitæ cōmunis clerici in Germania nostra inferiore primū litteras humaniores excitarunt, & plurima olim eaq; celeberrima (vt hodie Patres Societatis Iesu) per Galliam Belgicam, Germaniāque gymnasia habuere; in his *Dauentriense*, *Suollense*, *Drusoburgense*, *Ultraiectense*, *Groningense*, & *Gaudanū* apud Batauos & Frisios, *Bruxellense*, *Siluiducense* & *Mechliniense* in Brabātia, *Gāden-* *Gymna-*
se & *Gerardimontense* in Flādria; *Nouiomagense* *sia fra-*
in Geldria, *Embricense* & *Vesaliense* apud Cli- *trū vitæ*
uios; *Leodiense* item, *Cameracense*, *Coloniense*, *commu-*
aliaque alibi. Hodie præter *Siluiducense*, *Colo-*
loniense, *Vesaliense* & alia aliquot fratrum
domicilia, cætera ferè temporum iniquitate
desierunt, aut alijs religiosis hominibus sunt
attributa. Fuere aut inter fratres plurimi, cū
vitæ sanctitate, tum doctrina illustres, quorū
res gestas Thomas Kempensis, ipsorum disci-
pulus, ad posteros trāsmisit. Inter eos qui scri-
ptis sibi famam pepererunt, *Gerardus Sutphani-*
us, scriptor asceticus, *Christianus Massæus* Chro-
nographus, & *Georgius Macropedius*, Comædus
ac Philologus, eminent. Ex ipsorū verò scho-
lis plurimi scriptis itidem illustres viri, vt ex
Dauentriensi *Thomas Kempensis*, *Alexāder Hegius*,

E 2

Des.

Des. *Erasmus Rotterodamus*, & *Ioannes Muller-
mellius*, ex *Embricensi*, *Matthias* & *Tilmannus
Bredenbachij*, ex *Nouiomagenſi Petrus Canisius*
& *Busæi* fratres, ex *Ultraiectenſi Cornelius Va-
lerius*, *Henricus Cuickius*, *Franciscus Hareus* &
Henricus Sedulius, ex *Vninocibergenſi*, *Ioannes
Deſpauterius*, ex *Siluiducenſi*, *Ioannes
Nemius*, *Simon Verepeius*, *Chriſtophorus Vlade-
raccus*, (quorum plerique etiam fratribus in
erudienda iuuentute auxilio fuere) alijque
prodierunt. Inter fratres porro, alij *Hiero-
nymiani*, alij *Gregoriani* nuncupabantur, sed
quo discrimine, nondum certo comperi.

Superſunt hodieque, vt dixi, fratres vitæ
communis *Coloniæ*, *Vesaliæ* & *Silux-Ducis*:
quorum *Gymnaſia* plerisque locis deſierunt,
poſt ſcholas à *Societate Ieſu*, maiore ſtudio
atque induſtriâ, paſſim inſtitutas.

Ceterum *Domus fratrum Mechlinienſis* &
Gandenſis, ab illorum locorum *Episcopis* in
Seminaria diœceſana ſunt conuerſa. *Bruxel-
lenſis* *Domus* hodie poſſidetur à monialibus
Sanctæ Claræ, quas *Vrbaniſticas* vocant. *Do-
mus Leodiienſis*, ab *Erneſto Bauaro*, circa an-
num 1581. tradita eſt *Patribus Societatis Ieſu*.

Domus Cameracenſis hodie incolitur à
monialibus *Premiacenſibus*, ordi-
nis ſancti *Augu-
ſtini*.

CAPVT XXVIII.

*Ordo Alexianorum, seu Cellitarum, in
Germania inferiore; itemque Ni-
grarum Sororum.*

Alexius Romanus nobilissimus, Euphe-
miani Senatoris filius, propter eximium
Iesu Christi amorem, prima nocte nuptia-
rum, sponsam intactam Rufinam nomine, S.
Paulæ filiam, relinquens, illustrium orbis
terræ Ecclesiarum peregrinationem suscepit.
Qui cum 17. annos in itineribus ignotus fu-
isset, aliquando apud Edessam Syriæ urbem,
ubi in Xenodochio seruierat, per sanctissimæ
Mariæ Virginis imaginem eius nomine di-
uulgato, inde naui discessit, ut Tarfi, in tem-
plo Diui Pauli Apostoli, opera pietatis profe-
queretur. Sed naus, diuino nutu, ad portum
Romanum appulsa est: ipseque, à patre Euphe-
miano tamquam alienus pauper, & peregri-
nus hospitio excipitur: apud quem 17. an-
nos omnibus ignotus vixit, multa à seruis
passus, à quibus loco deliciarum iniurijs,
contumelijs, & verberibus sæpè affectus est.
Cum autem Honorius Imperator in domo
Euphemiani, virum sanctum, cuius precibus
assiduus Deus vrbi propitius erat, delitescere
accepisset, eius videndi cupidus, ab Euphe-

E 3

mianoque

miano illū sibi exhiberi imperat: sed *Alexi*⁹ futurorū præscius, vitæ suę cursu litteris diligentissimè consignato, dum domus excipiendo Imperatori paratur, omnibus inscijs, migrat è vita xvi. Kalend. Iulij Innocentio primo Pontifice Maximo. Cū itaque Imp. Honorius, Theodosij filius, ad domum Euphemiani venisset, Alexium defunctum, chartam manu dextra ita tenentem, vt nulla vi euelli posset, inuenit. Aderat Pontifex, cui Alexius chartam, cū illam Imperator genuflexus petijisset, concessit. Interim parentes & sponsa, ad sacrum corporis amplexum accurrentes, illud lachrymis quasi imbre decurrentibus rigant. Dum autem funus extolleretur, tantus populi concursus fuit, vt Imperator ad illum diuertendum pecunias proijci mandaret. Verū tanta inerat omnibus videndi sancti viri cupido, vt pecunias negligerent. Multa namque signa fiebant, Dæmoniacis, leprosis, alijsque morbis insanabilibus affectis, diuinitus curatis. Oportuit autem sacrum cadauer per octo dies in templo S. Petri insepultum feruari: tantus erat vtriusque sexus, maximè languentium, ad illud confluxus. Denique in arca marmore & smaragdo ornata in æde S. Bonifacij conditum est: illique Ecclesia postea excitata. Ita Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiae.

S. Alexium, vt patronum colunt Cellitæ, qui Bruxellis, Antuerpiæ, Louanij, Mechliniæ,

niæ, Coloniae, & alibi apud Belgas ac Germanos tumulandis mortuorum cadaueribus piæ operam impendunt, nullis sacris ordinibus initiati.

Præter Cellitas sunt in dictis Belgicæ oppidis & alibi, *Nigrarum Sororum*, seu monialium insuper cœnobîa: quæ cum domi, tum foris agris sedulo inseruiunt. Nomen habent à vestibus atrii coloris, quas gestant, & sub regula S. Augustini viuentes subsunt visitationi Ordinariorum.

CAPVT XXIX.

De varijs monasterijs cum virorum, tum mulierum, quæ in Xenodochijs & alibi seruiunt agris, testimonium Iac. Vi-triaci.

SVnt insuper aliæ tam virorum quàm mulierum sæculo renunciantium & regulariter in domibus leproforum, vel hospitalibus pauperum viuentium absque æstimatione & numero certo in omnibus Occidentis regionibus congregationes, pauperibus & infirmis humiliter, & deuotè ministrantes. Viuunt autem secundum S. Augustini regulam, absque proprio, & in cōmuni, sub vnius Maioris obedientia; & habitu regulari suscepto, perpetuam Domino promittunt continentiam. Scorsum autem viri & seorsum femine cum omni reuerentia & castitate

dormiunt, & manducant. Horas autem canonicas, quantum hospitalitatis studium, & pauperum Christi ministerium permittunt, diebus & noctibus audire non omittunt. In domibus autem, in quibus maior est conuentus & numerosior fratrum & sororum congregatio, frequenter in capitulo ad corrigendas delinquentium negligentias, vel pro alijs necessarijs & honestis causis, congregantur. Lectiones etiam diuinarum Scripturarum plerumque dum reficiuntur corpora, sibi faciunt recitari; in refectorio & alijs certis locis, & horis constitutis silentium obseruant. Homines autem infirmos vel hospites sanos, quos in domibus suis suscipiunt, separatos à mulieribus manducare faciunt, & dormire. Capellani autem eorum cum omni humilitate & deuotione pauperibus & infirmis in spiritualibus ministrantes, verbo diuinæ prædicationis indoctos instruunt, pusillanimes, & debiles consolantur, & ad patientiam & gratiarum actionem exhortantur. Diuinum officium, vt omnes infirmi audire in lectis suis valeant, in capella communi, diebus & noctibus assidue celebrant. Confessiones autem & extremas unctiones, & alia sacramenta diligenter & sollicitè subministrant infirmis, & mortuis debitam exhibent sepulturam. Hi igitur Christi ministri, sobrij & parci sibi, & corporibus suis districti valde & seueri, erga pauperes & infirmos misericordiz

diæ visceribus affluentes, & prompto animo necessaria pro posse subministrantes, quantò abiectiones sunt in domo Domini in via, tantò gradum sublimiorem consequuntur in patria. Tantas autem plerumque pro Christo sustinent infirmorum immunditias & foetorum molestias penè intolerabiles, sibimet violentiam inferentes, vt nullum aliud pœnitentiæ genus huic sancto & pretioso in conspectu Dei martyrio posse arbitrer comparari. Hæc igitur sordium stercora, quibus velut fimo mentes eorum ad fructificandum impinguantur. Dominus in lapides pretiosos permutabit; & eriteis pro foetore odor suavis. Hæc autem sancta & Deo amabilis hospitalitatis regula, & hospitalium religio in pluribus locis & domibus eorum adeò corrupta est, & quasi ad nihilum miserabiliter redacta, quòd hominibus reproborum sordida & detestanda congregatio, non solum his, qui eorum nequitiam plenius agnouerunt, displicet, sed etiam in conspectu Dei foetet. Sub prætextu enim hospitalitatis & simulatæ pietatis facti sunt quæstuarij, mendacijs & deceptionibus, & modis omnibus, quibus possunt, pecunias importunè extorquentes, seipsos pascentes, de pauperibus autem non curantes, nisi quantum eorum occasione possunt eleemosynas à fidelibus exigere, modicum conferentes pauperibus infirmis, vt propter hoc negotiatores dolosi & caupones a-

E s

stuti,

Loqui-
tur con-
tra ab-
usus.

stuti, quodam venationis genere fraudulen-
to multa lucentur. Qui enim pauperibus
parum tribuunt, vt amplius accipiant, & sub
prætextu eleemosynæ quærūt diuitias, vena-
tores potius quā benefici reputādi sūt. Sic be-
stia, sic aues, sic capiuntur & pisces. Modicum
escæ in hamo ponitur, vt pecuniæ sæculi in
eo pertrahantur. Adeò autem importunè &
irreuerenter & anxie eleemosynas petunt, vt
religionis reuerentiam in se confundentes
contemptibilem reddant. Contra quos ait
B. Hieronymus: *Melius est non habere quod
tribuas, quàm impudenter petere quod des.* Ple-
rumque etiam perturbatos fratres multa in
hypocrisi exteriùs simulantes, vel per merce-
narios, & mendaces capellanos, qui simplices
non formidāt decipere, & falcem suā in mel-
sem alienam mittere, vel per Indulgentiarum
litteras, quibus turpis lucri cupiditate abutū-
tur, multa turpiter lacrantur, vt de illis tacea-
mus, qui falsariorum crimē pessimum incur-
rētes, falsis litteris, & bullis furtiuis in perdi-
tionem vti non verentur. Ea verò quæ turpi-
ter congregant, quàm turpiùs in comestatio-
nibus & ebrietatibus expendant, & alia seque-
tia, quæ in occulto & in tenebris ipsi tenebrosi
operantur, licet non erubescant patrare, pu-
det tamen nos ad præsens recitare. de regula-
ribus autem institutis, & ordinis puritate,
nihil præter exteriorem habitum retinentes,
oēs ferè per simoniam recipiunt. Qui turpiter

ingressi, turpissimè ad imitationē aliorū ibidē commorantur, in murmure & dissensione, in iurgiis & seditionibus, in otio & dissolutione, in loculis & proprii retentione, in cubilibus & immunditijs, & omnimoda fœditate, sine affectione, absque misericordia, sine fœdere. Lectos autem in oculis hominum ornatos, pauperibus aut & infirmis vacuos, ad ostentationē & seductionē cōponunt. Domos aut hospitalitatis & pietatis in spelūcas latronū, prostibula meretricū, & synagogas Iudeorum conuertūt. Huiusmodi aut pestifera corruptio & detestabilis hypocrisis nō oēs hospitalium domos occupauit. Quædam enim sunt regulares congregationes, & principales cōuentus, seu capitalia hospitalia, in quibus non desinit feruor charitatis, vnctio pietatis, honestatis decor, & seueritas disciplinæ; quæadmodum sunt hospitalia *S. Spiritus in Romana vrbe, & S. Samsonis in Constantinopolitana ciuitate, & S. Antonij in ipso capite, & B. Maria Ronsciuallis, in introitu Hispaniæ, & alia quædā Deo grata, & pauperib. peregrinis seu infirmis valde necessaria. Parisiis autē & Nouiomī in Frācia, Pruui in Campania, & Tornaci in Flandria, & Leodij in Lotharingia, & Bruxellis in Brabātia sunt hospitalia pietatis, & domus honestatis, officinæ sanctitatis, cōuentus decoris & religionis, refugia pauperū, asylum miserorū, cōsolationes lugentium, refectio esurentium, & suauitas & mitigatio infirmorum. Hactenus Viriacus.*

Hospitalia per Europā primaria. Vide sup. cap. 3.

In-

Inter Hospitalia seu Xenodochia Belgica eminent in primis ea, quæ publicis ciuitatum sumptibus, si annui census non suffecerint, passim aluntur. Secundas obtinent ea, quæ leprosis excipiendis sunt destinata: vt de Hospitalibus S. Iacobi, S. Iuliani, S. Elifabethæ, & aliorum Diuorum nominibus iam olim consecratis nihil dicam.

CAPVT XXX.

Varij ordines ac Congregationes sub sancti Augustini regula militantes.

EST in Gallia ordo Charitatis nostra Domina, circa annum 1300. inchoatus.

In Italia apud Ligures floret Congregatio Armeniorum, seu S. Bartholomæi Genuensis.

Sub eadem regula militat ordo Predicatorum, à S. Dominico institutus: de quo fusius infra dicemus lib. 3.

Congregatio S. Ambrosij ad Nemus, anno 1431. ab Eugenio IV. est confirmata.

Congregatio Bonorum hominum in Anglia, per Richardum, Henrici III. Regis Angliæ fratrem, inchoata, vt & Ordo Saccitarum, seu fratrum Iesu Christi de pœnitentia, iam pridè defierunt.

Ordo Apostolicorum, seu Barnabitarum,

Boni homines.
Saccitæ.
Barnabite.

ad S. Barnabam Apostolum originem refert : cuius instituti sodalibus anno 1484. Innocentius VIII. regulam S. Augustini præscripsit.

Ordo Hospitalarium seu Ministrantium infirmis in Hispania per B. Ioannem Lusitanum circa an. 1540. inchoatus ; sub regula eadem anno 1571. à Pio IV. Papa est confirmatus. Dicti B. Ioannis vita exstat conscripta per Franciscum Castrensem, presbyterum & Rectorem Hospitalis Granatensis : Apud eundem leguntur Constitutiones dicti ordinis.

CAPVT XXXI.

Ordines Equestres sub regula S. Augustini militantes.

INter Ordines militares nobilissimi quique, nimirum *Rhodius* seu *Melitenensis* apud Italos, & *Teutonicus* seu *Marianus* apud Germanos, & *S. Iacobi* apud Hispanos, magni Augustini, ut ille loquitur, signa sequuntur.

Idem faciunt Equites *S. Lazari* Ierosolymitani, & *Iesu Christi* contra Albigenes à S. Dominico instituti : de quibus, ut & alijs Ordinibus Equestribus, vide librum nostrum Latinè primùm, post Gallicè editum Antuerpiæ.

CA-

CAPVT XXXII.

*De Ordine Equitum Beate Mariae de
Monte Carmelo & sancti
Lazari in Fran-
cia.*

ORDO Equitum sancti Lazari olim ce-
lebris fuit in Terra sancta, vt & Tem-
plariorum, Ioannitarum, & Teutonicor-
um. Pro tessera gestabant crucem viri-
dem.

Decursu temporis, vt fit, cū ordinis La-
zarini dignitas iaceret, Equites Rhodij (qui
nunc Melitenses) ab Innocentio VIII. Papa
impetrarunt an. 1490. vt dictus Ordo Equi-
stris cum Rhodiensi vniretur.

Tempore Henrici I V. Galliae Regis
Philibertus Nereftanus, vir militia clarus Ro-
mam profectus, à Paulo V. Papa obtinuit
vt nouus Ordo Equitum, titulo S. Mariae de
monte Carmelo, & S. Lazari, institueretur in
Gallia: & pro dote assignata sunt prædia Equi-
tium olim Lazarinorum.

Nereftanus in his rebus Romæ procurator
dis vsus est consilio, & opera Reuerendi Pa-
tris Petri à Matre Dei, Hispani, Carmelita
Discal-

Discalceati, qui Paulo V. tunc erat à sacris concionibus.

Gestant Equites isti Mariani crucem violaceam, cum effigie Beatæ Mariæ Virginis.

Ceterum ordo Equitum Hospitalarium sancti Lazari Hierosolymitani, iam inde à multis retrò seculis sub regula sancti Augustini solet militare.

ORIGINES
ORDINVM
 AC
 CONGREGATIONVM
 sub regula S. Benedicti mili-
 tantium.

LIBER II.

CAP. I.

*De scholis Benedictinorum antiquis,
 & novis.*

VLTA sunt ad rectè consti-
 tuendam Rempubicam à le-
 gislatoribus viris prudenti-
 bus excogitata atque sancita
 præclarè: ac præcepta quidè
 de puerorū ætate ad omnem
 virtutis partem informanda
 maiorem quàm cætera vim habent. Præclara
 opinio gentium omnium firmata consensu,
 ex ipsis naturæ ducta principijs, si salui esse
 velimus, præcipuam & maximam curam iu-
 ventuti esse impendendam. Quid enim est in
 homi-

hominum vita vel ad fructum suauius, vel ad dignitatem honestius, vel vsu salutarius, quàm ciues optimos existere? Quid tristius, ac verò exitius cōtingat, quàm si à Dei notione atque operibus alieni, omnia sceleribus ac libidinibus polluant feroces & rapidi? Quæ autem gens tanta humanitate culta, aut tam agrestis & barbarâ, quæ non fateatur, non intelligat, à primis annis reliquam vitam pendere, esseque cum primis rudimentis apta cōnexaque cætera, postrema cum medijs, cum inijs vtraque ferè consentire? Vt enim in semente posita spes messis est: ita totius reliquæ vitæ expectatio ab educatione pueritiæ pendet. Altas radices agunt serpuntque latè, vti in noualibus, quibus primis annis semina committuntur. Itaque mirari desinam omnia mala, graues calamitates quasi facto agmine per vrbes & opida incurrere, eâ curâ neglectâ passim, quæ vel maximè commendata omnibus esse debuit publicè priuatimque. Filiorum infantiam delicijs & voluptate corrumpimus, corpus otio, animū libidine imminuimus. Ostro, purpurâ, & auro, gemmarum fulgore superbiam fastumque alimus: cupedijs irritatur palatum, nerui omnes corporis & animi eliduntur: domi audiunt videntque quæ pudet pigetque referre exempla turpitudinum, vitiorum imagines, & credimus ex ijs pueris aut strenuos milites, aut moderatos ciues euasuros? quos potius credi

F

par

par est senatores factos, magistratus adeptos, maiore vitiorum licentia miserabiles stragum quam primum edituros. Non facile eluuntur colores, quibus natiuus lanarum candor mutatur: retinetque testa odorem, quo est primo tempore imbuta. Prudenterque Virgilius ut multa dixit:

Vsq; adeo à teneris assuescere multum est.

Rerum imagines à primis annis suscepta exempla, præceptaque quanto per hæreant, quantam vim siue ad corrumpendos mores, siue ad castigandos habeant, vix credi possunt. Quod quidam præclara facinora per totam vitam suscipiunt, prauos animi motus coercere alij libidini & ignauie mancipantur, ferè et prima institutione totum pendet. Canem tu mihi venaticum, dum est tener, instituas odore persequi feram, monstrare prædam recte contracto, sublatave manu: equum inutilem putes noxiumq; nisi à primo tempore domitus, tergo sessorem admittere, pedes mouere ad numerum, freno & calcaribus regi virgaq; fit edoctus. Mites arbores, dum sunt teneræ, adminiculis erigas, circumcidendo castiges telluris vitio laborantibus mutes locum: ne ea cura neglecta siluescant, frustra que deinceps omnis labor sit. Frangas enim citius quam flectas, quæ semel induruerunt; & erit aliquis tam alienus à communi sensu, tam oblitus publicæ salutis, qui non putet omnem curam tenere puerorum ætati impendendam? for-
mandos

mandos ad iustitiam, exemplis præceptisque ad innocentiam vitæ erudiendos, quo tēpore mollis ceræ ad instar ducentis manum sequuntur, in quemcunque velis habitum formamque mutare? durati figuram externam non recipient, neque vllis præceptis castigati mutabuntur.

Et verò quantum valeat institutio, duorum catulorum exemplo Lycurgus declarauit. Iisdem enim parentibus vno partu ortos, alterum venationi assuefecit, alterum offæ: deinde utroque in conuentum producto, cum proiectum cibum alter cōsectatus esset; neglexisset alter præ studio insequendi leporem obiectum: quantum consuetudo valeat à teneris suscepta, ciuibus monstrauit, eamque plerumque natura esse potentiores docuit.

Rectè itaque maiores nostri, viri sapientissimi, prudentes legiflatores, ad præcipuam suæ prouidentiae partem pertinere iudicarunt, quibus moribus prima ætas imbueretur: plurimumque operæ posuerunt in puerorum institutione commendanda. Sic Lycurgus Lacedæmone ex numero principum ei curæ virum præfecit prudentia probitateque præstantem, quem Pædonomum dixit sublatis seruis, quibus pueros instituendos credere antea ij ciues soliti erant, ne frequenticum ijs vsu videlicet seruiles mores imbuerent, prouidebatur. Id secutus Aristoteles è pluribus magistratibus vnum ei

F 2

curæ

curæ, in qua salus publica vertitur, præficiendum cum ampla potestate iubendi veterumque constituit. Melius Persæ (viti Xenophon scribit) diuisa multitudine in quatuor partes pueris instituendis viros principes præfecerunt, ex senioribus selectos, probitate excellentes, ut vberior prouentus existeret, duodecim numero, quod partita inter multo cura, minor labor, maior diligentia esset. Quam industriam vellem ex parte nostris Principes ciuitatesque imitarentur, eximie ei curæ ex utroque ordine sacro & populari præfectis cum potestate de præceptorum moribus, docendi que dexteritate (in qua grauissimè peccatur multis modis) iudicandi publicè. Quis enim? calceos vestesve non conficiat, nisi qui artis peritiam antè probarit: filios sine delectu cuiunque se obtrudenti erudiendos tradamus? Medicum nemo morbo curando nisi peritum artis quamvis rogatus accersat: amicorum precibus cedamus filiorum magistro institutoreque aduocando: apage dedecus ignauiaque grauis. neque enim tanti amici esse debent, ut propter ea grauissima pignora in periculum vocentur. Sed & iisdem ius sit, me quidem auctore, inquirendi in ciuium mores censorum adinstar, ac coercendi malo priuatim patres in filiorum institutione negligentes, pueros castigandi, includendi que etiam si opus sit rebelles, ingenio præfracto, præsertim qui defun-

-ctis

Etis parentibus, aut domo profugi sine lare familiarium incertis sedibus vagantur pueri puellæque: unde scelerum licentia existit, animi deprauantur, multorum corpora libidinum tabe contaminantur. A maioribus nostris non alia causa litteras tradendi cura sacro ordini à primis temporibus demandata est, quam quod plurimi referre haberent persuasum, si pueri cum literis pietatem sensim instillatam auribus oculisque imbiberent, apud viros sacrosatos versantes. Quo factum puto, ut qui litteris dant operam, sacri ordinis veste & pileo à populo secreti sint, ut in publicis scholis fieri videmus, præsertim in Hispania. In Gallia etiam quicumque litteris & eruditione conspicui sunt, magnos clericos vulgus vocat. Eam curam Pontificibus haud satis pro dignitate tractantibus, ac verò negligentibus, viri præ cæteris pietatis studiis præstantes, quos monachos dicimus, & in studium impulsu iuuandi rempub. sæpè arripuerunt, diuinum scilicet Numen promereri eo labore procurationeque persuasi, in quo tantum momenti esse videbant. Antiqua Benedictinorum præsertim monasteria scholæ publicæ erant ad iuventutem erudiendam à viris sanctissimis constitutæ. Unde haud levis publica utilitas existit, ipsi magnis diuitijs atque ingentibus creuerunt, omnibus certatim pios eorum conatus iuuantibus re, opera, consilio. Ex ijs monasterijs velut ex arce sapientiæ innume-

ri viri prodierunt, vtriusque Philosophiæ cognitione præstantes, diuinæ atque humanæ, vti editi eo tempore ab eaque natione hominum libri multi & excellentes in suo quicquid genere mirandi argumento sunt. Sic fert Ioannes Mariana libro de Institutione Principis.

Maiorum suorum exemplo monachi Benedictini hodieque sacras litteras ac Philosophiam publicè profitentur. *Hiraci* in regno Nauarræ, *Oueti* in Hispania, *Duaci* in Flandria, *Salisburgi* in Germania, & in alijs Christiani orbis Academjs.

Sic & Eremitæ Augustiniani, Dominicani, & Præmonstratenses in varijs Belgij opidis, laudabili instituto, scholas litterarias iuuentuti aperiunt: atque vtinam in Germania, Gallia, & alijs regionibus idem præstent! vbi præsertim Societas Iesu Scholas non habet.

Scio esse, quibus ista non æquè probentur: sed & illud scio. *Aphraatam* monachum, cum à Valente Imp. interrogatus esset, quid monachus ageret in publico, sapienter respondisse, se ad commune incendium extinguendum prodijisse; Arianis nimirum in Ecclesiam orthodoxam sæuientibus: vt Theod. in Philet. cap. 2. & 8. & Baronius anno 370. commemorant.

CAPVT II.

Ordo seu Congregatio Cluniacensis.

Cluniacensis familia anno gr. ab Odone Cluniacensi Abbate exordium sumpsit, & nomen. Hic enim vir doctrina atque sanctitate præstans, sancti Benedicti disciplinam, quæ iam (quod natura fert in omnibus ferè rebus) senuisse videbatur, magna que ex parte laxata esse, ad pristinam formam reuocare aggressus est; quod etiam perfecit. Cuius exemplum secuti complures alij Abbates in tota fermè Italia, Hispania, Germania, Anglia, in suos ipsi quoque greges reformandos incubuere, idq; eodem successu, & fructu: qui deinde vno spiritu, ac vinculo colligati (adhibita etiam Romanorum Pontificum auctoritate) quotannis conuenire consueuerant ad ea tractanda & decernenda, quæ ad tuendam disciplinam pertinebant. Magna omninò ea immutatio fuisse dicitur, in qua planè ad duo millia cœnobi-
rum restituta, & sa-
nata scribun-
tur.

CAPVT III.

*Abbatum Cluniacensium catalogus seu
chronicon, ex veteri manuscri-
pto Cluniacensi.*

BERNO I. ABBAS.

An. 910. **A**Nno D. CCCC. X. incarnationis Domini-
cæ, VVilhelmus Dux Aquitanorū, S. Petro
& S. Paulo Cluniacense cōstruxit monasteriū,
ibi que sanctissimum *Bernonem* ordinauit Ab-
batem: qui, vt Deus dedit, & ipse potuit con-
gregationem sibi commissam, quoad vixit,
fatis strenuè rexit, regnante Carolo Rege. Idē
verò gloriosissimus Dux, fundator tam acce-
ptabilis cōnobij, in Briuatensi vico, apud S.
Iulianum martyrem sepultus, requiescit. Idē
autem Pater *Berno* à S. *Gedeone* Archiepiscopo
Bisontinensi ordinatus est. An. DCCCC. XV.
918. III. iam dictus Dux obiit.

ODDO II. ABBAS.

926. **A**Nno D. CCCC. XXVI. amantissimus Pater
Berno, obitus sui imminere prænoscens di-
em, omnem congregationem sibi adstare iu-
bens, Patri *Oddo* Cluniacense, Masciacense
atque Dolense cōnobium commisit regen-
dum: alteri verò fratri, nomine VViddoni,
reli-

reliqua monasteria reliquit regenda. Quibus & præcepit, carissimoque affatu rogauit, vt vnanimiter sibi omni tempore adhærentes, semper vniti permanerent. Quòd si in aliquo ab his deuiarent, vel modum prisce conuersationis in aliquo deprauarent, Priores horum locorum hæc, prout possent, corrigerent, hæc eorum societatem Principibus cunctis comprobando roborantibus. His peractis obiit idē Pater, eodem anno, Idib. Ianuarij. Requiescit verò in ipso monasterio. Ipso eodemq; anno sanctissimus Oddo à Bisontinenſi Archiepiscopo Bernuino consecratus est.

EYMARDVS III. ABBAS.

ANno ab incarnatione Domini D. cccc. 944.
 xliiij. beatus Pater Oddo apud Turonicā ciuitatem, in monasterio S. Iuliani, quod ipse à fundamentis construxit, degens, incidit in languorem. Tunc cunctis fratribus euocatis, omnia sua, cunctaque monasterij disposuit: de Cluniacensis loci interim ordinatione reticuit. Sed fratribus super hac re eū percunctantibus, respondit: *Cluniacum suæ dispositioni reseruauit Deus, nec nostræ ordinationi hac in re subditur ille locus, capella solummodo mea reuerentia, ad Missæ celebrationem, causa animæ meæ simpliciter quæque necessaria sunt, illuc mittantur.* Ita sanctissimus Pater hebdomada Octauarū S. Martini 14. Kal. Decemb. inibi obiit, ibiq;

F 5

sepultus

sepultus quiescit. Eodem verò an. Dominus Eymardus in Cluniaco eligitur, humilis quidem genere, sed celsus humilitatis culmine. Nāq; fratribus super electione Abbatis cōciliū agentibus, idem sanctissimus Eymardus à Cauinijs rediens, sua obedientia, equum, super quem sedere consueuerat, ante se, ipse pedes, piscibus onustum ducens consilio eorum admiscetur, omnibus eius humilitatem mirantibus. Itaq; eius humilitate obtinente Abbas eligitur, & ab Odnensi Episcopo *Rotmundo*, regnante Lodouico consecratur.

MAYOLVS IV. ABBAS.

ANno ab incarnatione Domini DCCCC. LIV. venerabilis Pater *Eymardus* ad comprobandū corripitur à Domino, à benignissimo Iesu flagello piæ castigationis erudiendus, dispēdio luminis oculorū ab ipso in perpetuum seruādus, spatio decem annorū exercetur. Qui statim Sanctissimū *Mayolum* loco suo subrogari decreuit, & cum consilio omnium fratrum à Cabilonenfi Episcopo, nomine *Holdebodo*, ordinari rogauit. Anno ab incarnatione Domini DCCCC. LXXIII. dulcissimus Pater Eymardus, post diutinū cæcitatē verber, à Domino tandem ad cœleste regnū euocatus, eductus est de hoc carnis carcere 3. Non. Octob. Sepultus verò est in Ecclesia Cluniacensi.

Anno DCCCC. LXXXI. dedicatio fuit Cluniacensis monasterij facta ab *Hugone* Archiepiscopo.

chiepiscopo Bituricensi xvi. Kal. Martij, Lothario regnante.

ODILO V. ABBAS.

ANno ab incarnatione Domini dcccc. xciv sanctissimus Mayolus, rogatu Hugonis Regis Franciæ petens Siluiniacum devenit; ubi ultima egritudine preuentus, Aruernico genere illustrem sibi successorē, & Cluniacensis ingentis monasterij *Odilonem* designavit Abbatem. Quo facto, idem beatissimus Pater inibi temporalis vitæ fortitus est finē; ibique sepultus cōgruis veneratur honoribus; Hugone Rege regni gubernacula tenente. At vero misericordissim⁹ Pater Odilo die festivitatis Pentecostes à Vefontionensi Archiepiscopo *Letaldo* nomine consecratus, suscepit Cluniacensis ouilis regimen. Anno m. xxiii. oritur Pater *Hugo*, electus à Deo, Burgundiorū illustri genere, cuius genitor *Dalmatius*, mater vero *Arenburgis* vocitati sunt.

HUGO VI. ABBAS.

ANNO ab incarnatione Domini. m. xlviii. sanctissimus & clementissimus Pater *Odilo*, Siluiniaci degens, Vigilia Circumcisionis Domini mortalis vitæ adeptus est finem. Quē locum præcessoris sui B. Mayoli insignem corpore ipse etiam nobilitat proprii corporis tumulatione. Subsequente verò ipso eodemque anno, tempore Quadragesimali, Pater *Hugo* electus: nec mora, in ipsa solennitate Cathedræ S. Petri Abbas ordinatus,

nunc

nunc in præfenti, vt decet, officij sui ministerium adimplet.

PONTIVS VII. ABBAS.

ANNO Verbi incarnati M. C. IX. beatæ memoriæ Dominus ac venerabilis Hugo an-
ordinationis suæ L XI. ætatis verò L XXXVI.
viam vniuersæ carnis ingressus, beato fine
migravit à sæculo, sepultusque est in basilica
noua, beatorum Apostolorum Petri & Pauli,
quam ipse à fundamentis erexerat. Hic non
solum carnis, sed etiam mentis nobilitate cō-
spicius extitit, ac locum istum super omnes
antecessores suos ædificijs, ornamentis, posses-
sionibus, monasterijs, cellis, vltra quàm credi
potest, vsquequaque fide & industria sua am-
pliauit. Qui cum esset omnium virtutum ex-
ercitijs decenter ornatus, monasticæ religio-
nis ordinem laxiùs diffluentem prouidentia
manu restrictiuè coarctauit, geminasq; Mis-
sas, vnā sc. pro fratribus defunctis; aliā ve-
rò pro viuis in duobus oratorijs à se constru-
ctis cotidie cantari constituit; ita verò elee-
mosynis, supra oēs nostri temporis homines,
semper fuit intētus, vt illius Ecclesiastici ver-
bi sententia dignè illi congruere videretur,
qua dicitur: *Eleemosynas illius enarrabit omnis ec-
clesia Sanctorum.* Hic à Deo nobis donatus, diu
ad profectum huius loci viuere permissus est,
gregemque sibi creditum, verbis pariter &
exem-

exemplis erudiens, multipliciter augmentauit, tandemque senio confectus, tertio Kal. Maij, in hebdomada Paschali, sancto fine quieuit. Successit ei in Abbatia regimine venerabilis vitæ vir, nomine *Pontius*, tam carnis, quã vitæ nobilitate clarissimus communi que totius sanctæ fraternitatis electione promotus VII. Idus Maij, à Domino *VVidone* Viennensis Ecclesiæ Reuerendo Archiepiscopo consecratus, & in sede sua cum magna totius populi acclamatione, & exultatione locatus est.

Hoc anno apud Cluniacum obiit *Gelasius* Papa I. sepultusque est inter crucem & altare post chorum. Suprascriptus verò *VVido* Viennensis Archiepiscopus apud Cluniacum in Romanum Papam est electus, qui & *Calixtus secundus* dictus est.

HUGO II. ABBAS VIII. ET
Petrus Venerabilis.

M. C. XXII. anno Dominus *Pontius* pro quibusdam negotijs huius Ecclesiæ agendis Apostolicam Sedem adiuit. Ibi quadam animi sui cõmotione exasperatus, in manu Domini Apostolici Calixti Abbatia Cluniacensi inconsultè abrenunciauit; Ierosolymam iratus magis quàm deuotus petijt: ibi aliquandiu moratus, occultis quorundam litteris reuocatus, in Longobardiam diuertit. Vbi iterum aliquantulum moratus, Ecclesiam in campo *Sion* construxit; cum ecce certus factus de con-

con-

cōcorda erga se, tā monachorū quā burgēsium, subito Cluniacū venit, ecclesiam Apostoli Petri & Pauli armata manu inuasit. Quātā stragē in occisiōe hominū, quantū ecclesię in ornamentis suis dispēdū fecerit, nō sine lachrymis est dicendū. ad vltimū pro huiusmodi facinoribus Romā ab *Honorio* Papa publico anathemate euocatur, quasi causā suā probaturus cōtra *D. Petrū* Abbatē, in eius abscessione, *D. Calixti* iussione, & monachorū Cluniacensium cōmuni electiōe, canonicē institutū. Romā petijt, ibi dānatus, & ne mai⁹ malum faceret, à Papa retētus, vitā finiuit. In abscessu autē illi *Hugo II.* Prior sanctimonialiū de Marfiniaco ei substitutus est in Abbatem. Quo post tres menses defuncto, 9. die Iul. dilata electiō causa cōgregandi viros religiosos & prudētes, vsq; in Octauā Assūptionis Dei Genitricis, electus vir vitę venerabilis, dilectus *D. Petrus*, cognomēto *Mauritij*, nobilis genere, Aruerni oriūdu, etate iuuenis, maturis morib⁹ senior, nō plus 28. ann. & à Bisuntinensi nomine *Anastasio* cōsecratus, pastorale officiū adeptus est.

Anno M.C.XLVII. Ludouicus Rex Frācie Ierusalem mense Iunio perrexit.

Anno M.C.XXXVII. obiit Ludouicus Rex Francorum.

M.C.LIII anno obiit B. Bernardus.

An. M.C.LV. tātus terrę motus in Burgundia factus est, vt in quibusdā eius partib. plurima ædificia cōcussa subuerterit. Hoc etiā anno illustris vir *Henricus V* Vintēsis Episc. ro-

gatu Dñi Petri Abbatis, & ab Adriano Papa litteris inuitatus, simul et à Rege Frãciæ *Ludouico* iuniore, & ab omnib. ferè Burgundiæ personis & baronibus euocatur. Cluniacũ venit, eandẽq; ecclesiã graui æris alieni pondere oppressã prudẽtia & expẽsis suis omni ferè debitorũ alleuauit onere, ita. vt tã in persolutione debiti, quã et à in reparãdis possessionibus, necessarijs et. à rei familiaris cõparandis, sicut ex ore eius audiuius, plusquã 7. millia marcharum argenti expenderit.

Anno MCLVI. prima ipsius anni die, reuerẽdus & cũ multo amore recolẽdus Dñus *Petrus* Abbas viã vniuersæ carnis ingressus est. Fuit autẽ exitus eius huiuscemodi; Vigilia Natiuitatis Dominicę, cũ ille suo more sanus & incolumis capitulũ ingressus, Natiuitatis Dominicę pronũtiationẽ audisset, & venerandæ festiuitatis nũtium, toto corpore prostratus, humili deuotione, deuotaque humilitate, de more Cluniacẽsi adorasset, & post lectionẽ, & defunctorũ absolutionẽ, sermone sublimiter inchoato, Natiuitatis Dominicę præconiã, & prophetarũ vaticinia paulò altius ingrederetur, subitò in medio sermonis, oculis illi, præ deuotiõe, lacrymarũ flumine (quarũ singulare gratiã obtinebat) nõ tã madentibus quàm inundãtib; morbo corripitur; & de ipso Capitulo manibus filiorum, præ dolore nimio ferè infantiũ, ad secretiores deportatur domos; vbi tota die, & nocte sequenti custoditur: tãdem illucescente aurora Dominicę Natiuitatis.

ui.

tiuitatis, ea videlicet hora, qua Christus mundum ingressus creditur, mundo exiens, solennitatem Dominici ortus cum Angelicis spiritibus celebrare perrexit, de illius exitu tam Angelis exultantibus, quam filiis dolentibus. Sepultus est in capite maioris & nouæ basilicæ, cum magno honore, & grandi filiorum suorum dolore, ab illustri viro Henrico VVintensi Episcopo, & dies successoris eius eligendi à Natiuitate Domini vsque ad Dominicam, qua in Ecclesia de pastore bono boni pastoris verba recitantur, per quindécim hebdomadas dilatus est.

HUGO III. ABBAS.

1163.

M. C. LXIII. an. Domnus *Hugo* Abbas tertius recessit, & Domnus *Stephanus* Abbas successit.

M. C. LXXI. hoc anno S. *Thomas* martyrizatus est. Deposito Domni *Henrici* VVintensis Episcopi V. Idus Augusti.

M. C. LXXIII. Deposito Domni *Stephani* Abbatis, & electio Domni *Rodulphi* Abbatis, nepotis supradicti Episcopi, consecrati à Domino *Petro*, Cabilonensi Episcopo, regnante *Ludouico* Rege Francorum, VII. Kal. Sept.

M. C. LXXVI. hoc anno Domnus *Radulphus* de Soliaco dimisit Abbatiam Cluniacensem, & Domnus *Salterius* electus est, qui suscepto regimine, cum persoluisset maximam partem debi-

debitorum, quibus Ecclesia Cluniacensis gra-
uabatur, peccatis nostris exigentibus, ablatu-
est nobis à Deo infra annum post susceptionē
regiminis, & electus est Domnus *Vilhelmus*
Abbas Ramesiēsis, qui tribus annis nobis prę-
fuit. Quo apud Charitatem defuncto, electus
est Domnus *Theobaldus*, Abbas S. Basoli. An-
no autē ab incarnatione Domini M. C. LX X-
VIII. idem Domnus *Theobaldus* Abbas Clu-
niacensis assumptus est in Ostientem Episco-
pum.

HYGO IV. ABBAS.

ELECTUS est Domnus *Hugo*, Abbas S. Luciani
Beluacensis. Anno M. C. XXXIX. *Philippus*
Rex Francorum & *Ricardus* Rex Anglorum
perrexerunt Ierusalem.

HYGO V. ABBAS.

M. C. XXXIX. anno obiit Domnus Abbas *Hu-
go* IV. & Domnus Abbas Radingensis
Hugo V. electus est.

M. CC. VI. anno à Constantinopolitana
vrbe delatum est caput S. *Clementis* à duobus
nobilibus viris, videlicet Dalmatio de Seci-
anco, & Pontio de Bernosa.

M. CC. VII. anno obiit Domnus Radin-
gensis *Hugo* Abbas V. quarto Kal. Sept. & e-
lectus est Domnus *Vilhelmus*, tūc Prior Clu-
nia-

G

nia-

niacensis, & sancti Martini de Campis Parisijs.

Anno M. CC. XV. dictus Domnus *Guilielmus* Abbas II. resignavit, & Domnus *Sirodus* Abbas Molifinentis eligitur.

Anno M. CC. XX. resignavit Domnus *Sirodus*, electus in Episcopum Valentinensem, & *Rolandus* eligitur.

Anno M. CC. XXVIII. resignavit Domnus *Rolandus*, & *D. Bartholomæus* eligitur.

Anno M. CC. XXX. obiit Domnus *Bartholomæus*, & *D. Stephanus de Bersiaco* eligitur.

Anno M. CC. XXXVI. resignavit Domnus *Stephanus de Bersiaco*, & Domnus *Hugo* Abbas Maioris monasterij, diuina prouidente clementia, electus est.

Anno M. CC. XLIV. Domnus *Hugo* Abbas in Lingonensem Episcopum assumptus est, & Domnus *Guilielmus*, Prior de Charitate, electus est.

Anno M. CC. LVIII. Domnus *Guilielmus* resignavit, & in Episcopum Oliuensem assumptus est, & Domnus ac venerabilis Iuo, tunc Prior S. Marcelli Cabilonensis, à toto conuentu, in pleno capitulo, eligitur in Abbatem.

Anno M. CC. LXXV. dictus Domnus Iuo obiit, & die sepulturæ suæ electus fuit Domnus *Iuo II.* Prior S. Martini Parisiensis.

Anno M. CC. LXXXIX. obiit Domnus *Iuo II.* & *Guilielmus de Igiaco* eligitur.

Anno M. CC. XCV. obiit prædictus *Guilielmus*,

elmus, & *Bertrandus*, tunc Prior de Charitate, eligitur.

Anno M. CCC. VIII. obiit Domnus *Bertrandus*, & Domnus *Henricus*, Procurator in Curia Romana pro ordine Cluniacensi eligitur.

Anno M. CCC. XVIII. *Henricus* in Episcopum S. Flori constituitur, & Domnus *Raymundus* in Abbatem Cluniacensem instituitur.

Hactenus ex Chronico Cluniacensi, quod manuscriptum reperi Parisijs in monasterio sancti Martini Campensis, anno Christi 1600. cum ibi negotiorum publicorum causa versaretur. Fuit autem auctor illius Chronici monachus Cluniacensis, & floruit annis Christi 1155. & 1176. ut suis suprà locis datur intelligi.

De his & alijs fusissimè *Andreas Quercetanus*, in Bibliotheca sua Cluniacensi.

CAP. V. T. IV.

Ordo Camaldulensium per sanctum Romualdum institutus.

ROMUALDVS Rauennæ, Sergio patre nobili genere natus, adolescens in propinquum monasterium *Classense* pœnitentiæ causa secessit. Vbi religiosi hominis sermone ad pietatis studium vehementius

incensus, viso etiam semel & iterum per noctem in Ecclesia beato *Apollinari*, quod Dei seruus illi futurum promiserat, monachus efficitur. Mox ad *Marinum*, vitæ sâctitate atq; asperitate in finibus Venetorum eo tempore celebrem, se contulit, vt ad arctam & sublimem perfectionis viam eo magistro ac duce vteretur.

Multis satanæ insidijs, & hominum inuidia oppugnatus, tantò humilior se assidue ieiunijs & orationibus exercebat, & rerum cælestium meditatione, vim lacrymarum profundens, fruebatur: vultu tamen adeò læto semper erat, vt intuentes exhilararet. Magno apud Principes etiam & Reges in honore fuit: multiq; eius consilio, mundi illecebris abiectis, solitudinem petierunt. Martyrij quoque cupiditate flagrauit, cuius causa dum in Pannoniam proficiscitur, morbo quo afflictabatur, cum progrediretur, leuabatur, cum recederet, reuerti cogitur.

In vita & post mortem miraculis clarus, spiritu etiam prophetiæ non caruit. Scalam à terra cælum pertingentem, in similitudinem Iacob Patriarchæ, per quam homines in veste candida ascendebant & descendebant, per visum conspexit, eoq; Camaldulenses monachos, quorum instituti auctor fuit, designari mirabiliter agnouit. Denique cum annos centum & viginti ageret, & centum ipsos in summa vitæ asperitate Deo seruisset, ad
eum

cum migrauit anno salutis millesimo vigesimo septimo. Eius corpus quinquennio post-^{1027.} quam sepultum fuerat, integrum repertum, Fabiani in Ecclesia sui Ordinis honorificè conditum est.

Sanctum porrò Romualdum Clemens VIII. in Diuos retulit, & Breuiario ac Martyrologio Romano adscripsit.

Est autem *Camaldulum* in diœcesi Aretina situm, cuius accurata descriptio exstat in tomo Italiae illustratae, per Andream Scottum edito.

CAPVT V.

Ordo Vallis Umbrosae, per S. Ioannem Gualbertum.

IOannes Gualbertus, Florentiae Gualberto viro militari nobiliq̃ue natus, pieq̃ue educatus, cū factus grandior in fratris interfectorem incidisset, & districto gladio indignā fratris necem vicisci paratus esset, inimico ex equo descendenti, humiq̃ue prostrato, & vitam sibi Christi amore condonari postulanti, ex animo per Christum crucemq̃ illius adiuratus pepercit. Quod Christo Domino adeo iucundum fuit, vt cū Ioannes ex via in ædem S. *Miniatis*, de more preces fusurus, ingressus fuisset, & ante Crucifixi imaginem oraret, (mirabile dictu) ea imago caput ver-

fus Ioannem, quasi gratias agens, inclinavit.
 Quare commotus Ioannes, vestem monasti-
 cam in eodem S. Miniatis cœnobio, patre i-
 niquo animo principio ferente, suscepit,
 eosque breui indies progressus in obseruan-
 tia monastica fecit, vt Abbate defuncto, sum-
 mo omnium consensu in locum illius elige-
 retur. Verum eo recusante, quidam ambitio-
 ne ductus, ab Episcopo Florétino, data pecu-
 nia, Abbas præficitur. Quod vbi rescitum
 fuisset, *Teuzonis* viri docti & probati consilio,
 Ioannes, ad Simoniae detestationem, Episco-
 pum, & Abbatem simoniacos palam procla-
 mare non dubitauit. Et ex eiusdem *Teuzonis*
 consilio, vrbe egressus, *Camaldulū* se contulit,
 vbi aliquot dies commoratus, viuendi nor-
 mam eorum monachorum didicit, deinde in
Vallem Vmbrosam venit: vbi loci solitudine
 delectatus monasterium exstruxit, primaq;
 ordinis Vallis Vmbrosæ, factus primus Ab-
 bas, fundamenta iecit. Aderat inter alios eius
 alumnos, *Erizo*, *Albertus*, *Teuzo*, *Rodolphus*, &
Petrus postea cognomento *Igneus*. Ibi ex nimia
 vitæ austeritate languorem stomachi perpe-
 tuum contraxit, vt alijs misereri disceret. Cū
 autem multi tum Nobiles, tum Principes o-
 pes, fama sanctitatis ducti, offerrent, &
 loca prædiaq; largirentur; ea despiciens
 potius pauperibus illa erogari hortaba-
 tur: quæ verò monasterijs suis donata
 vel

vel legata erant, vendi darique pauperibus iur-
bebat. Cum autem vir quidam diues, mona-
sterium ingressus, totum illi patrimonium,
despectis heredibus, reliquisset, vir Sancto
zelo accensus, sibi codicillos allatos discerpfit,
Ecclesiamque ingressus, Deum & beatum
Petrum loci tutelarem precatus est, vt tan-
tam, aduersus regulam & paupertatis vo-
tum, iniuriam vlciscerentur. Vixque pedem
inde extulit, cum flamma de coelo mo-
nasterium illud absumpsit. Interea E-
piscopus Florentinus, *Petrus* nomine
Ticinensis, non modò simoniæ, sed
& hæresis vitio aspersus, non medi-
ocri scandalo erat. Quapropter Ioannes,
vt ciuitatem ea peste purgaret, Episcopum
publicè ad sacrorum functionem minùs
idoneum dicebat. Ad quem, in monaste-
rio *S. Saluij* existentem, interficiendum E-
piscopus magnam armatorum turbam mi-
sit, qui ianuis effractis multos ex monachis
vulnerarunt: qui vbi præter opinionem
conualuissent, Romam profecti, vt Sy-
nodus fieret, obtinent; sed Episcopis par-
tes Petri Antistitis, vt videbatur, defenden-
tibus, monachi innocentiae fidentes, se, quod
Episcopo Florentino obijciebant, per ignem
probaturos exhibent. Quæ res cum po-
pulo probaretur, licet Episcopi recla-
marent, quod Deus tentari videbatur,
accepta conditione, vt si monachus ignem

Petrus ingressus illæsus exisset, p[ro]p[ri]us scopus Florenti-
Ignus, nus reus haberetur, d[omi]n[us] es constituitur: qua ad-
Card. et ueniente, *Petrus* Abbas, Ioannis discipulus,
Ep. Al- post Missæ celebrationem, casula deposita,
banēsis. acceptaq[ue] in manibus cruce, & à S. Abbate be-
 nedictione, populo inspectante, inter duas
 lignorum strues optimè accensas, flammis ad-
 ditum inter illas occupantibus, ingressus per
 medios igneos globos, pedibus prunas cal-
 cans illæsus, populo stupente, ac volentem
 eadem via per flammam ingredi retinente,
 pertransijt, ne capillo quidem à flamma vio-
 lato. Eo miraculo tantus nouo Ordini honor
 haberi cœpit, vt cœnobîa certatim illi con-
 struerentur. *Petrus* verò *Ignus* ab euentu no-
 minatus, in Cardinalem & Episcopum Alba-
 nensem electus est. Sanctus autem Ioannes
 fenio confectus, clarus miraculis, IV. idus Iu-
 lii migravit in cœlum anno salutis 1073. Di-
 uis postmodum à Cælestino III. anno 1133
 adscriptus.

1073.

Ita tradit Philippus Ferrarius in Catalogo
 Sanctorum Italiæ, ex Breuiario Valtis Um-
 brosæ, & vitæ historia, per Blasium Mela-
 nesium, eiusdem ordinis Generalem, conscri-
 pta.

Ceterum Ordo primitus gubernabatur per
 Abbatem perpetuum: sed ab anno 1540. gu-
 bernari cœpit per Præsidentem triennalem.
 Suntque illius instituti plurima monasteria
 cum virorum, tum virginum in Italia.

CA.

CAPVT VI.

*Ordo Grandimontensis, in Gallia, per
sanctum Stephanum insti-
tutus.*

ORDO Grandimontensium monachorum (quos Galli *Bonos homines* vocare solent) in Lemouicensi diœcesi circa annum Christi 1080. sumpsit exordium, auctore atque antesignano *Stephano*, miræ sanctitatis viro. Sic tradit Aymarus Falco in historia ordinis sancti Antonij, anno 134. Lugduni edita. Obijt autem sanctus Stephanus anno 1126. vt docet Baronius in Annalibus.

Ordinem Grandimontensem, decursu temporis & quorundam iniuria nonnihil labefactatū Ioannes xxi. Papa reformauit, & monasterium Grandimontense, quod hæcenus Priorem habuerat, Abbatis titulo decorauit: additis Constitutionibus varijs, ad instituti illius disciplinam atque integritatem conseruandam.

Ordinem porrò Grandimontanū Benedictinæ potius, quàm Augustinianæ regulæ addictum esse, docet Choppinus, Sacræ Politicæ libro 1. & 2. & Monasticorum lib. 2. tit. 1.

Hist. Oc

De fratribus & monachis Grandis-Mon- cid. cap.
tis Iacobus Vitriacus (qui anno 1244. Car- 19.

G 5

dinalis

dinalis Romæ obiit) multa commemorat, quem remittimus Lectorem curiosum.

Prioratum Conuentualium, à Grandmontensi Abbatia dependentium, catalogus extat cap. 64. in Originibus meis Benedictinis, & apud Choppinum libro citato.

CAPVT VII.

*Ordo Cisterciensis, à S. Roberto Abbate
Molismensi institutus.*

Cisterciensis familia ex Benedicti ordine manauit ac fluxit. Anno millesimo nonagesimo octauo, *Robertus* Molismensis cenobij Abbas, cum subditos suos prauitijs & rerum copia à primo instituto degenerare cognosceret, consilio cum aliquot ex illis communicato, vno & viginti socijs assumptis, *Cablonem* se contulit, præcipuum eo tempore Burgundiæ urbem, & in solitario quodam loco, cui *Cistercium* nomen erat, sedem ac domicilium collocauit: quod ideo est Cisterciense appellatum. Sed interea Molismenses monachi pœnitentia ducti Robertum multis precibus reuocarunt; & ad pristinam sedem & cœnobium mandante Summo Pontifice se retulit. In cuius locum Cistercij *Stephanus* successit, qui fuerat

illius secessionis auctor. Quindecim deinde annis exactis, *Bernardus* Dei nutu ad Stephanum venit, & in Cisterciensi cœnobio cum triginta socijs sese monasticæ vitæ addixit. Bernardi verò mira virtute & sanctitate ita est ordo Cisterciensis auctus, ut dimissis in totum terrarum orbem monachis & alumnis, centum sexaginta monasteria vivens ipse *Bernardus* exstruxerit. Ex hoc ordine duo Romani Pontifices prodierunt, *Eugenius III.* & *Benedictus XII.* Sicut ex ordine Cluniacensi quatuor Pontifices Romani exstitisse perhibentur, *Gregorius VII.* *Urbanus II.* *Callistus II.* & *Clemens VI.* Et quia uterque ordo Cluniacensis, & Cisterciensis sancti *Benedicti* regulam servat, ideo ij Romani Pontifices, qui ex utroque ordine assumpti, & electi sunt, dicuntur etiam ex ordine S. *Benedicti* delecti: & hinc factum est, ut *Trithemius* solum numeret duodeviginti Romanos Pontifices ex sancti *Benedicti* ordine creatos, cum tamen alij referant viginti quatuor, alij viginti octo, alij triginta. Nam præter eos, quos recenset *Trithemius*, alij numerant *Benedictum I.* *Pelagium II.* *Leonem II.* *Gregorium II.* *Gregorium III.* *Paschalem I.* *Gregorium IV.* *Sergium IV.* & *Ioānem XIX.* Ut mirum non sit, quod dicitur, Romanam Ecclesiā generatam fuisse per trecentos annos à Pontificibus ex Sancti *Benedicti* ordine assumptis; imò

imò quidam aiunt per quingentos annos id
factum fuisse.

CAPVT VIII.

*De Sanctis, ac Beatis ordinis Cister-
ciensis.*

SANCTOS voco, de quibus Officium Eccle-
siasticum recitatur, aut qui Rom. Marty-
rologij tabulis sunt adscripti: Beatos autem
qui in magna quidem sunt veneratione, of-
ficio tamen Ecclesiastico non coluntur.

Inter Sanctos huius ordinis primas merito
tenet S. *Robertus* Abbas primus, & institutor
cùm monasterij tum ordinis Cisterci-
ensis.

Secundas tenet S. *Bernardus* Abbas Clara
Vallis.

Sequuntur deinde S. *Malachius* Episcopus
Hibernus, S. *Guilielmus* Archiepiscopus Bitu-
ricensis, & S. *Petrus* Archiepiscopus Tarenta-
siensis: de quibus in Chronico Cisterciensi,
Coloniz anno 1614. edito disseruimus.

His addantur, S. *Robertus* Abbas Cisterci-
ensis in Anglia, Rom. Martyrologij tabulis 7.
Iunij adscriptus, qui anno 1139. obiit. Exstat
vita apud Surium tomo 3.

S. *Famianus* Confessor, & S. *Franca* Ab-
batissa: de quibus dicam sequentibus capi-
tulis.

S. *Hed-*

S. Hedvvigis, vxor Henrici Barbatī, Principis Silesiæ & Poloniæ, obiit anno 1243. à Clemente IV. Diuis anno 1267. adscripta, & in Martyrologium Rom. 15. Octob. relata. Arnoldus VVionus lib. 3. Ligni Vitæ, dicit eam fuisse Ord. Cisterciensis. Ceterum Sanctæ Hedvvigis, ex sorore Gertrude, neptis fuit sancta Elizabetha Lantgrauia: vt Lipsius tradit cap. 2. de Diua Hallensi.

S. Galganus Eremita à quibusdam adiungitur, qui circa annum 1186. in Domino obdormiuit, in eremo diœcesis Volaterranæ. Quo loco nunc insignis visitur Abbatia: vt tradit Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ, ex eius vita Senis anno 1572. edita. Vide Martyrologium Rom. 3. Decemb. & VVionum in Ligno Vitæ, lib. 3.

B. Christianus Episcopus & Confessor: de quo Arnoldus VVionus 18. Martij.

B. Hugo Abbas Bonæ Vallis; de quo idem 1. Aprilis.

B. Bertholdus Episcopus & Martyr anno 1180. Apostolus Liunionæ: de quo idem 21. Octob.

B. Bernardus Eremita quiescit in monasterio ordinis Cisterciensis, in monte sancti Bernardi, ab eo sic dicto, in Alpibus: teste VViono 16. Maij.

B. Daniel Abbas Venetus obiit 1132. teste eodem 21. Iulij.

Hos quinque VVionus libro citato, in suo

ſuo Martyrologio, Sanctos vocat.

B. *Bertrandus*, Abbas Grandis Siluæ: de quo Molanus ad Vſuardum.

B. *Hugo*, Abbas & fundator monaſterij B. Mariæ in Nucaria apud Siculos: de quo Caietanus lib. de Sanctis Siciliae.

B. *Ioannes de Monte mirabili*, monachus in Longo Prato.

B. *Richardus*, in Friſia & diœceſi Groningenſi: de quo Molanus in Natalibus.

B. *Hildegundis* virgo obiit anno 1183. 20. Aprilis: teſte Trithemio in Chron. Hirſaugiſi.

*De ſancto Famiano Confessore, Gal-
leciſj patrono.*

FAMIANVS, antea Quuardus, Colonia Agrippinae Gothſcalco patre, matre Guimera natus, adoleſcens officia pietatis colerecepit, ſuiſque facultatibus in pauperum uſus erogatis, relicta patria, Romam venit, vt loca ſancta viſitaret. Per Italiam ſexennio peregrinatus, lociſque præcipuis deuotionis inuiſis, in Hiſpaniam Compoſtellam ad ſancti Iacobi Apoſtoli corpus venerandum contendit. Inde Syriam proſectus, ſepulchrum Domini noſtri I E S V C H R I -
STI,

STI, aliaque Palæstinæ loca summo deuotionis affectu perlustrauit. Factus deinde Cisterciensis Eremita, in Gallæcia triennium in assidua carnis maceratione permansit, & in monasterio SS. Cosmæ & Damiani annis quinque & viginti vitam herbis, pane, & aqua transegit, donec factus monachus eiusdem ordinis professus, paulò post sancti Bernardi Abbatis obitum, sacerdos ordinatus est. Nec multò post de superiorum licentia, Romam iterum veniens, Eugenio III. Pontifici Maximo, Gallæcij substitit, fontemque æstate, primo aduentu suo, ex filice virga percusso, mirabiliter eduxit, qui in hodiernum usque diem perseuerans febricitantibus prodesse solet. Gallæcij vix viginti quinque dies commoratus, in morbum incidit, ex quo cum sibi decedendum esse intelligeret, loco, vbi humari vellet, indicato, obdormiuit sexto Idus Augusti, anno salutis millesimo centesimo quinquagesimo, ætatis verò ^{1150.} sexagesimo. Quem miraculis clarum Hadrianus Quartus Pontifex Maximus, quadriennio post in Sanctorum numerum retulisse fertur. Extat Ecclesia Gallæcij eius nomini dicata, cui eadem Indulgentiæ, quæ S. Mariæ Angelorum apud Assisium à summis Pontificibus concessæ dicuntur; eò quotannis innumeris ad diem festum, ex finitimis popu-

populis, confluentibus. Ita Philippus Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiae.

*De S. Franca Virgine, & Abbatissa
Placentina.*

FRancha siue Franca virgo Placentiae ex Vidalta familia nobili nata, cum vix septimum aetatis annum attingeret, ut sibi inter sacras virgines vitam ducere liceret, parentes orati. Ingressa igitur coenobium S. Syrii, Ordinis S. Benedicti, miros vitae spiritualis in ieiunijs, orationibus, vigilijs, in perferendis iniurijs progressus facere coepit: cuius sanctitatem Deus miraculo comprobavit. Nam cum sacrum capiti velamen imponeret Episcopus, angelus alio eiusdem caput tegere visus est. Mortuae Abbatissae subrogata (licet inuita) munus diligentissime expleuit. Carentiae virgini nobili Placentinae, quae monialis fieri volebat, ut nouum virginum monasterium exstrueret (erat enim locuples) persuasit. Cui illa habitum Cisterciensium induta à superioribus praesse iubetur. Erat in oratione frequens & saepe pernoctans: cui aliquando clausum oratorium noctu ultro apertum est. Multas à monialibus molestias, & à diabolo tentationes perpeffa est, quas omnes patientia & oratione superauit. Cum pro cognato, quem vnicè diligebat, feruentius oraret, is illi visus se damnatum dixit. Ferunt

runt duo vini dolia exsiccata, illa præci-
 piente vinum haurire, plena diuinitus esse
 reperta. Denique multis meritis cumulata,
 sacro sumpto viatico, VII. Kalendas Maij
 anno millesimo ducentesimo decimo octa- 1218.
 no, quicuit in Domino. Corpus ibidem se-
 pultum hodie in sacra æde, eius nomini di-
 cata, asseruatur. Ita Philippus Ferrarius lib. 25. April.
*de Sanctis Italiae, ex Breniario Cisterciensi, & Of-
 ficio proprio Ecclesiæ Placentinae.*

Post obitum pluribus coruscavit miracu-
 lis. Nam Mediolanensi feminæ lumen ocu-
 lorum ad eius tumulum oranti restitutum
 est: & latro inter furandum oculis captus,
 postea pœnitens, sanctæ Abbatissæ interces-
 sione visum recuperavit. Plures & à dæmoni-
 bus obsessi, & varijs morbis laborantes libe-
 rati sunt, vt eius habent Acta. Sic idem Fer-
 rarius lib. citato, qui tradit ipsam coli Officio
 Ecclesiastico, ex indulto sedis Apostoli-
 cæ.

CAPVT IX.

*Ordo Vallis Caulium, in Francia, sub
 reformatione Cisterci-
 ensi.*

Sunt alij fratres in Episcopatu Lingonensi,
 monachi Deo amabiles, & valdè religiosi,
 H qui

qui de *Valle Caulium* nominantur. Hi Cisterciensis ordinis instituta victu, & vestitu, & diuinis officijs, & in omnibus alijs districte & diligenter obseruant, excepto quòd cellulas modicas, causa maioris tranquillitatis, & pacis, sibi construxerunt, vt in eis tempore meditationis, lectionis, orationis, tantò deuotiùs, quantò secretiùs clauso sensualitatis ostio, intra cubiculum suum soli Deo vacare queant. Adeò autem ab omni exterioris curæ præputio corda sua circumcidere studuerunt, vt nec greges, nec armenta, nec terras arabiles, nec alias habeant possessiones, nec temporalibus occupati sollicitudinibus, & curis huius seculi ab intentione spiritualium retardentur. Præfixerunt autem extra septa monasterij sui terminos, quos non licet eis euagando præterire. Solus autem Prior, cum aliquo de fratribus suis, vt subiecta sibi visitet monasteria, vel alia necessaria de causa potest exire: reliquis simplicibus fratribus in domo, velut Iacob, commorantibus. Habent autem infra terminos suos, hortos olerum & arborum, ad quos excolendos certis & constitutis horis egrediuntur, vt manducent labores manuum suarum. Sed & certos possident redditus, quos absque magno labore ad vsus necessarios annuatim recipiunt. Ne autem aliqua egestatis molestia spiritus à cursu suo retardetur, vel necessitate cogente oporteat ipsos mendicare,

re,

re, aut manibus alienis inhiare, non plures
 in congregatione sua recipiunt, quàm de re-
 ditibus suis mediocriter valeant procurare.
 Et quoniam scriptum est, nemo militans Deo
 implicat se secularibus negotijs, quàm pru- ^{2. Tim. 2.}
 denter & prouidè prædicti Vallis Caulium
 monachi consuluerunt salutem animæ suæ, vt
 liberè possent diuinorum contemplationi
 vacare, norunt melius per experientiam illi,
 qui ad exteriorum venationem frequenter
 exeuntes, amiserunt benedictionem cum E- ^{Gen. 27.}
 sau: sic stult, vt cum spiritu ceperant, carne ^{Gal. 3.}
 non solum consummentur, sed insuper con-
 sumantur: qui negotiationem & quæstum,
 pietatem æstimantes, dum monasteria pos-
 sessionibus ampliare modis omnibus sata-
 gunt, non sapienter illud Euangelicum at-
 tendunt: *Quid prodest homini, si vniuersum*
mundum lucretur, animæ autem suæ detrimentum ^{1. Tim. 6.}
patiatur? Exiuit Semei de Hierusalem per cu-
 piditatem, & à Salomone interfectus est. E- ^{Matt. 16.}
 xiuit Dina filia Iacob per curiositatem de do-
 mo patris sui, & à Sichen iuvene impudico ^{3. Reg. 2.}
 corrupta est. Exiuit filius prodigus per luxuri- ^{Gen. 23.}
 am, & portionem substantiæ suæ luxuriosè ^{Luc. 15.}
 consumens, filiquis porcorum, quos pasce-
 bat, saturari non valebat. Prædicti autem
 fratres circumspecti, & prudentes infra ter-
 minos suos cautè recluduntur, ne vento str-
 pitus sæcularis lucerna eorum extinguatur,
 omnem à se murmuris occasionem, & ambi-
 tionis

tionis materiam rescindentes, dum alter alteri non inuidet, nec alium se contempto sibi in temporalium administratione præpositum dolet.

Ita Iacobus Vitriacus cap. 17. Historiz Occidentalis. De eodem Ordine consulendus & Choppinus in Monasticis lib. 2. tit. 2. §. 20.

CAPVT X.

Ordo fontis Ebraldi, in Gallia, per Robertum Blesalum Parisiensem anno 1117. institutus.

ANno Christi 1117. mortuus asseritur insignis *Robertus*, auctor monasterij fontis Ebraldi. Qui enim eduxit populum suum de Aegypto, & deduxit per desertum in adinventionibus suis: idem ducens populum Christianum per deserta loca sæculi huius, ad terram felicioris promissionis, ipsum regnum cœlorum, nouam in Gallia Religiosorum instituit viuendi formam, per seruum suum *Robertum Parisiensem*, in monasterio, quod erexit, dictum *Fontis Ebraldi*, in quo etiã viri Abbatissæ parerent. Hæc vt accipias, præsciendum, quòd monasterium fontis Ebraldi nomen duxit à fonte loci, in quo situm est. Ferunt enim *Ebraldum* quẽdam iuuenem, genere nobilem, sed moribus corruptis, magna ficariorum manu stipatum, adiacetes vias regias latrocinijs olim infestasse, siluasq; tunc

temporis frequētes infedisse, quarum hodieq;
reliquiæ manent non paruæ. Post hæc Theo-
logum quendam Parisiensem, eximiæ doctri-
næ virum diuiniq; verbi concionatorem
insignem, *Robertum de Abruscellis* nomine, eò
aduentasse, sanctisq; exhortationibus suis nò
modò iuuenem illū, vt mores vitamq; muta-
ret, impulisse, sed multos præterea omnium
generum homines, ad despiciendā sæculi va-
nitatē austeriorisq; vitę leges subeundas, per-
mouisse, ad quorū habitationē distincta iisdē
in septis monasteria cōdidit, sua seorsim viris,
virginibus, ægrotis, & mulieribus reliquis æ-
dificādo: Vniuersæ porrò Congregationi Ab-
batissam præposuisse, quę in oēs tum viros, tū
fœminas ius summū obtineret, statuēs vt viri
S. Ioannis Euangelistę exemplo, virginibus
seu mulieribus parerēt, & hæ vicissim B. Vir-
ginis exemplū sequentes, religiosos tanquā fi-
lios amplecterētur. Statuta deniq; & Cōstitu-
tiones pro vtrisque separatim perscripsit.

Cū ergo ad hūc modū rectē institutū fu-
isset monasteriū fōtis Ebraldi. Reges & Prin-
cipes, ceteriq; Dynastæ, magnā mox venera-
tione illud prosequi, & diuersa ei bona largi-
ri cœperūt: nōnulli etiam huius cōgregatio-
nis Cōuentus in suis terris expetierunt; ita vt
ex omnibus illis Cōuentibus cōstitutus fuerit
Ordo, cuius caput esset idē monasteriū Fontis
Ebraldi: quę quidem authenticis bullis mul-
ti Pontifices approbarunt, docentes Ordinem

hunc ab illis verbis Christi : *Ecce filius tuus, Ecce mater tua*, institutionis suæ originem rationemque petiisse.

III 7.

Mortuum tradunt Robertum regulæ auctorem anno millesimo centesimo decimo septimo, & sancto Bernardo familiarem fuisse. Statuisse autem, ut cum Abbatisa, quam crearat, diem suum clauderet, ea illi succederet, quam Religiosæ ipsæ suis suffragiis elegissent. Quod ab illis semper observatum est, quamdiu electionum usus in monasterijs permansit. Ceterum & quamdiu stetit eligendi potestas, & postquam auctoritate Pontificis constitui Abbatisæ ceperunt, optimas semper easque memorabiles Abbatisas sortitæ sunt, vitæ integritate ac sanctitate, quàm genere illustriores : tametsi pleræque Regum & Principum, aut nobilissimorum certè Equitum filia fuerint. Inter quas eluxerunt *Mathildis* Comitis Andegauensium filia, Guilielmi vidua, *Henrici Primi* Anglorum Regis filia ; *Mathildis* altera, filia *Theodoric* Comitis Flandriæ, vidua item Ducis Burgundiæ ; *Aloysia*, Ludouici iunioris Francorum Regis filia ; *Ioanna de Brenna*, neptis Roberti filij Ludouici Crassi Francorum Regis ; *Elisabetha* soror *Philippi Valesij* Regis ; *Maria de Britannia*, Aurelianensis & Britannia Ducum neptis : *Anna Aurelianensis*, Ludouici XII. Regis soror ;

Re-

Renata Borbonia, filia Ioannis Comitis Vindocinensis; *Ludouica Borbonia*, soror primi Ducis Vindocinensis, & *Eleonora Borbonia*, eiusdem Ducis & Franciscæ Alenzoniæ filia, amita Henrici quarti Christianissimi Regis Francorum & Nauarræ: quæ monasterium, in quo ducentæ præter cæteros Religiosis Deo dicatæ moniales numerantur, ordinemque vniuersum moderatur, magna pietatis, prudentiæ sanctitatisque apud omnes opinione.

Obseruandum est, Mariæ Britanniae Abbatissæ temporibus, ipsa procurante, factam fuisse Ordinis reformationem iuxta Regulam S. Benedicti, & statuta Roberti institutoris; Xysti IV. Pontificis Maximi auctoritate, qui Archiepiscopos Lugdunensem & Bituricensem delegauit, ad eandem reformationem exequendam, quæ nunc etiam in fontis Ebraldi monasterio, Prioratibusque circiter sexaginta, qui ab illo pendent, studiosè obseruatur. Exstat epistola D. Bernardi ad Episcopum Andegauensem, de querela inter ipsum & Abbatissam Fontis Euerardi: vbi legendum *Ebraldi*. De hoc enim loquitur monasterio, quod in diocesi quidem Pictauiensi positum est, sed contiguos cum Andegauensi fines habet.

Sed & Petrus Venerabilis, Cluniacensis Abbas, eiusdem Roberti meminit magno præconio, vtpotè qui fuerit institutor matris

fuę Raingardę in vita spiritali, quę viro de-
functo professa est monasticam regulam in
Marciniacensi monasterio. Cuius res præcla-
rę gestas post eius obitum ipse epitaphio est
prosecutus, vbi pariter corruptę legitur, mo-
nasterium ad fontem Ebraldi, loco *Ebraldi*.
Meminit & ibidem de eiusdem Roberti ex
hac vita decessu. *Ita Baronius tomo X I I. Anna-*
lium.

Cæterum fons Ebraldi tertio lapide distat
à Saumurio opido. Complectitur autem hoc
monasterium, itemque ordo monachos &
moniales sub regula S. Benedicti militantes,
sed distinctis in claustris habitantes.

In fonte Ebraldi, intra vnus velut opidi
ambitum, sunt quatuor monasteria, tria mo-
nialium, quę sunt circiter ducentę, & vnum
monachorum, qui sunt circiter quadraginta,
& suum habent Priorem. Abbatissa autem, quę
omnibus imperat, fere solet esse ex sanguine
regio.

Huius ordinis monasteria in vniuersum
sunt circiter sexaginta : ex quibus nonnulla
hodieque florent in Hispania, & nonnulla et-
iam in Anglia viguerunt. Altare maius cœ-
nobij monachorū fōtis Ebraldi sitū est in cō-
finibus diœcesis Pictauiēsis, Turonēsis & An-
degauēsis. Hęc à R. P. Guilielmo Richerio,
Abbate S. Vincētij Cenomanēsis fōtis Ebral-
di olim Visitatore, an. millesimo sexcētesimo
decimo septimo accepimus.

CAPVT XI.

*Ordo Humiliatorum, per sanctum
Ioannem Medam insti-
tutus.*

ORdo Humiliatorū sub regula S. Benedi-
cti cœpit circa annum millesimum cente-
simum nonagesimum sextum. Henricus I. ad
Imperij fastigium euectus, graue bellum Me-
diolanensibus intulit, & vrbe solo æquata,
Senatorij ordinis ciues, & nobilissimos quos-
que viros in Germaniā ablegauit. Porro exu-
les albis induti vestibus, sæpius Cæsarem ge-
nuflexo supplices rogauerunt, vt in patriam
redeundi liberam ipsis facultatem concede-
ret: quod cum demum impetrassent, nobi-
lissimi viri plurimi eodem amictu vestiti, sū-
ma pietate accensi, Deo Mediolani sese votis
obligarūt; nec vllam rem publicam aut priua-
tam attingentes, vni religioni diligenter stu-
dentes, & victum suis manibus quærentes, vi-
tam sanctè & religiosè traduxerunt. Forum
Congregationē, nomine Humiliatorū Inno-
cent. III. auctoritate Apostolica an. 1200. cō-
firmavit. Sed totū ordinem Pius V. deleuit, &
annuos eius prouetus in alios vsus destinauit.
Nā quidā eius ordinis monachi, cōiurati in S.
Caroli Borromei Cardinalis, & Archiep. Me-
diolanensis necē, ob nefariū scel^o cōdēnati sūt,
& an. millesimo quingētesimo septuagesimo, 1570.

H 5

au-

auctoritate Pontificia, extinctus est ordo, cuius Præposituræ erant nonaginta quatuor, quarum annui prouentus triginta millium aureorum summam efficiebant. Porro in toto ordine monachi erant centum septuaginta quatuor, quos ex ipsis facultatibus, distributis in victum monasticum, sustentari Pontifex iussit, & in religiosa disciplina Episcoporum cura contineri.

Locum porro, in quo sanctus Ioannes vixit apud Comum, post extinctum ordinem Humiliatorum, Clerici Somaschenses hodie tenent: vt tradit Ferrarius in Catalogo SS Italiae. Vocatur is, nisi fallor, *Rondinetum*, primaria olim Ordinis sedes, in diocesi Comensi. De Somaschensibus vide infra lib. 4.

CAPVT XII.

*Iacobi Vitriaci, Cardinalis & Episcopi
Aconensis, testimonium de
ordine Humiliato-
rum.*

SVNT quædam in Italia, & maximè in partibus Lombardiæ, virorum & mulierum regulariter viuentium congregationes, quos *Humiliatos* appellant; eò quòd in paupertate & asperitate habitus, & gestus exterioris compositione, & morum grauitate, & in omnibus verbis & operibus suis magnum ostendunt.

dant humilitatis exemplum. Viuunt autem in communi, ex magna parte de labore manuum suarum. Non enim multos habent redditus vel possessiones, nec cuiquam illorum licet aliquid proprium possidere. Omnes horas canonicas diebus & noctibus laici sicut & clerici non prætermittunt: ferè enim omnes litterati sunt. Qui autem horas canonicas dicere nesciunt, sub certo numero dicentes orationem Dominicam, debita recõpensatione absoluuntur. Sunt autem per omnes ferè ciuitates, in partibus illis, huius religionis conuentus, quorum multi carnes, nisi in graui ægitudine, non manducant, nec camisijs, aut linteaminibus vel plumis vtuntur. Lectionibus autem & orationibus & laboribus manuum assiduè vacantes, desidiam & otij torporem à se studiosè repellunt. Conuersæ autem eorum ab hominibus huius religionis adeò seiunctæ sunt, & cum omni cautela & diligentia seorsum inhabitant, vt neque in Ecclesia, neque in alio loco, sese mutuo, nisi rarò, possint alloqui, vel videre.

Quando etiam ad prædicationem diuini verbi conueniunt, muro interposito à se inuicem plerumque separantur. Fratres autem eorum tam clerici, quàm laici litterati, à summo Pontifice, qui regulam eorum & canonica instituta confirmauit, auctoritatem habent prædicandi non solum in sua congregatione, sed in plateis & ciuitatibus, in Ecclesijs

clericijs sæcularibus, requisito tamen consensu eorum, qui præsunt locis illis, Prælatorum. Ex quo factum, quòd multos nobiles, & potentes ciues, matronas etiam & virgines prædicatione sua ad Dominum conuerterunt. Quorū quidam seculo penitus renuntiantes, ad eorum religionem transierunt; alij autem in sæculo corporaliter remanentes, licet cum filijs & vxoribus remanserint, humiliati, & mundi negotiationibus abstracti, in habitu religioso, & sobrietate victus, & operibus misericordiæ permanentes, vtuntur hoc seculo secundum Apostoli consilium, *velut non vtentes*. Sed & sacerdotes & clerici, fallacibus huius sæculi renuntiantes delicijs, assumpto paupertatis habitu regulari, prædictis Humiliatis sociantur. Ipsi enim in fine prædicationis suæ, dum adhuc audientium corda virtute diuini sermonis feruentia proniora sunt ad mundi contemptum, & ad Creatoris sui seruitium, solēt à circumstantibus quærere, qui sint, qui ad eorum religionem diuinitus inspirati velint transire. Multis autem in illa ebrietate & spiritus feruore ad ipsos transeuntibus, paruo tempore multiplicati sunt valdè, multos in diuersis ciuitatibus ex fratribus suis & sororibus conuentus procreantes. Adeò autem formidabiles hæreticis, quos

*Patrini
hæretici.*

Patrinos appellant, effecti sunt, & ita potenter & aperte fraudes eorum detegendo, impios & incredulos ex diuinis Scripturis

prudenter conuincunt, & publicè confundunt, quòd iam coram ipsis non audent comparere, multiq̃ue ex ipsis errorem suum cognoscentes, ad Christi fidem reuerfi, ipsis fratribus coniuncti sunt, & ita facti sunt discipuli veritatis, qui fuerant magistri erroris. Hi autem acriùs inter omnes notas sibi vulpeculas capientes, & cognitis sibi obuiantes erroribus, proprio gladio, more Dauid, colum abscondunt Goliæ, & tanquam fortis mulier Iudith caput obtruncant Holoferni, & incidit inimicus in foueam, quam fecit. *Haftenus Vitriacus.*

CAPVT XIII.

Ordo Gilbertinorum, in Anglia.

Gilbertinorum Ordo, vtriusque sexus, in Anglia, per Beatum Gilbertum Sempingamum, natione Anglum, in Episcopatu Lincolniensi anno 1148. est institutus, & ab Eugenio III. approbatus. De quo vide Guil. Neubrigensem lib. 1. cap. 16. & VVionum in Ligno vitæ lib. 3. die 4. Februarij.

CA-

CAPVT XIV.

*Ordo Montis Virginis, per S. Guili-
elmum Vercellensem insti-
tutus.*

Guilielmus Vercellis natus honesto loco,
orbatu parentibus, annum 14. agens, reli-
cto saeculo, vitam solitariam aggreditur, ac
ferro interiùs accinctus, vnica & humili ve-
ste indutus, solo pane & aqua contentus,
humili cubans, cum aliquandiu peregrinatus
loca sancta celebriora visitasset, Melphim in
Apuliam peruenit: vbi litteras breui diuini-
tus ita didicit, vt in veteri & noua lege ver-
fatissimus videretur. Melphi in proximum
opidum recedens iuxta montem Solicolu ca-
co lumen restituit. Quo miraculo vt nomi-
nis celebritatem vitaret, se ad peregrinationem
Hierosolymitanam accingit. Cum in Salēti-
nos apud Vriam venisset, à Ioanne eremita, vt
secum habitaret, summopere rogatus, cum ac-
quiescere nollet, à latronibus male habitus,
ad illum redire cogitur. Inde diuino admo-
nitu Atripaltam, deinde Salernum venit:
vbi à milite lorica ferream, qua super carne
nuda indutus est, impetrauit, vt aduersus car-
nis & Dæmonis tentationes munitior esset,
sicque ad montem Virginis perrexit, vbi e-
remitam inuenit nomine Ioannem, cum quo
degens,

degens, cum aquæ inopiâ laborarent, fontem
ex saxo manantem diuinitus reperit. Ibi ora-
torio, & tuguriolis exstructis, ordinis sui fū-
damenta iecit, alumnis in dies ad eum con-
fluentibus, & templi aggressus est ædificati-
onem, brachio, quod obriguerat, vni ex ædi-
ficatoribus restituto. vbi mirum aliud con-
tingit. Habebat asellum ex proximo nemore
quotidie ligna ferentem: quem cum lupus de-
uorasset, is Guilielmi præceptis parens offici-
um aselli non sine maxima omnium admi-
ratione compleuit. Exstructo itaque mona-
sterio, illique sub S. Benedicti regula *Alber-
to* Abbate præfecto, ad solitudinem apud Tri-
saricum, in monte cum Ioanne eremita re-
diit: vbi à *Roberto Guiscardo*, Apuliæ Comite
inuisitur, cuius pædagogus de Sancto Guili-
elmo oblocutus, diuinam protinus vltionem
expertus est, cruribus sibi putrefactis, ex quo
morbo breui miserè interiit. Quidam etiam
pagi proximi venator, cum baculo inter ve-
nandum Guilielmi caput verberasset, à dæ-
mone repentè arreptus agitabatur, donec
precibus ipsius Guilielmi, à domino eius pa-
gi enixè rogati (qui postea in eo loco cœno-
bium construxit) liberaretur. Inde per visum
admonitus, inter Nuscum & fanum Angeli
venit, ibique Ecclesia S. Saluatori, cum am-
plissimo cœnobio, à domino loci exstructa,
Anatum, qui postea Nuscanus Episcopus fuit,
& *Ioannem*, ciues Nuscanos, discipulos habuit
præci-

præcipuos. Ibi puellam hortulani filiam cæci
ad lumen redire fecit, & apud Dinettum castrum
Apuliæ Peucetiæ, cum monasterij exstructo-
ribus vinum defecisset, in illud aquam couer-
tit. Cum ad virum Dei Rogerium Siciliæ Rex venis-
set, eumque maximo in honore haberet; mere-
trix impudentissima Guilielmum hypocri-
tam asserens, Regi se illum sequenti nocte ad
peccatum pertracturam pollicebatur. Ad Guil-
ielmi itaque cellam veniens, ad libidinem illi
prouocabat; cui is assentiri simulans cellam a-
peruit, in qua carbonēs erant accensi. Cum il-
la lectum peteret, vir sanctus carbonēs mani-
bus in duo diuisit, cumque super vna eorum
parte decubuisset, illam ut in altera cubaret,
inuitauit. Quo miraculo cum sanctum virum
super accensis carbonibus iacentem haud co-
buri cerneret, impudica mulier perterrita,
cum quod contigerat Regi narrasset, conuer-
titur, ac in monasterio Venusiæ à Rege ædifi-
cato vitam penitens egit. Inde à Rege Panor-
mum inuitatus, ibidem impensis Regis mo-
nasterium sui ordinis exstruxit. Reuersus ad
cœnobium S. Saluatoris, finem sibi adesse præ-
sentiens, pijs laboribus confectus, VII. Kal.
Iulij anno post Christum natum 1142. ætatis
verò 57. obdormiuit in Domino, Innocentio
secundo Pontifice Maximo, multis etiam post
mortem miraculis clarus. Ita Ferrarius in Ca-
talogo Sanctorum Italiæ ex Paulo Regio, lib.
de SS. Regni Neapolitani. Corpus porro S.
Guili-

1124.

Guilielmi adseruatur in dicto S. Saluatoris
cœnobio, apud Nuscum Apuliæ urbem, in
quo diem obiit; Romano Martyrologio ad-
scriptus 25. Iunij. Vide Arn. V Vionum lib.
I. Ligni vitæ cap. 51. & nostram notitiam Ab-
batiarum vniuersi orbis, in Dicecesi Nuscana:
itemque Felicem Rendam in vita S. Guiliel-
mi.

Generalis Præfectus Ordinis est trienna-
lis, & præest monasterijs circiter quadragin-
ta septem.

CAPVT XV.

*Ordo Eremitarum sancti Guilielmi seu
Guilielmitarum.*

Ordinis huius caput, ac sedes primaria o-
lim fuit *Stabulum Rhodis*, quod est mona-
sterium apud Rosetum seu Grossetum ditio-
nis Senensis opidum, loco olim deserto si-
tum: in quo eiusdem Ordinis comitia seu ca-
pitula generalia quondam celebrati plerum-
que solebant. In dicto Stabulo Rhodis S.
Guilielmus, Aquitaniæ Dux & Pictorum Co-
mes, peractis varijs peregrinationibus sacris,
eum ab hominum consortio totum se subdu-
xisset, ordinem suum Eremiticum fundauit:
quem postea B. *Albertus* eius discipulus, &
comes indiuiduus, qui que in sæculo (vt scri-
bit *Dochetus Aquitanorum Chronographus*)

illi à secretis fuerat , & *Reinaldus* ex medico monachus , alijque mirificè propagarunt. Militasse autem hunc ordinem à multis retrò sæculis sub regula sancti Benedicti , ex variorum Pontificum, vt *Innocentij IV.* *Alexandri IV.* *Vrbani IV.* & aliorum diplomatibus probat *Sampson Haius* , *Guilmita Parisiensis*, in suo libro de veritate vitæ & Ordinis sancti *Guilielmi*, *Parisijs* anno 1588. edito: quæ quidem diplomata mox subiungam.

*Innocentij IV. diploma datum Lugduni
anno 1248. in fauorem Guil-
lmitarum.*

INnocentius Episcopus , seruus seruorum Dei, dilectis filijs Priori Generali, cæterisque Prioribus & fratribus Eremitis ordinis S. *Guilielmi*, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus Apostolicum cōuenit adesse præsidium , ne fortè cuiuslibet temeritatis incurfus eos à proposito reuocet, aut robur, quod absit, sacrae religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filij, vestris istis supplicationibus clementer annuimus, & domos vestras, in quibus diuinis vacatis officijs seu obsequijs, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Imprimis siquidem statu-

tuentes, vt ordo monasticus, qui secundum Deum & beati Benedicti regulam atque institutionem, fratrum Ordinis S. Guilielmi, in domibus ipsis institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur.

Præterea quascumque possessiones, quæcunque bona, eadem domus in presentiarum iuste & canonicè possident aut id futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu alijs iustis modis, præstante Domino poterunt adipisci, firma vobis veltrisque successoribus & illibata permaneant: in quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis: Loca ipsa, in quibus domus præfatæ sitæ sunt, cum pertinentijs suis, videlicet cum Ecclesijs, decimis, hortis, vineis, oliuetis, pratis, terris, nemoribus vsuagijs & pascuis, in busco & in plano, aquis & molendinis, vijs & semitis & omnibus alijs libertatibus & immunitatibus suis, &c. Datum Lugduni I I. Non. Sept. an. 1248.

Alexandri IV. Papæ diploma datum Anagnina.

Alexander Episcopus, seruus seruorum Dei dilectis filijs, Generali & alijs Prioribus ac fratribus Ordinis S. Guilielmi, salutem & Apostolicam benedictionem. Licet olim provisione facienda inter vos, & alios Eremitas, tunc Ordinum diuersorum, fueritis ad præse-

tiam nostram citati: quieti tamen, & salutem vestram paterno prouidentes affectu, praesentium vobis tenore concedimus, ut sub regula S. Benedicti, secundum institutiones S. Guilielmi, remanere in solito habitu liberè valeatis, nullis obstantibus litteris, gratijs, vel priuilegijs, à sede Apostolica in contrarium impetratis, vel impetrandis in posterum. Nulli ergo, &c. Datum Anagninae x i. Kal. Septemb. Pontificatus nostri anno secundo.

Vrbani IV. diploma datum apud Vrbem Veterem.

VRbanus Episcopus, seruus seruorum Dei dilectis filijs Generali, cæterisque Prioribus & fratribus ordinis S. Guilielmi, salutem & Apostolicam benedictionem. Praeclarum Ordinis vestri expetunt merita, ut in his, quae animarum fructum pariunt, & eundem Ordinem ab infamiae macula reddunt tutum Apostolicam sedem vobis inueniatis propitiam & benignam. Sanè petitio vestra nobis exhibita continebat, quòd licet vos ordinis sancti Benedicti regulari obseruantiae astricti sitis, nonnulli tamen ex vobis, assumpta audacia, quòd sub leuiori pugna de antiquitate vestris versutijs faciliùs triumphabunt, humanae fragilitatis seducti consilio, ad mitioris obseruantiam ordinis aspirantes, ad ordinem

fratrum Eremitarum ordinis S. Augustini, proprio motu, se transferre præsumpserunt, in vestrum & Ordinis vestri dispendium, animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum. Quare super hoc præfatæ sedis providentiam suppliciter implorastis. Nos igitur pijs vestris supplicationibus annuentes, ne quis postquam in ordine vestro votum professionis emiseric, ad præfatum ordinem Eremitarum, absque prædictæ sedis licentia speciali, se transferre valeat, auctoritate præsentium inhibemus; decernentes irritum & inane, quicquid contra tenorem præsentium ab aliquo contigerit attentari. Nulli, &c. Datum apud Urbem veterem, X. Kalend. Februarij, Pontificatus nostri anno secundo.

Guilielmitæ non possunt transire ad Eremitas Augustinianos sine licentia Papa.

Guilielmitæ itaque in Francia ac Belgio viuentes iuxta præscriptum regulæ S. Benedicti, etiamnum festis diebus duodecim Lectiones in Nocturnis horis recitant, cum Augustiniani non nisi nouem legant. Colunt insuper S. Benedictum, ut regulæ suæ conditorem, cuius statuum memini me Parisijs apud Guilielmitas in summo altari collocatam videre, cum anno 1610. ea in vrbe versarer. Quod nota contra Raph. Volaterranum, Iac. Bergomensen, Onuphrium, Iosephum Pamphilum, Morisium, & alios, qui Guilielmitas regulæ Augustinianæ subijciunt.

CAPVT XVI.

*Vita sancti Guilielmi, Aquitaniae Ducis,
annorum serie distincta, per
Aub. Miraeum.*

S. Guilielmus patrem habuit Guilielmum
Gaufredum, Ducem Aquitaniae & Comi-
tem Pictauiensem, qui Monasterium Nouum
(hoc enim nomen est cœnobium) ordinis Be-
nedictini apud Pictauium fundauit ac dota-
uit: cuius ibidem hodieque marmoreus tu-
mulus spectatur. Ita tradunt Bochetus & Ha-
ius, Aquitanorum Chronographi.

De matris nomine certo non constat, eo
quod Gaufredus plures habuerit uxores. Su-
spicor eam fuisse *Ioannam*, Tolosani Comitis
filiam unicā & hæredem: vt ex Roberto Ab-
bate Montis Naualis colligi datur, cui assen-
titur Tyrius.

Anno Christi 1102. iuxta Othonem Fri-
singensem, Guilielmus rei militaris peritissi-
mus, cum centum ampliùs armatorum milli-
bus in Asiam ac Terram sanctam traiecit: vt
tradunt Guil. Tyrius, Conradus Abbas Vr-
spergenensis, & Fulcherius Carnotensis, qui ad
annum præcedentem id refert.

Anno 1130. aut sequenti, cùm Guilielmus
staret

staret pro Anacleto Antipapa contra Innocentium II. Papam, venit ad ipsum S. Bernardus Abbas Clarevallensis, ut ad communionem Ecclesiæ Catholicæ reduceret errantem: ut fusè tradit Baronius tomo XII. Annalium, ex vita Sancti Bernardi, per Bernardum Abbatem Bonæ Vallis conscripta.

Ceterum qui Bernardi Abbatis Boneuallensis verba exactiùs discusscrit, S. Bernardum Clareuallensem, & Ioslenum Sueffionensem Episcopum (quibus comes erat Petrus Cluniacensis, ut ex quadam eius epistola discere licet) ad Guilielmum Aquitanum & Gerardum Engolismensem Episcopum acerrimos schismatis propugnatores ab Innocentio adhuc in Gallijs agente transmissos fuisse, nec quidquā profecisse, facile animaduertet. Ex eodem quoque auctore constat, S. Bernardum cum ex Italia, quò Innocentium Papam comitatus fuerat, in Galliam rediisset, Guilielmum in schismate obstinatum sacris demum monitis ad Ecclesiæ communionem reduxisse. Quòd quidem à Theobaldo, vitæ S. Guielmi scriptore, non fuisse animaduersum valdè miror: nisi hic locus apud eum sit corruptus, ut apparet.

Guilielmus autem postea in Vulgrinum Engolismensem Comitem, cui à Secto ferro cognomen erat, & in Pontij Dominum

arma mouit. Sed Principes ad proelium paratos Lambertus Engolismensis Episcopus (qui Gerardo miserâ morte extincto successerat) ad pacem sua oratione adduxit: ut auctor est Corlaeus.

Anno 1137. Guilielmus B. Bernardi monitis ad communionem Ecclesiæ reuersus, Compostellam in Hispaniam se confert, ad S. Iacobi corpus visitandum. Vbi morbum mortemque simulans, nocte media, ac veste dissimulata, à suis se subduxit, ac fugit, fidelissimis ministris tribus tantummodo consocijs.

Famosam Guilielmi mortem, licet fictam, Ludouico Crasso seu Molli nuntiatam fuisse Bestifaci, tradit Sugerius Abbas sancti Dionysij.

Anno eodem aut 1138. Guilielmus, monitu cuiusdam Eremitæ, venit ad Innocentium II. Papam, absolui petens à vinculo excommunicationis.

Ab eodem Pontifice mittitur Hierosolymam: ubi annos vndecim, non tamen continuos egit, primò quidem annos nouem sub Guilielmo Patriarcha, postea verò duos sub Fulchero.

Varijs peregrinationibus pijs confectis, demum concedit S. Guilielmus in Stabulo Rhodis, in diocesi Grossetana, anno 1155.

Sed qui anno ibidem transacto, eodem loco in Domino obdormit, anno Christi 1157.

anni

anni exordio à Kalendis Ianuarijs, iuxta calculum Romanum, ducto. Theobaldus, qui annum à Paschate, iuxta morem Ecclesiæ Gallicanæ orditur, ad annum 1156. eius obitum refert: quod visum est monere, ne quis labi nos suspicetur.

S. Guilielmo duæ fuerunt filiæ, Eleonora & Petronella. Ex ijs Eleonora natu maior nupsit primùm Ludouico Molli Galliæ Regi, postea Henrico II. Angliæ Regi: cui filiam inter alias peperit sibi cognominem, Alfonsi Castellæ Regis vxorem: ex qua Blanca S. Ludouici Galliæ Regis futura mater prognata est.

Itaque S. Guilielmo abnepos fuit S. Ludouicus Rex; quod nota contra Iosephum Pamphilum, qui in Chronico Eremitarum Augustinianorum, per errorem dicit ipsam sub sancto Ludouico militasse, & an. 1178. obiisse.

Ceterum S. Guilielmi vitam duo ex veteribus scripserunt, *Albertus* eius discipulus, & *Theobaldus* Episcopus Grossetanus: sed vtriusque scripta in compendium redacta, & cuiuspiam indocti hominis manu vitiata suspicatur Sampson Haius, in libro, quem de veritate vitæ & Ordinis sancti Guilielmi scripsit, & Parisijs an. 1588. publicauit.

Labitur autem Compiler Lctionum, quas Eremitæ Augustiniani in Officio Ecclesiastico recitant, cùm S. Guilielmi patrem

nominat Theodosium Consulē, matrē verò Aldatiam; deceptus, nisi fallor, lectione Petri de Natalibus, qui in catalogo Sanctorum, nescio quem alium S. Guilielmum de Desertis, Aquitaniæ pariter Ducem, Carolo Magno, eiusque filio Ludouico Pio familiarem facit, Theodosio & Aldatia genitum.

Ordinis item sui nimio amore abrepti videntur fuisse, Iacobus Bergomensis, Onuphrius Panuinius, & cū ijs Iacobus Bergomensis, & alij qui ordinem Guilielmitarum regulæ Augustinianæ subiiciunt, cū Benedictinæ illum esse subiectum constet ex variorum Pontificum diplomatibus suprà commemoratis.

CAPVT XVII.

*Catalogus monasteriorum Ord. S. Guilielmi
per Prouinciam Franciæ seu
Galliæ Belgicæ, quem Beuerense
in Monasterio exscripsimus.*

PORTA cæli, extra Siluam-ducis inchoata est an. 1245. aut circiter. Hodie monachi intra urbem habitant, & vulgo Baselduncani nuncupantur.

Domus de VVassina iuxta Biervleit inchoa-

ta

ta anno 1249. quæ pòst submersa cū plurimis pagis an. 1376. translata est Brugas 1430. & *Vallis S. Antony* dicta. Fundatrix in Bier-vliet fuit Margarita Flandriæ Comitissa.

Domus de *Barnaphaij*, in Arduenna filua, inchoata an. 1249.

Domus *Fratrū Mariæ* dicta, anno eodem 1249. inchoata.

Domus *Paradisi* iuxta Duram, ditionis Iuliacensis opidum, inchoata anno eodem 1249.

Domus de *Vallencuria* inchoata an. 1255. in Comitatu Namurcensi.

Domus de *Noua terra* an. 1291. inchoata, pòst bellis destructa, in Oudzeele translata est an. 1457. deinde in Peere an. 1498. & intitulatur *Nazareth*.

Domus *Montis Rubei* extra Parisios fundata anno 1266. pòst translata est Parisios 1297. in locū Alborum, vt vocant, mantellorum.

Domus *S. Vrsuarii* extra Alosum Flandriæ opidū inchoata 1268. postea per bella destructa, in opidum translata est an. 1380.

Domus *S. Catharinæ*, extra Niuellam Brabantiae opidum, inchoata an. 1270.

Domus de *Hubergis*, iuxta Bergas ad Zomam in Brabantia, inchoata an. 1277.

Domus de *Motta* extra Leodium, inchoata 1280.

Domus *Paludis Comitis* inchoata 1281.

Domus

Domus SS. *Trinitatis*, in Beueris VVasiana-
ditionis municipio, secundo ab Antuerpia
milliari, inchoata anno 1459. Haftenus ex
Catalogo Beuerensi

Habuerunt olim Guilielmitæ varia quo-
que monasteria per Germaniam, vt Argento-
rari, & in diœcesi Constantiensi, Spirensi, &
alijs.

*De Baselduncano apud Siluiducenses
monasterio in Braban-
tia.*

Guilielmitas suos vulgus Siluiducense nū-
cupat *Baselduncanos*, à prædio suburba-
no, in quo monasterium eorum primum ste-
tit. Quod cum bello Geldrogallico, tem-
poribus Martini Rossemij, vastatum esset,
inde ad urbem ipsam commigrarunt, in qua
spatiosum hodie cœnobium possident.

Parisiense monasterium.

Fuit id olim cœnobium ordinis Seruorum
B. Mariæ, qui sub regula S. Augustini mi-
litantes ex diœcesi Massiliensi Lutetiam ve-
nerant, & eo loci anno 128. capellam cum
cœmiterio exstruxerant. Ordine isto abro-
gato in Synodo Lugdunensi, quæ sub Gre-
gorio X. est habita, dictum Seruitarum cœ-
nobium à Bonifacio VIII. anno 1297. datum
est

est Guillelmitis, qui ex Monte Rubeo, Parisiorum nunc vico, sedem eò mox transtulerunt, Philippo Pulchro Rege Galliaë approbante anno 1298. vt tradit Sampson Hanius libro citato. Monasterio nomen mansit Alborum Mantellorum, à Seruitis, illius olim loci incolis, qui albis penulis vti solebant. In monte Rubeo hodieque exstat sepulcrum Renerij, qui cum esset Prior Generalis Guillelmitarum, hanc nouam in vrbe Parisiensi sedem procurauit, & anno 1298. obiit.

Brugense monasterium, cui nomen Vallis S. Antonij.

STetit hoc monasterium primò in VVastina, apud Biervlitum Fladrië opidum: quod cum fluctus Oceani anno 1376. aut 1377. obruissent, VVastinenses religiosi tandem Bruggensi in vrbe locum ædificando monasterio obtinuerunt. De huius monasterij origine, ac translatione ita scriptum in codice quodam reperi: Anno Domini CIO. CC. XLII. *Catalogus Beuefundatus & dotatus est per Margaritam Comitissam Flandria.* *rengis habet anno*

Idem conuentus submergitur cum XVII. parochijs anno 1377.

Anno 1429. à Georgio Gremme, ciue Bruggensi locus Bruggensis domus donatur, & anno sequenti Capella

*Capella vetus cum quattuor altaribus consecrata
dedicaturque.*

*Alostanium S. Vrsuarii monasterium,
in Flandria.*

SANCTUM Vrsuarum Episcopum & Abbatem Laubiensem, Aldenburgi & vicino in tractu Flandriæ Euangelium prædicasse, constat ex vitæ eius historiâ, ab Ansone Abbate Laubiensi primùm conscriptâ, atque à Ratherio Veronensi Episcopo postmodum emendata. Eam Laurentius Surius edidit, non tamen integram, utpote qui istam S. Vrsuarii in Flandria prædicationem omisit. Nos eam prorsus integram ex Laubiensi monasterio, opera Huberti Dubrai, Præpositi Affligeniensis accepimus, & in Auctario Suriano, Deo adiuuante, euulgandam curabimus.

Tradunt porrò S. Vrsuarum haud longè ab Alosto tugurium habuisse, quod in monasterium, ut verisimile est, Benedictinorum postea excreuit. Sed à Normannis Bellicam vastantibus exustum diu iacuit.

Pòst instauratum & monachis Ordinis S. Guilielmi est traditum; quod intra opidi mœnia situm ipsi hodieque possident.

De his rebus sic Arnoldus Mermannius Alostanus, in Theatro cōuersionis gentium totius Orbis: *Alostani Comitatus, ditissimus agri (habet enim sub se ciuitates tres, pagos vastissi-*

mos

mos opulentissimosque CLXXII. adeoque ipsi
Cameraco iura dicit, alioqui Imperiali & libera
ciuitati, imò quam sibi hoc tantum titulo asseruit
Carolus Quintus Augustus, quod Alosto principaretur
(Euangelij praconem, cum primis S. Amandum,
deinde eius in fide alumnus S. Vrsmarum habuit,
anno & quod excurrit I.D. CLXV III. Iustiniano
Imperatore, Leone III. Pontifice Maximo. Habebat
sacram casulam, & tugurium ad mœnia S. Vrsma-
rus, ubi postea cœnobium S. Vrsmarum initio, deinde
S. Guilielmi est nuncupatum: id quod à Normānis
item exustum dirutumque fuit, & intra muros de-
num transpositum: ut in archiuis eius cœnobij me
legere memini. Haftenus Mermannius.

CAPUT XVIII.

*De loco obitus, & Reliquijs sancti
Guilielmi.*

O Bijt S. Guilielmus in Stabulo Rhodis,
quod hodie Malauallis, in ditione Senensi,
nūcupatur. Quo in loco exstat hodieque vetus
Basilica ac monasterium, ibique venerabile
sepulcrum ostenditur, in quo sacrum eius
corpus conditum fuit. Pars autē corporis eius
postmodū translata est Castellionē, quod opi-
dū tribus inde milliaribus distat, ibique in
Basilica Sancti Ioannis Baptistæ reuerenter
adseruatur. Est verò hodieque in Stabulo
Rhodis monasterium insigne fratrum Augusti-
nianorum, ut Baronius testatur in Notis ad
Mar-

Martyrologium Rom. X. Februarij.

Pars item reliquiarum S. Guilielmi vultur Antuerpiæ in Domo Professa Soc. Iesu argenteæ thecæ inclusa.

Porro S. Guilielmum in numerum Sanctorum anno CIO. CC. II. retulit Gregorius IX. Pont. Maximus.

CAPVT XIX.

Ordo Siluestrinorum, per Beatum Siluestrum Grosolinum fundatus.

ORDO Siluestrinorum sub regula sancti Benedicti, institutus est à B. Siluestro qui fuit monachus Vallis Vmbrosæ. Initium habuit anno Domini 1232. & confirmatus est ab Innocentio IV. anno 1258. Olim hic ordo dicitur fuisse subiectus ordini Vallis Vmbrosæ: nunc gubernatur cura vnius generalis Præpositi, qui olim solet esse perpetuus, sed nunc triennalis est. Viget hic ordo potissimum in Marca Anconitana, Vmbria & Tuscia. dicitur habere monasteria 25. in quibus habitant monachi circiter trecenti. Ita tradit Azores in suis Institutionibus Monachalibus.

Ordo initium sumpsit in Monte Fano tertio lapide ab vrbe Roma; si modò nouus Ordo dicendus sit, & non potiùs Congregatio

tio reformata, sub instituto Vallis Vmbro-
fæ.

CAPVT XX.

*Ordo Cælestinorum à S. Petro Cælestino
institutus.*

Petrus cognomento Moronensis (sic à
Morono monte , in quo vitam asperam
duxit, appellatus) patria AEserninus vitam
anachoreticam in summa austeritate apud
Sulmonem ducens , fama que sanctitatis ful-
gens, cum ordinem Cælestinorum instituis-
set à Gregorio X. approbatum , absens Peru-
siæ à Cardinalibus, operâ Caroli Regis Nea-
politani, & Latini Cardinalis, Pontifex post
Nicolaum IV. anno salutis millesimo du-
centesimo nonagesimo quarto eligitur , ac
Cælestinus V. appellatur. Qui Aquilæ maxi-
mò hominum concursu (200. siquidem mil-
lia Aquilam, vt eremitam Pontificem factum
cernerent, tradunt conuenisse) consecratus,
duodecim Cardinales creauit, vitamque pri-
stinam quò ad vigilias , ieiunia & orationes
retinebat, Latini Cardinalis præcipuè opera
in administrando Pontificatu vsus. Erat au-
tem in omnes ita humanus, benignus & faci-
lis, vt mortuo Latino, à nonnullis Cardina-
libus, maximè verò à Benedicto Caietano, vt
se illo abdicaret, ne Ecclesia sui caussa detri-
K mentum

mentum pateretur, facile ipsi persuaderetur. Quare Coelestinus onus humeris suis impar esse dicens, Neapoli collegio Cardinalium coacto, sexto mense Pontificatum, Carolo Rege & alijs reluctantibus, deposuit, eremūque repetijt. Interim Benedictus Caietanus Pontifex creatus, & Bonifacius VIII. dictus, ne Petrus ad sedem ab æmulis Cardinalibus & Principibus, quibus factum improbatur, reuocaretur, illum in itinere captum, in castro Fumonis apud Ferentinum iussit custodiri. Vbi post septemdecim menses cessit è vita. Quem miraculis clarum Clemens V. Pontifex Maximus Auenione 5. Nonas Maij anno salutis millesimo trecentesimo decimonono Sanctorum numero adscripsit. Corpus primū ex Coelestinorum monasterio Ferentinum delatum est: inde clam sublatum Aquilam deductū fuit, vbi S. Petrus an. salutis millesimo quingentesimo vigesimo, die 11. & 12. Iunij Pontificali habitu indutus, valdeque refulgens supra templum S. Mariæ (in quo corpus asseruatur) cū horæ vespertinæ decantarentur, apparuisse, vrbiq̃ue benedixisse traditur: vt narrat Ph. Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ. Est autem Aquila vrbs regni Neapolitani, ad Ducem Parmensem perti-
nens.

Vitam Sancti Petri Coelestini scripsere
Petrus Aliacus Cardinalis & Episcopus
Came-

Cameracensis, itemque Paulus Regius & alij.

Exstat sancti Cœlestini elogium apud Petrarcham lib. 2. de vita solitaria : *Papatum*, inquit, *quo nihil est altius, quis vlla etate, præsertim ex quo tanto in pretio esse cœpit, tam mirabili & excelso animo contempsit, quam Cœlestinus ille, pristinum & nomen & locum & amicam bonis moribus egestatem appetens ? Audiui narrantes qui viderant, tanto illum fugisse cum gaudio, eaque signa lætitiæ spiritualis oculis ac fronte gestantem, dum à conspectu Concilij iam tandem sibi redditus ac liber abscederet, quasi non humerum blando oneri, sed collum diris securibus subduxisset.*

CAPVT XXI.

*Cœlestinorum Monasteria in Prouincia
Francia.*

S. Mariæ Parisiense conditum anno 1352. *Paris.*

S. Mariæ Ambertinense, siue de Amber- *Ambert.*
to, anno 1300.

Sancti Petri de Castris, siue monasterium
Castrorum, conditum est à Philippo IV. *S. Pierre
pascha-
steaux.*
Rege Galliæ, in monte Castrorum, ex Prio-
ratu, quem à S. Crispini Abbate Sueslionensi
acquisierat.

Sanctæ Mariæ Ternense siue de Ternis, *Ternes.*

K 2 anno

anno 1338. fundatum à Rogerio Aurelianensi,
postea Lemouicensi, ac demum Bituricensi
Antistite.

Gentilin. Gentilinenſe ſiue de Gentilino monaſte-
rium S. Martiali ſacrum, conditum eſt anno
1356. ab Hannibaldo de Secano.

Colübler S. Mariæ Columberienſe anno 1361. per
Bertrandum Eccleſiæ S. Quintini in Veromā-
duis Decanum.

Sens. B. Virginis Mariæ Senonenſe an. 1366. de
quo fuſè Choppinus lib. 1. legū Andegauenſiū
cap. 1.

Medun. S. Trinitatis ad Meduntam opidum an-
no 1376. fundatum per Carolum V. Re-
gem.

Auignon S. Petri Auenionenſe an. 1393.

Amiens. S. Antonij Ambianenſe an. 1401. fundatū
à Carolo VI. Rege.

Mets. S. Mariæ Metenſe anno 1402. in Lotharin-
gia.

Soiſſons. S. Trinitatis Villanouanum apud Sueſſio-
nes anno 1404.

*Offre-
mont.* S. Crucis apud Offremontem vicum in
valle Frigida an. 1405. fundatum per Ioannē
de Neesle dominum de Offremonte, & Mar-
garetam de Mellou coniuges.

*Mar-
couſſij.* S. Trinitatis Marcouſſienſe anno 1408.
fundatum per Ioannem de Monte acuto.

Vichij. S. Trinitatis Vichiacenſe 1411. per Ludo-
uicum III. Boiorum Ducem.

S. M2.

S. Mariæ Lugdunense anno 1421. fundatū *Lion.*
per Amadeum VIII. Sabaudia Ducem eius-
que filium Ludouicum cū ampla dote, vt te-
statur Paradinus lib. 3. cap. 7. Chron. Sabau-
dia.

S. Mariæ Heuerense apud Louanium in *Heuer.*
Brabantia an. 1521. fundatum, opibus Gui-
lielmi Croij, Toparchæ Ceruensis; cuius ibi-
dem tumulus magnificus spectatur cum alijs
aliquot Ducū Arschotanorum ex gente Cro-
ija.

S. Mariæ Rotomagensis anno 1445. per *Roem.*
Carolus Regem Franciæ fundatum.

S. Catharinæ de Villario Salleti anno *Villers.*
1460.

S. Mariæ Esclimontense an. 1448. funda-
tum per Stephanum Rouchier tunc Baiocen- *Esclimōs*
sem, post Turonensem Archiepiscopum. Ita
Choppinus lib. 1. Monasticorum tit. 2. artic.
14.

CAPVT XXII.

*Ordo Montis Oliueti, per B. Bernardum
Senensem, cognomento Pto-
lomæum, institutus
an. 1320.*

Bernardus, antè Ioannes, Senis ex nobili
Ptolomæa familia natus, à prima ætate
K 3 literis

literis humanioribus, deinde legibus operi
dedit: quas & publicè factus Doctor summa
cum laude est interpretatus. Cum aut publicè
habiturus disputationem in Academia Senensi
in grauē oculorū ægritudinem incidisset, S. *Senensis*
Virginē precatus est, vt sibi lumē & pristina
oculorum sanitatē restitueret, se ipsius famu-
latui, relicto sæculo, perpetuò se addicturum
pollicitus Qui mox compos voti factus, locum
lectionis ac disputationis, grauem habuit
seculi huius contemptu concionem, in maxi-
ma auditorum, quibus, quæ sibi accidisset,
narravit, frequentia. Nec mora, promissionem
suam memor rudi amictu indutus, vrbeque
gressus se in Montem Oliuetum, apud Mon-
tem Ilcinū contulit: quem *Patricius* ex *Patricia*
familia, & *Ambrosius Picolomineus*, ambo no-
biles Senenses, eodem proposito secuti sunt.
Ibi ædícula cellulisque exstructis, ordinis fun-
damenta iecit, facultatibus suis ei dicatis, as-
peramque cœpit in ieiunijs, vigilijs, & orati-
onibus vitam ducere; viditque intra
orandum scalam ad cœlos vsque pertingen-
tem, Angelosque descendentes monachum
albi vestitus per scalam ad ipsum Angelo-
rum Regem, eiusque Genitricem candido
amictu fulgentes deducere conspexit. Cum
autem multi in dies ad eum discipuli con-
fluerent, ecce SS. viros æmuli quidam quidam
hæreticos apud Ioannem XXI. Pontifi-
cem Maximum Auenione agentem de-
ferunt.

ferunt, qui eos ad se extemplò accersit. Cum verò Pontifex ab ijs, quos Bernardus miserat, omnem vitæ eorum rationem, intellexisset, illos tanquam innocentes ad Guidonem Episcopum Aretinum, in cuius diocesi erat locus (qui eis regulam præscriberet, approbaretque sodalitatem) remisit. Episcopus itaque, cum sibi sanctissima Deipara in somnis albis induta vestibus apparuisset, recentemque congregationem commendasset, illos inter Missarum solemnias in Ecclesia Cathedrali habitu candido, solemniter adhibita benedictione, die 21. Martij anno salutis 1319. induit, eisque Diui Benedicti Abbatis regulam seruandam præscripsit, congregationique *S. Mariæ Montis Oliueti*, & Ioanni nomen Bernardi indidit. Reuersi ad propria *Patricium*, Bernardo primatum detrectante, primum congregationis Oliuetanæ Abbatem elegerunt: quo defuncto in Domino, *Ambrosium*, eoque ex humanis sublato, *Simonem* tertio loco subrogarunt Senensem. Sed & illo sanctè defuncto, Bernardus regimen inuitus capeffere cogitur anno salutis 1322. Qui nihilominus nihil de vitæ suæ asperitate remisit assidujs orationibus, vigilijs, meditationibus, ieiunijs, alijsque carnis macerationibus intentus. Sub eo multis in locis exstructis cœnobijs sodalitas propagata est.

K 4

Deni-

Denique Bernardus ubi sui ordinis confirmationem ab eodem Pontifice, Auenionem profectus, obtinuisset, annosque 27. ei optimis legibus communito præfuisset, Senis, dum suis monachis pestilentia, quæ tunc grassabatur in ea vrbe, infectis, proprijs manibus inferuaret, & ipse percussus peste, spiritum Deo reddidit anno salutis 1348. XI. Kalend. Septembris. Ita Philippus Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiæ, ex Chronico Ordinis Montis Oliueti. Corpus B. Bernardi asseruatur in Monte Oliueto magna cum veneratione.

Huius instituti Sodales alba vtuntur veste, habentque Præpositum Generalem non nisi triennalem.

CAPVT XXIII.

*Monachorum Ord. S. Benedicti varia
Congregationes reformatæ.*

INter Congregationes varias monachorum Benedictinorum eminent *Cassinensis* apud Italos, *Vallisoletana* apud Hispanos, *Casalis Benedicti* apud Francos, *Olisiponensis* apud Lusitanos, & *Bursfeldensis* apud Germanos cum superiores, tum inferiores.

Cassinensis Congregatio, quæ & *S. Iustina de Padua* dicitur, circa an. 1408. aut 1410. per
Ludo-

Ludovicum Barbum, ad S. Iustinam in vrbe Patavina Abbatem, sumpsit exordium : vt fusè docui in nostris Originibus Benedictinis Coloniae an. 1614. editis, cap. 92.

CAPVT XXIV.

Monasteria Reformatæ Congregationis Vallisoletanae in Hispania, quæ in Belgium & Lotharingiam suos palmites nostro ævo emisit.

S. Benedicti Regalis Abbatia in vrbe Vallisoletana, quæ est caput Congregationis.

S. Mariæ Montis-Serrati.

S. Mariæ Regalis de Nagera.

S. Martini in vrbe Compostella vulgò de *Santiago*.

S. Petri de Cardena.

S. Zoili de Carrion.

S. Dominici de Silos.

S. Petri de Eslonza.

S. Mariæ de Sopetran.

S. Mariæ Regalis Abbatia de Hiracho, seu Hiracense monasterium, in diocesi Pomponensi.

S. Andreæ de Espinareda.

S. Ioannis del Poijo.

K 5

S. Vin.

S. Vincentij de Ouiedo, seu monast. Ouetense.

S. Felicis de Guixoles.

S. Mariæ de Ouarenes.

Gelorij & S. Antolini.

S. Benedicti de Zamora.

S. Vincentij de Montfort.

S. Mariæ de Espino.

S. Mariæ de Obona.

S. Petri de Tenorio.

S. Saluatoris de Oua.

S. Ioannis de Burgos, seu monasterium Burgenſe.

S. AEmiliani Cucullati, vulgò de la Cogolla.

S. Saluatoris de Cella noua.

S. Petri de Arlanza.

S. Claudij Legionenſe monasterium.

S. Iuliani de Samos.

S. Stephani de Riños del Sil.

S. Iſidori de Duennas.

S. Mariæ de Valuanera.

S. Petri de Montes.

S. Ioannis de Corias.

S. Vincentij monast. Salmanticensē.

S. Saluatoris de Lorenſana.

S. Benedicti monast. Hispolenſe.

Cornellana.

S. Maria de Tromesta.

S. Mariæ del Bueſco.

S. Saluatoris de Lerez.

S. Petri de Villa noua.

Sunt insuper huius congregationis Valli-foletanæ plura alia monasteria minora, quorū Abbates non sunt Capitulares.

Ceterū anno 1598. *Augustinus*, natione Anglus, in monasterio S. Martini Compostellani vestem monasticam suscepit. In eodem monasterio post aliquot menses quinque alij Angli facti sunt monachi.

Anno 1602. idem *Augustinus* cum alijs duobus monachis in Angliam à Superioribus missus est: in qua insula annis tribus Catholicos inter latuit, verbo & exemplo eosdem instruens.

Idem postea à Superioribus missus est in Belgiū, & monasterium insigne excitandum curauit per R. D. Philippū Cauerellum, Abbatem Vedastinum, in vrbe & Academia Duacena, & alterum *Müssiponti* in Lotharingia, pro augmēto missionis Anglicanæ; cuius quidem ipse Vicarius generalis diu fuit. Multi insuper Angli ab eo tempore in alijs Valli-foletanæ Congregationis monasterijs monasticen professi sunt, & deinde in Britanniam missi ad Catholicos iuuandos. Ex quibus nonnulli pro fide Catholica martyrium subierunt, quorum ossa deinde ex Anglia Duacum sunt aduecta.

Monasterium porrò Duacenum à fundamentis suo ære excitauit, vt dixi, anno 1612. *Philippus Cauerellus* Abbas Vedastinus, vnà cū Collegio adiuncto, in quo omnes disciplinæ explicantur.

In

In eadem vrbe Duacena, anno 1604. à fundamentis exstructum est monialium Benedictinarum pariter reformatarum coenobium, quod vulgò *Abbatia Pacis* nuncupatur.

Sic & Bruxellis illustre coenobium nobilium virginum Anglicarum, sub regula S. Benedicti militantium, est excitatum, adiutantibus *Alberto & Isabella Clara Eugenia*, Ser.^{mis} Belgarum Principibus.

Ceterum Vallisoletani monasterij circa annū 1380. conditor fuit *Ioannes I. Castellæ Rex*, qui arcem veterem in coenobij formam conuertit, & anno 1390. obiit.

Dictæ Congregationis reformatæ, quæ olim Vallisoletana, nunc Hispaniensis dicitur, primarius auctor circa annum 1520. existit *Garsias Cisnerus*, Montis Serrati Abbas.

Quæ quidem Congregatio vel eo nomine maximè laudanda est, quòd exemplo maiorum suorum, veterum inquam Benedictinorum (post confectum in Academijs sacrorum studiorum cursum) suos ad sacras conciones in templis habendas, populi confessiones excipiendas, aliaque munia Ecclesiastica obeunda seriò impendat. Quod vtinam nostri per Belgium, Galliam & Germaniam Benedictini, Ecclesiæ commodo, æmulentur.

CAPVT XXV.

Vnionis seu Congregationis Bursfeldensis in Germania origo.

Post Constantiensem in Germania Synodum celebratam, anno circiter salutis millesimo quadringentesimo vicesimo, Vnionis seu Congregationis Bursfeldensis Reformatio sumpsit exordium. Huius auctor fuit *Ioannes Rodius*, Abbas cœnobij S. Matthiæ apud Treueros, qui ordinis Benedictini per Germaniam generalis visitator à Constantiensi Synodo constitutus, seipsum in primis ac monasterium suum reformauit, & decretorum à se editorum confirmationem à Romano Pōtifice impetrauit. Inter cetera verò ordinis huius monasteria *Bursfeldia*, pauperculum Saxonix cœnobium, Reformationis istius decreta primū suscepit anno millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, & in *Reinhausen*, aliaque vicina aliquot Saxonix monasteria deriuauit. Mortuo deinde Ioanne Rodio, *Ioannes Hagensis*, Abbas Bursfeldensis, qui in monasterijs aliquot veterem disciplinam iam instaurarat, agente *Iacobo Treuerensi* Archiepiscopo, successor illi datus est. Sed cū nollet is pauperculum Bursfeldense suum cœnobium relinquere, alius in Rodij locum

1420.

locum vt generalis Reformatore est suffectus, sed exiguo admodum fructu. Itaque temporibus istis in Germaniam venit *Nicolaus Cusanus*, Cardinalis, & Sedis Apostolicæ Legatus, qui *Ioannem Hagensen* pietatis opinione celebrem ad se euocatum generalem Ordinis Reformatorem pronuntiavit. Quo factum est, vt idem Cusanus Conuentum seu Capitulum, vt vocant, annuum pro conseruatione Reformationis institueret, Præsidis seu Præfecti domicilium è sancti Matthiæ Treuerensis cœnobio Bursfeldiam transferret, omniaque Reformationis decreta à Romano Pontifice curaret approbanda. Huic porro Bursfeldensi Congregationi pleraque Germaniæ, ac Galliæ Belgicæ monasteria sese aggregarunt, vt ex sequenti Catalogo patebit.

CAPVT XXVI.

Monasteriorum congregationis Bursfeldensis catalogus alphabeti serie digestus.

Abdinghoff.

ABDINGHOFFENSE præclarissimū monasteriū in Episcopali Vrbe Paderborna, loco amœnissimo situm, & à Meynvvverio, Episcopo Paderbornensi ordine decimo, an. Christi 1015. fundatum est in honorem SS. Apostolorum Petri & Pauli. Subdidit autem se hoc monasterium sacre Vnioni ac reformationi Bursfeldensi, an. Domini 1477.

AF-

AFFLIGEMIVM, in Ducatu Brabantiae, in honorem SS. Petri & Pauli Apostolorum *Afflighē.* fundatum, an. Domini 1083. ad Vnionem accessit anno 1524.

ALPERSBACHENSE m. in Ducatu VVirtembergensi, Cōstantiensis diœcesis, in honorem S. Benedicti Abbatis fundatum an. *Alpersbach.* Vnioni Bursfeldensi se adiunxit an. 1482.

ALTORFENSE m. in Episcopatu Argentinensi, an. 1607. additum est Vnioni Bursfeldē, auctoritate Caroli Cardinalis Lotharingæ, eiusdem loci Episcopi. *Altorf.*

AMMESLEBENSE m. in Archiepiscopatu Magdeburgēsi trib. milliarib. ab ipsa metropoli, in honore SS. Petri & Pauli fundatū, Vnioni Bursfeldēsi fuit incorporatū an. 1468. *Ammesleben.*

APRIMONASTERIVM, in Argentinēsi Episcopatu situm, vnitū est an. 1482. aut 1607.

S. ANDREAE MONASTERIVM. vide infra Brugense. (littera M.)

AVRACHENSE monasterium. vide in **BALLENSTEDENSE** monasterium diœcesis Halberstadenſis, in honorem beatissimæ Virginis **MARIAE** fūdatum, Vnionis Bursfeldensis membrum est factum anno 1483. *Ballenstede.*

BAMBERGENSE, vide infra, Mons monachorum.

BERGA, in Archiepiscopatu Magdeburgēsi, prope ipsam metropolim in monte, in honorem S. Ioannis Baptistæ fundatum, vnionē ac reformationem Bursfeldensem suscepit anno 1437. **BOR-**

BORGELENSE monasterium ad vnionē Bursfeldensem admissum legitur anno 1510. Est autem Borgelen siue Burgelen opidulum Thuringiæ ad Salam fluuium. versus Misnia; cuius loci monasterium hic designatur, vt opinor.

BOSMARIANVM, in honorem B. Mariæ Virg. fundatum, vnioni fuit incorporatū an. 1468.

BRVGENSE monasterium in Flandriæ Comitatu, diœcesis eiusdem, in honorem S. Andreæ fundatum an. 1098. Vnioni Bursfeldensi adscriptum est anno 1516.

BOSCHAVIA siue Possauiia.

BREIDENAVVENSE m. in Hassia, Mogūtinensis diœcesis, in honorem B. Mariæ Virginis fundatum, Vnioni Bursfeldensi se submisit anno 1497.

BREMENSE m. in ipsa valle Archiepiscopalis vrbis Bremensis, in honorē S. Pauli fundatum, Vnioni se Bursfeldicæ consecrauit anno 1537.

BRETTINGENSE m. Mogūtinæ diœcesis, vnioni subiectum anno 1514.

BRVVYLIRENSE m. in Archiepiscopatu Colonienfi, duobus fermè milliaribus ab vrbe Colonia, in honorem S. Nicolai Episcopi fundatum anno circiter 1050. Vnioni fuit incorporatum anno 1468.

BURSFELEDIA, sacre Vnionis quondam caput, ad Visurgim fluuiū, in Ducatu Brunsvicensi

vicensi Moguntinæ diœcesis, fundata est in honorem SS. Thomæ Apostoli, & Nicolai Episcopi: Reformata autem fuit anno 1437.

CELLA S. MARIAE, prope Elfendorp in Episcopatu Lubecensi, in honorem beatissimæ Virginis Mariæ fundata, fuit vnita anno 1468.

CISMARIA, in honorem S. Ioannis Evangelistæ fundata Vnioni se dedit anno 1437.

CLARA AQVA, monasterium monialium sub Præposito, in Frisia, diœcesis olim Ultraiectensis, in honorem B. Virginis Mariæ fundatum, Vnioni se dedit anno 1469. *Claer VVater.*

CLVSA, in Ducatu Brunsvicensi, prope oppidum Gandersheim, in honorem beatissimæ Virginis Mariæ & S. Georgij fundatum suscepit reformationem anno 1435. *Clause.*

COLONIENSE amplissimum monasteriũ, in vrbe, in honorem S. Pantaleonis martyris fundatum Bursfeldensi Vnioni se subiecit anno circiter 1450. Ib dem Coloniae aliud monasterium dictum ad S. Martinum maiorem, fundatum anno 986. Vnionis esse cœpit anno 1450. *S. Pãta-leon. S. Mar-ten.*

CORBEIA, Imperiale & exemptum monasterium, prope oppidum Huxuriense diœcesis Paderbornensis, in honorem S. Victi martyris exstructum est anno 821. seminariũ fere præcipuorum olim totius Saxoniae Archiepiscoporum, & Episcoporum, & doctissimorum

L

morum

morum virorum; in quo numerati sunt olim 300. Sacerdotes, per tres diuersos choros distincti, diu noctuque diuinas laudes perfoluentes. Primò autem fuit reformatum anno 1486. ac deinde Vnioni datis litteris se subdidit anno 1505.

Egmōt.

EGMVNDA, m. in Comitatu Hollandiz, olim diœcesis Vltraiectensis, nunc Harlemensis, in honorem S. Adelberti Episcopi & martyris constructum, est Vnitū Capitulo Bursfeldensi anno 1491.

EINHAMENSE m. in Flandria, diœcesis Mechliniensis, in honorem S. ^{mi} Saluatoris fundatū anno 1063. Bursfeldensi autem Vnioni subditum anno 1524. (la S. Mariæ.

Elfendorpense monasteriū, vide supra Cel-

ERPHORDIENSE m. in eiusdem nominis vrbe & monte Petrino, in Thuringia, diœcesis Moguntinensis, in honorē SS. Principū Apostolorū Petri & Pauli fundatū, Vnionē cū primis assumpsit anno 1437.

Eseborē.

ESEBORNENSE monasterium.

Ethens

Closter.

ETHONIS m. in Episcopatu Argentinensi, vnitum est anno 1607. vt Altorfiense.

FLECHTORPENSE monasterium in Comitatu VValdeck, diœcesis Coloniensis, in honorem beatissimæ Mariæ Virginis, S. Clementis, & S. Laurentij fundatum, Vnioni Bursfeldensi se adiunxit anno 1468.

FLIERBACH. vide infra littera V.

Fosvvert

FOSVVARTENSE monasterium, alias Betha-

Bethania in Frisia Orientali.

GEMBLACENSE in oppido eiusdem nominis, Ducatus Brabantiae, & diocesis olim Leodiensis, nunc Namurcensis, in honorem S. Petri Apostoli & S. Exuperij martyris fundatum anno 922. Vnioni est associatum anno 1505. *Giblott.*

GERODA, m. in Eichsfeldia Archiepiscopatus Moguntinensis, vno milliari ab oppido Duderstadt, in honorem S. Michaelis Archangeli fundatum, Vnioni Bursfeldensi est incorporatum anno 1467.

GENGENBACENSE Imperiale monasterium, in Archiepiscopatu Argentinenfi, in honorem B. Mariæ Virginis fundatum est, Incorporatum, vt Altorf, an. 1505.

GLADBACENSE, in Ducatu Iuliacensi, vno milliari ab oppido Nouesiensi, diocesis Coloniensis, in honorem S. Viti martyris fundatum. Vnioni Bursfeldensi adscriptum est anno Domini 1511.

S. GODEHARDI monasterium. Videatur littera H.

GOTZAVGIA m. sub Marchione Badensi, diocesis Spiræsis, quatuor milliariibus ab Hirsfaugia, fundatum, membrum vnionis Bursfeldensis factum est anno 1437.

GOTZRICHENSE m. in Episcopatu Mechelburgensi, nō lōgè ab ipsa vrbe, in honorem B. Mariæ Virginis, & S. Michaelis fundatum, Bursfeldensi Vnioni subiectū est anno 1493.

GRAVESCHAFTENSE m. in VVestphalia seu Suirladia diœcesis Coloniensis, in honore S. Alexandri martyris fundatum, ad Vnionem accessit anno 1506.

GRONAVVENSE m. in Hassia diœcesis Treuerensis, in honorem S. Sebastiani martyris fundatum.

HASVNGENSE m. in Hassia, diœcesis Moguntinensis, Vnioni Bursfeldensi incorporatum est anno 1505.

HEILBURGENSE monasterium.

HERBIPOLENSE ad S. Stephanum, in ipsa vrbe Episcopali, Vnioni Bursfeldensi incorporatum anno 1460. Ibidem ad S. Iacobum Maiorem, in Suburbano fundatum est, vnitum per Ioannem Trithemium anno 1513.

HERSSEFELTENSE m. in Archiepiscopatu Bremensi, in honorem S. Apostoli Bartholomæi fundatum an. Domini 1100. Vnioni Bursfeldensi subditum anno 1510.

HILDESHEIMENSE primum ad S. Michaelem, in eadem vrbe prope muros fundatum, Vnionis Bursfeldicæ membrum factum est anno 1451.

HILDESHEIMENSE secundum monasterium, dictum ad S. Godehardum, qui fuit illius urbis Episcopus, in Brulone, haut procul ab vrbe fundatum, Vnioni associatum est anno 1466.

HILDESLEBENSE m. distans vno milliari ab Ammesleben, de quo supra, Vnionis Burf-

Bursfeldensis factum est anno 1472.

HIRSAUGIA, in Ducatu VVirtenbergē-
si, prope Nigram syluam, diocesis Spirensis,
in honorem SS. Petri & Pauli Apostolorum
fundatum, Vnioni Bursfeldensi accessit anno
1437. Reddidit hoc monasteriū celebre inter
alios Ioannes Trithemius Abbas, cuius exstat
Chronicon Hirsaugiense.

HUMBORGENSE m. in Halsia, in hono-
rem S. Christophori fundatum, Vnioni se ad-
iunxit anno Domini 1437.

HVELSBERGENSE m. vnitum anno
1526.

HVESBORGENSE m. vno milliari ab Epif-
copali vrbe Halberstatensi in honorem bea-
tissimæ Mariæ Virginis fundatum, Vnioni se
dicauit anno 1437.

HVNGELSHOFENSE m. Argētinae diocē-
sis, Vnioni incorporatum est anno Domi-
ni 1513.

S. IACOBI prope Moguntiam. vide
lit. M.

IBORGENSE m. in castello eiusdem nomi-
nis, Episcopatus Osnaburgensis, in honorem
S. Clementis martyris fundatum, ad Vnionē
fuit adsumptum anno 1468.

ILSENBORGENSE m. in Episcopatu Hal-
berstatensi, in honorem SS. Petri & Pauli fū-
datum.

KEILDERPFENSE monasterium.

KONIGES-LVTTERENSE m. in Ducatu Brunsvicensi, diœcesis Halberstatensis, in honorem SS. Petri & Pauli fundatum, Vnioni se deuouit anno 1492.

LACENSE m. in Archiepiscopatu Treuirenfi, non procul ab oppido Andernachēsi, in honorem beatissimæ Mariæ Virginis Deiparæ fundatum, Vnioni se incorporauit anno 1474.

LEISBORNENSE m. in agro Episcopatus Monasteriensis, vno milliari ab oppido Lippia, in honorem sanctissimæ Dei Genitricis, nec non BB. martyrum Cosmæ & Damiani, itemque Simeonis Prophetæ (cuius brachiū ibi religiosè adseruatur) fundatum, reformationem Bursfeldensem subiit anno 1465.

LIMBORGENSE m. sub Electore Palatino, diœcesis Spirensis, fundatum Vnitum est an. Domini 1481. (præ K.

Mûster. LVXEMBURGENSE B. Marię cœnobium, in eiusdem nominis Ducatu & vrbe, in honorem beatissimæ Marię Virginis fundatum an. 1083, ad sacram Vnionem accessit anno 1506.

Marien Mûster. S. Mariæ monasterium, prope castrum Oldenburg, in agro & finibus Episcopatus Paderbornensis, duobus milliariis à Corbeia; in honorem beatissimæ Virginis Mariæ, Sæctorumque Iacobi Apostoli & Christophori martyris fundatum, ad matriculam Vnionis Bursfeldensis venit anno 1480.

S. MAR-

S. MARTINI { maioris, Coloniae. vide C.
 { in Vrbe Treuerica. vide T.
 { in Spanheim. vide S.

MARTZBURGENSE monasterium.

Monasterium S. Mauri, in eiusdem nomi- *Maur-*
 nis oppido, quatuor milliaribus ab Argenti- *munster*
 na, in honorem SS. Apostolorum Petri & Pauli,
 sanctique Martini fundatum anno 724. sacrae
 Unionis obseruantiam suscepit anno 1607.
 vti Altorf.

MEDIOLACENSE monasterium, distans *Mith-*
 quatuor milliaribus ab vrbe Treuirensi, ab *lach*.
 Archiepiscopo Ludvvino fundatum, Unionis
 albo fuit inscriptum an. 1468.

MERSBURGENSE m. in ipsa vrbe Epif-
 copali, in Thuringia siue Saxonia superiore,
 in honorem SS. Petri & Pauli. Apostolorum
 fundatum, sacrae Unioni sese obstrinxit anno
 1437.

MINDENSE m. in eiusdem nominis vr-
 be Episcopali ad Visurgim fluuium, in ho-
 norem SS. Mauritij & Simeonis fundatum,
 membrum Unionis Bursfeldensis factum est
 anno 1464.

MOGUNTINVM, ad S. Iacobum prope
 muros vrbis istius Archiepiscopalis, in mon-
 te specioso fundatum, Unioni incorporatum
 est anno Domini 1437.

MONACHORVM AVRACHIVM, siue

*Monni-
chē Au-
rach.*

Aurachense monasterium in Marchia Brandenburghensi, ad fluuium Aurachium, diœcesis Herbipolensis, in honorem SS. Petri & Pauli Apostolorum fundatum, ad Vnionem accessit anno 1480.

*Monni-
chesberg.*

MONS MONACHORVM, in Episcopatu Bambergensi, apud eiusdem nominis urbem primariam, in honorem S. Michaelis Archangeli fundatum anno 1008. ad Vnionem venit anno 1467.

Mons S. Ioannis Baptistæ, vide Rinckaviense monasterium.

*Monni-
chen Ne-
uëborgh.*

NEVENBORGENSE m. sub Comitibus de Anholdt, diœcesis Magdeburgensis, in honorem S. Georgij fundatum, ad Vnionem accessit anno 1437.

*Monni-
chē Rot-
ten.*

ROTTENSE m. diœcesis Herbipolensis, in honorem B. Mariæ Virginis fundatum anno Domini vnitum 1480.

NORTHEIMENSE m. in eiusdem nominis oppido, Ducatus Brunsvicensis, in honorem S. Blasij Episcopi & martyris fundatum, Vnioni adscriptum est anno Domini 1464.

NORENBERGENSE monasterium.

OLDENSLEBENSE m. in honorem S. Viti martyris fundatum, accessit reliquis obseruantia Bursfeldensis anno 1483.

OLDENSTADENSE m. in Ducatu Lunenburgensi, in honorem S. Ioannis Baptistæ fundatum, Vnionis Bursfeldensis reformationi se subdidit anno 1482.

ORA-

ORATORIVM Regni Daniæ, sub Episcopatu ibidem Arhusiensi, in honorem B. Mariæ Virginis fundatum, Vnioni incorporatum est anno 1488.

OSTBROVCANVM monasterium, in Episcopatu Vltraiectensi, prope Vltraiectum in honorem S. Laurentij martyris fundatum anno 1122. Bursfeldicæ Vnioni incorporatum est anno 1468.

PADERBORNENSE monasterium, vide Abdinghoff.

S. PANTALEONIS martyris, Coloniae, vide C.

PEGAVIA, monasterium in honorem S. Iacobi Apostoli fundatum, Vnioni Bursfeldensi coniunctum est anno 1485.

RASTEDENSE m. in Comitatu Olden- *Rastede.* burgenfi diœcesis Bremensis.

REINHARDTSBORNENSE m. in finibus Thuringiæ diœcesis Moguntinæ, in honore B. Mariæ Virginis & Ioannis Euangelistæ fundatum, Vnionis albo adscriptum est an. 1493.

REINSDORFENSE m. in diœcesi Halberstatensi, in honore S. Michaelis Archægeli fundatū, Vnionis albo annumeratum est an. 1491.

REINHAVSENSE m. in Ducatu Brunsvicensi, prope opidum Gottingen, in honorem S. Christophori martyris fundatum, ad Vnionem receptum est anno 1437.

RINCKAVIENSE m. in monte S. Ioannis Baptistæ in Archiepiscopatu Moguntino, ferme

mè tribus milliaribus à Moguntia, fundatum
an. ad Vnionem receptum an. 1437.

RINGELENSE m. in Ducatu Brunsvicēsi,
in honorem S. Abdon & Sennes fundatum, ad
Vnionem receptum est an. 1485.

*Schon-
haugen.* SCYNNA, in Comitatu Hoyensi, diœce-
sis Monasteriensis, in honorem S. Viti marty-
ris fundatū, Vnioni incorporatū est an. 1468.

*Scotte-
ren.* SCHONAVGIA in Archiepiscopatus Tre-
uirenſis finibus, ab opido Bingen 4. milliari-
bus distans, monasterium in honorem S. Flo-
rini Confessoris fundatum, est Vnioni adscri-
ptum anno 1437.

*Selingē-
stadt.* SCOTTERENSE monaster. in Palatinatu,
Argentinae diœcesis, tribus milliaribus ab
Argentina, Vnitum est anno 1490.

Siloe. SELIGENSTADENSE m. in eiusdē no-
minis opido, Archiepiscopatus Moguntini
ad Moenum, quatuor ferè milliaribus à Fran-
cofurto, in honorem SS. Martyrum Marcel-
lini & Petri fundatum, Vnioni incorporatum
est anno 1481.

*Sonne-
berg.* SILOR, monialiū cœnobium, habens olim
apud se Abbatem seorsim habitantē in Frisia,
prope urbē Groningā; diœcesis olim Mona-
steriēsis, nunc Groningensis, in honorem S.
Catharinae Virginis & martyris fundatum,
Vnioni incorporatum est anno 1469.

*Span-
heim.* SONNEBERGENSE monasterium.

SPANHEIMENSE m. in eiusdē nominis
Comitatu, quē nunc occupat Elector Palatinus
pro-

prope opidum Creutznachum, diœcesis Mogūtinæ, in honorē S. Martini Episc. fundatum, est Vnioni incorporatū an. Domini 1470.

Stauerē

STAVRIENSE monast. in Occidētali Frisia, Vnioni incorporatū est anno 1495.

STADENSE, in opido STADEN, Archiep. Bremensis, fundatū in honorē B. Mariæ Virg. Vnioni incorporatū est an. Domini 1510.

STEINA, in Eichsfeldia Archiep. Mogūtinī, vno milliari ab oppido Gottingen, & septem miliaribus à Corbeia; monasterium in honorem B. Virginis Mariæ fundatū, Vnioni incorporatum est anno 1492.

SVVARTZACHIVM, Argentinensis Episcopat⁹, in opido Svvartsack, ad Mœnū amnē, in honorē S. Felicitatis fundatū an. 815. Vnioni incorporatum est an. Dom. 1480.

THOLEGIA, seu Dolegiū Treuericę diœcesis, in honorē S. Mauritij fundatum an. 627. Vnioni incorporatum est anno 1487.

THIRENSE m. diœcesis Herbipolēsis exemptum, distans ab eiusdē nominis vrbe septem miliaribus, & quatuor à Bambergā, fundatum, est Vnioni adscriptum an. 1605.

TREVERENSE antiquissimū & opulentissimū monasterium ad S. Matthiam, extra muros vrbis Archiepiscopalis fundatum, est membrū Vnionis Bursfeldēsis factū an. 1437.

Ibidē ad S. Martinum, in vallo vrbis prædictæ, fundatum an. 526. Bursfeldensi Vnioni incorporatum est anno 1468.

Item

Item B. Mariæ monasterium ad SS. Martyres, extra urbem, fundatum anno Domini 694. membrum Vnionis factum est anno 1437.

S. TRUDONIS Imperiale monasteriū, in diœcesi Leodiensi, in ipso opido S. Trudonis, ad Vnionem venit anno 1603.

TRONANENSE monasterium.

TUITIENSE, in eiusdem nominis castello Tuitio, è regione vrbis Colonienſis ad Rhenum, in honorem S. Heriberti Episcopi fundatum anno 1012. Vnioni incorporatum anno 1490. Monasterium hoc in primis celebre est scriptis Ruperti, eiusdem monasterij Abbatis, Tuitienſis inde dicti.

VELSDORPENSE m. Herbipolenſis diœceſis, in honorem S. Michaelis fundatum, Vnioni incorporatum est anno 1477.

VLIBERBACVM, olim extra, nunc in ipsa vrbe Louaniensi, in honorem SS. Petri & Pauli Apostolorum, nec non S. Medardi Confessoris fundatum anno 1125. Vnioni incorporatum est anno 1605.

VLSEN vetus.

VLTRAIECTENSE ad D. Paulum, in ipsa Vrbe Vltraiectina, fundatum anno 1054. Vnioni incorporatum est anno 1469.

VOSVART, vide F.

VTAVVE, in Hercinia Silua, diœceſis Herbipolenſis, in honorem Sancti Laurentij martyris fundatum, Vnioni accessit. an. 1468.

VVER-

VVERDENA, Imperiale monasterium in eiusdem nominis opido, Ducatus Mōtensis, diœcesis Colonienſis, in honorem sancti Ludgeri fundatum, Vnioni Bursfeldēſi additum est anno 1477.

VVIMMELBURGENSE m. diœcesis Halberſtatenſis, in honorem S. Sebastiani martyris fundatum, Bursfeldenſi Vnioni incorporatum est anno 1492.

VVIſſenBURGENSE monast. Capitulo & obſervantiæ Bursfeldenſi vnitum anno 1514.

Hactenus de monasterijs Vnionis ſeu Cōgregationis Bursfeldenſis, quæ hodieque floret, & annis ſuperioribus Coloniae excitauit Collegium ad ſui inſtituti Sodales ſacris literis inſtruendos.

CAPVT XXVII.

*Societas & origo quattuor Abbatiarum
Belgicarum exemptarum, maximeque
illuſtrium, quæ Romano Ponti-
fici immediatè ſub-
ſunt.*

IN Gallia Belgica quattuor ſunt illuſtria admodum atque opulenta Benedictinorum cœnobია, Vedaſtinum, Blandinienſe, Bertinianum & Lobienſe, quæ ſacro Societatis nexu inter

inter se vineta ; suum sibi Visitatore[m], ex quattuor Abbatibus vnum , constituunt, suntque ab omni Ordinariorum imperio exempta.

Vedastinum in vrbe & diœcesi Atrebatensi, *Blandiniense* in vrbe & diœcesi Gandensi (sic tamen vt peculiarem habeat iurisdictionem etiam politicam) *Bertinianum* in vrbe & diœcesi Audomaropolitana, *Lobiense* in diœcesi Cameracensi quidem, sed sub ditio-
ne politica Leodiensi, ad Sabim fl. situm habent. De singulorum origine libet pauca subnectere ex historica Relatione, quam ad me misit Illustris Præsul D. Ph. Cauerellus Abbas Vedastinus. Venerandæ antiquitati cum multa iure debeantur, multa passim tribuantur, operæ pretium omnes esse putant, vetustas origines, ortusque per antiquos sibi facere. Quibus cum alij, atque alij variè cernent, sæpe etiam ficto titulo (nulla enim alia in parte historiæ plus offenderis vanitatis) lubet in præsens excutere, & paucis designare, quæ & quanta sit antiquitas monasteriorum primariorum nostri Belgij, *Vedastini* nimirum, *Blandiniensis*, *Bertiniani*, ac *Lobiensis*. Qui labor parum sudoris habiturus videtur, si rem à capite accersamus, & referamus vnumquodque istorum monasteriorum ad primum suum auctorem ac principium. Constat enim & euinci potest ex nomine, quinam horum tam illustrium mo-

monasteriorum auctores primi fuerint: Beatus *Vedastus* nimirum Vedastini: Diuus *Amadus* Episcopus Tungrensis, Blandiniensis; S. *Bertinus* Abbas, Bertiniani; & S. *Landelinus*, Lobienfis. Constat item & probari potest idoneis ex auctoribus, quo tēpore floruerint dicti viri sancti.

Atque in primis, vt ab antiquissimo exordiamur, certū est B. *Vedastum*, quarto à Christo sæculo, hoc est, ante annum Dominicæ natiuitatis quingentesimum, esse in hanc lucem editum. Cū enim anno Domini quingentesimo (vt plurimi tradunt Historiographi) vel quadringentesimo nonagesimo nono, vt habet Catalogus Episcoporum Atrebatensium, Catechisten se præstiterit Clodoueo Regi Francorum, pietate Christiana imbuendo; erat procul dubio natus aliquot antè annis. Cuius rei ordinem latè Albinus Alcuinus exsequitur in ipsius Vedasti historia, Baldericus Sacellanus Gerardi Cameracensis in Chronico Cameracēsi, siue historia Episcoporum Atrebatensium & Cameracēsiū, manuscriptus Catalogus Episcoporū Atrebatēsiū, & alij plerique historiæ Francorum scriptores, in rerū à Clodoueo primo gestarū narratione. Inter quos id etiam aliqui expresserunt, Clodoueu ipso regni anno 15. sacro ablutum esse lauacro. Hincmarus Bremenfis Archiepiscopus in narratione historiæ seu vitæ Diui Remigij, tradit Clodoueu vxorem duxisse Crotildem

tildem

tildē anno regni sui decimo, victoriam obtinuisse, & baptizatum fuisse anno decimo quinto, Clodoueo regnante. A quo parum aut nihil dissentit Catalogus Episcoporum Atrebatensium, dum tradit anno incarnationis Dominicæ quingentesimo minus vno Clodouē sibi adsciuisse Vedastum itineris socium. Quibus consentiunt Massæus, Gerardus Mercator, Sigebertus Gemblacensis, & alij Chronologi. Vt meritò ex Gregorio Turonensi lib. 2. cap. 30. & 31. scribat Genebrardus de Clodoueo: *In eius annum decimus quintum Christi quingentesimus incidit, quo suscepto baptismo Christianus efficitur, & ita quingentesimo Francorum gens, Rege viam præmonstrante, Christianis mysterijs initiatur.* Post Regium verò Baptisma Catechiste Vedastum beato Remigio abs Rege commendatū cum eo mansisse, & cooperarium eius haud segnem fuisse, ex ipsius Vedasti historia ab Alcuino memoriæ commendata liquet. Tempus quidem non exprimitur, scire tamen licet, cum omnes consentiant anno Episcopatus quadragesimo, Christi quingentesimo septuagesimo Vedastum inter mortales esse desisse; à quo tempore si annos retexamus, occurret, Vedastū abs Remigio creatum Episcopum Atrebatensem anno Domini quingentesimo tricesimo: atque ita facillimè colligetur Vedastum cum Remigio egisse annis triginta.

Anno

Anno igitur quingentesimo trigesimo B. Vedastus Præsul datus Atrebatibus (quod expressit Chronicon ms. incerti auctoris, cuius initiū est *Orthodoxi Patres*, quodq; in D. Vedasti monasterio adseruatur) in nouā ingress⁹ prouinciam, non sic cū Martha in opus incubuisse credendus est, vt Mariæ penitus obliuisceretur: cū istud certum & constitutū S. Patres oēs habuerint, quando aliquid operis adire necesse eis fuit, vt statim à Marthæ consuetudine redirent ad Mariā, à praxi ad theoriam, ab actiua vita ad contemplatiuam. Complurium tamen scriptores historiarum nihil referre iudicauerunt, si minùs id exprimerēt in sua narratione, tū quòd id satis intelligi posse ex alijs virtutibus censerent, tum quòd vix opus esset ea attingere, quæ plerisq; omnibus sanctis viris essent vsitata. Idem & omisurus erat, imò iam omiserat Alcuinus in historia Vedasti, nisi ex occasione eius rei postea meminisse opus fuisset. Solitudinis enim oratorii, seu monasterioli Vedastini tum demum meminit, cū auferre volentibus sacrum corpus defuncti Vedasti, & inferre meditantibus in ædem Diuæ Virgini Matri sacram, nullo conatu moueri potuisse feretrum refert. Quæsitum .n. cū esset à viro religioso *Scopitione*, quid rei esset, respondit se sæpius audiuisse à B. Patre, quòd nullus intra muros ciuitatis sepeliri deberet, quia ciuitas quæque locus debet esse viuorum, non mortuorum.

M

Ac

Actum demum subiungit ipse Alcuinus: *Ve-
lebant siquidem illum in Ecclesia beata semper Vir-
ginis Mariæ ubi in Sede Pontificali præfederat, tu-
mulari: ipse verò sepultura sua locum in oratorio,
quod paupere sumptu, id est, ligneis tabulis, propter
littus Crientionis fluuioli edificauerat, fieri dispo-
suisse cognoscitur.*

Ex quibus liquet, Vedaſtum (quem ali-
quando Clodoueus apud Tullum laudabili
religione ſoli ſeruire Deo, & dulciſſimos cõ-
templatiuæ vitæ carpere fructus agnouerat)
non ſic Episcopum egiſſe apud Atrebatẽs, vt
quem antè præſtiterat monachum, prorsus
exueret: imò verò tanquam Pontificem ha-
buiſſe eũ basilicam ſuã, Eccleſiam videlicet B.
Mariæ, & non longè ab ea domum Pontifici-
am; tanquam monachum verò oratorium ſuũ
ſiue monaſteriolum habuiſſe extra urbem,
palude ſic obſitum, vt adiri nõ facile poſſet à
populo. Exprefſit Alcuinus, ſitum fuiſſe pro-
pter littus Crientionis fluuioli, vt ipſa vrbe
& ſitu locorum longa temporum intercape-
dine, nunc admodum licet diſſimilibus, etiã
num agnoſcas ſitum Vedaſtine domus; agno-
ſcas ſimul ſanctiſſimos & antiquiſſimos ortus
monaſterij, quos repetas ab an. Domini quin-
gèteſimo treceſimo; quãdo pietate monachũ,
vigilia & verbo Episcopum Vedaſtus ſe præ-
ſtare cœpit Atrebatibus. Hunc etenim annũ
inſignẽ & venerabilem eſſe debere Atreba-
tibus beati Patris Vedaſti aduentu, ex annis
geſtæ

gestæ Pontificalis prouinciæ, quam obtinuit annis quadraginta, & ex designatione anni, qua vitam mortalem cum immortali cōmutauit, cōstare iam diximus. Ne aut de ingenio situve loci tergiversari quis possit, rem cū Alcuinus in S. Vedasti historia cap. II. tum Fulbertus in S. Autberti vita ijsdem verbis designant scribentes, *Autbertum aurora rubente, orientem versus intendentem, vidisse eminens trans fluuiolum, qui Crientio vocatur, virum splendidum, virgam manu tenentem, basilicæ locum metiri, in quem postea locum Autbertus Vedastum transtulerit*. Orbatum enim fuit suo parente monasteriolum Vedastinum ad septimum vsque ab eo Pontificem Atrebatensem Autbertum. Atque ita iacere sacra ossa cineresque S. Patris in Ecclesia B. Mariæ annos circiter **xxcviij.** etsi corruptis transpositisque ac perturbatis numeri notis perperam legitur in Catalogo Episcoporum Atrebatensium **cxviii.** Exemplar libelli de virtutibus Vedasti (quem fratres monasterij Vedastini collegerunt) habet eundem numerum **cxviii.** cū alia exēplaria monasterij nostri, nominatim is liber, qui ab integumento suo illo vocatur *Le huye*, habeant **cxviii.** Annos dico octoginta septem, vel octo, ad annum videlicet Domini 68. quo anno nō modo liber de virtutibus Vedasti, sed & Sigebertus in Chron. an. 658. & Massæus in Chron. Cameracensi Vedastum ab Autberto tran-

latum testatur, cum Autbertus monasterium S. Vedasti egregiè auxisset.

Quod quidem postea, B. *Vindiciano* Episcopo satagente, à *Theodorico* Galliæ Rege, sub annum Domini 688. sic auctum, instructum ac dotatū est (dum necem Leodegario, sanctisq; alijs viris illatam insigni pœnitentia eluere Rex cupit) vt tanto splendore perstricti, nonnulli tenues illas origines, primaq; principia Vedastini monasterij non indagauerint, illiusque conditorem *Theodoricum* crediderint: eo fortassis etiam commoti argumento, quod tum primum Abbatem monasterio Vedastino præfectum ferant, qui & fuerit Blandiniensis Abbas. sed rectè potuit nouellus & non magnus grex à Priore seu Præposito, vel pio aliquo Patre non paucis regi annis, inter ceteros ab ipso Autberto, quæ par est simul patrem sese præstitisse, & conditorem, siue amplificatorem. Quod de B. *Amando* Tungrensi Episcopo, primo suo conditore tradunt Blandinienses: neque istud nouum aut mirū videri debet. Primò .n. videmus plerisque in locis sensim coaluisse ciues, antequā vel urbē conderent, vel magistratum crearent. Cuius illustre habemus exemplū in ciuitate & Rep. Venetorum, quæ primò varijs sese Tribunis credidit, antequam sibi necessarium Ducem ac Principem crederet aut crearet. Ita Franci & pleriq; alij populi sub Ducibus diu egerūt, antequam sibi Regem crearent.

Errore

Errore itaq; numeri temerè creditum est, translatum esse Vedastum anno Domini 688. Cùm .n. scriptum esset, translatum esse an. 88. is numerus creditus est designare nati Seruatoris annum, omisso maiore numero. Cumq; temerarius aliquis addidisset 600. irrepsit error à paucis animaduersus, translatum esse Vedastum anno Domini 688. cùm is numerus octoginta & octo annorum, non Christi nati annos, sed annos obitus Vedasti vsq; ad translationem exprimeret. Numerantur enim ab anno Domini quingentesimo septuagesimo, quo obiit Vedastus, ad sexcentimum quinquagesimum octauum, quando idem translatus est, anni omninò 88. Qui quidem numerus expressus fuisse creditur hisce notis, & in hūc modū dispositis *xxc viii*. quæ sciolus aliquis non capiens perturbauit in hunc modū *xxxviii*. scribens, Vedastū translātū esse an. Domini 698. quando nec *Authbertus*, nec *Audomarus*, nec *Lambertus* superfuisse creduntur.

Errorem animaduertit aliquis, & id sanare conatus est, detracta decennarij numeri altera nota; sed læsit is periculosius, cùm non detrahendæ, sed transponendæ & suo ordini restituendæ essent numeri notæ. Quod dum facimus, Vedastum comperimus, translatum anno Domini 658. quod exprimit *Sigebertus Gemblacensis* & *Massæus Cameracensis*, imò & ipse *Alcuinus*, de translatione Vedasti agens, dum scribit,

M 3

Mi-

Miracula, quæ tunc gesta perhibentur, & quæ iam per annos ferme centum sexaginta, per merita B. Vedaſti patrata ſunt, nullo eſſe ſtilo memoriæ tradita. Cùm enim Alcuinus hæc ad *Raddonem* Abbatem Vedaſtinum ſub annum Domini octingenteſimum decimum quintũ ſcriberet, ſi detrahamus huic numero annos ferme centum ſexaginta, cum Sigeberto & Maſſæo, translationi S. Vedaſti dicabimus annum Domini circiter ſexceteſimum quinquageſimum octauum, ipſo auctore Alcuino. Reſque tota conſentit cum anno obitus ſeu martyrij D. Lamberti, qui in annum ſexceteſimum quinquageſimum octauum incidit, quem interfuiſſe translationi S. Vedaſti, cum Autberto & Audomaro, ſcribit Sigebertus.

Cùm igitur de antiquitate quæritur, tum alia, tum Vedaſtina, non à ſplendidiffimis quibuſque, ſed à minimis primisquæ initijs numerandum eſt, quali acunquæ illa fuerint, quæ, nõ mirum eſt, ſi multi prætereant vt obſcura, multi non prodant vt minùs illuſtria. Quanquam ſi rectè cẽſemus, nec obſcurus, nec parum illuſtris fuit acceſſus B. Vedaſti ad Atrebatem, qui gemino ſtatim miraculo claruit, non obſcura, nec parũ illuſtris ſolitus, ſiue oratoriũ, ſiue monaſteriolũ dicas, vbi condi defunctus optabat, dum viueret Sacer profecto fuit vel tum locus, aut prophanam ſepulturã optaſſe Patrẽ falſò dicemus. Tum dico, vel

vel statim post aduentum in prouinciam, sub annum Domini quingētesimum tricesimum, vel cū prouincia defungeretur, sub annum 570. Et hæc quidē hæctenus de Vedastini cœnobij origine.

Blandiniensis monasterij origo.

Blandinienses primum conditorē B. *Amandum* Episcopum Tungrensem agnoscunt; quibus suffragantur auctor vitæ B. Amandi, Ioan. Molanus, & alij. Neque tamen hic, neq; ille, quo anno id opus aggressus sit, scribunt: sed Catalogus Abbatum Blandiniensium cœptum asserit Regis Dagoberti an. xiv. præsidente Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, anno V. Papa Martino. Itaque perperam legitur in eodem Catalogo, cœptum id opus anno Dominicæ incarnationis d c x. cū Massæo & alijs Chronologis Dagobertus regnum inierit sub annum sexcentesium tricesimum, & Martinus primus Tudertinus (de nullo enim alio hæc possunt accipi) Sedem Pontificiam adeptus sit sub annum sexcentesium quadragesimum aut quadragesimū tertium, iuxta Onuphrium. Atque ita cœptum oportet hoc opus (vt antiquissimā eius euoluamus originem) anno Domini sexcentesimo quadragesimo quarto. Ex quo numero scriba temerarius facilè notas aliquot vel studio vel ignauia detraxerit; quod & contigit plurimis in locis dicti Catalogi: multò vt certior de-

beat haberi designatio tēporis per annos regni Dagoberti & Præsulatus Martini primi summi Pontificis.

Sanè ratio historiæ ac gestorum B. Amandi non finit credere Amandum venisse in has prouincias ante tempora Dagoberti Regis, Patris Sigeberti & Clodouei. Quod vel ex eo potest intelligi, quod scribatur in ea historia, tribus lustris siue annis quindecim egisse in cellula sub cura Austrig filii Episcopi Bituricensis; indeque Romam abiisse: varijs deinde locis per Galliam euangelizasse, inuitum à Rege & sacerdotibus Episcopum esse ordinatum Tungrensem, & cum loca vel diœceses, ob animarum sollicitudinem, circumiret, audisse pagum esse quendam iuxta fluenta Scaldis fluuij, cui vocabulum est *Gandauium*. Ad quem cum nullus ire auderet, euangelizandi gratia, per Aicarium Episcopum Nouiomensensem impetrasse licentiâ à Dagoberto Rege. Et Catalogus Abbatum Blandiniensium disertè scribit beatissimum Amandum tempore, quo sceptrum regni Francorum gubernabat Rex fortissimus Dagobertus, prædicationis gratia adiisse Gandælis castri territoria.

Ex quibus certè constat, numerum sexcentessimum decimū pro alio longè posteriore, sexcentesimo videlicet quadagesimo quarto aut alio vicino irrepisse in Catalogum Abbatum Blandiniensium, & in alias eorū sche-

das

das ac membranas. Erunt ad hunc numerum, tanquam ad Lydium lapidem, probandi & restituendi numeri annorum regiminis primorum Abbatum Blandinensium, quos necesse fuit perturbari, dū è falso principio ducerentur, & ad rem malè constitutam componerentur. Quibus fit, vt illæ numerorū notæ nullius sint auctoritatis, vt nec illi versiculi:

In sexcenteno deno fundauit Amandus

Anno Blandinium, patronum dans ibi Petrum.

Nec dissimilis est error, isq; multiplex, dum idem Catalogus refert, anno incarnati verbi DCC. LIII. & an. 7. Theodoric Regis Flattā cœpisse regere monasterium S. Vedasti, cum cœnobio Blandinensi: vt minimū enim detrahenda altera nota centenarij.

Ceterū non diu Blandinensibus res lætæ fuerunt, quos vnā cum *Cælestino* eorum Abbate domo & patria eiectos à Carolo Martello memorat idem Catalogus: adeò vt anno 765. exul Romæ Cælestinus obierit, Clericis & Canonicis in locum monachorum succedentibus per annos centum & decem: vt habet idem Catalogus, vsq; ad tēpora Ludouici Pij, qui filius fuit Caroli cognomento Magni, à quo proferunt primas exemptionis & immunitatum litteras. In quibus id subit admirari, quomodo dicat Ludouicus genitorē suum Carolum & antecessores monasteriū istud sub plenissima defensione & immunitatis tuitione habuisse, si tādīu monachi abfuere,

M 5

nisi

nisi hic, quod & alibi sæpius fieri animaduerti, templa & collegia Canonorum, monasteria dicantur.

Surrexit autem postea Blādinienſium gloria, à *Balduino Ferreo* Comite Flandriæ translatis ad eos S. *Amelbergæ* virginis reliquijs, anno Dominicæ incarnationis 870. vt idem habet Catalogus. Monachos enim non memorat reſtitutos idem Catalogus, niſi ab *Arnulpho* Comite Flandriæ; quem & præfecisse monasterio illi (quasi post longum interregnum) S. *Gerardum Cellensem* annotat, cuius regiminis annum tertium insignem fuisse aduentu sanctorum corporum *Vvandregisli, Ansberti & Vulfranni* in Blandiniense monasterium, tradunt. Quod etiam habet Ioannes Molanus in Indiculo Sanctorum Belgij, addens id contigisse anno 944.

Bertiniani monasterij origo.

Bertiniani ad S. *Bertinum* sui monasterij referunt principium, assignantque huius operis initio annū Christi nati sexcentessimum quadragesimum, & tempora Martini Papæ primi. Dicunt enim S. Bertinū, sub annū Dñi quingētesimum nonagesimum (Chronica illorum habent, anno quingentesimo nonagesimo vel circiter, Catalogus Abbatum, anno quingentesimo octuagesimo octauo) pueritiam & adolescentiā egisse in monasterio Lu-

xou.

xouienſi, & à Clotario cum ſocijs exceptum, diu apud eum in aula egiffe; adiſſe deindè illum cum ſocijs S. Audomarum tunc Morinenſem Epiſcopum; adiutū eius conſilio, & rebus *Aldroaldi* viri illuſtris ac prædiuitis, inſtituiſſe vetus, quod vocant, monaſterium ſuper fluuium *Agnona* anno Domini ſexcēteſimo vigefimo ſexto: ſed anno poſt decimo quarto, hoc eſt, anno Domini ſexcentefimo quadrageſimo, quod incommodè eo loco habitaret, migratſſe aliò, aliudque condidiſſe monaſterium, cui & priuilegia immunitatis obtinuerit à *Theodorico* Rege, & in quo mortem obierit & conditus ſit, anno ſexcentefimo nonageſimo octauo, & vbi ſacræ eius reliquiæ honorentur, translato & recondito eius corpore à beato *Folquino*, anno octingentefimo quadrageſimo ſexto, vt ſcribit Molanus ad *Vſuardum*, decimo ſexto Iulij, vel anno 843. vt Chronica habent Bertiniana, cuius item glorioſa eleuatio contigerit an. Dominicæ incarnationis millefimo quinquageſimo ſecundo.

Et ſic quidem Bertiniani tradunt. ſed quæ fieri potuit, vt anno ſexcentefimo vigefimo ſexto Bertinus monaſterium vetus & anno ſexcentefimo quadrageſimo nouum condiderit, cum ex ipſis Chronicis & Catalogo Abbatum Bertinianorum, itemque ex Molano conſtet, Audomaro Pontifice Morinenſi, veniſſe in eam prouinciam beatum Bertinum?

Cum

Cùm enim Audomar⁹ (vt habet eius historia, quam à Folcardo Bertiniano monacho scriptam tradunt Surius & Molanus) postquam triginta annorum spatio Morinensis seu Teruanensis Ecclesia tanto esset potita Præsule, mortem oppetierit; oppetierit autem (vt & ipsa Bertinienfis habet Chronica, etsi in quibusdam exemplaribus corruptus est numerus, & Iacobus Meyerus & Ioannes Molanus) anno Domini sexcentesimo nonagesimo quinto, effici videtur, D. Bertinũ in hanc prouinciã venisse circa annum Domini sexcentesimum sexagesimum quintum, vt vel primo Pontificatus S. Audomari anno aduentum S. Bertini adscribamus.

Atque ita vt primo aduentus anno vetus monasterium excitauerit Bertinus, nepe anno Domini sexcentesimo sexagesimo quinto; secundum verò monasterium, seu id, quod modò exstat, struere cœperit anno sexcentesimo septuagesimo nono.

Lobienfis monasterij origo.

LObienses suos ortus beatis Landelino & Vrsinaro acceptos ferunt, & in veteri suo Martyrologio sic legunt: Anno ab incarnatione Domini sexcentesimo tricesimo octauo, Dagoberto seniore Francis principante, cuius filij fuerunt Clodoueus & Sigebertus, Martino quoque Apostolica

Se-

Sedi presidente, Lobienſis Eccleſie fundamenta iecit Landelinus, ab Autberto Cameracenſi Præſule ex prædone conuerſus ad Chriſtum, in foreſte regia ſuper Sambram fluuium, & Laubacum riuulum, diſtante tribus ferè millibus à Liſtinijs, tunc *Liſtinenſis ſeu Li-* temporis ſede regali, datis à Martino Papa B. Landelino multis Sanctorum reliquijs & ibidem con- *paſinenſis Synodus inde di-* geſtis. Sed vt iſta non nihil expendamus, non *cta.* video quomodo S. Landelinus anno 638. fundamenta iacere potuerit, vitiumque aliquod irrepiſſe in notas numeri exiſtimo, quod percurrenti vel leniter hitorias S. Autberti & S. Landelini luce meridiana clarius euadet. Et primùm quidem ſcriptor vitę S. Landelini tradit, eum ortum eſſe temporibus Dagoberti inclyti Regis. Idem Ioannes Molanus tradit. Habet deinde Fulbertus, parètes fonte Baptiſmatis innouādū & diſciplinis ſacris imbuēdū B. Autberto tradidiſſe. Cui cōſentiūt ſcriptor vitę Landelini, & Ioannes Molanus. Vnde conſtat ipſum pueritiam & adoleſcentiam egiſſe apud S. Autbertum litteris ab eo & bonis moribus imbutum; ſed vitium aliquando arte dæmonis (quæ hominum eſt fragilitas & negligentia) cū in virum euaiſſet, latronem & prædonem egiſſe. Reuocatum tandem Autberti orationibus aſſiduis diuturnam egiſſe pœnitentiam: ſic purgatum ab Autberto in partem cleri adſcriptū, proſectum inde Romam,

mam, demum rediisse ad Autbertū, & ab eodem Diaconum & Presbyterum esse ordinatum, tum denique in solitudinem secus fluenta Sābræ concessisse; vt habet Fulbertus, & ad euacuādam prioris vitę maculam, in locis, quæ sibi ad refugium & receptaculum latronum parauerat, apud Laubias exstruxisse monasterium in honorem B. Petri Apostoli, quod & regijs dotarit muneribus, ac villarum familiæque repleuerit copia, & cui quidquid Regum munificentia passim per Francorum acquisiuit regna, delegauerit. De his & alijs vide plura in Balderici Chronico Camera-censi.

CAPVT XXVIII.

Congregatio Fuliensium monachorum, instituti Cisterciensis per Ioannem Barrerium instituta.

SExcenta amplius eaque illustria in regno Gallię sunt monasteria, Abbatiali dignitate illustria. Sed vnum hoc imprimis omnes boni deplorant, pleraque non regulares, sed Commendatarios, vt vocāt, Abbates habere. Quo fit, vt non modò rigor discipline monasticę soluatur, sed & prędia ac vectigalia annua paulatim diminuantur, ac pereant. Exstat eadere insignis libellus monitorius *Ioannis Filescii*

Ellesaci Theologi Parisiēsis, nobis amicissimi, quem *Ecclesie Gallicanae veteris* (adde & *novae*) *Querelam* inscripsit. Cæterum Abbates inter Cōmendatarios nostra ætate fuit & *Ioānes Barrerius*, Gallicè *de la Barriere*, vir nobili genere natus: cui quidem cū Abbatia Fulienſis, instituti Cisterciensis, apud Tolosam sita, in Commendam, vt vocant, esset collata, animū reuocans cœpit de monastica vita amplectenda seriō cogitare. Itaque ex Commendatario factus Abbas regularis, suos primū sodales ac monachos ad veteris disciplinæ obseruantiam exemplo ac monitis reuocauit. Secuti mox alij: adeo quidem, vt *Henricus III.* Gallie & Poloniæ Rex, increbescēte fama commotus, ipsum Barreriū ad se euocarit. Venit itaque Lutetiam cum socijs sexaginta anno 1587. & à Rege ipso in saltu Vicenarum die XI. mensis Iulij (qui S. Benedicti venerationi sacer est) humanissimè exceptus est. Inde cum suis VIII. Septembris (qui Deiparæ natalis) migravit ad monasterium ipsis ab eodem Rege extructum in Parisiensi S. Honorati suburbano, haut procul à Cœnobio Capucinorum. Obijt autem Barrerius Romæ anno Christi M. D. C. ætatis sexto & quinquagesimo, non sine opinione sanctitatis. Multa vir bonus à suis passus fuit, vt & olim S. *Benedictus*, & S. *Robertus* Abbas I. Cisterciensis, alijque piarum familiarum Principes.

Gestant

Gestant autem Fulienses vestem prorsus candidam, nudis incedunt pedibus, vt Capucini & Carmelitæ discalceati: abstinent ab esu carniū & piscium; non habent Abbates, sed Priores tantummodo: odeium siue chorū habent retro aram summam, vt à populo prorsus secreti, Deo liberiùs vacare queant.

Habent autem Fulienses Parisijs & alibi in Gallia Conuentus plurimos, quibus nuper etiam accessit monasteriū Fontanis, in loco natali S. Bernardi, apud Burgūdos per Fulienses excitatum à fundamentis. Habent & insigne cœnobium Romæ.

CAPVT XXIX.

*Ordines militares varij sub regula
S. Benedicti militantes.*

PRæter ordinem olim Equestrem Templariorum, quibus vitæ Regulam S. Bernardus præscripsit, à me editam in Chronico Cisterciensi, militant hodie sub S. Benedicti signis ordines *Calatraue* in regno *Castellæ*, *Alcantara* in regno Legionensi, *Montesie* in regno Valentia, *Christi* & *Auisij* apud Lusitanos, *S. Mauritij* apud Sabaudos, & *S. Stephani* apud Etruscos.

CA

CAPVT XXX.

Ordo Equitum Christi in Portugallia.

Portugallia, siue, vt alij scribunt, Portugallia, (quæ prouincia maiori ex parte veteribus Lusitania fuit) secundum Oceanum occidentum fusa, & Anâ ac Minio fluminibus ad meridiem septentrionesque comprehensa, longitudine quadringenta millia passuum colligit, multò minori latitudine, & vbi latissimè se pandit, centum amplius sexaginta millium, vbi arctissimè coit, octoginta. Diuisa est in partes tres, Cistaganam, Transtaganam, & tractum eum, qui Minio, Durioque continetur, prouentus lætissimus, vbi Bracara sita est: citra Tagum autem *Olisipo*, vltra Tagum spectatur *Ebora*, metropolitanæ vrbes. Ceterum vt in Castella, sic & in Lusitania varij ordines militares numerantur: quorum quidam militum incredibili virtute freti Reges Lusitaniæ, Mauros olim ea prouincia expulerunt, auorumque ætate Africam, Asiam atque alio sub Sole iacentes Indos, sibi tributarios fecerunt, verèque religionis lumè in remotissimas nationes intulerunt. Hos inter ordines apud Lusitanos is nobilissimus cèsetur, qui *Christi* nomine insignitur. Cuius quidem sodales, ex Cisterciensium instituto viuentes,

N

nigrâ

nigrâ veste utitur, & cruce partim rubrâ, partim candidâ. Sûnt .n. quatuor eius brachia per medium discissa, & lineâ candidâ interfecante distincta : sic ut in singulis brachijs binæ cruces appareant, rubra & candida. Militare hunc ordinem, aduersus Mauros, institutum, Ioannes XXII. Pont. Max. anno ferè c. l. ccc. xviii. cõfirmavit. Huic sodalitas Templariorum nuper deletorum opida, prædia, & desq; à Dionysio Lusitanæ Rege sunt attributæ. Primarium ordini domiciliû ad Castrû Marinû, in diocesi Eluensi, est constitutum: inde postea *Tomarium* migratum. Sic ferè Mariana in historia Hispaniæ : at Panuinius in Chronico suo Ecclesiastico, ad annû 1325. ista refert. Exstant huius ordinis Regulæ, seu Constitutiones, itemque Priuilegia Lusitanè edita Olisipone an. 1607. à Reuerendissimo Damiano, Priore conuentus Tomariensis, & generali eiusdem ordinis Præfecto. Connubij porro facultatem ab Alexandro V I. Pont. Max. militibus istis concessam lego.

CAPVT XXXI.

*Ordo Equitum Montesiæ, in regno
Valentiæ.*

Iacobo II. Aragoniæ, Catalauniæ, & Valentiniæ Rege, per legationes agente, ex prædijs, quæ Templarij in Valentino tractu obti-

obtinuerant, noua vt militia constitueretur,
anno cdo. ccc. xvii. à Ioanne XXII. Pont. 1317.

Max. est impetratum : Calatrauæ quidem
contributa, proprio tamen Magistro veste
candidâ, & cruce rubra insignis, simplici pla-
naque Cisterciensis instituti legibus viuere
mandatum est. Præcipua sedes Montefia: vn-
de & militiæ nomen. Infestabant id temporis
Maurilittora Valentina : quibus tuendis e-
gregiam Equites isti operam præstiterunt. Pri-
marius huius instituti auctor fuit *Guilielmus* *Hier. Su-*
erilius, vir fortissimus Solent autem Equites *ritali. 2.*
isti in vexillis militaribus cruces viridi ni- *Rerum*
groque colore distinctas, in scutis autem ve- *Arag.*
stibusque cruces, vt dixi, rubras præferre, & ca-
stitatem omnes profiteri.

Inter Magistros ordinis meritò lauda-
tur *Iacobus* Iacobi Aragoniæ Regis filius:
cui Eleonora Alfonsi Castellæ Regis fi-
lia cùm esset desponsata, eâ intactâ relictâ-
que, militiæ huic nomen dedit, laudatif-
simeque præfuit. Nostrâ ætate *Iacobus Fal-*
co, Valentinus, huius ordinis miles, insi-
gnem *de quadratura circuli* commentarium
edidit Antuerpiæ typis Bellerianis. Plu-
ra qui volet, Ioannem Marianam, Con-
saluum, Argotem, Molinam, libro de nobi-
litate Hispaniæ, aliosq; eius prouinciæ histo-
ricos consulat. Qui quidem vnanimi con-
sensu,

sensu, non ad *Iacobi I.* cognomento *Fortunati*,
vt *Volaterranus*, *Bugianus*, & *Morigia* per
errorem fecere, sed ad *Iacobi II.* *Aragonie*
Regis tempora huius equestris militiæ initia
referunt. Ex quibus patet & *Onuphrium*
Panuinium, in *Chronico suo Ecclesiastico*, i-
sta perperam anno Christi 1233. adscribere.

CAPVT XXXII.

*De Ordine Equitum Sancti Mauritiij
& S. Lazari, in Sab-
audia.*

1572. Equites S. Lazari multa olim habuerunt
prædia apud Sabaudos & Pedemontanos.
Quæ omnia possident hodie Equites Ordi-
nis S. Mauritiij & Sancti Lazari, concedente
Gregorio XIII. Papa; qui vtrumque ordi-
nem coniunxit anno 1572. & Ducem Sabaudie
perpetuum creauit Magistrum generalem.
Gestant Equites isti crucem viridem limbo
candido conclusam, in cuius medio altera
crux, videlicet S. Mauritiij visitur.

Fuit autem ordo S. Mauritiij sub regula
Cisterciensi anno 1572. xvi. Kalend Octo-
bris per Gregorium XIII. contra Hære-
ticos institutus, seu renouatus: cum quo
idem Pontifex anno eodem, Idibus No-
uembris, vniuit & annexuit ordinem E-
qui-

quitum Hospitalariorum sancti Lazari Hierosolymitani, sub regula Sancti Augustini militantem: ut ex dicti ordinis vtriusque uniti Priuilegijs Taurini editis certò didici.

CAPVT XXXIII.

Ordo monachorum S. Basilij, in Græcia, Asia, alijsque Orientalis Ecclesiæ prouincijs olim florentissimus.

Basilus nobilis Cappadox, Athenis vnà cum Gregorio Nazianzeno, sibi amicissimo, sæcularibus litteris, deinde in monasterio sacris mirabiliter eruditus, eū breui cursum fecit ad omnem doctrinæ & morum excellentiam, ut inde Magni cognomen inueniret. Is ad prædicandum Iesu Christi Euangelium in Pontum accersitus, eam prouinciā à Christianis institutis aberrantem ad viam salutis reuocauit: mox ab Eusebio Cæsareæ Episcopo ad erudiendam eam ciuitatem adiutor adhibetur: in cuius locum postea successit. Is filium Patri consubstantialem esse in primis defendit, ac Valentem Imperatorem sibi iratum miraculis adeò flexit, ut incumbentem ad voluntatem

tatem eiiciendi ipsum in exilium, à sententia discedere coegerit.

Nam & Valentis sella, in qua facturus decretum de eiiciendo è ciuitate Basilio, sedere volebat, confRACTA est: & tribus ab eo calamis adhibitis ad scribendam exilij legem, nullus eorum reddidit atramentum: & cùm nihilominus in proposito scribendi impium decretum persisteret, ipsius dextra dissolutis nervis tota contremuit. His commotus Valens chartam vtraque manu conscidit. Ea autem nocte, quæ ad deliberandum Basilio data est, Valentis vxor intimis est cruciata doloribus, & vnicus filius in grauem morbum incidit. Quibus ille perterritus iniquitatem suam recognoscens, Basilium accersit: quo præsente puer cœpit conualescere: verùm vocatis à Valēte ad visendum puerum Hæreticis, paulò post moritur.

Abstinencia & continentia fuit admirabili: vna tunica contentus erat, in ieiunio seruando diligentissimus, in oratione assiduus, in qua sæpe totam noctem consumebat. Virginitatem perpetuò coluit. Monasterijs exstructis ita monachorum institutum temperauit, vt solitariae atq; actiuæ vitæ vtilitates præclare simul coniungeret. Multa eruditè scripsit, ac nemo, teste Gregorio Nazianzeno, sacræ scripturæ libros veriùs aut vberius explicauit. Obijt Kalendis Ianuarij, cùm tantū

tantum spiritu viuens, præter ossa, & pellem, nulla præterea corporis parte constare videretur.

Sancti Basilij regulam hodieque sequuntur omnes monachi Græciæ, & aliarum prouinciarum Orientalium.

CAPVT XXXIV.

De monachis ord. S. Basilij in Italia, Hispania, & alibi.

Nilus Rosciani in Magna Græcia non infimo loco natus, parentibus orbatus, licet à teneris annis ingenij acumine, & moribus præstaret, adolescens tamē, diaboli suggestionē, stuprum commisit: cuius peccati mox eū adeo pœnituit, vt omnibus relictis, & facultatibus pauperibus distributis, ad monasterium S. Mercurij, ordinis Sancti Basilij apud Taurianum, in quo SS. *Fātinus, Lucas, Zacharias*, & alij sanctitate insignes ea tempestate habebantur, vestem monachalem indutus accederet. Verum cum regionis Dominus ad monachos. ne illum reciperent, scripsisset, in monasterio S. Nafarij, quod hodie S. *Philareti* nominatur, fit monachus, eam vitæ austeritatem complexus, vt solis herbis & pomis vesceretur. Spiritu prophetiæ clarus, quidam Principi se diu victurum, & multa

facturum iactanti, mortem citam, quæ illi post decem dies contigit, prædixit. Maiorem affectans perfectionem, in specu montis, Parmæ oppido imminenti, apud monasterium S. Mercurij, orationibus, vigilijs, ieiunijs, meditationibus, detecto capite & nudis pedibus incedens, diu operam dedit, libris SS. Ioannis Chrysostomi, Basilij, & Gregorij Nazianzeni assidue volutatis. sæpius biduo & triduo, & eo amplius cibo abstinebat. Dū oraret, lacrymas effundere atq; in extasim rapi solit' erat. Multis à dæmone insidijs expetitus, dum in Ecclesia cum S. Fantino psalleret, lethale vulnus accepit. Calabrię vastationem, à Saracenis postea factam, multò antè prædixit. Adeo humilis fuit, vt sacris noluerit initiari, & Roscianensem Episcopatum respuerit. Cū ante Crucifixum oraret, illum sibi benedicientem vidit. Apud Caietam, in cœnobio eiusdem ordinis annos decem, & apud monasterium Casinum diu commoratus, quo tempore Gregorius V. Pontifex Maximus à Crescentio Consule Romano sede pulsus, eidē ab Othone Imperatore restitutus est, Romam venit, à Pontifice & Imperatore, qui illi obuiam ad Asinariā portam processerant, humanissimè acceptus. Nilus tandem Tusculum veniens, ibi monasterio, quod *Crypta Ferrata* dicitur, exstructo, reliquum trāsegit vitæ, & anno ætatis nonagesimo quinto migravit è vita, ibidem sepultus. Ita Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ.

Est

Est autem Crypta Ferrata, vulgò *Grossa Ferrata*, apud Tusculum urbem sita, caput monasteriorum ord. S. Basilij per Italiam.

Sūt & in Hispania aliquot cœnobîa monachorum ord. S. Basilij, Latina lingua in sacris vtentium.

CAPVT XXXV.

*Ordo Cartusianorum, à S.
Brunone excitatus.*

Bruno Colonia Agrippinæ claris parentibus ortus, dum Lutetiæ Parisiorum litteris operam nauaret, horrendo prodigio ad religionem conuersus est. Cùm enim Doctoris cuiusdam litteratura & moribus eximij defuncti exequiæ in Ecclesia celebrarentur, illaque verba, *Responde mihi, quantas habeo iniquitates*, decantarentur, mortuus, omnibus qui aderant audientibus & stupentibus, capite eleuato, alta & horrenda voce dixit, *Iusto Dei iudicio accusatus sum*, caputque reposuit. Dilata in crastinum sepultura, totaque penè ciuitate confluyente, vbi ad eadem verba ventum est, is rursus capite erecto ait, *Iusto Dei iudicio indicatus sum*. Omnibus spectaculum admirantibus, placuit diem tertium expectare; quo adueniente, repetitis exequiarum preci-

N 5 bus

Anno
1084.

bus, ad eadem verba defunctus attollens caput, dixit, *Iusto Dei iudicio condemnatus sum.* Quæ res inter cæteros Brunonem, qui præsens tanto spectaculo interfuerat, ita perterrituit, ut accersitis Sodalibus Landuino, Stephanis duobus, Hugone, qui solus erat sacerdos, Andrea & Guarino laicis, longa oratione persuaserit, inter alia illud Gregorij Papæ adducens, *Qui pœnitenti veniam spondit, peccanti diem crastinum non promittit,* ut mox sæculo dicentes vale, locum peterent pœnitentiæ. Quare ad Hugonem Gratianopolitanum Antistitem venientes, locum cum benedictione intra altissimos montes, *Cartusiam* nomine obtinent: ibique vitam sub Brunonis disciplina angelicam duxerunt. Euocatur interea Bruno à Gregorio II. Pontifice, qui eius discipulus fuerat, socijs eius recessum ægrè ferentibus & flentibus, quibus postea Landuinus præfectus fuit. Bruno autem Episcopatu Rotomagensi recusato curiæ pertæsus, cum socijs in Calabriam proficiscitur, & in Turrensi solitudine Scyllacienfis diœcesis, aliquandiu vitam egit: donec Rogerius Comes Calabriae, fama sanctitatis tractus, ad eum visendum veniens, basilicam S. Mariæ & S. Stephani, cum adiacentibus prædijs ei largitus est; quam S. Bruno impensis à Comite suppeditatis magnificè extruxit. His & alijs rebus gestis, multisque clarus miraculis, sanctus vir vitæ terminum adesse præsentens,

tiens, conuocatis fratribus, & totius vitæ suæ cursu enarrato, eos ad obseruantiam regulæ hortatus prid. Nonas Octobris anno salutis 1101. efflauit animam, in æde S. Stephani sepultus. Ad cuius tumulum fons viuus scaturijt, adeò morbidis salutaris, vt cæci visum, surdi auditum, muti loquelam, leprosi munditiem, & varijs alijs morbis oppressi sanitatem inde receperint.

In Diuos relatus est à Leone X. Papa.

De Carthusianorum ordine, monasterijs, ac viris doctrina illustribus scripsere Petrus Dorlandus, Petrus Sutor, Arnoldus Bostius, Theodorus Petreius, Aub. Miræus, & alij.

CAPVT XXXVI.

De Sanctis ac Beatis ord. Cartusianorum.

S. Hugo, Episcopus Gratianopolitanus, & in ordine Cartusiano fundando cooperator an. 1132. die 1. Aprilis obiit, ab Innocentio II. in Diuos relatus. Exstat vita eius apud Surium, per Guidonem Castrensem, V. Generalem Præfectus ord. Cartusiani.

S. Anthelmus, primùm Cartusianus, postea Bellicensis Episcopus, an. 1162. viuere desijt, Rom. Martyrologio ad diem 26. Iunij adscriptus: exstatque vita apud Surium.

S. Hu-

S. Hugo, ex Cartusiano Lincolniensis in Anglia Episcopus, obiit anno 1200. Romani pariter Martyrologij tabulis adscriptus, & à Surio celebratus. De eodem vide Bostium & Sutorem.

B. Nicolaus Albergatus, ex Cartusiano Episcopus Bononiensis & Cardinalis, anno 1443. obiit. Vitam eius à Iacobo Zeno, Poggio Florentino & Carolo Sigonio scriptam publicavit anno 1618. Georgius Carnefeldius Cartusianus Coloniae. Ad calcem libri multos addidit Beatos ord. Cartusiani.

Præter recensitos à Petro Canisio in Martyrologio Germanico isti recensentur.

31. Mart. B. Lauduinus, S. Brunonis in Generalatu successor.

27. Iulij B. Guido Castrensis, V. Generalis.

1. April. B. Hugo Archiepiscopus Viennensis anno 1138.

17. Dec. B. Bernardus, Prior Portarum, cui S. Bernardus sermones in Cantica Canticorum dicavit.

14. Iun. B. Basilius VIII. & B. Iancelinus X. generalis.

26. Febr. B. Boso, XVI. Generalis.

4. Martij B. Ioannes Tornerius, Procurator Cartusie maioris an. 1336.

30. Sept. B. Iacobus Viuiacus, XX. Generalis, obiit an. 1362.

30. Apr. B. Margareta, Priorissa in Cartusia monialiū dice-

diocesis Lugdunensis, floruit an. 1305.

B. Beatrix monialis vixit eodem loco ac 13. Febr.
tempore.

B. Stephanus ex Cartusiano Episcopus
Dienfis, obiit an. 1213. 7. Sept.

à Surio lau-
datus.

Finis Libri secundi.

ORDI-

ORDINVM
MENDICANTIVM
ORIGINES,
Dominicanorum, Franciscanorum,
Augustinianorum, Carmeli-
tarum, & alio-
rum,

LIBER III.

CAP. I.

*Quattuor sunt Ordines Mendicantium
primarij.*

TSI multæ sint Religio-
rum hominum Cōgregatio-
nes priuilegijs Mendicantiū
gaudentes; quattuor tamen
primarij censentur Mendic-
antium Ordines, videlicet
Dominicanorum, Franciscano-
rum, Augustinianorum & Carmelitarum. Ex his
tres priores, non modò per Europam, sed
etiam per Indiam Orientalem & Occidenta-
lem, plurimos habent conuentus, magno Re-
ligionis Christianæ commodo atque augmē-
to

to. Sed & Carmelitæ Discalceati, Patrum memoria, per B. *Teresiam* virginem Hispanam, ad veteris disciplinæ cultum excitati, magno animarum zelo, in vtramque Indiam, atque ipsam Persiam penetrarunt. In qua quidē Persiæ prouincia sedulam quoque Euangelicæ prædicationi operam nauant. Augustiniani Eremitæ; vt Franciscani potissimum in Syria, Aegypto, Græcia, alijsque Turcici Imperij prouincijs præstant.

CAPVT II.

Ordo Prædicatorum per S. Dominicum institutus.

Dominicus Calarogæ in Hispania, ex nobili Gusmanorum familia natus, Palentie liberalibus disciplinis & Theologiæ operam dedit: quo in studio cū plurimū profecisset, prius Vxonensis Ecclesiæ Canonicus regularis, deinde ordinis Fratrum Prædicatorum auctor fuit. Huius mater grauida sibi visa est in quiete continere in aluo catulū, ore præferentem facem, qua editus in lucem orbem terrarum incenderet. Quo somno significabatur, fore vt splendore sanctitatis ac doctrinæ eius gentes ad Christianam pietatē inflammarentur. Veritatem exitus comprobauit: id enim & præstitit per se, & per sui ordinis socios deinceps est consecutus.

Huius autem ingenium ac virtus maximè enituit in euertendis Albigenſibus hæreticis, qui

qui perniciosis erroribus Tolosates pervertere conabantur. Quo in negotio septem consumpsit annos. Postea Romam venit ad Lateranense Concilium cum Episcopo Tolosano, ut ordo, quem instituerat, ab Innocentio tertio confirmaretur. Quæ res dum in deliberatione versatur, *Dominicus* hortatu Pontificis ad suos reuertitur, ut sibi regulam deligeret. Romam rediens, ab Honorio tertio, qui proximus Innocentio successerat, confirmationem ordinis Prædicatorum sub regula sancti Augustini impetrat. Romæ autem instituit monasteria, alterum virorum, mulierum alterum. Tres etiam mortuos ad vitam reuocauit, multaque alia edidit miracula, quibus ordo Prædicatorum mirifice propagari cœpit.

1221.

Verum cum eius operâ ubique terrarum monasteria iam ædificarentur, innumerabilesque homines religiosam ac piam vitam instituerent Bononiæ anno Christi ducentesimo vigesimo primo supra millesimum, in febrim incidit: ex qua cum se moriturum intelligeret, conuocatis fratribus & alumnis suæ disciplinæ, eos ad innocentiam & integritatem cohortatus est. Postremò charitatem, humilitatem, paupertatem, tanquam certum patrimonium eis testamento reliquit fratribusque orantibus, in illis verbis, *Subuenite sancti Dei, occurrite Angeli, obdormiuit in Domino, octauo Idus Augusti: quem postea*

stea Gregorius Nonus Pontifex retulit in Sā-
ctorum numerum.

Historiam ordinis Prædicatorum varij
scripsere, præsertim lingua Hispanica: qui-
bus in regnis is ordo potissimum floret, &
primas inter ceteros quodammodo obti-
net.

De initio eiusdem ordinis Geraldus Le-
mouicensis, ad B. Humbertum V. Magistrū
Generalem Latine scripsit: quem librum
gaudemus à Dominicanis fuisse typis publica-
tum Duaci anno 1619. hoc titulo: *Vitæ fra-
trum Ord. Prædicatorum, à Gerardo Lemouicensi
ante annos 300. conscriptæ.*

Eiusdem ordinis Chronicon, & Bibliothē-
ca de Scriptoribus Dominicanis, exstāt Pari-
sijs anno 1585. edita, auctore Antonio Senen-
si Lusitano.

CAPVT III.

*De festo sanctissimi Rosarij B. Virginis
Mariae.*

CVm Albigensum nefaria hæresis, sacro-
sanctæ matris Dei dignitati potissimum
infesta, in regione Tolosatium impiè grassa-
retur, Dominicus, qui eo tempore Prædicato-
rum Ordinis fundamenta iecit, diuino incen-
sus ardore, Tolosam ad debellandos hæreti-
cos, & fidem Catholicam propagandam se
con-

contulit. Vbi cum omnia hæresum ac vitiorum incendio deflagrare vidisset, ad sacram anchoram beatissimam Virginem se cōuertit, precibus eam assiduis interpellat, vt. tantæ malorum inundationi sua benignitate subueniat.

Admonet ipsum diuinitus celorum Regina, ac iubet, vt Rosarium populus omni mentis feruore prædicet: Hoc esse vnicum ac singulare ad euertendas hæreses, & vitia extinguenda præsidium.

Est autem Rosarium siue Psalterium, sacra quædam formula precandi Deum, in honore Mariæ: qua, centies & quinquagesies recitata Angelica salutatione, instar Daudici Psalterij, & cuiuslibet decadi interiecta Oratione Dominica, per 15. decades quindecim præcipua humanæ instaurationis mysteria pijs meditationibus percensentur. Huius autem adeo præclari inuenti, beatissima Deipara edocente, auctore fuisse B. Dominicum certum est, quod etiam Rom. Pontifices Leo X. Pius V. Gregorius XIII. ac Sixtus V. Apostolicis diplomatibus profitentur. Cœpit ergo saluberrimum Rosarij institutum per B. Dominicum, eiusque fratres Prædicatores, incredibili cum animarum fructu, vbique propagari, erectæque sunt eiusdem complures Societates.

Sed B. Dominico morte in cœlum recepto, cum celebris consuetudo, vel hominum negligentia, vel dæmonis arte paulatim cœ-

pisset

pisset excidere, ut penè iam extincta videretur, sacratissima Virgo immenso circumdata lumine, Fratri *Alano* eximio concionatori se visendam exhibuit: atque monuit, ut tum ipse, tum eius socij Prædicatores collapsam sacri Rosarij deuotionem totis viribus restituere conarentur. Siquidem hoc genus orandi pròptum ac facile, esse sibi gratissimum, ad impetrandam diuinam misericordiam accommodatissimum, populis salutare, & contra quæuis aduersa præfens auxiliũ. Sed & Priorem Cõuentus Prædicatorum Coloniae ciuitatis eadẽ sanctissima Virgo ad eundem instaurandum sacrum ritum, cum se illi fecisset conspicuam, vehementer accendit.

Vix verbis exprimi potest, quantũ prædicatione & opera FF. Prædicatorũ diuina ista deuotio in Christiano populo ubiq; promouerit: quot quætæq; in honorẽ Dei genitricis sub Rosarij nomine fundatæ sint Societates, in quas Reges, Principes, Imperatores, atque Ecclesiarum Præfides pro summo ducũt honore cooptari. Romani etiã Pontifices innumeris indulgentijs, priuilegijs, fauoribus, atq; gratijs sacrum istud Rosarij institutum prosequentes egregiè ornarunt. Sed inprimis ipsa beatissima Dei parens Maria, quod ipsa mundo contulit salutare Rosarij donum, mirificè fouet, & auget, cultores eius ingentibus afficit beneficijs, & clarissimis miraculis illustrat.

1571.

Inter quæ illud meritò singularissimum celebratur, quo Dei genitricis auxilio, sacris Rosarij precibus implorato, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo, septima Octobris, quæ Dominica fuit, ad Naupactum Achaici sinus, de Turcarum classe, viribus & numero longè maiore, à Christianis Principibus nauali bello, maxima post hominum memoriam victoria parta est. Cùm enim ea die vniuersum per Christianum orbem Sodalitates Rosarij pias preces, ac processiones de more haberent, ab omnibus fidelibus piè creditum est, eiusmodi preces ad obtinendam Dei genitricis opem, pro Christiana classe plurimum profuisse. Quod & Gregorius Tertiusdecimus litteris Apostolicis apertè testatus est.

Quocirca sanctissimus Pontifex Clemens Octauus, Apostolica auctoritate festum Rosarij Dominica prima Octobris, à Gregorio Tertio decimo institutum, publicis Ecclesie tabulis his verbis inscribendum præcepit: *Die septimo Octobris commemoratio sanctæ Mariæ de Victoria, quam Pius Quintus Pontifex Maximus, ob insignem victoriam à Christianis bello nauali, eiusdem Dei genitricis auxilio hac ipsa die de Turcis reportatam, quotannis fieri instituit: & Gregorius Tertiusdecimus, prima huius mensis Dominica die, annuam solennitatem Rosarij eiusdem beatissimæ Virginis celebrandam decreuit. Festiuis igitur hodie sacratissimam Virginem latidibus*

dibus celebramus, quòd & sanctum Rosarium, & per illud innumera nobis beneficia contulerit. Ita legitur in Breuiario ord. Prædicatorum, anno 1603. Romæ & alibi edito.

CAPVT IV.

De Sanctis ordinis Prædicatorum.

PRæter S. *Dominicum* eminent in primis S. *Thomas Aquinas* Doctor Angelicus, qui obiit anno 1274. à Ioanne XXII. Diuis adscriptus an. 1323.

S. *Petrus* martyr, patria Veronensis, anno 1252. pro Christo ab Hæreticis occisus, ab Innocentio IV. in Diuos relatus anno sequenti.

S. *Hiacinthus* Polonus, à Clemente VIII. in cælites relatus.

S. *Raimundus Pennafortius*, per eundem Papam Sanctorum catalogo adscriptus.

S. *Catharina Senensis*, virgo.

S. *Agnes Politiana*, virgo.

De B. *Alberto Magno*, B. *Gondisaluo*, & alijs penè innumerabilibus Beatis ex ordine Prædicatorum, vide Dominicanæ Historiæ scriptores, & nominatim Abrahamum Bzouium in tomis XIII. & XIV. Annalium Ecclesiasticorum.

De B. Sibyllina Virgine Papiensi.

Sibyllina virgo Papiæ nata, ex Biscoffa familia, anno ætatis vndecimo, lumine oculorum orbata, inter sorores, quæ de Pœnitentia dicebantur, ordinis S. Dominici, triennio non sine magno patientiæ & pietatis exemplo vixit. Cùm autem quadam die frequentius oraret, ut visum reciperet, quo victu posset manibus operando comparare, visa est sibi à reclusorio ad Ecclesiam Cathedralē à S. Dominico trahi (à quo opem assidue precibus implorabat) ab eoque quædam horrenda primùm, deinde iucunda splendidaque ac suavi odore redolentia palatia sibi ostendi. Caduca itaque despiciens, reclusorium annos quindecim nata ingreditur, ex quo bis tantùm egressa fuisse legitur. In eoprioribus septem annis eam pœnitentiam egit, quam quis magis admirari quàm imitari queat. Corpus suum vigilijs, orationibus, ieiunijs, lachrymis, verberibus, quoad sanguis efflueret, affligebat. Hieme nunquam ignem adhibuit, eisdem tamen quibus æstate vestibus induta; lectus illi tabula lignea brevis & angusta, in qua breuissimo somno fessa membra recrearet. Cumque immensis doloribus afficeretur corporis, animo

nimo tamen ex meditationibus & seruorum Dei colloquijs magnam capiebat voluptatem. Claruit & spiritu Prophetico, cum plura arcana & futura aperuerit. Denique anno reclusionis 64. ætatis 80. migravit ad sponsum anno salutis 1367. die 19. Martij. In æde sancti Thomæ, quæ est Ordinis Prædicatorum, sepulta, miraculis non paucis fulsit. Sic ferè Ph. Ferrarius in Catalogo SS. Italiae. Eius vitam fusè scripsit Donatus Lagus ordinis Prædicatorum, & Papiæ an. 1599. edidit.

CAPVT V.

*De Ordine Fratrum Minorum, de quæ
tribus Regulis à S. Francisco
institutis.*

FRANCISCVS, Assisij in Vmbria natus, patris exemplum secutus, à prima ætate mercaturam fecit. Qui quodam die pauperem pro CHRISTI amore flagitantem pecuniam, cum præter consuetudinem repulisset, repentè eo facto commotus, largè ei misericordiam impertiiuit: & ex eo die Deo promisit, se nemini vnquam poscenti eleemosynam negaturum. Cum verò post in grauem morbum incidisset, ex eo aliquândo cõfirmatus, cepit ardētius colere officia chari-

tatis. Qua in exercitatione tantum profecit, ut euangelice perfectionis cupidus, quicquid haberet, pauperibus largiretur. Quod ferens iniquus pater, eum ad Assisinatem Episcopum duxit, ut coram illo bonis cederet paternis: qui reiectis etiam vestibus, patri concessit omnia, illud subiungens, sibi in posterum maiorem facultatem fore dicendi, *Pater noster qui es in caelis.*

Cum autem illud ex Euangelio audisset: *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris, non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta:* sibi eam regulam seruandam proposuit. Itaque detractis calceis, & vna contentus tunica, cum duodecim socios adhibuisset, Ordinem Minorum instituit. Quare Romam venit anno salutis millesimo ducentesimo nono, ut sui ordinis regula ab Apostolica Sede confirmaretur. Quem cum accedentem ad se summus Pontifex Innocentius tertius reiecisset, quod in somnis postea sibi ille, quem repulerat, collabentem Lateranensem Basilicam suis humeris sustinere visus esset, conquisitum accersiri iussit: benigneque accipiens, omnem eius institutorum rationem confirmavit. Franciscus igitur, dimissis in omnes orbis terrae partes fratribus ad praedicandum Christi Euangelium, ipse cupiens sibi aliquam dari martyrij occasionem, nauigauit in Syriam: ubi a Rege Soldano liberalissimè tractatus, cum

Matt. 10

1209.

nihil proficeret, redijt in Italiam.

Multis igitur exstructis suę familię domicilijs, se in solitudinem montis Aluerni cōtulit: vbi quadraginta diebus, propter honorem S. Michaelis Archangeli, in ieiunio & oratione consumptis, festo die exaltationis S. Crucis, ei Seraphim, crucifixi effigiem inter alas continens apparuit: qui eius & manibus & pedibus & lateri vestigia clauorū impressit: quę S. Bonauētura, cū Alexātri IV. sūmi Pōtificis prädicationi interesset, narrasse Pontificē à se visa esse, literis cōmendauit. His insignibus sūmi in eū Christi amoris maximā habebat omnium admirationē. Ac biēnio post grauer egrorās deferri voluit in Ecclesiā S. Marię Angelorū: vt vbi spiritū gratiæ à Deo acceperat, ibi spiritum vitę redderet. Eo in loco fratres ad paupertatē, ac patientiā & sanctę Romanę Ecclesię fidē seruandā cohortatus, Psalmū illū pronuntians, *Voce mea ad Dominum clamaui*, in eo versiculo, *Me expectant iusti, donec retribuas mihi*, efflauit animam I V. Nonas Octobris. *Psalm. 141.*

Anno
1226.

Quem miraculis clarū Gregorius Nonus Pōtifex maximus in Sanctorum numerum adscripsit, an. 1228. biennio scilicet post obitum. Tanta erat sanctitatis illius apud omnes opinio.

Vniuersi ordinis Franciscani Historiam, quam Seraphicam vocāt, accurratē scripsit Franciscus Gonzaga, primū generalis Minister eiusdem ordinis, post Episcopus Mantuanus

tuus, addito Catalogo Prouinciarum ac monasteriorum omnium dicti ordinis. Quod utinam reliquorum ordinum, præsertim mendicantium, Præfecti generales æmulentur.

De viris doctrina scriptisque illustribus ex illo ordine exstant Henrici Villotij Athenæ.

Ceterum S. Franciscus tres Ordines, ac totidem Regulas instituit; ut in die eius festo canitur:

*Tres Ordines hic ordinat,
Primumq; fratrum nominat
Minorum, pauperumq;
Fit Dominarum medius,
Sed Pœnitentum tertius
Sexum capit vtrumque.*

1. Primus Ordo ann. 1206. institutus, Conuentuales, Obseruantes, Capucinos, & Recollectos complectitur.

2. Secundus Ordo anno 1212. per S. Franciscum similiter institutus, est monialium Clarissarum, quarum aliæ dicuntur *Damianistica*, aliæ *Vrbaniistica*. Dicuntur autem *Damianistica* à primo conuentu S. Claræ, qui est S. Damiano sacer. Id nomen habent omnes clarissimales, quæ mitigationem Regulæ ab Urbano Papa factam non admiserunt, sed in summo disciplinæ ac paupertatis rigore persistent: quales sunt *Pauperes Clarissæ*, utroque

cant, *Coletana & Capucina.*

E contra *Vrbaniſtica* dicuntur, quæ Vrbani Papæ mitigationem admiferunt, & à vulgo *Diuites Clariffæ* nunc vocantur, quòd annuos redditus habeant.

Tertius Ordo an. 1221. inchoatus completitur viros & feminas, domi fuæ iuxta præſcriptum tertiæ Regulæ viuentes. Completitur quoque Religioſos votis monaſticis adſcriptos, & tertiam iſtam Regulam ſeruantes.

CAPVT VI.

De Sanctis ordinis Minorum.

INter Sanctos ordinis Minorum, poſt S. *Franciſcum*, eminent S. *Bouauentura* Cardinalis & Epicoſpus Tuſculanus, S. *Berardus* martyr cum focijs, S. *Antonius Paduanus*, *Sanctus Bernardinus*, *Sanctus Ludouicus* Epicoſpus Tolofanus, S. *Didacus*, S. *Ludouicus* Rex, S. *Elzearius*, S. *Iuo*, & alij, quorum vitas in vnum volumen redactas Antuerpiæ publicandas R. P. Henricus Sedulius curauit. Ceterum operæ pretium me facturum putauit, ſi ex Catalogo Sanctorum Italiæ per Philippum Ferrarium edito viros illuſtres aliquot ſubnecterem.

De

*De S. Guidone Confessore Cortonensi
in Italia.*

12. Iunij. **G**Vido Cortonæ in Etruria pijs parentibus natus, à puero pietatem & castitatem coluit. Cùm S. Franciscus in eam urbem venisset, sic eius prædicatione commotus est, vt relictis omnibus, in eius societatem adscribi voluerit, seque in locum solitarium (qui Celule dicitur) receperit: vbi humili domicilio piorum eleemosynis exstructo, cum aliquot alijs, ieiunijs, orationibus, alijsque pijs exercitationibus vitam duxit. Sacris initiatus ordinibus, Assisij prædicationis officium à B. Francisco sibi iniunctum exercere coepit. Porro in vrbe Cortonensi doctrina, sanctitate, & miraculis præcipuè claruit, quoad sexagenarius, die mortis triduo antè præuiso, sacris munitus, migravit ad Christum magno populi concursu ibidem tumulatus. Cùm autem Aretinis Cortonam inuadentibus & diripientibus, sacrista caput B. Guidonis lintheo inuolutum in puteum occultandi gratia dimisisset, triennio post cùm vrbs & Ecclesia ab Aretinis vastatæ reficerentur, ingens è puteo illo splendor egrediebatur. Quod cùm triduo perdurasset, clerum & populum ad inquirendum quid hoc esset, impulit. Quare indicta solenni processione, ad puteum accedentes, aquamque haurientes, cum illa caput

Guido

Guidonis inuolutum, minimè madefactum, cum scripto sui nominis extrahunt. Cuius inuentionis festiuitas prid. Idus Iunij magna populi deuotione celebratur.

Ita Ferrarius in Catalogo SS. Italiae, qui addit, de ipso Officium Ecclesiasticum recitari ex indulto Gregorij XIII. Pontificis.

De B. Gerardo Ligure, cuius sacrum corpus quiescit Panormi in Sicilia.

Valentia in Liguria (quod olim forum Fuluij appellatum est) Beati Gerardi Ordinis Minorum viget memoria. Is in eo oppido natus, annos 14. contra propinquorum voluntatem, vt vxorem acciperet, hortantium, peregrinatus, in solitudine prope Romam aliquamdiu Deo mira abstinentia inferuijt. Quod & apud Neapolim cum fecisset, in Siciliam profectus, ibi in monasterio Eryce usque ad annum ætatis vndecimum solitarius vixit. Inde in Ordinem Minorum cooptatus, mirum in modum in obedientia, humilitate & ceteris virtutibus profecit. Qui Randacij culinæ præpositus, cum orationis dulcedini intentus, die Resurrectionis Dominicæ cibos fratribus parare oblitus esset, ab Angelis prandium paratum repertum fuit, cum is excusans, Dominum prouisorum dixisset. Panormi vitream ampullam à nouitio Missæ inseruienti perfractam restituit.

Quod

Quod etiam præstitit, cum coram Guardia-
no cyathus, quo ægrotis potum ministrabat,
in terram sibi elapsus, contractus fuisset, &
cum puer amphoram vino plenam fregisset.
S. Ludouicum Episcopum Tolosanum mi-
rificè coluit : ad cuius inuocationem mira
quædam circa ægrotos operatus est. Spiritu
Prophetico etiam clarus, multa quæ sic eue-
nere prædixit. In eius obitu cum de more
campanæ pulsarentur, ruptis funibus soni-
tum edere non cessarunt, & ex illius corpore
suauissimus odor efflabatur, tota penè ciui-
tate ad rei nouitatē confluyente, & aliquot æ-
grotis ac corpore læsis ad sacri corporis con-
tactum mirabiliter sanatis. Obijt Panormi
anno salutis humanæ millesimo trecentesi-
mo quadragesimo quinto, in sacello Sancti
Ludouici Episcopi (in quo orare solitus
erat) sepultus, innumeris per varia tempo-
ra dæmoniacis ad eius tumulum libera-
tis.

1345.

*Ita Ferrarius libro citato, qui addit i-
psam non modò Panormi, sed etiam Va-
lentiæ apud Ligures, in magno hono-
re esse, etsi nondum Officio
Ecclesiastico co-
latur.*

De

*De Beato Iacobo Piceno, Neapoli
quiescente.*

Iacobus in Piceno, in opido Montis Brandoni natus, & Minorum ordinem ingressus, Euangelij prædicationi operam dedit. 28. Nov.
Is cum doctrina vitæ sanctitate coniuncta, à Pontifice Romano in diuersas orbis partes ad prædicandum mittitur, donec à Pio II. Pontifice Maximo, vt sibi in cogendo aduersus Turcas exercitu adiumento esset, reuocatur. Falsò apud Romanum Pontificem accusatus, quòd de sanguine Domini nostri Iesu Christi inter prædicandum malè sentiret, miraculo innocentiam defendit. Nam omnes illius aduersarij eadem nocte interierunt. Claruit spiritû Prophetico ac diuersis generibus linguarum. Neapoli, quò à Ferdinando Rege vocatus fuerat, ægrotus, breui migravit è vita IV. Kalend. Decembris, anno salutis nostræ millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto: cuius corpus in Ecclesia S. 1476.
Mariæ Nouæ conditum adhuc integrum asseruatur.

Ita Ferrarius, qui addit Leonem X. Papam indulgisse, vt ipsius Commemoratio in propria Basilica fiat. De hoc sancto viro exstat insigne Epigramma Iacobi Sannazarij.

De

De B. Ioanne Capistrano.

23. Oct. **I**oannes, Capistrani Aprutij castellone-
tus, Perusia litteris & legibus operam de-
dit. Factus Doctor, Iudex, & vxoratus, a-
liquando Perusia egressus in manus exulum
seu prædonum incidit, in vinculaque conij-
citur. Cumque preces Deo, vt liberaretur,
obtulisset, quidam habitu Minorum indu-
tus (qui S. Franciscus fuisse creditur) ei per
visum ad idem institutum adhortans visus
est. Expergefactus se coronam clericalem
more religioso factam habere comperit. Pe-
rusiam liber rediens, triginta & octo annos
natus vestem Minorum induit, mireque ce-
pit in humilitate, paupertate, abstinentia, &
obedientia proficere. Nam adhuc nouitius, à
magistro pannum ex lebate ebulliente extra-
here iussus, illum manibus in lebetem im-
missis absque omni læsione extraxit. Profes-
sus, magna audientium utilitate prædicare
cœpit, & dæmones ab obsessis eijcere, alijs-
que miraculis coruscare; cum apud Tusculum
puerum mortuum suscitasse, & apud Aquila-
m quendam, qui se ex desperatione per fe-
nestram proiecerat, à morte liberasse, & Pe-
dum super pallio, cum portitores ipsum no-
luissent recipere, traiecisse legatur. Multa pro
Dei Ecclesia sustinuit incommoda, Martino
V. & Eugenio IV. Pontifice maximo, in Pæ-
noniam

noniam & Daciam missus, ibi multos ad fidem Catholicam conuertit. In Germaniam quoque missus, admiranda in Austria, Bohemia & alijs locis fecit. Ratisponæ inter concionandum detrahentibus & irridentibus diuinam prædixit ultionem, qui sequenti nocte omnes miserè interierunt. Eo Cracouiæ prædicante, sacra hostia à Iudæis percussa, sanguinem emisit; quod scelus eius studio detectum, non mansit inultum. Profectus in Hungariam, Christianis insignem de Turcis victoriam precibus suis impetrauit: qui in Italiam redire cogitans, apud Iuliacum in Carinthia, febre correptus, decimo Kalend. Nouembris, anno salutis millesimo quadringentesimo quinquagesimo animam 1450. Deo reddidit, multis post mortem miraculis clarus; cum non modò morbo oppressos, & corpore vitiatos sanitati, sed etiam defunctos vitæ restituisse legatur.

Ita Ferrarius in *Catalogo SS. Italia*, qui addit ipsum Sulmone (in cuius diocesi est Capistranum) Officio coli Ecclesiastico, ex cõcellione Sedis Apostolicæ.

*De Beato Paschali Baylonio
Hispano.*

B. Paschalis Baylon fuit ex Discalceatis ordin. Minorum, regularis obseruantia, prouinciæ S. Ioannis Bapt. in regno Valentia,

tiæ, & obiit circa annum Christi 1598. multis clarus miraculis. Sacrum eius corpus adseruatur in opido Villæ Regalis, in regno Valentia. Est autem beatificatus, seu inter Beatos relatus anno 1618. à Paulo V. Papa, petente Philippo III. Rege Catholico, & Francisco Sandoualio, Cardinale & Duce Lermæo. Diploma Pontificis sic habet:

Paulus Papa V. ad perpetuam rei memoriam. In sede Principis Apostolorum, nullis licet nostris suffragantibus meritis, à Domino constituti, pijs fidelium votis, quibus virtutum Dominus in seruis suis honorificatur, libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur oportunis. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Ministri generalis, & aliorum superiorum, nec non fratrum ordinis Minorum Sancti Francisci de obseruantia, Discalceatorum nuncupatorum, Nobis nuper expositum fuit, quòd bonæ memoriæ *Paschalis Baylon*, eiusdem ordinis, dum vixit, professor, multis, & eximijs virtutum, gratiarum ac miraculorum donis à Domino illustratus fuit. Quapropter non solum vniuersus Ordo prædictus, sed etiam carissimus in Christo filius noster *Philippus Hispaniarum Rex Catholicus*, ac dilectus filius noster *Franciscus S. R. E. Cardinalis Lermæ* nuncupatus, nec non totius regni

gni Valentiaë proceres, nobis humiliter supplicari fecerunt, ut donec canonizationis honorem, quem dicto Paschali Baylon ob eius excellentia merita aliquando diuina adspirante gratia habitum iri sperant, ab Apostolica sede impetrent, idem *Paschalis Baylon* Beatus vocari, ac de eodem Officium & Missa, ut infra, recitari possit. Quare nos, re prius per venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales sacris ritibus præpositos, quibus eam examinandam mandauimus, maturè discussa, de eorundem Cardinalium consilio, huiusmodi supplicationibus inclinati; ut ipse bonæ memoriæ Paschalis Baylon in posterum Beatus nuncupari, atque de eo singulis annis die xviij. Maij, quo obdormiuit in Domino, à fratribus eiusdem ordinis, in regno Valentiaë commorantibus tamquam de Confessore non Pontifice, iuxta Rubricas Breuiarij, & Missalis Romani Officium recitari & Missa celebrari, nec non in Ecclesia fratrum eiusdem Ordinis, oppidi Villæ Regalis, in eodem regno Valentiaë existentis, ubi eius corpus requiescere asseritur, ab omnibus presbyteris, tam secularibus quàm regularibus, Missa, ut supra, similiter celebrari liberè & licitè possit & valeat, Apostolica auctoritate, tenore præsentium cōcedimus & indulgemus:

P 2

Non

ANno circiter Christi 1215. qui fuit octauus ante obitum B. Francisci, cœperunt Franciscani instituti fratres in Artesia & Hannonia, nominatim Atrebatî & Valentianis, magno cum fructu populi conuersari. Fuerunt autem primùm sex missi in hunc Belgicæ tractum, idque à B. *Pacisco*, primo Franciæ Ministro. Erant inter illos sacerdotes duo, & laici quattuor, ex quibus frater *Guilielmus* ceteris præerat, vir prudens, qui postmodum primus custos fuit custodiæ S. Quintini, obiitque in opido S. Quintini anno 1237. ubi hodieque sepulcrum eius visitur, iuxta tumulum Caroli, cognomento Pij, Regis Galliæ in collegiata S. Fursei Ecclesia.

Porro Franciscani, iuxta muros Atrebatenses, primùm habitarunt in loco, qui dicebatur Mons *Capelle*, post anno circiter 1219. monasterium ipsis exstructum est, haud longè à loco iam nominato, dicatumque ac consecratum est templum in honorem S. Bartholomæi: ad quod quidem monasterium fratres sese an. 1222. transtulerunt.

Quod attinet ad Valentianense monasterium, Franciscani primùm habitarunt extra muros vrbis Valentianæ, in Basilica S. Bartholomæi, & loco, qui vocatur *Drougon*, quẽ quidem locum ipsis donauit *Ferdinandus* Flãdriæ & Hannoniæ Comes, diplomate Parisijs anno 1225. Martio mense dato. Paulò

post *Ioanna* Ferdinandi coniux quosdam Romanos misit ad Honorium Papam, & *B. Franciscum* adhuc superstitem: quorum quidem consensu impetrato, ex *S. Bartholomæi* Basilica fratres in urbem traduxit, ibiq; monasterium ipsis ædificauit, & templum an. 1233. dedicandum curauit.

Fuerunt itaque in primis initijs duo Franciscanorum conuentus apud Valentianas. Nam vsque ad annum Christi 1241. vel secundum alios, 1251. fratres equidem in dicto loco *Drongon* sedem ac domicilium retinuerunt.

Dauentriense Franciscanorum monasterium fundauit Eleonora Eduardi Angliæ Regis filia, & Reinaldi I. Geldriæ Ducis vxor. Præfuit Reinaldus annis 17. & obiit 1343. vt *Aquilius* & *Tegnagelius* tradunt.

Eadem & Eleonora fundauit Franciscanorum monasterium *Hardereuici*, vt idem *Aquilius* refert.

De *Bruxellensi*, *Antuerpiensi*, *Louanensi*, *Siluiducensi*, *Gandensi*, *Brugensi*, *Iprensi*, *Duacensi*, & alijs quàm plurimis Franciscanorum per Belgicam cœnobijs, eorumque originibus vide *Historiam Seraphicam* *Francisci Gonzagæ*.

CAPVT VIII.

De Capucinatorum origine.

Circa annum Christi 1525. Capucinatorum in-

institutum Fr. *Matthæus Baschius*, apud Vmbros natus, inchoauit, monasterio apud Camerinum, Vmbriæ urbem, ab illustri matrona *Catharina Cibo*, Camerini Duce donatus. Habuit is focios Fr. *Ludouicum Tenaliam* Forosemproniensem, eiusque fratrem germanum. Hi Romam profecti à Clemente VII. Pontif. Maxim. impetrarunt facultatem *ferendi tunicam asperiolem & villosam, coloris cinericei, cum caputio in vertice acuminato, facultatem similiter suscipiendi fratres, & seculares ad eundem habitum atque ad triumvotorum professionem iuxta sancti Francisci institutum admittendi*: vt constat ex diplomate anno 1526. Maij octauo die dato. Primus porro Capucinorum Præfectus generalis anno 1528. electus fuit idem *Matthæus Baschius*, post eum *Ludouicus Tenalia*, & sic alij ex ordine ad nostra vsque tempora.

Ita ferè Petrus *Rūdolfus Tossiniacensis* in historia sua *Seraphica Romæ* anno 1586. edita, & *Paulus Morisius* libro I. *Originum monasticarum*, cap. 53. & alij. Sunt qui aliter nonnihil ista narrent: de quibus vide *Chronicon nostrum rerum toto orbe gestarum*, cum *Sigeberto Gemblacensi*, Antuerpię editum.

Maximo fanè fructu inter Hæreticos hodie versantur PP. Capucini in Gallia, Germania, vicinisque prouincijs,

ut & Discalceati Carmelitæ, alijque Ordines reformati: quòd ad deuios istos homines reducendos sapè plus valeant exempla quàm verba.

CAPVT IX.

*Ordo Clarissarum, seu monialium Ord.
B. Francisci.*

CLARA, nobilis virgo Assisij nata in Umbria, S. Franciscum ciuem suum imitata, facultatibus suis in pauperem erogatis, quem admodum ille fratrum, sic ipsa sacrarum sororum collegium instituit: cum quibus in Ecclesia Sancti Damiani vixit admirabili sanctitate. Quæ, Saracenis Assisium obsidentibus, & monasterium, cui illa præerat, inuadere conantibus, ægra se ad portam efferri voluit, vnaque vas, in quo sanctissimum Eucharistiæ sacramentum erat inclusum: ibique orauit in hunc modum: *Ne tradas Domine bestiis animas consistentes tibi, & custodi famulas tuas, quas pretioso sanguine redemisti.* In cuius oratione ea vox audita est: *Ego vos semper custodiam.* Saraceni autem partim se fugamandarunt: partim qui murum ascenderant, capti oculis, præcipientes ceciderunt. Ipsa virgo paulò post ieiunijs, orationibus, vigiliisque confecta, cum duos & quadraginta annos summa cum laude monasterium gubernasset,

nasset, multaue edidisset miracula, pridie I-
 dus Augusti, sacra Eucharistia sumpta, ani- Anno
 mam Deo reddidit, Innocentio quarto sum- 1253.
 mo Pontifice, qui ægrotantem virginem
 inuifit, eiue suppliciter petenti indulgenti-
 am peccatorum impertiuit. Quam postea A-
 lexander quartus inter sanctas virgines retu-
 lit, biennio post eius obitum, anno Pontifi-
 catus sui secundo. Quo tempore & ordinem
 Eremitarum Sancti Augustini confirma-
 uit.

De *Damianisticis & Urbanisticis* monialibus
 vide suprâ cap. 5.

CAPVT X.

*De sanctis ac beatis virginibus & vi-
 duis ordinis Sancti Fran-
 cisci.*

POST S. *Claram*, eminent S. *Elizabetha*,
 Andreæ Regis Hungariæ filia, & Ludouici
 Hassiæ Lantgrauij vidua.

S. *Michelina* vidua Pisauriensis.

B. *Coleta*, virgo, & aliæ, de quibus nos
 infrâ agemus, & alij passim agunt

Franciscanarum rerum

scriptores.

(. .)

P 5

De

*De S. Michelina vidua, & patrona
Pisauriensi.*

Iul. 19.

Michelina Pisauri haud obscuro loco nata cum mortuo viro, quodam die in Ecclesia Franciscanorum, cum Syriana muliere peregrina, tertij ordinis sancti Francisci (ut vocant) moniali, quam domi suae hospitio exceperat, oraret, & quod ob curam filij (quem vnicè diligebat) se totam diuino seruitio mancipare non posset, quereretur, vocem à Crucifixo egressam hanc audiuit, *Te hac quoque cura & amore leuabo.* Quae domum reuersa, filium mortuum inuenit. Eo sepulto, facultatibus contra propinquorum voluntatem pauperibus distributis, vitam planè coelestem aggreditur. Nam vilem tertij ordinis vestem induta, assiduè ieiunans, corpus ferro cilicioque, interiùs præcincta catenis ferreis, affligebat, humi cubabat; orationi verò sic vacabat, ut ex apertis & vulneratis genibus vermes scaturirent. Aegrotos per Xenodochia frequens visitans, quadam die cum leprosum osculata, sanum tantum ea in parte reddidisset, exosculari tamdiu illum perseuerauit, donec totus mundaretur. Mulierem quoque leprosam oratione curauit. Tandem pijs laboribus confecta, ad Christum migravit, 13. Kalend. Iulij, an. à partu Virginis 1356. in eadè Ecclesia sepulta.

Ita

Ita Philippus Ferrarius in Catalogo SS. Italiae, qui addit ipsam Pisauri Officio Ecclesiastico coli, & festo die in populo, ut loquuntur.

CAPVT XI.

Congregatio Coletana monialium ordinis S. Clarae, per B. Coletam instituta circa an. 1425.

B. Coleta virgo Corbeiae in Picardia nata, ordinem S. Clarae cepit primum reformare in monasterio urbis Bisuntinae apud Burgundos, post in aliorum quoque locorum varijs monasterijs; vsa potissimum consilio P. Francisci Balmae, Confessarij sui, viri morum vitaeque integritate laudatissimi, cuius ossa in dicto Bisuntino coenobio quiescunt. Obijt autem B. Coleta Gandavi in Bethlehem sui instituti coenobio, anno 1447. vbi hodieque sacrum eius corpus integrum magna veneratione à monialibus adseruatur. Vitam eius fuisse scripsit Stephanus Iuliacus, Theologus Parisiensis, à Surio editam. Colitur autem Gandavi à suis Officio Ecclesiastico, iuxta Indultum Clementis VIII. Papae, petente Ser.^{ma} Isabella Clara Eugenia, Belgarum Principe anno 1604. concessum: quod ad alia eiusdem instituti coenobia Belgica Paulus V. an. 1610. extendit.

Cete-

Ceterum reformatę huius Congregationis monasteria sunt ista, *Bisuntinum* & *Poligniacense* in Burgundia, *Gandense* & *Brugense* in Flandria, *Arrebatense* & *Hesdinense* in Artesia, *Cameracense* in prouincia eiusdem nominis, *Ambianense* & *Peronense* in Picardia, *Rotomagensis* in Normannia, *Mussipontanum* in Lotharingia, *Nannetense* in Britannia minore, *Chaberiense* in Sabaudia, *Dienſe* seu *Dinense*, *Dauronense* & *Surrenſe* in Delphinatu.

Vt nostro itaque æuo B. *Teresa* ordinem Carmelitarum, sic & suo B. *Coleta* ordinem Clarissarum, varia monasteria ipsamet visitans, feliciter reformauit.

*Clementis VIII. Papę diploma, an. 1604
datum, ad Abbatissam Gandensem
monasterij sanctę
Clare.*

CLEMENS Papa VIII. Dilectę in Christo filię salutem ac Apostolicę benedictionē. Pij ac deuotis supplicationibꝫ vestro nomine humiliter nobis porrectis, inclinati, vestręqꝫ spiritali consolationi & deuotioni, quam erga beatam *Coletam*, olim vestri ordinis monialem (cuius corpus in Ecclesia vestri monasterij requiescit) ac multis miraculis, quę Omnipotens Deus ad eiusdem B. *Coletę* intercessionem, vt pię creditur, operari dignatur, sicut

sicut ad Nos fide dignorum virorum relatione perlatum est, clarere dignoscitur, gere re comprobamini, benigne prospicere volentes; Ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, super sacris ritibus ac ceremonijs deputatorum, vobis, vt Officium in honorem eiusdem B. Coleta, de communi vnus Virginis, anniuersario die eius obitus, singulis annis recitare, & eodem die Missam in vestra Ecclesia, in illius honorem pariter de communi vnus Virginis celebrari facere liberè & licitè valeatis, Auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam concedimus, & indulgemus: vosque officium huiusmodi dicto die recitando, obligationi recitandi diuini officij satisfacturas esse declaramus: Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris, die vicesima septima Nouembris, M. DC. IV. Pontificatus nostri anno tertio decimo. Et erat subsignatum, M. Vestrius Barbanius.

*Pauli V. Papæ diploma anno 1610.
datum.*

PAULVS Papa V. ad perpetuam rei memoriam. Aliàs felicitis recordationis Clemens Papa VIII. prædecessor noster, supplicationibus

bus

bus delectarum in Christo filiarum Abbatissæ & monialium monasterij sanctæ Claræ, ordinis eiusdem sanctæ Claræ, Gandauensis, inclinatus de consilio venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum S. R. E. Cardinalium, super sacris ritibus & ceremonijs tunc deputatorum, ipsis Abbatissæ & monialibus, ut Officiū in honorem Beatæ Coletæ de communi vnus Virginis, anniuersario die eius obitus, singulis annis recitare, & eodem die Missam in earum Ecclesia in illius honorem pariter de communi vnus Virginis celebrari facere, liberè & licitè valerent, auctoritate Apostolica licentiam concessit & indulgit, ipsasque Abbatissam & moniales officium huiusmodi dicto die recitando, obligationi recitandi diuini officij satisfacturas esse declarauit, & alias pro ut ipsius Clementis prædecessoris desuper in simili forma Breuis, sub data videlicet 27. Nouembris, an. 1604. Pontificatus sui anno decimotertio expeditis litteris, plenius continetur. Cum autem, sicut nobis nuper expositū fuit, nomine delectarum etiam in Christo filiarum, vniuersorum monasteriorum monialium reformatarum, ordinis Sancti Francisci, in omnibus provincijs Belgij existentium, ipsæ quoque pro spiritali earum consolatione ac deuotione, quam erga eandem *B. Coletam* gerunt, officium præfatum recitandi licentiam & facultatem sibi concedi plurimum cupiant, Nobis prop-

propterea eorundem monasteriorum moniales humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur easdem moniales specialibus fauoribus & gratijs prosequi, earum quæ spirituali consolationi, quantum cum Domino possumus, benignè consilere volentes, ac monialium præfatarum singulas à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censes, nec non præfatarum Clemētis prædecessoris litterarum tenorē in præsentibus pro expresso habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, sacris ritibus & ceremonijs præpositorum, consilio, facultatem Officium in honorē eiusdē B. Coleta de communi vnius Virginis, anniuersario die ei⁹ obitus singulis annis, & eodem die Missam in earum Ecclesia, in illius honorem pariter de communi vnius Virginis celebrari faciendi, prædicti monasterij Abbatisæ & monialibus à dicto Clemente prædecessore, vt præfertur, concessam, ad omnia monasteria monialium reformatarum, Ordinis S. Francisci, in omnibus prouincijs Belgij, vbi

vbi sunt monasteria eiusdem ordinis Sanctæ
 Claræ existentia, auctoritate Apostolica, te-
 nore præsentium extendimus, nec non eo-
 rundem monasteriorum monialibus, vt in
 posterum Officium in honorem eiusdem B.
 Coletæ, de cōmuni vnius Virginis, anniuersario
 die eius obitus, singulis annis recitare, &
 eodem die Missam in earum Ecclesijs, in il-
 lius honorem, pariter de communi vnius
 Virginis recitare, liberè & licitè valeant,
 auctoritate Apostolica & tenore præsentium,
 licentiam & facultatem concedimus & im-
 partimur, nec non præfatorum monasterio-
 rum moniales Officium huiusmodi dicto die
 recitando, obligationi recitandi diuini offi-
 cij satisfacturas esse declaramus; non obsta-
 tibus constitutionibus & ordinationibus A-
 postolicis, cæterisque contrarijs quibuscum-
 que. Datum Romæ apud Sanctum Marcum,
 sub annulo piscatoris, die secunda Septem-
 bris, millesimo sexcentesimo decimo,
 Pontificatus nostri anno sexto.

Et infra erat signatum, S.

Cobellu-
 tius.

CAPVT

CAPV T XII.

*Ordo B. Mariæ de Annuntiatione,
qui Annuntiatorum Virgi-
num vulgò dici-
tur.*

ORDO beatæ Mariæ semper Virginis pri-
mum institutus fuit in Gallia à beata
Ioanna, filia Ludouici XI. sorore Caroli
VIII. eademque coniuge Ludouici XII.
Regum Galliarum. Cui quidem Ludouico cum
diu ante regnum nupsisset, Duci adhuc Au-
relianensi, is Carolo absque liberis defuncto,
in regno successit, suasu aulicorum proce-
rum & suo ambitu, ne Britanniarum Aremoricæ
Ducatus abalienaretur, Annam eius provin-
cia heredem & Caroli viduam duxit vxo-
rem, Ioannam dimissâ. Causa diuortij me-
tus præferebatur, & quod non spontè eam
duxisset, sed compellente patre virginis Lu-
douico XI. Rege, quodq; illius ad eam corpus nun-
quam attigisset. Neque Ioanna se opposuit, sed
libens ad alterius æternique Regis cultum se
conuertit, etsi non deessent cum sacri, tum
profani ordinis proceres plurimi, qui Regis
factum libere damnarent. Fuit inter alios Ioannes
Ioannes Standoncus patria Mechliniensis, Do-
ctor Theologus Parisiensis, qui qua erat con-
cus.

Q stan-

stantia ac libertate, Regem acriter corripuit. Quapropter exilio mulctatus, in Belgium redijt, & Standonicum Louanij Collegium, alterumq; Mechliniæ in patria instituit. Fuit & *Thomas VVarnetus*, Standonci discipulus, idemque Ecclesiastes egregius, qui pariter in exilium pulsus Valentianis in Hannonia Cymnasium erudiendæ iuuentuti excitauit. Fuere & alij Lutetiæ Theologi, qui loannæ causam fortiter tuerentur.

Ipsa tamen, vt dixi, non se opposuit, & læta se Deo totam dicauit consecrauitque; ac mēte quidem tranquilla, quod *Alexandrum VI.* Pontificem Maxim. indulgisse, atq; vt loquitur, dispensasse intellexisset. Ducatū porro Bituricensem dono à Rege acceperat, cuius se fructibus, Bituricēsi in vrbe agens, tolerauit, & alia pijs vsibus impendit. Instituit autē sacrum hunc ordinem in honorem cultumq; Deip. Virginis, quē diplomate an. Christi M. D. I.
1501. dato *Alexander VI.* Pontifex Max. primū confirmauit, procurante R. P. *Gilberto Nicolao*, ordinis S. Francisci monacho, qui postea *Gabriel Maria* est nuncupatus, fauenteque in primis Ioanne Baptista Ferrario, Episcopo & Cardinale Mutinensi, eiusdem Pontificis, vt vocant, Datario.

Post *Alexandrum Iulius II.* anno M. D. VI. deinde *Leo X.* anno M. D. XVII. idem institutum adprobarunt, & priuilegijs stabiluerunt. Vniuersa porro virginum Annun-

nuntiatarum regula decem capitibus constat, quæ decem primarias Deiparæ Virtutes, in Euangelijis expressas, ob oculos ipsis proponunt imitandas: nimirum *castitatem, prudentiam, fidem, humilitatem, veritatem, deuotionem, obedientiam, paupertatem, patientiam, pietatem seu misericordiam, & compassionem siue dolorem*: vt vocibus apud pios notis vtamur. Itaque non ex Basilij, Augustini, Benedicti, Francisci aut alterius Sancti Patris præscripto, sed ex ipsis, vt dixi, verbis euangelicis huius ordinis regula est concinnata. Quod contra vulgi errorem semel monuisse suffecerit. Præsumunt tamen passim monialibus Annuntiatis Sodales Franciscani, quos nuncupant Obseruantes. Sic enim Beata Ioanna fundatrix voluit siue iussit, monitu, vt scribunt, diuino; & Pontifices exinde Romani id ratum esse voluerunt. Vtuntur autem Annuntiata moniales veste talari leucohæa seu grisea, vt vulgus loquitur; in testimonium vitæ pœnitentis, quam profitentur. Chlamydem verò prorsus candidam, ex humeris in pedes desinentem, & velum nigrum in capite gestant: ornantur insuper scapulari, vt vocant, rubro, in formam crucis ante pectus adaptato, memoriæ passionis Dominicæ assidue in mentem reuocandæ. Quod ad victum attinet, carnibus quidem vescuntur, sed non

*De ijs ex-
stat libel-
lus Fr.
Arie,
Soc. Iesu
Theologi.*

nisi Dominicis diebus, itemque ferijs tertia & quinta, idque non nisi semel in die; nisi aliud fortasse valetudo postulet. Ceterum toto vitæ cursu sanctissimè transacto B. Ioanna ferè quadragenaria Biturigis in Domino obdormiuit pridie Nonas Februarij, anno salutis millesimo quingentesimo quinto, vt Christianus Massæus, qui illo æuo vixit, disertè in Chronicis testatur. Addit idem, ad huius sanctæ mulieris sepulchrum multa miracula cælitus facta memorari. A viris porro fide dignis certò accepimus, hodieque ad eius tumulum, quamquam ab impijs Calviniani dogmatis sectatoribus violatum (vt in busta cineresque Diuorum passim per Galliam crudeliter sæuierunt) frequenter piorum hominum concursus fieri, cereos accendi, dona vota que offerri, & miracula non rarò patrari. Meritò itaque virgines Annuntiata Bituricenses fundatricis suæ memoriam quotannis, ipso obitus die, his verbis renouant: *Obijt inelyta & meritis plena Ioanna de Francia, illustrissima quondam Regis filia, & soror alterius, videlicet Caroli octauæ, que viro soluta castè viuens, mundo orbata, & diuinis ac sacris addita, totius ordinis sacrorum beneplacitorum Euangelicorum fundatrix & rectrix exstitit pientissima. Cuius sacrum pignus Biturigis honorificè sepelitur, miraculis clarens, porro nunc in cælis laureata perpetuò cum beatis Deo fruitur, die 4. Februarij defuncta, anno Domini millesimo quingentesimo quarto.*

Notet hic Lector, obitum Beatæ Ioannæ ad annum Christi M. D. IV. referri, iuxta stilum seu calculum veterem Ecclesiæ Gallicanæ, annum à Paschate inchoantis. Alioqui iuxta stilum Romanum, annum à Kalendis Ianuarijs ordientem, constat eam M. D. V. obiisse, ut ex Massæo Chronographo commemorauimus. Plura de B. Ioannæ pijsimæ heroinæ vita rebusque gestis qui volet, *Nicolai Gazæi*, Annuntiatorum Bethuniæ Præfecti, libellum sermone Gallico conscriptum, typisq; apud Atrebatenses euulgatum consulat.

*De Cœnobij ordinis B. Maria, seu
Virginum Annuntiatorum
in Francia & Belgio.*

Primum ut dixi huius instituti monasterium B. Ioanna in vrbe Bituricensi anno Christi millesimo quingentesimo secundo, ære suo ædificare cœpit. Georgius Amboisius, Archiepiscopus Rotomagensis, idemque Cardinalis & Apostolicus per Galliam Legatus, eius loci Basilicam demum post obitum B. Ioannæ consecrauit.

II. Secundum huius ordinis cœnobium vir nobilissimus *Ludouicus Amboisius*, Albien-
sum Dominus, in vrbe sua Albien-
si, post o-

bitum Beatae Ioannae, circa annū, vt arbitror, millesimum quingentesimum octauum, ex-
 ædificauit, virginibus octo Biturigis Albiam
 euocatis. Voluit nimirum vir pius auun-
 culi sui recens defuncti Albiensium desiderio
 satisfacere, qui id ipsum, si vita superfuisset,
 per se præstitisset.

3.
Bruges.

III. Florebant id temporis Brugæ Flan-
 drorum non mercatu solum, sed & Religio-
 ne. Itaque tertium apud Brugas monasteri-
 um à Margarita Maximiliani I. Imperat. fi-
 lia & Caroli V. Imp. amita anno millesimo
 1518. quingentesimo decimo octauo est constitu-
 tum, Virginibus octo è Bituricensi cœnobio
 aduocatis: vt libro de politia ciuitatis Brugæ-
 sis Iudocus Damhouderius fusè commemorat.

4.
Bethune.

IV. Bethuniense in Artesia monasterium,
 quod vt olim, sic & hodie nobilissimas habet
 virgines, Isabella Luceburgensis, Espinoij
 Princeps ædificandum curauit, & Franciscus
 Melunius Teruanæ in Morinis Episcopus, an-
 1517. millesimo quingentesimo decimo septimo
 dedicauit. Tumulus Isabellæ marmoreus i-
 bidem visitur.

5.
*Rhodes
 en Fran-
 ce.*

V. Cœnobium Ruthenæ in regno Gallie
 est institutum, in quo R. P. Gabriel Maria
 millesimo quingentesimo tricesimo obiit, &
 quiescit.

6.

VI. Sexto circiter lapide ab vrbe Pari-
 sienti.

VII.

VII. Burdigalæ in Gallia.

*Bourde-
aux.*

VIII. In Hispania.

Louain.

IX. Nonum cœnobium Louanij suo ære condidit, anno millesimo quingentesimo tricesimo, nobilissima matrona *Maria Hamalia*, Guilielmi Croij Marchionis Arschotani, & Ceruiensis in Hannonia toparchæ vidua; sex monialibus, quæ alijs regimen & exemplum essent, Brugis Flandrorum euocatis. Quibus mox nouellæ quattuordecim sese virgines iunxere, sicque primitus viginti sacro monasterij septo sunt inclusæ. Hodie numerus penè quadruplo est auctior. Ceterum pia eadem matrona Hamalia, cum marito suo ad muros vrbis Louaniensis insignis Cœlestinorum Sodalium monasterium arcemque vicinam Heuriensem curauit ædificandam.

X. Monasterium exstructum est apud Mōtem Pessulanum in Gallia.

*IO.**Mont-
pellier.*

XI. In Ducatu Bituricensi, & alia alibi plurima Huius porro instituti monialium binæ velut coloniæ anno salutis millesimo sexcentesimo octauo Louanio sunt deductæ, Antuerpiam vna. Niuellas (quod est Brabantiæ opidum diœcesis Namurcensis) altera, R. P. Henrico Sedulio, Franciscanorum sodaliū in Germania inferiore Ministro Prouinciali in primis procurante.

*II.**En Berry*

Antuerpiensis quidem monasterij fundandi ea potissimum causa fuit, quod

Anuers.

Q 4

vir-

virgines plurimæ Antuerpienses Louanium cum amplissima dote se conferrent, huic instituto amplectendo; adeo ut locus non sufficeret. Quas quidem in vrbe patria, ac monasterio velut domestico retinere fatius visum fuit Reuer.^{mo} Domino patruo nostro *Ioanni Miræo*, tunc Antuerpiensium Episcopo, eiusque vrbis Senatui. Primum porro templi lapidem fundamentalem, anno millesimo sexcentesimo decimoquinto, Serenissimi Belgarum Principes *Albertus & Isabella Clara Eugenia* posuerunt.

Niuelle.

Niuellense monasterium debet plurimum illustri Nobilium virginum Canoniarum collegio, quod in ea vrbe fundauit B. Itta, Pipini I. cognomento Landensis vxor, primâ Abbatisâ constitutâ S. Gertrudæ filiâ.

*Rurmo-
de.
Mae-
stricht
Douay.
Brussel-
les.*

Subsequentibus annis fundata sunt & alia huius ordinis cœnobîa apud Belgas, ut *Rurmo-
de. mundenſe* in Geldriæ Ducatus metropoli, *Mae-
stricht iectenſe* ad Mosam fluuium, *Douay. Duacenſe* in Flandriæ Comitatu, & *Brussel-
les. Bruxellenſe* in Brabantia.

Bruxellensis cœnobij inchoandi primarius auctor fuit R. P. *Andreas Sotus*, ordinis D. Francisci de obseruantia eximium lumen, & Ser.^{ma} *Isabellæ Hispaniarum Infanti* à sacris Confessionibus, cuius in primis aliorumque PP. Franciscanorum hortatu plurimæ virgines nobiles eo se loci, velut ad salutis portum receperunt.

Ser.

Sér.^{mi} Principes nostri, quos suprà nomi-
naui, pro singulari suo erga religiosos coetus
affectu insignem fontem in monasterium
istud, quanquam alto loco situm, ex vicino
suo ferarum viuariò, anno millesimo sex-
centesimo decimo octauo deriuarunt.

CAPVT XIII.

Ordo Eremitarum S. Augustini.

Institutus est hic ordo à S. Augustino, in
eremo, non procul à Tagasta, vrbe Afri-
cæ, anno Christi 388. aut sequenti, & confir-
matus ab Innocentio I. Papa circa annum
402. Deinde à Leone I. Item ab Innocentio
III. & IV. Alexandro item I V. & alijs Pon-
tificibus. Ex ijs tres posteriores non solum
hunc Ordinem approbarunt, sed diuersas et-
iam Congregationes regulæ Augustinianæ
(vt S. Guilielmi B. Ioannis Boni, Pœniten-
tiæ Iesu Christi seu Saccitarum, item de Bri-
tinis & alias) sub vno capite seu Præfecto Ge-
nerali vnierunt. Vnde & festum *Reunionis* o-
lim quotannis 5. die Iunij celebrari solet. De
ijs fusè S. Antoninus p. 3. t. 4. Onuphrius an.
1255. Genebrardus in Alexandro III. & Cor-
nelius Lancilottus in vita S. Augustini, lib. 2.
cap. 12. & consequentibus.

Est autem hic Ordo per totam terrarum
orbem diffusus, varias in prouincias parti-

Q 5

tus,

tus, quas idem Lancilottus enumerat, vnâ ci-
ferie conuētuum seu monasteriorū cuiusque
prouinciæ.

*Schola
Augu-
stiniano-
rū in Bel-
gio.*

De hoc Ordine peculiarem librum edidit
Romæ Iosephus Pamphilus, Episcopus Signi-
nus: vt & de scriptoribus eiusdē instituti cō-
mentarium Hieronym. Gratianus Antuerpię
publicauit. Ceterum laudandi sunt in primis
Patres Eremitæ Belgæ, qui exemplo Patrum
Soc. Iesu in celebrioribus Belgicæ vrbibus
iuuentutem optimis & moribus & litteris
Latinis imbuunt. Habent autem scholas cele-
berrimas *Bruxellis, Antuerpiæ, Louanij, Thenis,
Distemij, Herentalis, Mechliniæ, Gandau, Brugis,
Insulis, Bouinij, Huy, Hasleti, & alibi.* Scholas a-
perire cœperunt solemniter *Bruxellis* anno
circiter 1602. fauente in primis Magistratu ac
populo illius vrbis: quem in vsum illustre
Gymnasium, in quinq; classes Litterarias di-
stributum, ad Sennam fluium anno 1614. à
fundamentis excitarunt, procurâte P. *Nicolaus
Crusenio*, tūc illius loci Priore. Quod quidem
adeo placuit Ser. mis Belgarum Principibus
Alberto & Isabella, vt in dicti Gymnasij *Brux-
zellen*is ædificationem non modò ingentem
pecuniæ summam liberaliter contulerint, sed
in eiusdem quoque frontispicio insignia sua
gentilicia præfigenda mandarint.

Bruxellensium exemplo moti, Reueren-
dissimus Dominus patruus meus *Ioannes Mi-
ratus*, Antwerp. tunc Episcopus, Senatus iterum

ac populus illius urbis, Patres Augustinianos Antuerpiam anno 1607. euocarunt, euocatos humanissimè exceperunt ac fouerunt. Adeò quidem, vt gratuita Senatus ad Mercatorum (quos inter palmā meruit D. Henricus Cousius urbis senator) liberalitate elegantissimū à fundamentis templum paucos intra annos surrexerit: quod omnibus numeris absolutū, anno 1618. postridie Kal. Septembris à *Ioāne Maldero*, Antuerpiensi Præsule, in honorē Dei, B. Virginis Mariæ, omniumque Sanctorum est consecratum.

Et verò, quantum existimationis, ornamenti, ac fauoris Ordini huic Augustiniano apud Belgas, post institutas scholas, accesserit, haud facilè dixerò.

Vtinam verò, quod apud Belgas in erudienda iuuentute, idem quoque apud Germanos, Francos, Hispanos, Italos, aliasque nationes præstent Eremitæ Augustiniani! nihil alienū à S. Augustini instituto facturi (vt egregiè docet Corn. Lancilottus in eiusdem Vita, lib. 3. cap. 47.) quin imò optimè de vniuersa Republica Christiana meritori. De Benedictinorum, Dominicanorum, Fratrum Hieronymianorum seu vitæ communis, aliorumque Religiosorum scholis, olim publico Ecclesiæ bono celeberrimis, dicam alibi. Dominici certè scholas litterarias hodieque habent Li-ræ in Brabantia, Braniæ Comitis in Hannonia, & Ipris in Flandria.

C A-

CAPVT XIV.

Congregationes varia Patrum Eremitarum S. Augustini.

VT Canonorum Regularium, sub Divo Augustini signis militantium, variae sunt familiae, supra à nobis commemoratae, sic & Eremitarum variae sunt Congregationes in Italia praesertim florentes, sed quae vnum eundemque Priorem seu Praefectum Generalem, Romae ordinariè residentem, cum alijs agnoscunt.

Congregatio Lombardiae.

Inter alias eminet reformata Congregatio Lombardiae, anno 1444. per Gregorium Roquiunum Papiensem, & Gregorium Cremonensem in vrbe Cremensi instituta.

Huic Congregationi subsunt 60. amplius conuentus seu monasteria, quae enumerat Corn. Lancilottus sub finem Vitae S. Augustini, typis Plantinianis editae. Eminent inter alia huius Congregationis monasteria CasaleNSE, in Ducatu Montis-ferrati, quod insignne gymnasium habet adiunctum, à Cl.^{mo} viro Andrea Trevisio institutum.

Quod exemplum, vt boni omnes sperant, alia in primis eiusdem Congregationis coenobia

nobia (in ijs præfertim opidis, quibus defunt
scholæ Patrum Societatis Iesu) imitabun-
tur.

Congregatio Illecitana S. Salvatoris.

Fuit ea anno 1050. instituta apud Senas Ita-
liæ urbem, & complectitur conuentus se-
ptem, ab eodem Lancilotto enumeratos.

Congregatio Carbonaria.

Ista originem sumpsit anno 1399. in regno
Neapolitano, per *Simonem Cremonensem*, &
habet sub se monasteria XIII. ibidem recensi-
ta.

*Congregatio Perusina, aliàs S. Maria
de populo.*

Instituta fuit anno 1424. in Vmbria, & cō-
uentus septem complectitur, quos ibidem
curiosus lector reperiet.

*Congregatio Genuensis, seu S. Maria
de Consolatione.*

Complectitur illa conuentus duos & vi-
ginti, ab eodem Lancilotto commemora-
tos. Fuit inchoata anno 1484. per quendam
nominè *Baptistam*, natione Genuensem:
vnde

vnde & *Baptistarum* Congregatio à quibuldā dicitur.

Congregatio montis Ortoni.

COEpit illa in monte Ortono apud Patavium anno 1460. praeunte *Simone Cambrinensi*, qui pacis inter Venetos & Ducem Mediolanensem anno 1458. auctor ac conciliator fuit, & monasterium B. Pacis, inde sic dictum, Venetijs excitavit. Sunt huius Congregationis conuentus sex, loco citato pariter recensiti.

Congregatio Apulia seu Dulceti.

HAnc primus excitavit anno 1492. in Apulia *Felix* natione Apulus: suntque sub ea conuentus XI.

Congregatio Calabriae seu Zampansensis.

DEbet ea initium suum *Zampana*, natione Calabro, quod id posuit anno 1502. in Calabria. Complectitur monasteria amplius triginta, quæ recitat Lanciottus citato loco.

Congregatio Dalmatia.

Congregatio S. Augustini de Dalmatia, à qui-

quibusdam anno 1502. ab alijs 1511. scribitur instituta fuisse in Dalmatia seu Sclauonia.

Congregatio S. Mariæ de Colorito in Calabria citeriore.

Completitur ea non nisi quattuor aut quinque conuentus, ab eodem Lancilotto enumeratos: quos inter eminet Romanus cccc. martyrum.

De his alijsque Congregationibus vide plura apud Iosephum Pamphilum, Corn. Lancilottum, ceterosque rerum Augustinianarum scriptores. Conuentus verò oēs singularum Congregationum enumerat Lancilottus.

Congregatio Communitatis in Gallia.

IN regno Franciæ triginta plus minus sunt Eremitarum Augustinianorum monasteria optimè reformata, veterisq; disciplinæ obseruantissima: inter quæ eminet *Bituricense*, & *Parisiense*. Itaq; vtinam isti Patres in primis scholas erudiendæ iuuentuti aperiant, magno haud dubiè Ecclesiæ Gallicanæ commodo id facturi.

Congregatio S. Antonij in Monte Vulturno, quæ est Eremitarum apud Belgas.

In

IN Flandriæ & Artesiæ Comitatu multi solent Eremitæ seorsim singuli aut bini in siluis alijsque locis à populi concursu se iunctis viuere. Hos in vnam velut Societatem ac Congregationem collegit P. *Antonius Thouanus*, patriâ Lotharingus: quam sub regula sancti Augustini Paulus V. Papa approbavit, & visitationi Patrum Eremitarum Augustinianorum, prouinciæ Belgicæ, anno 1615. Guido Bentiuolus, Apostolicus tunc apud Belgas Nuntius, submisit.

*Congregatio Saxonie, Eremitarum
S. Augustini, quæ
desiit.*

Hanc anno 1497. Andreas Proles in Saxonia & Turingia instituerat, & Alexander VI. confirmauerat, & sedi Apostolicæ immediate subiectam esse voluerat: sic vt visitationi Prioris Generalis & Prouincialium ord. Eremitarum S. Augustini non subesset. Sed infausta admodum, prò dolor, hæc fuit exemptio, & maledicta Saxonie Congregatio, quæ monstrum illud ac pestem Germaniæ, Martinum inquam Lutherum, hæresiarum nostri æui principem, orbi protulit. Quapropter dicta Congregatio iure meritissimo mox extincta est, eiusdemque instituti monasteria alios in vsus sunt conuersa: vt in-

ter cæterâ Antuerpiense, quod in Parochialé S. Andréæ Basilicam est commutatum. Vide Ios. Pamphilum in Chronico Augustiniano, & Carolum Scribanium in Originibus Antuerpianis, cap. II.

Ceterum de Scriptoribus ord. Eremitarum S. Augustini exstat P. *Thome Gratiani Anastasis Augustiniana*, Coloniae anno 1613. edita.

CAPVT XVII.

De S. Ioanne Bono Mantuano Confessore, & alijs Sanctis ord. Eremitarum S. Augustini.

Ioannes Bonus, Mantuæ Ioanne patre natus, cum patre defuncto opes amplas in voluptatibus, lubricorum iuuenum consuetudine vsus, consumeret, matre pro eo ad Deum preces assidue fundente, in grauem morbum incidit, ex quo ad meliorem frugem redactus, spondit, si euaderet, se ad vota Religionis transiturum. Recuperata itaque valetudine, & mortua matre, omnes facultates in pauperes erogauit, & in specu apud Cæsenam aliquamdiu semirum in modum afflixit, veste Eremitarum S. Augustini indutus. Cum carnis incendijs æstuarer, ut eam tentationem dolore superaret, calamos præacutos arundineos sub manuum vnguibus infixit: ex quo

R

dolore

1249.

dolore triduo penè exanimis iacuit; sed diuina visitatione recreatus, statim conualuit, carnisque de cetero tentationem non sensit. Cum admirabili abstinencia vitam duceret, plura per Flaminiam & Vmbriam monasteria fama sanctitatis instaurauit. Quibus in locis annos quinquaginta commoratus, in patriam venit, vbi in monasterio, sibi à ciuibus exstructo, dierum & bonorum operum plenus, & miraculis coruscus migravit in cœlum, X. Kalend. Nouembris, an. salutis millesimo ducentesimo quadagesimo nono: cuius corpus non multò post in urbem translatum, in cœnobio S. Agnetis honorifice conditum miraculis fulsit. Ita Ph. Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ, & Constantius Laudensis, eiusdem ordinis, qui vitam illius libristri- bus anno 1590. publicauit.

De B. Thoma Villanouano, Archiepiscopo Valentino.

1555.

B. Thomas de Villa noua, cognomento Eleemosynarius, ord. Eremitarum S. Augustini, fuit Archiepiscopus Valentinus, & obiit anno Christi millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, ætatis 67. in die Natiuitatis B. Mariæ Virginis. Multis miraculis clarum beatificauit seu Beatos inter retulit Paulus V. Papa 7. Octobris, 1618. De eodè hæc Oratio exstat composita: *Deus qui Patrem*

pauperum Thomam Praesulibus in exemplum posuisti, presta quaesumus, ut qui indigentibus opem tulit in terris, suis nos precibus iuuet in caelis, per Christum Dominum nostrum.

De S. Clara Virgine apud Montem Falcum.

Clara virgo in monte Falco (opidum est Umbriae non obscurum Fulginio proximum) anno à partu Virginis 1266. Clemente IV. Pontifice nata pijs parentibus sub Ioannę sororis (quę reclusorio extracto aliquot virginibus pręerat) disciplina vitam prorsus admirandam egit. Tanta fuit verecundia, ut nulla se parte corporis nudam videri pateretur. Cum dormiens pedem extulisset, à sorore reprehensa, id quasi piaculum lacrymis expiavit. Dicere verò solebat, *Ne Medico quidem ullam corporis partem detegendam esse, quòd visus plurium fons malorum sit, oculusquę hostis animę acerrimus.* Silentij observatissima fuit. Abstinentiam item sic coluit, ut cum ovum ob debilitatem, hortatu sororum, gustasset, facti poenitens ad lacrymas confugeret. Cum Ioanna soror carnis modicum ad ægrotae instaurandas vires detulisset, illam abeunte sorore abiecit. Altero reclusorio extra opidum à se constructo, à Ioanna, quę etiam

illi præerat, obtinuit, ut cum alijs virginibus ad quæstum exiret; sed licentia reuocata est, quòd illa sub dio imbres & ventos potius pati vellet, quàm ad domum alicuius diuertere. Virgis & flagellis se adeò cædebat, ut sanguis copiosus è vulneribus fluëret. Mortua sorore cœnobij administrationem inuita suscepit, nec tamen quidquam de austeritate remisit, cum cilicinis interiùs vestibus induta, se funiculis & vrticis flagellaret; diesque integros cibo & potu abstineret. Orationibus intenta omnia humana despiciebat, miseros appellare solita, qui ea quærent, & magis miseros, qui bona appellarent. Pacem inter vrbes finitimas dissidentes per litteras conciliabat: erat enim litteris diuinitus erudita; spiritu prophetiæ non caruit. *Iacobo* enim *Columnæ* Cardinali dignitatis restitutionem prædixit. *Margarita* mulieris Gallicæ Romanam peregrinantis aduentum, & nomen diuinavit. Nouitiam, quæ occultum peccatum in sacramentali confessione tacuerat, reprehendit. Cum aliquando cum alijs communicare non potuisset, à Christo Domino meruit corpus suum accipere. Christum peregrini specie suscepit, à quo (cum de illius passionem non sine copiosissimis lacrymis ad forores sermonem haberet) passionis mysteris cordi illius impressa fuisse non dubitatur. Denique assidujs vigilijs, ieiunijs, & alijs carnis macerationibus confecta in morbum incidit.

cidit: ex quo anno ætatis trigesimo tertio breui migravit ad sponsum.

Cuius cor ingens, multis inspectantibus diuisum, mysteria Dominicæ Passionis continere repertum est. Illud etiam mirum, tres cordis globulos seu pillulas tantum ponderis habere, quantum habent singulæ. Adhuc uiuens, monialem defunctam suscitauit. Ita Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ ex eius vita Bononiæ anno 1601. edita.

CAPVT XVIII.

Ordinis Carmelitarum origo ac progressus.

ORdinem Carmelitarum in monte Carmelo *Elias & Eliseus* Prophetæ primùm inchoarunt; *Albertus* Patriarcha Ierosolymitanus, cùm Europæi Terram sanctam occupassent, vitæ regulam temperauit; Beata demum *Teresia*, Virgo Hispana, ad primæuum rigorem ac disciplinam nostra ætate reuocauit.

Carmelitas porrò primus ex Syria in Europam transuexit *S. Ludouicus IX.* Rex Gallia, qui eisdem Lutetiæ monasterium excitauit.

Vt res tota fiat clarius, habe quæ eleganter & breuiter de huius ordinis initijs ac progressibus tradit *Ioannes à Iesu Maria*, Calaguri-

R 3

guri-

guritanus, in Vita B. Tereſiæ.

Anno, inquit, ante Chriſti ortum circiter
nongenteſimo triceſimo *Elias* Prophetæ clarif-
ſimus in Carmelo Syriæ monte, quem cultu
ſuo fecit inſignem, primæ inſtituti monaſtici
fundamenta iecit: quæ grauiffimorum Patrum
conſenſio eſt. Poſtquam enim, Dei iuſſu, pri-
mogenitum ſuum *Elifeum*. ex agricultura euo-
catum ſibi ſociauit, plurimos alios diuinum
& à fluxis mundi curis exemptum vitæ
genus affectantes (quos Filios Prophetarum
appellatos Scriptura ſacra demonſtrat) col-
legio illi ſacro adſcripſit. Nec Palæſtinæ
Syriæve tantum finibus ſacra hæc inſtitutio
circuſcripta eſt: in Aegyptū enim, temporis
excuruſu, lectiſſimæ gētis coloniæ, quos *Effenos*
nuncupabant, deductæ ſunt, ut Eliæ imi-
tatione Alexandria quoque clareſceret. Quid-
quid enim Orientis Auſtriſque priſci Pa-
tres, quorum ſtemmate monachorum fami-
liæ g'oriantur, tradidere; quidquid etiam
ab Oriente in Occidentem exſtat inuectum,
non minima ex parte inſtitutionis Eliæ
quædam expolitio, & ad nationes diuerſas
coaptatio eſt: ſive contemplationis ſtudium,
ſive ſolitudinem, ſive auſteritatem vitæ,
ſive paupertatem velimus expendere. On-
nia quippe capita hæc in cœnobijs laudatiſ-
ſima ſic in illo Prophetæ reſplenduerunt, ut
Ioanni Baptiſtæ Chriſtus laudi verterit,
imaginem Eliæ ipſum ad viuum expreſſiſſe:

S. Hiero.
ad Pauli-
num 10.
Caffian.
lib. 1. c. 2.
& alij.

Genebr.
l. 4. chro-
nolog. an.
5268.

Baro ad
Martyr.
Rom. 20.
Iulij.

Trithe-
mius de
laudibus
Carme-
li. c. 3.

qua-

quasi animi erectio, eremus, asperitas, casti-
monia, inopia, cæteræque instituti monastici
notæ, quibus Ioannes claruit, totidem Eliæ
dotibus harmonicè consentirent.

Ioannes

à Iesu

Maria

Calagu-

ritanus

in vita B.

Teresa

l. 1. c. 2.

Filij porrò Prophetarum, quos dixi, at-
que Esseni Palestinam incolentes (quemad-
modum & Esseni postea in Aegyptum tra-
ducti) miris exemplis cæptam institutionem
vsque ad Virginis partum produxerunt. Cum
itaque diuinis rebus homines addicti in Car-
melo, quod in Oriente tres illi Magi, Balaam
posteri, modis licèt diuersis, molirentur, vt
scilicet Deo intentissimè vacarent, mox vt
Christi splendor illuxit, bene comparati E-
uangelicæ veritatis studium arripuerunt, &
vnà cum Apostolis in opus prædicationis in-
cubuerunt. Cui fidem adstruit sacellū, quod
in beatissimæ Virginis honorem ab ipsis ex-
citatum auctores nonnulli prodiderunt.
Nec sanè decuit Prophetæ tanti posteritatem
ignauia torpescere, cum densas orbis terra-
rum tenebras lux noua discuteret. Strenuam
ergo primæ Christi sementi, & Virginis
laudi cum Eliæ posteri operam nauarent,
illustre cognomentum adepti sunt, vt Virgi-
nis Fra res appellarentur. Quem sanè hono-
rificum titulum clementissima Regina &
visis & miraculis propugnauit, multisque a-
lijs prærogatiuis gentem auxit: quas inter su-
perhumeralē seu scapulare, temporis processu,
B. Simoni Stocquio Anglo donatum mi-

Arma-

chanus

in ser. de

Concept.

Io. Iero-

sol. c. 31.

ep. 38.

Polyd.

lib. 7. c. 3.

Io. Hie-

rosol. de

institut.

monach.

6. 36.

Anno
400. rificè elucet. Noua igitur Christi agmina, religionis orthodoxæ zelo validiùs instructa, Virginis auxilio rem feliciter gesserunt: & Carmelus, cœlestibus iam viris quàm plantis fœcundior, cœpit animos excelsos procreare: atque in hunc modum ad annum à Christo nato quadringentesimum perdurauit.

Circa an.
400. Creuerat mirum in modum sacra Virginis familia, quam scriptis iam legibus temperari opus erat: quamobrem Ioannes XLIV. Ierosolymitanus Patriarcha (vt quidam volunt) siue alius regulas quasdam à Scripturæ sacre consilijs, & veterum Patrum documentis contextas ei præscripsit. Series verò longa annorum sub ijs regulis excurrit, & ad annum vsque sexcentesium numerosa proles feliciter excreuit: at postea persecutionibus grauissimis Ecclesiæ hostium exagitata, in patrio monte, quò se velut in asylum receperat, ad octingentesimum vsque annum perseuerauit. Post eum verò annum Pontifices Romani (à Leone illo, qui Pontificatum MDCCCXLVIII. gessit vsque ad Gregorium VII.) statum rerum aduersarum commiserati gentem afflictam priuilegijs augere perrexerunt.

Anno
1120. Verùm interlapsis annis aliquot, Aimericus Lemouicensis, Antiochenus Patriarcha, & Apostolicæ Sedis in Oriente Legatus, institutum Eliæ penè collapsum conspicatus, deie-

deiectos animos attollere studuit, & Carmeli incolas atque eremitas ad communem vitæ rationem, Latinorum monachorum moribus consentaneam, adduxit. Post annos autem aliquot Beatus *Albertus* Ierosolymorum Patriarcha breuem quandam regulam compendio & persecutione laudatam ipsis dictauit. Ceterum posteritas à calore primo, vt fieri solet, paulatim deferbu-
it, & excursu temporis ab Innocentio IV. *Anno*
Pont. Max. mitigationem impetrauit. Nec ^{1248.}
tamen (quæ hominum imbecillitas est) postea conquieuit, sed post exactos annos paulò minùs ducentos ab Eugenio IV. regulam ^{1431.}
rursus leniri curauit, quæ vsque ad nouissimam reformationem à B. *Teresa* cœptam prolata est. Anno igitur millesimo quin- ^{1562.}
gentesimo sexagesimo secundo sanctissima virgo *Teresa* regulam Alberti ab Innocentio modicè temperatam, & sub ipso temperamento pro primitiua habitam, tam cupidè amplexata est, vt primænam illam obseruationem, quæ Innocentij mitigationem antecessit, si non superarit, certè æquarit; & ad sui æmulationem duos primùm Patres & sanctitate & doctrinâ conspicuos, atque alios deinde innumerabiles, deposita Eugeni mitigatione, pertraxerit. Ceterum reformata hæc Congregatio plurimos vtriusque sexus homines, vitæ morumque sanctitate illustres, orbi dedit. Ducem suam B. *Teresiam*.

R 5

æmu-

æmulata est in primis B. *Catharina de Cardona*,
 è stirpe Cardonensium in Hispania Ducum
 progenera, quæ multis miraculis sacrisque
 visionibus clara, anno 1577. vivere de-
 sinit. Beata item *Catharina à Christo*, cuius
 anno 1598. defunctæ, & Pompelone in re-
 gno Nauarræ sepultæ vitam scripsit Leonora
 à Misericordia, illius sodalis: insuper *Bea-
 trix ab Incarnatione*, monialis Vallisoleta-
 na; *Catharina à Iesu*, monasticen in opido
 Veas prouinciæ Bæticæ professa, & alia
 plurimæ suo loco à nobis celebrandæ. Viros
 inter agmen ducat B. *Ioannes à Cruce*, pa-
 tria Methimnensis, qui dæmonibus, ut alter
 æui nostri Basilus, formidolosus semper ex-
 stitit. Hunc sequantur P. *Augustinus à Re-
 gibus*, Astigienfis, Hispanus; P. *Franciscus*
 cognomento Indignus, qui in Congensi Aethi-
 opum regno quàm plurimos Christi castros
 adscripsit; F. *Franciscus à puero Iesu*, cogno-
 memento Rusticus, laicus quidem, ut loquun-
 tur, sed ob miram sanctitatis opinionem à Cle-
 mente VIII. Pont. Max. & à Philippo II.
 Rege Catholico, eiusque filio Philippo III.
 in veneratione habitus; F. *Benedictus à Ie-
 su & B. Virgine*, Catalaunus, Pastranz
 conditus; P. *Petrus à Matre Dei*, Darocen-
 sis, Hispanus, primus Italicæ Congregatio-
 nis Præpositus Generalis: qui Clementi
 VIII. Leoni XI. & Paulo V. summis ex
 ordine Pontificibus à sacris fuit concionibus,

*Obijt an.
 1608.
 Roma.*

bus, quoque vix aliquis Romæ sanctior eo tempore reperiri posse credebatur, ut Baronius Annalium tomo XII. in rebus gestis anni 1187. prædicat. Item P. Franciscus à SS. Sacramento, Hispanus, Neapoli in Italia an. 1609. defunctus; P. Iacobus Mediolanensis, Italus; F. Andreas Burgenfis, laicus; P. Antonius à Cruce, Darocensis; F. Didacus à Iesu, cognomento Silentarius, Segobienfis; & F. Bartholomæus laicus, qui in Nauarræ opido Tudela an. 1606. diem clausit extremum. Omitto P. Antonium à Iesu, qui primus novæ huic reformationi præfuit; P. Nicolaum à Iesu Maria Genuensem, totius ordinis Generalé; P. Gregorium Nazianzenum, P. Marianum à S. Benedicto, Italum; P. Ioannē Baptistam; P. Dominicum à Præsentatione; P. Ioannem à Iesu Maria, Pastranensem, omnes instituti eiusdē Provinciales; P. Ioannem à Simone, Cantabrum; P. Emanuelem à Matre Dei, Biacensē; F. Didacum à Iesu, coquum Vallisoletanum, aliosque innumerabiles, alibi plenius à nobis laudandos.

CAPVT XIX.

De duplici Congregatione Carmelitarum Discalceatorum.

PRÆTER veterum Carmelitarum, quos *Mitigatos* vocant, Congregationem tota Euro-

Euro-

Europa diffusam, sunt insuper duæ Carmelitarum Reformatorum, quos *Discalceatos* nuncupant, Congregationes, nimirum *Hispanica* & *Italica*, quarum singulæ suum habent Præpositum Generalem.

Hispanica Congregatio.

Hispanica à Sixto V. Papa in aliquot provinciis est distributa, & à Clemente VIII. proprium obtinuit Generalem, qui in Hispania sedem habet. Sunt huius instituti provincie in Hispania nunc quinque aut sex, & monasteria circiter centum. Ad eandem Congregationem pertinent Mexicanum, & alia Indiæ Occidentalis monasteria. Præcipuus restructæ obseruantie propagator fuit B. Ioannes Crucius, hortante B. Terefia virgine, obiitque anno 1591.

Congregatio S. Elie.

Italica seu S. Elie Congregatio complectitur non solum Italiæ, sed etiam Galliæ, Germaniæ, Poloniæ, Belgij, Lotharingiæ, Indiæ Orientalis, Persiæ, aliarumque prouinciarum monasteria.

Quod ad Belgij monasteria attinet, sunt ea non pauca, puta, *Bruxellense*, *Louaniense*, *Antuerpiense*, *Duacense*, & *Insulense*, præter *Leodiense* & *Coloniense*, sub ditione Imperij Germanici. In iisdem opidis, itemque alijs sunt & Virginum Carmelitarum *Discalceatarum* cœnobîa sanè illustria: inter quæ eminet *Bruxellense*, regio sumptu excitatum ac dotatum à Ser. mis Belgarum Principibus Alberto & Isabella Clara Eugenia.

De his plura si voles, libellum nostrum de origine Carmelitarum Antuerpiæ editum consule.

In Polonia habent PP. Carmelitæ Discalceati cœnobia tria, *Cracouiense*, *Lublinense* & *Leopoliense*, præter virginum monasteria non pauca: ad quæ fundanda primæ moniales ex Bruxellensi conuentu sunt missæ.

De Scriptoribus ord. Carmelitarum, post Trithemium & Petrum Lucium, plenus exstat commentarius, studio R. P. *Thomæ à Iesu Bratiensis*, Præfecti Prouincialis Discalceatorum in Belgio.

CAPVT XX.

De B. Teresa ordinis Carmelitarum reformatrice, & alijs Sanctis ord. Carmelitarum.

B. Teresa Abulæ in Hispania, singulari *Anno*
quadam Dei prouidentia, illis temporibus nata est, quibus Lutherus excucullatus *1515.*
apostata virus in Ecclesiam cœpit effundere. Aetate iam grandior monasticen amplexa, ac demum austerioris vitæ cupida, supra muliebrem naturam, supra vires ac conditionem sui sexus se extulit. Plurimis namque monasterijs per Hispaniam excitatis, primæuam sui ordinis disciplinam adeo faustè instau-

stauravit, ut non modò virgines innumera-
rabiles, sed viros quoque doctrina & sancti-
tate eximios ad imitationem pellexerit, at-
que ad cœnobia arctioris instituti condenda
permoucrit. Fuit autem progressus Deo ad-
iuuante tantus, ut Congregatio à Sixto V.
in prouincias quinque per Hispaniam di-
stributa, & pòst à Clemente VIII. pro-
prium nacta fuerit Præfectum Genera-
lem. Quæ quidem cùm Hispaniam impleuis-
set, & ad Occidentales Indos palmites porre-
xisset, in Italiam demum pedem intulit, atque
in ipsa vrbe Roma collegium seu Seminarium
instituit, ex quo sodales feruentiores, doctri-
na, linguarum peritia, & alijs eiusmodi do-
tibus insignes, pro Christo legatione functu-
ri, ad exteras quasque nationes emitterentur.
Itaque sacræ signa militiæ inde in Sarmatiam
ad Septemtrionem, in Indiam Persiamque ad
Orientem, & nuper in Galliam Celticam &
Belgicam, atque in ipsam Germaniam sunt
prolata. Obijt autem B. Teresia an. 1582. à
Paulo V. Papa inter Beatas virgines relata.

Ad eius tumulum Albæ in regno Ca-
stellæ hæc legitur inscriptio: *Rigidis Car-
meli Patrum restitutis regulis, plurimis viro-
rum feminarumque erectis claustris, mul-
tis veram virtutem docentibus libris editis,
futuri præscia, signis clara, cœleste sidus ad sile-
ra aduolauit B. Virgo Teresia IV. Non. Octob.
CIC. D. XXXCII. Manet sub marmore non ex-*

nis, sed madidum corpus incorruptum, proprio suavissimum odore, ostentum glorie.

De alijs Sanctis Ordinis Carmelitarum.

EXstant Officia propria Sanctorum ord. Carmelitarum, pro sodalibus Discalceatis an. 1617. Antuerpiæ typis Plantinianis edita, & à Sacra Rituum Congregatione Romæ approbata: ex quibus libet serie mensium Sanctos huius ordinis velut in tabella proponere.

S. Dionysius Papa & confessor.

19. Ian.

S. Anastasius martyr.

22. Ian.

S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus in AEGYPTO, & confessor, floruit an. 430. Nestorianorum antagonista.

28. Ian.

S. Petrus Thomas, Patriarcha Constantinopolitanus, & martyr, obiit an. 1366. Famagustæ in Cipro.

29. Ian.

S. Andreas Episcopus Fesulanus obiit an. 1373. & quiescit Florentiæ apud Carmelitas.

30. Ian.

S. Euphrosyna Virgo.

11. Febr.

S. Avertanus confessor, natione Francus, floruit an. 1370.

25. Febr.

S. Cyrillus confessor, Prior in monte Carmelo, floruit circa an. 1200.

6 Mart.

S. Euphrasia Virgo.

13. Mar.

S. Ber-

29. Martij. S. Bertholdus confessor, IV. Ordinis Magister, floruit anno 1212.
8. April. S. Albertus Episcopus, & confessor. Italegitur in dictis Officijs proprijs. Designatur autem, nisi fallor, Albertus Patriarcha Ierosolymitanus, qui anno 1171. Carmelitis vitæ Regulam præscripsit.
5. Maij. S. Angelus martyr in Sicilia anno Christi 1214.
16. Maij. S. Simon Stocquius, natione Anglus, V. Ordinis Magister generalis obiit Burdigalæ an. 1265.
14. Iunij. S. Eliseus Propheta.
20. Iulij. S. Elias Propheta.
7. Aug. S. Albertus confessor, in monte Drepano apud Siculos natus, anno 1297. Messanæ obiit.
2. Sept. S. Brocardus confessor, & Prior in monte Carmelo, floruit an. 1171.
24. Sept. S. Gerardus Episcopus & martyr.
5. Oct. B. Terefia virgo obiit anno 1582. & quiescit Albæ in Castella.

CAPVT XXI.

*Ordo Minimorum per S. Franciscum
Paulanum institutus.*

FRANCISCUS Paulæ quod est Calabriæ opidum, loco humili natus est: quem parentes, cum diu prole caruissent, voto facto, beati

beati Francisci precibus susceperunt. Is puer diuino ardore succensus, in eremum secessit, vbi annis sex victu asperam, sed meditationibus cœlestibus suauem vitam duxit. Sed cum virtutum eius fama longiùs manaret, multiq̃ue ad eum pietatis studio concurrerēt, fraternæ charitatis caussa è solitudine egressus, ecclesiam prope Paulam ædificauit, ibiq̃; prima sui Ordinis fundamenta iecit.

Erat in eo mirifica loquēdi gratia: perpetuā virginitatem seruauit, humilitatem sic coluit, vt se omnium minimum diceret, suosq̃; alumnos *Minimos* appellari voluerit. Rudi amictu, nudis pedibus incedēs, humi cubabat. Cibi abstinentia fuit admirabili: semel in die, post solis occasum, reficiebatur, & ad panē, & aquæ potū vix aliquid eiusmodi obsonij adhibebat, quo vesci in Quadragesima licet: quā consuetudinem vt Fratres sui toto anni tempore retinerent, quarto eos voto adstrinxit.

Multis miraculis serui sui sanctitatem Deus testari voluit; quorum illud in primis celebre, quòd à nautis reiectus, Siciliæ fretum, strato super fluctibus pallio, cū socio transmissit. Multa etiam futura Prophetico spiritu prædixit. A Ludouico Vndecimo Francorū Rege expetitus, magnoq̃ue in honore est habitus. Denique annum primum & nonagesimum agens, Turonis migravit ad Dominum anno salutis millesimo quingentesimo septimo: cuius corpus dies vndecim insepultum

1507.

S

ita

ita incorruptum permansit, vt suauem etiam odorem efflaret. Eum Leo Papa decimus in Sanctorum numerum retulit, an. 1519. petente in primis Galliae Rege.

Ceterum ordinis Minorum coenobia potissimum florent monasticae disciplinae obseruantia per vniuersum Galliae regnum. Quo factum, vt Alberto & Isabella, Serenissimis Archiducibus apud Belgas imperantibus, e Celtica in Belgicam nostram transferint, magno bonorum omnium applausu, & noua varijs in locis monasteria excitarint, vt Antuerpiae, Bruxellis, Anderlaci, Insulis Flandrorum, Leodici, & non vno loco in Burgundiae Comitatu.

CLERICORVM
 REGVLARIVM
 CONGREGATIONES
 Variæ.

LIBER IV.

CAPVT I.

*Congregatio Barnabitarum, itemque al-
 tera Somaschensium Clericorum, per B.
 Hieronymum AEmilianum circa
 an. 1532. instituta.*

Nostri patrumque memoria
 ut varij monachorum ordi-
 nes veterem disciplinam in v-
 lum reuocarunt, sic & variæ
 Clericorum seu Presbytero-
 rum sæcularium, ut vocant,
 Congregationes sunt exortę,
 qui more Apostolico in communi viuentes
 quandam primitiue Ecclesię faciem repre-
 sentant.

Barnabitarum seu Apostolicorum antiquissi-

S 2

ma

ma familia apud Italos nunc sub S. Augustini regula militat ex decreto Innocētij VIII. qui an. 1484. illis regulam S. Augustini præscripsit. Refert ea Congregatio sua initia ad S. Barnabam Apostolum.

Sunt & aliæ aliquot in Italia Clericorum reformatorū familiæ, vt *Somaschensis*, *Theatina*, & aliæ. de quibus ex ordine acturus, pauca præmittam de B. Hieronymo Aemiliano Somaschensis congregationis parente ac conditore.

Beatus Hieronymus AEmilianus, patricius Venetus, varijs pro Republica Veneta muneribus egregiè perfunctus, bello ex Cameracensi fœdere aduersus Venetos æstuante ad fines ipsorum tutandos destinatur, qui ab exercitu Maximiliani Cæsaris in Castro nouo obsessus, captus & vinculis constrictus, opē Sāctissimæ Virginis Deiparæ eripitur, ac per medios hostes deductus, Taruisiū incolu-
mis peruenit. Tanti autem haud immemor beneficij, patrimonio pauperibus distributo, vale dicens sæculo, in pietatis officijs se ipsum cœpit exercere. Itaque non modò Venetijs, sed & in alijs Italiæ vrbibus, pueros parentibus destitutos, in vnum collectos in extructis à se ædibus alendos curauit; quod & circa puellas præstitit. Multis autem peragratis vrbibus, in *Somaschæ* castro (quod inter Bergomum & Larium lacum occurrit) demum sub-
stitit, ibique multis ad eum confluentibus
alum-

alumnis congregationis Somaschenfis fundamenta iecit, multis fulgens miraculis. Nam cum fame multi in proximis regionibus ob victus inopiam conficerentur, ipse pane in gremio suo diuinitus aucto non solum suos, sed etiam exteros quosque aduentantes pa- uuit. Ita verò dæmonibus erat formidolosus, ut eos è multis obsessorum ad eum cateruatim aduenientium corporibus eijceret. Spiritu quoque Prophetico afflatus, multa, quæ ita euenerè, prædixit. Denique obitus sui præ- scius, annum quinquagesimum agens ætatis, 9. Martij cessit è vita, anno reparationis no- 1537. stræ millesimo quingentesimo tricesimo sep- timo. Ita Philippus Ferrarius in Catalogo SS. Italiæ, ex eius Vita per Andreæ Stellam, e- iusdem Congregationis Præfectum gene- ralem scripta.

Officio nondum colitur Ecclesiastico: se- pulcrum tamen eius in multo est honore, ob varia miracula ibi patrata.

CAPUT II.

*Congregatio Clericorum
S. Pauli.*

Congregatio Clericorum S. Pauli, apud Italos pariter florens, an. 1533. à Clemente VII. est confirmata: à quo sit instituta, certè nondum comperi.

CAPVT III.

De Theatinorum origine.

CLericorum Regularium, quos Theatinos vocant, ordinem instituit Ioannes Petrus Caraffa, qui postea Paulus IV. Papa est appellatus. Is & generis nobilitate, & litterarum eruditione spectatissimus, cum esset Theatinus in regno Neapolitano Episcopus, relicto Episcopatu, cum alijs tribus æquè pijs ac nobilibus viris, Caietano Thianæo, Bonifacio à Colle, & Paulo consiliario, familiam regularem, ab Episcopo ceteris clariore Theatinam dictam, Condidit. De Paulo IV. & tribus eius socijs exstant Collectanea Historica, per Antonium Caraccioli, eiusdem sodalitijs clericum, an. 1612. Coloniae publicata. Theatinorum institutum anno 1524. Clemens VII. confirmauit.

CAPVT IV.

De Societate Iesu.

SOcietas Iesu, magno vniuersæ Ecclesiæ bono, per totum terrarum orbem diffusa, conditorem post Deum agnoscit

Beatum Ignatium Loiolam, nobili genere apud Cantabros natum: qui anno 1534. socios aliquot sibi primùm adiunxit. Ipsam societatem Paulus III. Papa anno 1540. confirmavit, diplomate solemni edito. Eius Historiam elegantissimo stylo conscripsit Nicolaus Orlandinus.

Ad meliorem porrò vitam anno 1555. Ignatius transijt, à Paulo V. Papa anno 1609. inter Beatos relatus. Vitam eius litteris consignarunt Ribadineira & Maffei.

Ceterum hoc Societati proprium est, perpetuò suos, sponfione voti addita, habere promptos ad obsequium Rom. Pontificis, ut quocumque ille iusserit Euangelij causa, sine recusatione contendat. Proprium item, toto orbe terrarum gymnasia aperire, ad iuventutem non modò liberalibus disciplinis, verum etià Christianis moribus imbuendam. Proprium denique, catechesim seu Christiane doctrinae elementa pueris & imperitae multitudini passim tradere.

* * *

S 4

CA-

CAPVT V.

De Congregatione Oratorij in Italia.

Congregatio Oratorij, quæ est sæculariũ, vt vocant, Sacerdotum in cõmuni viuendum, conditorem agnoscit B. *Philippum Nerium* Florentinum, qui anno ætatis 80. Christi 1595. Romæ viuere desijt. Vitam eius scripsit *Antonius Gallonius*, eiusdem Congregationis presbyter.

Ex eadem Congregatione fuere, *Cæsar Baronius*, Annalium Ecclesiasticorum conditor, postea Cardinalis, *Thomas Bozius*, & alij viri doctrina vitæque integritate clari quàm plurimi.

Præter *Romanum*, exstant varijs in locis Oratoria constructa non pauca, puta *Neapolitanum*, *Septempedanum*, *Anxanum*, *Lucense*, *Firmanum*, *Panormitanum* in Sicilia, *Fanenſe*, *Patauinum*, *Vicentinum*, *Ferrariense*, *Tononense* in diocesi Geneuensi apud *Allobroges* & *Foroiulienſe* in Provincia apud *Francos*.

CAPVT VI.

*De Congregatione Oratorij in Gallia,
Belgio, vicinisque prouin-
cijs.*

B. Philippi Neri exemplo motus D. Petrus Berulius, vir generis nobilitate, morum vitæque integritate, ac doctrina clarissimus, Congregationem Oratorij in regno Galliæ, maximo Ecclesiæ bono, temporibus Ludouici XIII. Regis excitauit, Paulo V. Papa approbante, & Gallicanis Episcopis quàm maximè applaudentibus ac promouentibus.

Ac primum quidem Parisijs Oratorium Berulius instituit: post quod alia toto regno sunt ædificata, vt Rotomagensè, Lugdunensè, Tolosanum, Rupellensè, Salmuriensè, Montmorentianum, & cætera.

Sic & postea in Burgundiæ Comitatu, atque in Belgicis prouincijs Oratoria summo fructu sunt instituta; fauentibus in primis Ser.^{mis} Belgarum Principibus Alberto & Isabella Clara Eugenia.

* * *

§ §

GA

CAPVT VII.

Ordo Ministrantium infirmis.

1586. Congregatio Clericorum Ministrantium infirmis sumpsit exordium ab admodum R. P. Camillo Lelio, de Sellis, Theatinæ diocesis, anno à virgineo partu millesimo quingentesimo octogesimo quarto, aut sexto: qui cum quibusdam suis socijs, scilicet P. Francisco Propheta, P. Bernardino Norcino, P. Curzio Lodio & P. Blasio de Opertis, huius congregationis obtinuerunt approbationem à Sixto V. Summo Pontifice, anno salutis millesimo quingentesimo octogesimo sexto. Quæ quidem congregatio postmodum à Gregor. XIII. anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo primo fuit innumeris decorata privilegijs. Dictus P. Camillus fuit primus Prefectus Generalis prædictæ congregationis, maxima cum laude, animarum salute, Congregationisque profectu.
- 1591.

Bulla Sixti V. exstat in Bullario Regularium Emanuelis Roderici.

CA

CAPVT VIII.

*Ordo Clericorum Regularium
Minorum.*

Congregatio Clericorum Regularium Minorum principium habuit in ciuitate Neapolitana ab admodum R. P. *Augustino Adornio* Genuensi, & aliquot eius socijs, videlicet *Ioanne Francisco*, & *Fabricio* illustrissimæ familiæ *Caracciolorum*, sub Sixto V. Summo Pontifice, anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo octauo aut nono; 1589. fuitque postmodum confirmata à Gregorio XIII. & à Clemente VIII. & priuilegia Patrū Theatinorum fuerunt eisdem concessa, adeoque omnium aliorum Mendicantium, per viam participationis. In vrbe Neapolitana sacratissimum & antiquissimum templum sanctæ Mariæ Maioris cum continuis ac feruentissimis orationibus, alijsque carnis macerationibus, summa cum laude ac proximorum salute inhabitant. Qui quidem P. Augustinus Neapoli, biennio ferè post supradictæ congregationis foundationem, sanctissimo fine quieuit.

In vrbe Roma dicti Clerici Regulares minores conuentum habent ad S. *Laurentium in Lucina*, & alterum ad S. *Agnetem in Agone*.

CA-

CAPVT IX.

Congregatio Clericorum seu Presbyterorum B. Mariæ Magdalena.

HAEc Congregatio alio nomine dicitur Congregatio Clericorum de Pœnitentiâ, etique instituta Romæ initio Pontificatus Clementis Octauî. de fundatore nihil adhuc comperi.

Finis libri quarti.

ORI.

ORIGINVM
MONASTICARVM
AVCTARIVM,
siue
LIBER V.

AVBERTVS MIRAEVS
BRUXELLENSIS, Protonotarius Apo-
stolicus, & S. Theologia Li-
centiatus publica-
bat.

AMPLIS-

AMPLISSIMO
PRAESVLI,

D. GVILIELMO
DEL CASTILLO, ABBA-
ti Bodeloensi, Ordinis
Cisterciensis.

*Vantum uniuersa Respubli-
ca Christiana Ordini vestro
sanctissimo, Praesul amplissi-
me, debeat, nemo praterito-
rum saeculorum vel medio-
criter peritus ignorat. San-
ctus Bernardus, alter velut familia ve-
stra parens ac conditor, Ecclesiam uniuersam
à periculosissimo Petri Leonis schisma-
te liberauit, & Innocentium secundum, le-
gitimum Christi Saluatoris nostri in ter-
ris Vicarium, Romana in sede restituit
ac collocauit. Nobilissimum Galliae regnum,
quod Albigeneses haeretici spe iam deuora-
uerant, instituti vestri Abbates XII. à
diabolica seruitute vindicarunt, & primi
velut signum quoddam ad oppugnandam ac
debellandam gentem impiam sustulerunt.
Fortissimi Equites vestri, Calatraua, Al-*

can-

cantaræ, Christi, Auusij, & Montefiæ,
Castellam, Lusitaniam, Valentiam, aliaque
Hispaniarum regna Mauris sua virtute
eripuerunt. Beatus Petrus Castronouanus,
martyr, & primus hereticæ prauitatis
Inquisitor, ad comprimendos in Gallia
Albigenses, sanctissimum tribunal primus
constituit: cui deinde alij ex Ordine
vestro sodales atque Abbates magna cum laude
præfuerunt. Ab his velut lampada acci-
piens S. Dominicus, Prædicatorum ante-
signanus ac primipilus, idem postea munus
sustinuit, hodieque sodales Dominicani in
Italia, Hispania, alijsque orbis Christia-
ni prouincijs, magno vniuersæ Ecclesiæ bo-
no, sustinent.

Hæc & alia maiorum vestrorum præ-
clara facinora, post Origines Monasticas
in ordinem redactas, sacram superiorum
temporum historiam percurrenti mihi,
(qua quidem capior in primis) cum occur-
rissent; operæ pretium facturum me puta-
ui, si ea breuiter digesta ad calcem Origi-
num publicarem: eò magis, quòd paucis hæc
nota aut saltem animaduersa obseruarem.
Benigno itaque vultu istud nostrum Ori-
ginum Monasticarum Auctarium ac-
cipe; in quo plurimos vitæ sanctitate mo-
rumque

rumque integritate spectatos ordinis vestri Episcopos, Abbates, ac monachos reperies, per quos ad Abbatiale munus ceu ad cotem animum exsuscites interdum & acuas: etsi sponte currenti calcar adhibendum non existimem. Nota enim toti Belgica pietas tua, nota modestia, nota doctrina, nota denique industria, animique magnitudo, qua novum à fundamētis templū in urbe Gādensi excitatū ad verticem usque produxisti, & stabilem fixamque tuis in Flandria metropoli sedem ac domicilium fixisti. An laude & testimonio nostro hac fieri maiora queunt? ne indigent quidem, nec tua id singularis modestia patitur. Vale itaque, & pignus hoc meae erga Te observantiae, quamdiu quidem exstare poterit, aeternum habe. Bruxellis anno gratiae clō. lxx. XX. Idibus Ianuarijs.

*R^{dæ}. admodum Ampl.^{nis}
Vestrae studiosissimus
Aub. Miræus*

IN

INDEX CAPITVM.

- CAP. **D**E monasterij Cluniacensis origine, primisque Abbatibus.
- CAP. II. De Cluniacensis familie prouincijs, ac monasterijs singularum prouinciarum.
- CAP. III. De Congregatione reformata Iotharingica monachorum ordinis Sancti Benedicti.
- CAP. IV. De Congregatione monachorum Sacre Cisterciensis obseruantie in Hispania.
- CAP. V. De Congregatione Lusitanica monachorum ord. Cisterciensis.
- CAP. VI. De Cisterciensium monasterijs in Aragonia, Catalonia, Valentia, & Nauarra.
- CAP. VII. De Huegenfi Abbatia apud Burgos, & de Congregatione monialium S. Annæ in Hispania.
- CAP. VIII. De Cisterciensium monasterijs, Deipara cultu ac miraculorum gloria claris in Belgio.
- CAP. IX. De Ordinibus Equestribus, sub instituto Cisterciensi hodieq. militantibus.
- CAP. X. De Ordinibus Equestribus, qui olim sub instituto Cisterciensi militarunt.
- CAP. XI. De Ordinibus monasticis instituti Cisterciensis.
- CAP. XII. De Ordinibus monasticis, Cisterciensi familie obstrictis.
- CAP. XIII. De monialibus Ord. Conceptionis B. Mariae.

T

CAP.

CAP. XIV. De Sanctis ex ordine Cisterciensi.

CAP. XV. De Beatis ex ordine Cisterciensi.

CAP. XVI. De B. Petro à Castronouo, martyre
primoq^{ue} Inquisitore hereticae prauitatis, et de
B. Othone Episcopo Frisingensi.

CAP. XVII. Kalendarium Sanctorum ac Beatorum
maximè illustrium, ex ord. Cisterciensi,
mensium ac dierum serie digestum.

CAP. XVIII. De Sanctis familiae Premonstratensis.

CAP. XIX. De Beatis ex ordine Premonstratensi.

CAP. XX. De Sanctis ac Beatis ex ordine Canonicorum Regularium.

CAP. XXI. De ordine monachorum Charitatis
B. Mariae sub regula S. Augustini militarium.

ORIGI

ORIGINVM
MONASTICARVM
 AVCTARIVM.

CAPVT I.

*De monasterij Cluniacensis Origine,
 primisque Abbatibus.*

Superioribus diebus meas in
 manus venit Bibliotheca
 Cluniacensis, à Martino
 Marrerio (quē Lutetiæ mo-
 nachum ad S. Martinū Cam-
 pensem, an. 1610. familiariter
 nouimus) & Andrea Quer-
 cetano Turonensi publicata. Sunt in ea non
 pauca ex illius loci monumentis, publicisq;
 Galliarum ac priuatis Bibliothecis fideliter
 deprompta, quæ lectorem istarum rerum cu-
 riosum meritò delectent. Instar apis itaque
 nonnulla ex amplissimo illo campo selegi-
 mus, quæ per modum Auctarij hic visum fu-
 it subnectere.

Quis primus nobilissimi Cluniacensis mo-
 nasterij conditor fuerit, magna est quæstio.
 Guilielmus Paradinus, Petrus San-Iulia-

T 2

nus,

Cluniaci
funda-
tor.

nus, Iacobus Seuertius, Bugnonius, & ceteri recentiores rerum Burgundicarum scriptores, *Guarino* Comiti Matisconensi, & Cabilonensi, veteres autem scriptores omnes *Guilmo Pio*, Aquitanix Duci & Aruernix Comiti eam gloriam tribuunt. Quibus consentit & Testamentum eiusdem *Guilmi*, eiusque coniugis *Ingelbergæ*, anno Imperij Caroli Magni vndecimo datum ac signatum.

Constat quidem, *Guarinum* Comitem villam Cluniacum ab *Hildebaldo* Matisconensi Episcopo, via permutationis, vt loquuntur, accepisse, ibidemque Capellam in honorem S. Mariæ & S. Petri ædificasse, iuxta diploma Ludouici Pij Imp. anno duodecimo Imperij Aquisgrani datum, quo dictam permutationem Imperator confirmat: Sed in illo diplomate nulla prorsus Cluniacensis monasterij fit mentio. Quo fit, vt cum Ioanne Quercetano, qui Bibliothecam Cluniacensem eruditius Notis illustrauit, censeam, fundatoris titulo *Guilhelmum* Ducem haudquaquam esse spoliandum.

Cluniacum
fū-
datur
an. 910.

Ceterum *Guarinus*, & *Aua* eius coniux, morientes, quidquid iuris in Cluniaco habebat, eidem *Guilmo* Duci reliquerunt. Is, *Bernone* Abbate Gigniacensi ad se euocato, Cluniaci monasterium exstruere cœpit, quod *Eblus* Pictauorum Comes & *Guilmi* cognomento Pijin Aquitanix Ducatu successor postea perfecit.

Mor-

Mortuus est autem Guilielmus an. 918. aut 920. in Briuatenſi vico apud S. Iulianum martyrem ſepultus. Flodoardus tamen chronographus Remenſis dicit, illum ſuperuiſſe ad annum uſque nongentefimum viceſimum ſeptimum.

Primus itaque Cluniacenſis Abbas fuit B. *Berno*, qui Guilielmo Duce ſumptum ſuppeditante, cœnobium Cluniacenſe conſtruxit. *B. Berno Abbas I. Cluniacenſis.* Quo fit, vt à multis medijs æui ſcriptoribus eiuiſdem fundator nuncupetur.

B. Bernoni ſucceſſit S. *Odo*, Martyrologij *S. Odo Abbas II.* Romani tabulis ad diem 18. Nouembris adſcriptus. Eius vita per *Ioannem* monachum Cluniacenſem, natione Italum, ac diſcipulum, exſtat apud Surium, & fuſior in Bibliotheca Cluniacenſi. Obijt autem in S. Iuliani monaſterio, diœceſis Turonenſis, quod à Danis deſtructum *Theotolo* Archiepiſcopus inſtaurauit. Idem *Odo* vitam S. *Geraldi* Auriacenſis Comitſ libris quatuor complexus eſt, quos cum reliquis eiuiſdē operibus *Quercetanus* publicauit. Fuit autem S. *Odo* primus totius ordinis Cluniacenſis reſormator ac pater: ideoque à *Sigeberti* noſtri Gemblacenſis interpolatore & alijs vocatur primus Abbas Cluniacenſis.

Odoni deſuncto ſucceſſus eſt *Aimardus* ſeu *Ademarus*. *Ademarus* autem S. *Maiolus*, in Romanos faſtos die yndecimo Maij relatus. *Ademarus Abbas III. S. Maiolus IV.* Vitæ eius hiſtoria per S. *Odilonem* pro-

ximum successorem, & altera per monachum quendam Siluiniacensem scripta exstat in Bibliotheca Cluniacensi. Obijt autem anno 954. & quiescit S. Maiolus Siluiniaci, in diœcesi Augustodunensi: quod monasterium Archembaldi viri nobiles fundarunt.

S. Odilo

V. Abbas.

Anno nongentesimo nonagesimo tertio, Odilo Aruerne oriundus, ex clerico Briuatensi monachum professus in Cluniacensi cœnobio, post Maiolum preficitur ipsi cœnobio, quod per annos LVI. miro religionis fervore rexit & prouexit. Qui egregie, præter cetera pietatis insignia, non solum vitæ exemplis, sed etiam miraculis in vita sua claruit; qui cum reprehenderetur, quod in peccantes misericordior iusto esse videretur, Si damnandus sum, inquit, malo damnari de misericordia, quàm de dūritia: vt Sigebertus Gemblacensis in Chronico loquitur. Idem primus cōmemorationem omnium fidelium defunctorum, prima die post festum omnium Sanctorum, in suis monasterijs fieri præcepit: quem ritum postea vniuersalis Ecclesia recipiens comprobauit: vt in Romano Martyrologio Kal. Ianuarij legitur. Obijt autem an. Christi millesimo quadragesimo octauo, ætatis suæ anno octogesimo septimo: vt in eius vita Petrus Damianus & Sigebertus in Chronico notant. Scripsit vitam B. Adelheidis Imperatricis, quæ in Bibliotheca Cluniacensi exstat typis edita.

Post

Post S. Odilonem in regimine S. Hugo ^{S. Hugo}
 succenturiatus est, Romano Martyrologio ad ^{Abbas}
 diem 29. Aprilis insertus. Vfus est eo familia- ^{VI.}
 rissimè Gregor. VII. Papa, cuius ad illum ex-
 stat epistola anno 1078. data. Obijt autè an.
 Christi millesimo centesimo nono, vt Sige-
 berti nostri Gemblacensis interpolator & alij
 notant. Vitæ historiam scripsit Hildebertus E-
 piscopus Cenomanensis, ab Andrea Querce-
 tano in bibliotheca Cluniacensi editam. Quæ
 apud Surium exstat, per Hugonem monachum
 Cluniacensem, illius cœtaneum, litteris est
 consignata. Discipulum inter alios S. Hugo
 habuit S. Morandum, monachum Cluniacen- ^{S. Morā-}
 sem, cuius gesta pariter leguntur in Biblio- ^{dus.}
 theca Cluniacensi.

Post S. Hugonem, ex ordine Abbates fue-
 re Pontius, Hugo eo nomine *secundus*, & B. Pe- ^{B. Petrus}
 trus Mauritius, cognomento *Venerabilis*. Ho- ^{Venera-}
 rum postremus, nobili genere natus, primùm ^{bilis, Ab-}
 miles, deinde monachus Cluniaci fuit. Idem ^{bas IX.}
 S. Bernardo Abbate Claræ-vallis familiaris-
 simè vſus est, vt Epistolæ vtrò citroque mis-
 sæ comprobant. Scripsit varia à Trithemio,
 Baronio, Bellarmino, alijsque lauda-
 ta, quæ vnum in corpus collecta
 leguntur in Bibliotheca Clu-
 niacensi Lutetiæ edi-
 ta.

CAPVT II.

*De Cluniacensis familie prouincijs, ac
monasteriis singularum pro-
uinciarum.*

INter varias familias, sub S. Benedicti fig-
nis militantes, nigrorum (vt à colore ve-
stis nuncupant) monachorum, longè nobilif-
sima fuit *Cluniacensis*, à Cluniaco d. Matisco-
nensis archicœnobio nomen mutuata. Fuit
ea olim in prouincias decem partita, videli-
cet *Lugdunensem, Franciæ, Prouinciæ, Pictauien-
sem, Aruerniæ, Vasconie, Alemanniæ, Lombardiæ,
Hispaniæ, & Angliæ.* Quot & quæ præcipua
singulis in prouincijs monasteria fuerint, pau-
cis commemorabo.

PROVINCIA LVGDVNEN-
fis.

CLuniacum, totius ordinis caput, in diœce-
si Matisconensi, anno 910. fundatum.

Gigniacum, in diœcesi Lugdunensi, B.
Berno, ex Comite primus Abbas Gigniacen-
sis, fundauit: vt interpolator Sigeberti Gem-
blacensis ad an. 895. commemorat. Idem quo-
que Balmenfis, in d. Vesontionensi, ac demum
Cluniacensis Abbas fuit. Habet autem Gign-
iacum annexos minoris notæ Prioratus,
hec est, vnus, duorum aut trium monacho-
rum

rum cellas, sexdecim.

Cari Loci Monasterium, in d. Matisconensi, fundarunt *Robertus* Valentinus Episcopus, eiusque frater *Eduardus*.

S. Marcelli monasterium, iuxta Cabilonem, fundauit *Guntramnus* Burgundiæ Rex: ut notat *Fredegarius* in appendice ad *Greg. Turonensem*: quod *Gaufredus* Comes Cabilonensis S. Maiolo Abbati Cluniacensi postea tradidit.

Marciniacum, monialium cœnobium, in d. Augustodunensi seu Eduensi, fundauit S. *Hugo* Abbas VI. Cluniacensis.

Nantuacum seu Nantoacum, Prioratus in d. Lugdunensi.

Decanatus Paredi in d. Eduensi.

Decanatus S. Vincentij, ibidem.

Decanatus Vergei, ibidem. Numerantur autem Decanatus XIII. ordinis Cluniacensis in vniuersum.

Amberta, Prioratus in d. Lugdunensi.

De Salis, Prioratus ibidem.

S. Magdalænæ P. in Charlesio, ibidem.

S. Romani P. ibidem.

Complectitur prouincia Lugdunensis, præter Abbatiam Cluniacensem, nouemdecim Prioratus, & tres Decanatus.

PROVINCIA FRANCIAE.

PRæter Abbatiam *Belli Loci*, in hac prouincia sunt quinquaginta monasteria: ex quibus

T 5

bus

bus 40. nominantur Prioratus, Decanatus 9. & domus vna. Est autem dicta Abbata sita in Argonia, & d. Virdunensi.

Prioratus B. Mariæ, de Charitate, in d. Autissiodorensi situs est. in *Charitate* opido agri Niuernensis, ad Ligerim fluuium, & extructus à S. Hugone Abbate VI. Cluniacensi. Habet annexos quinquaginta Prioratus minoris notæ, seu non conuentuales.

Prioratus S. Martini de Campis, in vrbe Parisiensi, habet triginta Prioratus annexos præter varias Præbendas, Curas & Capellarias, vt nuncupant.

Prioratus S. Petri, in Abbatif-villa, & d. Ambianensi.

S. Arnulphi P. in opido Crispeio, & d. Siluanectensi, habet quattuor Prioratus annexos.

Longi Pontis P. in d. Parisiensi.

Decanatus S. Dionysij apud Nogétum Rotrodi, quod est opidum agri Pertici in d. Carnuteni, fundatorem agnoscit *Gaufridum*, vicecomitem Castri-dunensem. dictus Rotrodus fuit pater Gaufridi.

S. Saluij P. apud Valentianas Hanoniae opidum, in d. Cameracensi, fundatorem agnoscit *Carolus Magnus* Imperator; vt in Originibus nostris Benedictinis docuimus.

B. Mariæ P. de Nantolio, in d. Meldensi.

S. Ste-

S. Stephani P. in d. Niuernensi.

S. Riueriani P. ibidem.

S. Marię P. in Monte Desiderij, & d. Ambianensi.

S. Theobaldi P. in Castro Vitriaco, & d. Catalaunensi.

S. Petri de Romiliaco P. in d. Boloniensi.

SS. Petri & Pauli de Burgo P. ibidem.

S. Stephani P. in Nameca & d. Leodiensi.

S. Seuerini P. in Condrofio, ibidem.

B. Marię P. de Bertreja ibidem.

S. Victoris de Ceio P. monialium, iuxta Huium opidum d. Leodiensis.

Domus de Annaio, d. Parisiensis.

Grandis Campus P. in d. Meldensi.

Luperciacum in d. Niuernensi, SS. Geruasio & Protasio sacrum.

Decanatus S. Cosmę, in monte, d. Constantiensis.

PROVINCIA PROVINCIAE,
Tarantasię, Delphinatus & Viennę, habet Prioratus quadraginta quatuor.

S. Saturnini de Portu P. ad Rhodanum in d. Vceticensi, habet annexas cellas seu prioratus minores viginti septem.

S. Ioan-

S. Ioannis de Podoliano Prioratus, in d. Araufionensi, est vnitus cum collegio Auenionensi S. Martialis, vt & domus Soergia.

Prioratus de Tornaco, in d. Nemanfensi.
S. Victoris P. in d. Cenuenfi.

S. Marcelli P. Dienfis, in d. Valentina.

PROVINCIA PICTAVIENSIS
& *Santonensis*, complectitur Abbantias
duas, Prioratus viginti & v-
num, & Decanatum
vnum.

Monasterium Nouum, siue Abbatia S. Ioannis Euangelistæ & Andreæ, in d. Pictauiensi, habet annexos Prioratus octodecim, & vnam domum.

Abbatia S. Ioannis Angeliacensis, in opido eiusdem nominis, & d. Santonensi exstructa est à *Pipino* Aquitaniæ Rege, Ludouici Pij filio.

S. Eutropij Prioratus, in d. Santonensi habet annexos Prioratus minores tredecim.

Insulæ Aquæsis Prioratus, vulgò *Isle d'Aix*, in d. Pictauiensi.

Decanatus S. Ioannis de Roncenaco.

PROVINCIA ARVERNIAE,
præter duas Abbantias, continet Prioratus nouem.

MAuziacensis Abbatia, in d. Claromontensi, fundata est per *Robertum* Aruerniæ Comi-

Comitem, eiusque filium *Guilielmum*, & tradita est Cluniacensibus anno millesimo nonagesimo quinto. Habet ea annexos Prioratus sexdecim.

Thiernenfis Abbatia, in d. Claromontensi.

Siluiniaum, S. *Maiolo* sacrum, in d. Augustodunensi seu Eduensi, quinquaginta olim monachorum fuit, habetque annexos Prioratus vndecim, & domos quinque.

Celsiniarum P. in d. Claromontensi, 40. olim monachorum.

Prioratus de Riuis, 20. monachorum olim.

PROVINCIA VASCONIAE,
præter Abbantias, complectitur Prioratus 12. & vnum Decanatum, cum vna domo.

MOisiacum Abbatia octoginta olim monachorum, in d. Cadurcensi, fundatum est à *Clodoueo* Rege Francorum, & instauratum à Ludouico Pio.

Abbatia S. Petri Lefatensis, aliàs de Pedelaxato, in d. Riuenfi.

Abbatia SS. Cerasij & Protasij Exiensis, in d. Aginensi.

Abbatia Figiacensis, in d. Cadurcensi olim 40. monachorum, fuit secularizata (vt loquuntur) per Carolum à Lotharingia Cardinalem, & Abbatem Cluniacensem. Est hodie

die Canoniorum collegium, vt arbitror, celeberrime.

S. Licerij P. in d. Tarbienti.

S. Orientij P. in d. Aufcensi seu Auxitana.

Decanatus S. Petri de Carennaco, in d. Cadurcensi.

Domus B. Mariæ de Moiracho, in d. Condomensi.

PROVINCIA ALEMANNIAE,
Lotharingæ, & Burgundiæ, præter
Abbatiam Balmenfem, continet
Prioratus triginta.

BAlma, Abbatia in d. Vefontionēfi fita est. Eius fundator ac primus Abbas fuit *S. Eticius*: cui successit eius discipulus *Berno*, Abbas Gigniacensis, ac demum Cluniacensis. *Bernoni* successit eius nepos *VVido*, in regimine Gigniacensis, Balmenfis, & Aethicensis monasteriorum: vt in Notis ad bibliothecam Cluniacensem tradit *Andreas Quercetanus*.

Paterniaci monasterium in d. Lausanensi fundauit *B. Adelheidis* Imperatrix: quod *S. Maiolo* Abbati Cluniacēfi eiusque successoribus commisit.

Romani monasterij Prioratus, vulgò *Romanmonstier*, in d. Lausanensi.

De Vallibus P. in d. Vefontionensi.

De Mortua Aqua P. ibidem, *Mortault.*

De Loco Dei P. ibidem.

De Monte Richerio P. ibidem.

De Villario monachorum P. ibidem.

S. Nicolai de Salinis, ibidem.

De Calce P. ibidem, *de la Chaux.*

De Alta petra P. ibidem, *Hault Pierre.*

De Fontenaio P. ibidem.

De Porta supra Sagonam, ibidem.

Vallis-Clusa P. ibidem, *Vaucluse.*

Insula medij Lacus P. in d. Lausanensi.

Prioratus de Sella, aliàs de Nigra silua.

De Megijs P. in d. Lausanensi.

Vendopera, *Vendoeure*, propè Nanceium
Lotharingæ metropolim, in d. Tullensi.

PROVINCIA LOMBARDIAE

feu *Italia*, complectitur 24. Prioratus

conuentuales, præter Abbantias

duas, & Prioratus mino-

res eisdem an-

nexos.

Abbatia S. Benedicti, ad Padum fluuium,
in d. Mantuana.

Abbatia monialium de Canturio.

S. Saluatoris monasterium, iuxta Ticinum
feu papiâ, exstruxit B. *Adelheidis* Imperatrix,
& S. Maiolo Abbati Cluniacensi regulariter
ordinandum tradidit.

S. Iacobi de Pontida P. 24. monachorum,
in d. bergomenfi.

S. Pau-

S. Pauli de Argono P. ibidem.

S. AEgidij de Fontenella P. ibidem.

PROVINCIA HISPANIAE
præter Abbantias, comprehendit vigin-
ti quatuor Prioratus conven-
tuales.

Abbatia Corneliana, apud Astures, in d.
Ouetensi.

Campus Rotundus, Abbatia S. Petro se-
cra, in Catalonia, & d. Gerundenfi.

Abbatia S. Mariæ Arularum, in Catalonia
& d. Elnensi.

Monasterium B. Mariæ de Nagera, in d.
Calagurritana, Prioratus olim triginta Mo-
nachorum.

Prioratus S. Pili de Carrione, 24. mona-
chorum, in d. Palentina.

S. Isidori P. 12. monachorum, ibidem.

S. Vincentij Prioratus, quinque mona-
chorum, in vrbe & d. Salmanticensi datus est
Petro Venerabili Abbati Cluniacensi, ab
Alfonso Hispaniarum Imperatore.

Villa-Franca seu Vallis carceris in Gallia,
& d. Asturicensi, Prioratus octo mona-
chorum.

Prioratus S. Vincentij de Palumberij,
octo monachorum, in d. Lucensi.

Prioratus B. Mariæ de Ratis, quinque mo-
nachorum in Portugallia, & d. Bracarenfi.

Sunt

Sunt qui his addunt Abbatiam S. AEmiliani Cucullati, in d. Calagurritana sitam: sed hæc & alia supranominata monasteria hodie pertinent ad Congregationem Vallisoletanam.

P R O V I N C I A A N G L I A E E T

Scotiæ, præter Abbantias duas, solet habere Prioratus conuentuales triginta sex, & domos tres.

PAsselètum, Abbatia Scotiæ, in d. Glasculensi.

Abbatia de Crossagnier, ibidem.

Ex dicto monasteriorum ordinis Cluniacensis Catalogo patet trecenta plus minus cœnobia curæ ac procurationi Abbatis olim Cluniacensis subfuisse, præter ducentos quinquaginta aut circiter Prioratus minoris notæ, seu non conuentuales.

Præter monasteria hæctenus cōmemorata, & alia plurima institutum seu reformationē Cisterciensem olim sunt amplexa, vt *Bertinianum* apud Belgas, temporibus Hugonis Abbatis Cluniacensis, & alia alibi: vt nos in Chronico Benedictino docuimus.

Præter Sanctos instituti Cisterciensis, hæctenus recensitos, laudatur & S. *Albertus* Abbas, libro de Sanctis Bergomensibus, per M. Antonium Benalium, & Ioannem Antonium Guernarium, Bergomi an. 1584. edito.

CAPVT III.

Congregatio reformatā Lotharingica Monachorum Ord. S. Benedicti.

Superioribus annis in Lotharingia exordium sumpsit reformatā Benedictinorum Congregatio, cui postea non pauca regni Frāciæ, ac Burgundiæ cœnobīa sese aggregarunt in his Abbatia *S. Vincentij* in vrbe Vesontionensi, *Fauerniacum* in Comitatu Burgundiæ & diœcesi Vesontionensi, & alia. Eiusdem Congregationis sodalibus in vrbe Parisiensi an. 1618. traditum est à Ludouico XIII. Rege ac Parlamento Parisiensi monasterium Guilielmitarum.

Ceterum dictæ Congregationis Patres, ne talentum suum defodiant, in concionibus ad populum habendis, confessionibus audiendis alijsque pijs actionibus, magno fidelium bono & applausu, sese exercent: vt in Hispania quoque faciunt Benedictini ac Cistercienses.

Haud abs re fuerit hoc loco subnectere breuem historiam Miraculi, quod an. 1608. circa Venerabile Sacramentum Eucharistiæ in Fauerniaco contigit. De quo sic Ioannes Chiffletius in descriptione Vesontionis, an. 1618. Lugduni edita.

Miraculum Fauerniaci.

An. 1608. die Sancto Pentecostes, 25. Maij, in ecclesia antiquissimi monasterij B. Mariæ Virgi-

Virginis De Fauernè, (Aimoinus anno Christi 870. Fauerniacum vocat) ord. S. Benedicti, diœcesis Bisontinæ; cùm Indulgentiarũ tunc concessarum causa, sanctissimum Eucharistię Sacramentum, in duabus hostijs, ipsa eadem die cõsecratis, argẽteo Reliquiario, vnius ad minimũ marcẽ inclusũ, de more, populo propositũ fuisset: contigit, vt igne, quo fato nescitur, accẽso, mensa lignea, gradu, tabernaculo, mappis & alijs ornamentis absumptis, suppositoq; marmore humi fracto, Reliquiariũ graue & metallicum, cum duabus inclusis hostijs nõ modò illæsum, sed etiã in aere suspensum, absque villo sustentante corpore solido, remaneret, idq; per spatium triginta trium circiter horarum, vsque ad horam scilicet decimam matutinam diei Martis, tertij festi Pentecostes; cùm, vicino quodam Parocho, qui solenni supplicatione illuc aduenerat, Missã celebrante, & sacratissimã hostiã, post primã eleuationẽ, demittẽte, Reliquiariũ ex se sèsim & leniter descẽdit, rectaq; Missali codici insedit, qui corporali cõtectus (vt cũ maiori reuerẽtia exciperetur, si fortẽ decideret) illi cum intermedio spatio fuerat suppositus. Quæ omnia visa sũt à quàm plurimis inculpata vitæ & integræ fidei testibus, quib; per Inquisitores idoneos auditis, firmatũ miraculũ, ad Dei Opt. Max. gloriã, & honorem, Ecclesiæ Catholicæ bonum & fidelium consolationem publicauit Ill.^{mus} Fer-

dinandus de Rye, Archiepiscopus Bifuntinus diplomate Vefontione 10. Iulij anni 1808. dato. Hostiarum miraculosarum vna Fauerniaci remansit, altera, iussu Ser. ^{morum} Archiducum Alberti & Isabellæ, Burgundiæ Principum, Dolam Sequanorum, maxima pompa, precibus publicis translata est, in festo S. Thomæ Apostoli, eiusdem anni 1608. cui deinde pius Aduocatorum cœtus, sub S. Iuonis patrocinio, Dolæ pridem institutus, sacellum splendidissimum exstrui curauit, quod an. 1614. die 19. Maij idem Reuerendissimus Ferdinandus ritu solenni dedicauit. *Hactenus Chiffletius.*

CAPVT IV.

De Congregatione monachorum sacra Cisterciensis obseruantia in Hispania.

Anno.
1425.

REformata ista Congregatio, titulo S. Bernardi, anno millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, sumpsit exordium. Auctor illius fuit *Martinus Vargas*, Doctor Theologus & monachus cœnobij Petræ, in Aragonia; qui Roma reuersus, cum alijs duodecim monachis ac sodalibus, in monasterio *Montis Sion*, haud præcul à Toletò, consedit, & veterem disciplinam monasticam in vsum reuocauit, Romano Pontifice approbante. successu temporis, vt fit, varia monasteria exemplo

plo commota accesserunt: sic vt Congregatio
ista hodie quadraginta ampliùs cœnobia in
regnis Castellæ, Legionis, Gallæciæ, & Prin-
cipatu Asturicensi sita cōplectatur. Sūt in his,

Mons Sion, in diœcesi Toletana.

Palasolum, in diœcesi Vallisoletana.

Vallis Bona, in eadem diœcesi.

Nucale monasteriū, in diœcesi Asturicēsi.

Melonense m. in Gallæcia.

Mons Rami, in diœcesi Auriensi.

Ouila, in d. Seguntina.

Carracedum, in d. Asturicensi.

Morerola, in d. Zamorensi.

Sacra Moenia, in Castella.

Mons Salutis, in d. Conchenfi.

Superatum, in d. Lucensi.

Spina, in d. Vallisoletana.

Maira, in d. Lucensi.

Offera, in d. Auriensi.

Horta siue Hortus B. Mariæ, in d. Segun-
tina.

Riuus ficcus, in montibus Burgenfibus.

S. Prudentij monasterium, in d. Calagur-
ritana.

S. Martini de Castaneda, in d. Asturicēsi.

Armentera, in Gallæcia.

Benauides, in Castella veteri.

Iuncquera, in d. Auriensi.

Saltus Noualis, in d. Legionensi, vulgò
Sandoual.

Vallis Paradisi, in d. Zamorensi.

Matallana, in d. Vallisoletana.

Herrera, in d. Calaguritana.

Buzedum, in d. Burgenfi.

Vallis Ecclesiarum, in d. Toletana,

Horgia, in d. Tudenfi.

Vallis Dei, in d. Ouetenfi.

Mons ferus, in Gallæcia.

Villa Noua Ossensis, in d. Mindonienfi.

Bellus mons, in d. Ouetenfi.

Vega.

S. Claudij, in d. Auriensfi.

S. Petri apud Gumielam, in d. Vxamenfi.

Azeuerium, in Gallæcia.

Penna Maior, in d. Lucensfi.

Franquera, in Gallæcia.

Præter dictas Abbantias, spectant insuper ad dictâ Congregationē variij Prioratus monachorum, & non pauca virginum coenobia: inter quæ eminēt *Hulgense*, & *Bethlehemiticum*, in vrbe Vallisoletana.

Huius porrò Congregationis Abbates nō perpetui (vt in Gallia, Germania, Belgica, & alibi) sed triennales sunt tantummodò. Singulis namque triennijs vniuersi Abbates conueniunt, & comitia celebrant in Palasolensi monasterio, haud procul à Vallisoletto: & primò Præfectum generalem (quem *Reformatorem* vocant) deinde *Visitatores* generales, ac demum *Abbates* singulorum monasteriorum eligunt atque constituunt.

Habet hæc Cōgregatio varia Collegia Philosopho-

lofophica ac Theologica, in quibus monachi Cistercienses optimis disciplinis ac moribus imbuuntur: quod exemplum utinam Galliæ ac Germaniæ nostræ Abbates æmularentur! hoc præsertim tempore, quo tot Hæreticorum phalanges Ecclesiam orthodoxam undique oppugnant.

Inter alia Hispaniæ collegia, eminent Complutense, quod ea in Academia Ludouicus Strada Abbas Hortensis fundauit, itemque Salmanticense, titulo B. Virginis Lauretanæ clarum.

In vtraque Academia plurimi sunt ex Ordine Cisterciensi Doctores ac Professores Theologiæ celeberrimi, quos *Cathedraticos* vocant: plurimi item Concionatores facundissimi ex istarum Academicarum aliorumque locorum gymnasijs quotidie, velut ex equo Troiano, prodeunt, magno fidelium commodo, nec minore Cisterciensium gloria atque ornamento.

CAPVT V.

De Congregatione Lusitanica monachorum Ord. Cisterciensis.

HVi⁹ reformatæ Cōgregatiōis caput est Abbas *Alcobatia*, & cōplectitur ea monachorū

V 4

cæno-

cœnobia sexdecim, monialium autem plius minùs viginti. Habent itē Collegia sua, præfertim *Eboræ* & *Olisipone*, in quibus Philosophica ac Theologica studia mirificè florent.

Alcobatiæ fundator fuit *Alfonfus Henriques*, primus Portugalliæ Rex, monachos eò mittente *S. Bernardo*, Claræ Vallis Abbate. Narrant autem adseruari ibidem Epistolam *S. Bernardi*, in qua hæc inter cetera leguntur, velut prophetico spiritu scripta: *Illud condentes monasterium, in cuius duratione & integritate indelebile habebitis elogium regni vestri, & in diuisione reddituum diuidetur à vobis corona vestra.* Quod quidem aiunt euenisse temporibus *Henrici Cardinalis*, qui *Sebastiano Regi* in *Africa* cæso suffectus sine liberis obiit, & *Philippo II. Castellæ Regi Catholico* lampada regnumque tradidit.

Alcobatia porrò vt est omnium orbis Christiani Abbatiarum ditissima, duos hodie Abbates habet, vnum Regularem seu monachum, alterum Commendatarium seu secularem, qui nunc est *D. Ferdinandus*, *Philippi III. Regis Catholici* filius, Cardinalis & Archiepiscopus *Tolitanus* postulat.

* *
*

CA-

CAPVT VI.

*De Cisterciensium monasterijs in A-
ragonia, Catalonia, Valentia, &
Nauarra.*

INTER Aragoniæ cœnobia eminent *Vero-
la*, multorum Episcoporum parens, *Rueda*,
Petra, & *Sancta Fides*, haud procul à Cæsarau-
gusta.

In regno Valentiaë laudatur *Vallis Digna*,
monachorum, & *Zaida*, monialium, in vrbe
Valentina: cuius fundatrix exstitit B. Tereſia
Aragonie Regina.

In Catalonia notissimum est *Populetum*,
haud procul à Barcinone situm, item *Sanctæ
Cruces*, *Benefacia*, & *Scarpa*.

Horum regnorū Abbates olim perpetui,
nunc triennales tantūmodò aut quadrienna-
les sunt, excepto Abbate Populeti. Introducta
est ea reformatio temporibus Philippi III.
Catholici Regis.

Nauarraë porrò Abbates, *Lerensis*, *Oliuensis*,
Maniliensis, *Hiranquensis*, & *Fiteriensis*, sunt
perpetui, & comparent in comitijs
Ordinum regni, vt fit in
Belgio & ali-
bi.

CAPVT VII.

*De Hulgenſi Abbatia apud Burgos, &
monaſterijs eidem ſubiectis: i-
tem de Congregatione re-
formata S. Annæ in
Hiſpania.*

HAud procul à Burgenſi vrbe nobili apud Hiſpanos viſitur *Hulgenſe* monialiū cœnobium, ord. Cifterciensis, Sedi Apoſtolice immediatè ſubiectum, ſi quod aliud, lōgè diſtiſſimum ac nobiliſſimum; vtpote ad quod non niſi illuſtri genere natæ virgines admittuntur. Fūdatorē agnoſcit *Alfonſum* Hiſpaniarum Imperatorē. Subſunt illi viginti amplius monialium cœnobia, in quibus Abbatiffa *Hulgenſis* ſolet Abbatiffas cōſtituere; eademq; per ſuos Deputatos viſitare ac corrigere.

Eadem Abbatiffa habet auctoritatem creādi *Equites*, qui Crucem geſtant, haud abſimile *Calatrauenſi*, in veſte exteriorē. Sunt ij tribus votis monaſticis obſtricti, adeoque ad nuptias tranſire non poſſunt.

Congregatio monialium *S. Annæ* noſtræ ætate initium ſumpſit in vrbe *Valliſoletana*; vbi primum monialium regularis obſeruantia cœnobium, titulo *S. Annæ*, eſt ædificatum. Sunt alia deinde *Toleti*, *Talauera*, *Madriti*, &

ri, & alibi excitata: in quibus, præter abstinentiam à carnibus, summus disciplinæ monasticæ viget rigor: vt monialibus Carmelitanis discalceatis parum aut nihil cedere videantur.

CAPVT VIII.

De Cisterciensium monasterijs, Deiparæ cultu ac Miraculorum gloria claris in Belgio.

EThi omnia ac singula Cisterciensis instituti cœnobia Virgini matri sint dicata; ex ijs tamen nōnulla præ reliquis Deus Opt. Max. Miraculorum splendore, ac frequētiore hominum concursu nobilitauit. Inter Belgica (nam de alijs alij dicent) eminent *Camberona* in diœcesi Cameracensi, *Laus B. Mariæ* in Tornacensi, & *Villarium* in Namurcensi sitū.

Camberona ampla atq; illustris Abbatia, in Comitatu Hannoniæ, tertio lapide à Montibus, quæ vrbs est metropolitana, amœno loco sita, anno salutis millesimo centesimo quadragesimo octauo à S. Bernardo Claræ Vallis Abbate initia sua accepit. Hoc in monasterio visitur imago Deiparæ, quæ anno millesimo trecentesimo vicesimo secundo à Iudeo quodam perfido læsa cū fuisset, mox sanguinem emisit. Historiam miraculorum illius loci cōscripsit V Valrandus Caoltius, & Duaci anno 1606. publicauit.

Apud

Apud Insulas Flandriæ Gallicanæ emporium sita est Abbatia Laudensis, vulgò Loncupata, quæ sacellum habet Deiparæ sacrum, frequèti piè peregrinantium concursu celebre.

De Villario libet paulò altiùs, in exterorum gratiam, repetere. Collis Asper, vulgò *Mons Acutus*, locus olim siluestris, nunc à paucis retrò annis opidum Brabantiae, portis ac mœnibus clausum, haud procul à Siche-mio, vetusto opido & arce, visitur. In dicto colle quercus annosa exstabat, cui imago seu statua Deiparæ pendebat affixa. Ad hunc locum cum anno millesimo sexcentesimo tertio præsertim frequens hominum, opem ac solatium à Diua petentium, fieret confluxus, sacellum primò ex tabulis, post è lapide secto iuxta exstructum, & anno millesimo sexcentesimo quarto, à *Matthia Houio*, Mechliniensi Archiepiscopo, sacratum est. Quercus autem, mandato *Ioannis Miræi*, patrui nostri, tunc Antuerpiensis Episcopi designati (quem ad Miracula discutienda, aliaque pro bono piè peregrinantium statuenda idem Archiepiscopus eò miserat) paucis antea mensibus à stirpe excisa est: idque vel ideo, quòd trunco variegato & imminuto, cum fragmenta & asculas quisque peteret, casum iam minaretur. Excisa itaque, & quod eius superfuit, à varijs piè ac religiosè est expetitur, ut inde statuas seu icones sibi faciendas curarent.

Sic

Anno
1603.

Sic & Ioannes Miræus ex fragmentis gravioribus, domum allatis, statuas aliquot seu icunculas Deiparæ faciendas mandauit. Exhibis vnā dono dedit D. Roberto Henriono, Abbati Villariensi: quam in facello nouo, à fundamentis Villarij exstructo, cū is collocasset, factus mox est accolarum ac longè dissitorum concursus, qui hodieque durat, præsertim febribus curandis. Itaque multa à varijs mox donaria sunt oblata: inter alios Amplissimus D. Petrus Pecquius, Brabantiae Cancellarius, Versus istos, typis Plantiniani editos, Deiparæ sacrauit:

*Nouem maligna febre fractus mensium,
Medicæq; iam spem mente deserens opis,
Opem requiro calitus, supplex nouam,
Maria, ad arā prouolutus hanc tuam.
Voco Mariam; culpa matrem non finit.
Sed ecce Mater, Mater illic es mihi.
Quartana febris abiit, ô benignitas
Dei parentis immerens hominum in genus!
Abiit repente febris. Id gestum rei,
Villariensis Aspricollis in iugo,
Cognoscat etas nostra, postera & sciat.
Ego grata laudis vsque & vsq; cantica
Matri salutis offeram venerans mea.*

Prid. Kal. Iunij, M. D. C. XIX.

CA-

CAPVT IX.

*De Ordinibus Equestribus sub instituto
Cisterciensi hodieque mili-
tantibus.*

ORdinum in primis militarium virtute ac potentia Hispaniam à Maurorum seruitute liberatam esse, nemo in rebus Hispanicis vel mediocriter versatus ignorat. Ex dictis porrò Ordinibus plerique institutum Cisterciensem etiamnum obseruant, & non pauci, qui iam desierunt aut alijs accesserunt, olim obseruarunt. Adeò quidem, vt non immeritò Ordinem Cisterciensem, *Hispania à Maurorū iugo vindicem*, nuncupare possimus. Magna certè gloria, & quam posteritas omnis iure optimo suspiciat atque æmuletur.

Florent porrò hodieque apud Hispanos, sub instituto Cisterciensi, vt dixi, Ordines militares quinque, videlicet,

*Calatraue, in regno Castellæ,
Alcantaræ, in Extremadura,
Montesie, in regno Valentia,
Christi, in regno Lusitania,
Auisij, in eodem regno.*

Calatrauæ ordinem instituit B. Raimundus Fiterij Abbas an. 1159. vt Roderic⁹ Archiepiscopus Toletanus in Hist. Hisp. lib. 7. cap. 14.

Mariana

Mariana lib. II. cap. 6. & alij testantur.

Dictus Ordo à Capitulo generali Cisterciensi sua Statuta accepit; vt constat ex diplomate Alexandri III. Papæ, anno 1164. Romę dato, & ex Radefio Andrada in Chronico Calatrauæ, cap. 10. & seqq.

Ordo Equitum *S. Iuliani de Piro*, in Portu- *s. Iulian*
galia anno 1156. sub cura Abbatis Morimun- *del Pe-*
di sumpsit initium: vt constat ex diploma- *reyro.*
tibus Alexandri III. & Lucij III. Pontificū.
Is ordo postea mutuatus est nomen ab *Alcan-*
tara, sui imis opido, & à Capitulo generali
Cisterciensi sua pariter statuta accepit: vt i-
dem Andrada testatur.

Ordo *Montesia*, anno 1317. excitatus, sub-
est Abbatibus Sanctarum Crucium & Vallis
Dignæ, instituti Cisterciensis: vt idem An-
drada, & alij tradunt. Institutor fuit Iacobus
II. Aragoniæ Rex.

Ordo *Christi*, anno 1330. institutus, subia-
cet Abbati Alcobatiæ in Portugalia: vt Vin-
centius Bellouacensis in Spec. Hist. lib. 31. cap.
41. & alij commemorant.

Ordo *Auisii*, anno 1162. in Lusitania in-
choatus, non solum Abbati Cisterciensi sub-
est, sed quoscunque etiam Abbates illius or-
dinis hospitio excipere tenetur, & clauēs mo-
nasterij, ad quod venerint, eisdem tradere: vt
constat ex diplomate à tribus Episcopis, & o-
cto Lusitaniæ proceribus signato: quod Ber-
nardus Brito in Chronico tom. I. lib. I. cap. II.
citatur.

citat. De eodē Ordine vide Andreæ Pefendij libellū singularem, & Priuilegium Iulij III. Papæ, quod Emanuel Rodericus to. 1. quæst. regul. quæst. 3. art. 12. recitat. Auifij porrò ordinis institutor fuit B. *Ioannes Zirita*, Abbas Taroucanus.

Præter hos Ordines Hispanienses, floret infuper Ordo S. *Mauritij* apud Sabaudos ac Pedemōtanos, quem restituit, & sub instituto Cisterciensi contra Hereticos militare iussit Gregorius XIII. Papa: vt constat ex diplomate anno 1572. die xvi. Kal. Octobris dato, quod Taurini excusum vidi.

Huic Ordini idem Pontifex, anno eodem, Idibus Nouemb. annexuit Ordinē Hospitalariorū S. *Lazari* Hierosolymitani, sub regula S. Augustini, iam inde ab aliquot sæculis militantem. Quo fit, vt hodie vocetur Ordo *Equitum S. Mauritij & S. Lazari*.

CAPVT X.

*De Ordinibus Equeſtribus, qui olim sub
instituto Cisterciensi mi-
litarunt.*

SVntij varij, qui aut prorsus defierunt, aut cum alijs sunt vniti.

Primus occurrit Ordo *Templariorum* olim celeberrimus: quibus Regulam præscripsit S. Bernardus Abbas Claræ-Vallis, quā in Chronico nostro Cisterciensi publicauimus.

Ordo

Ordo Equitum *Alæ*, an. 1167. in Lusitania, sub cura & regimine Abbatis Alcobatiae est institutus. Bernardus Brito in Chronico fuisse illius Ordinis originem ac statuta recitat.

Ordo *S. Bernardi*, olim in Hispania notissimus fuit. De quo Mariana lib. 17. cap. 11. & Montalvus tom. 1. Chron. Cisterciensis lib. 2. art. 21.

Ordo militaris *S. Georgij de Alsama*, in regno Valentiae institutus, postea accessit Montefianis: ut tradit Martinus Vicianus in Chronicis Valentiae, parte 3.

De Ordine *S. Iuliani de Piro*, qui Alcantarae nomen post induit, dixi superiore capite.

Ordo *Montis Gaudij* in Castella, accessit Alcantarensis: ut Andrada & Montalvus libris citatis tradunt.

Ordo militum *de Truxillo*, in Extremadura, vnitus est cum Ordine Alcantarae: ut iidem auctores narrant.

CAPVT XI.

*De Ordinibus monasticis instituti
Cisterciensis.*

PRæter Ordinem Cisterciensem, per vniuersum penè orbem Christianum longè lateque diffusum, sunt insuper Ordines seu Cōgregationes aliquot, varijs in prouincijs,
X sub

sub instituto Cisterciensi militantes.

Ordo *Vallis Caulium* in diœcesi Lingonen-
si inchoatus, in victu, vestitu, diuinis officijs, & alijs fere omnibus seruat instituta Ord. Cisterciensis:
vt loquitur Vitriacus Hist. Occid. cap. 17.

Ordo *Grandimontensis*, à B. Stephano Ar-
uernensi anno 1126. excitatus, regulam & in-
stituta Cisterciensis ordinis in omnibus penè obser-
uat: vt idem Vitriacus loquitur cap. 19.

Ordo *Gilbertinorum*, à B. Gilberto in An-
glia anno 1148. fundatus. De quo Guilielmus
Neubrigensis de rebus Angliæ lib. 5. cap. 16.
Sanderus lib. 1. de Schismate Anglicano cap.
4. & Montaluus tomo 1. Chron. lib. 2. cap.
23.

Ordo seu Congregatio *Fulienfis*, quæ & S.
Bernardi de Pœnitentia dicitur, in Gallia à Io-
anne Barrerio Abbate Fulienfi, in diœcesi Ri-
uenfi, circa annum 1580. est instituta: de qua
vide Chronicon nostrum Cisterciense.

Ordo monialium *De Conceptione B. Mariæ*,
anno 1489. Toleti, sub instituto Cisterciensi
sumpsit exordium, in quo annis aliquot per-
stitit; vt Montaluus ex archiuis illius loci,
tomo 1. lib. 2. cap. 26. & Garibaius lib. 20.

Hist. Hisp. cap. 13. commemorant. Ordinem
prima instituit B. *Beatrix de Silua*, & Innocentius VIII.
approbavit.

CA

CAPVT XII.

*De Ordinibus monasticis Cisterciensi
familia obstrictis.*

Varij sunt Ordines monastici, qui etsi Cisterciensibus non subsint, multis tamen nominibus illi sacræ familiæ sunt obstricti.

Agmen ducat Ordo *Guilhelmitarum* à S. Guilielmo Aquitaniæ Duce, ac S. Bernardi discipulo institutus: de quo vide Origines nostras Monasticas, Colonia anno 1620. editas. Huius ordinis monasteria pleraque, præsertim Italica, successu temporis, Eremitis Augustinianis accesserunt: vt in Originibus iisdem docui.

Ordo *Prædicatorum* initia sua debet S. Dominico, qui fuit discipulus B. Didaci Episcopi Oxoniensis seu Vxamensis, veste monastica induti in archicœnobio Cisterciensi: vt tradit Theodoricus Apoldianus, & alij in vita S. Dominici.

Ordo S. *Mariæ de Mercede & Redemptione captiuorum* auctorem ac conditorem agnoscit Iacobum Aragoniæ Regem, instituti Cisterciensis studiosissimum.

Sunt qui huic catalogo adiungunt Ordinem S. *Trinitatis de Redemptione captiuorum*, quæ volunt à S. Guilielmo Aquitaniæ Duce institutum esse: quod non placet. Vide Origines nostras Monasticas.

Ordinis *Premostratensis*, à S. Norberto instituti,

tuti, maximus fautor fuit S. Bernardus eiusq;
fodales: adeo quidem vt ipsum etiam Præ-
monstratenſis archiccenobij fundum Præ-
monstratenſes Cisterciensibus acceptum fer-
re debeant. Testatur id Bernardus ipſe, Epi-
ſtola 252. quæ Abbati Præmonſtratenſi in-
ſcribitur: Cui vniquam veſtrorum noſtra opera
Præmon- opus fuit, & defuit? Primò quidem locus ipſe
ſtratum. Præmonſtrati, in quo degitis, noſter fuit,
& noſtro munere habuiſtis. Nam nobis frater
VVido (hoc nomen primi incolæ loci) per manum
Bellus Episcopī antè donauerat. Deinde quod hi de Bello
Locus. Loco vobis ſe associauerunt, noſtri pot: ſimul ſta-
dij fuit. Apud Hieroſolymam Rex Balduinus, dum
S. Sa- adhuc viueret, locum S. Samuelis donauit nobis,
muel. & mille aureos ſimul, de quibus edificaretur. Vos
dono noſtro & locum habetis, & aureos habuiſtis.
Apud Virdunum pro Eccleſia S. Pauli, vt eam vos
haberetis, quantum laborauerint, multi norunt,
quantum profecerint, ipſi ſentitis. Si quo minus
recognoscitis vos, exſtant Epiſtolæ noſtræ ad beatæ
memoriæ Papam Innocentium, huius rei veri-
dices & quaſi viui teſtes. Illis de ſeptem Fonti-
bus locum, quem primum inhabitauerunt, Francæ
Septem Fontes. Vallis. Vallis nomen ei nos contulimus.

Et infra: Noſtro conſilio & hortatu Magiſtrum
Othonem habetis; ſi nescitis, ipſum interrogate.
Poſſem & alios forſitan non paucos nominare, ſive
conuerſos ad vos, ſive reuerſos, quos hodie non ha-
beretis, niſi à nobis ſuaſi fuiſſent, vel coacti.

Tunger-
lon.

De Abbazia Tungerloenſi, quæ eſt ord. Præ-
mon-

monstratenſis apud Brabantos pulcherrima,
egi in Chronico noſtro Præmonſtratenſi, &
produxi diploma primæ donationis ſeu fun-
dationis, ab eodem S. Bernardo ſignatum.

CAP V T XIII.

*De monialibus ord. Conceptionis
B. Mariæ.*

ANno milleſimo quadringenteſimo octo-
geſimo quarto Conceptioniſtarum mo-
nialium ordinem in honorem Conceptionis
B. Mariæ Virginis Toleti inchoauit *Beatrix*
à Silua, nobiliſſima virgo Luſitana. Vtuntur
autem eæ tunica & ſcapulari albis, ac chlamy-
de cærulea. Innocentius porrò VIII. Pont.
Max. rogante Iſabella Hiſpaniæ Regina, Bea-
trici & fodalibus eius, an. 1489. conceſſit, vt
veſte & titulo Conceptionis Deiparæ vten-
tes, ſub regula Ciſterciënſis ordinis, & diœce-
ſani Præſulis obedientia, in poſterum Deo
ſeruirent. Beatrice anno proximè ſequenti
defuncta, tãdem ſodales eius anno milleſimo
quadringenteſimo nonageſimo quarto, S.
Clara regulam, ſed ſub Conceptionis veſte &
nomine, amplexæ ſunt. Iulius demũ II. Pon-
tifex ipſas à Ciſterciënſium ordine eximens,
Franciſcanorum, vt vocant, obſeruantium
curæ anno 1511. commiſit, & Franciſcus An-
gelicus, Caſtellæ Vicarius Prouincialis, qui

pōst ordinis Seraphici Minister fuit, ipsis statuta, quæ hodieque seruant, anno millesimo quingentesimo decimo sexto præscripsit. Eodem Francisco Angelico agente, *Marina Cardena*, femina nobilissima, suis opibus in Vrbe, ad radices montis Capitolini, titulo S. Marię, *Libera nos à pœnis inferni*, monasterium huius instituti anno 1525. excitauit, & cum alijs decem mulieribus eiusdem ordinis vestem adsumpsit: vt Gonzaga i. par. hist. Seraph. commemorat.

CAPVT XIV.

De Sanctis ex ordine Cisterciensi.

Sanctos voco, qui aut Martyrologij tabulis sunt adscripti, aut qui officio Ecclesiastico alicubi coluntur.

29. Apri. S. Robertus, Abbas & fundator ordinis Cisterciensis, obiit an. 1098. Sanctorum catalogo adscriptus per Innocentiũ II. Papã. Cuius diploma primus (quod equidem sciam) publicauit Andreas Quercetanus in Bibliotheca Cluniacensi, Parisijs anno 1614. edita.

20. Aug. S. Bernardus Abbas primus Clarę Vallis, & alter quasi parens ord. Cisterciensis obiit anno 1153. in Diuos relatus per Alexandrum III. anno 1165.

26. Ian. S. Albericus, secundus Abbas Cisterciensis.

S. Ber-

S. Bernardus Alciranus, Carletæ Reguli 20. Aug.

Maurici filius, in prouincia Valentina, monachus in Populeto, Turiafonensis diocesis cœnobio, ac martyr colitur officio Ecclesiastico in sui nominis basilica Alcira 20. Augusti, vbi pars corporis eiusdem adseruatur. Multa de eius vita recitat Angelus Mauricus, in suo Sanctoralis Cisterciensi, Vallisoleti edito Hispanicè anno 1613.

S. Bernardus de Candeleda, monachus in Valle Ecclesiarum, in Extremadura Hispaniæ prouincia, quiescit in loco, qui *Candeleda* dicitur, ad quem magnus est piorum hominum concursus.

S. Bernardus Caluonius, primum Abbas 26. Oct.
monasterij Sanctarum Crucium, post Episcopus Vicentis.

S. Bernardus Eremita, quiescit in cœnobio ordinis Cisterciensis in Alpibus, in monte S. Bernardi, ab ipso sic dicto: vt tradit Arnoldus VVionus lib. 3. Ligni vitæ 16. Maij.

S. Dominicus Martinez, Abbas X. Alcobatiæ in Lusitania, olim officio Ecclesiastico colebatur ab Anglis in diocesi Eboracensi: vt tradit Bernardus Brito, Chronicorum tomo 1. lib. 3. cap. 22.

S. Edmundus Archiepiscopus Cantuariensis, monachus in Pontiniaco. Vide Martyrol. Rom. 16. Nov.

S. Elisabetha virgo Sconaugiæ, in diocesi 18. Junij.

cesi Vormatiensi, obiit anno 1165. Romano Martyrologio adscripta 18. Iunij.

S. Famianus, patria Colonienfis, an. 1154. ab Adriano IV. in Diuos relatus, quiescit iuxta Callesium, prouinciæ Romanæ urbem Episcopalem, in templo ipsi sacro.

S. Franca Abbatissa. Vide Origines nostras Monasticas lib. 2.

3. Dec.

S. Gilganus eremita, frater laicus ord. Cisterciensis, obiit Senis in Tuscia, circa annū 1181. ab Alexandro III. in Diuos relatus. Res eius gestas scripsit Gregorius Lombardus, ordinis Prædicatorum.

10. Febr.

S. Guilielmus primū monachus Pötiniaci, post Abbas Caroli loci, ac demum Archiepiscopus Bituricensis, in Gallia, ab Honorio III. in Diuos relatus.

S. Gundisaluuus, primū monachus in Vrsaria, vulgò *Osera*, Callegiæ monasterio, in diocesi Compostellana, post Abbas in monasterio Iunienfi, vulgò *Iunias*, apud Lusitanos, in diocesi Braccarenfi, ibidem colitur officio Ecclesiastico.

15. Oct.

S. Hedvvis, Ducissa Poloniæ & Silesiæ, monialis cœnobij Trebniciensis, in d. Vratislauienfi obiit anno 1243. à Clemente IV. Diuis an. 1267. annumerata. Vitam eius ab Ingelberto monacho scriptam recitat Surius.

17. Sept.

S. Hildegardis, virgo apud Bingam in d. Mogun-

Moguntina, claruit circa annū 1160. exstatq;
eius vita à Theodorico cōscripta apud Suriū.

S. Hugo, Abbas Bonæ-vallis, colitur offi- ^{29. A-}
cio Ecclesiastico à Congregatione Hispanica ^{pril.}
regularis obseruatię 29. Aprilis: vt constat ex
Missali & Breuiario dictæ Congregatio-
nis. Ad hunc exstat 351. Epistola S. Ber-
nardi.

S. Lutgardis, monialis in Aquiria, Bra- ^{16. Iunij.}
bantiæ cœnobio, anno 1246. moriens, ibi-
dem quiescit.

S. Malachias, Episcopus Connerthenfis in ^{3. Nou.}
Hibernia, pōst monachus in Clara Valle, à
S. Bernardo celebratus, obiit anno 1148.

S. Martinus, primus Abbas monasterij Hor- ^{5. Maij.}
tensis, in diœcesi Seguntina, pōst Episcopus ^{M. R.}
Seguntinus, obiit an. 1210. & vocatur S. Sa-
cerdos in Martyrologio Romano ad diem 5.
Maij: vt à R. P. Chrysoftomo Hériques, mo-
nacho Hortensi, & antiquitatum Cistercien-
sium peritissimo accepi. Vitam eius rythmis
Latinis scripsit Richardus Hortensis mona-
chus, Hispanicè autem Angelus Henriques,
in suo Sanctoralì Cistercienfi. Videatur Flos
Sanctorum Hispaniæ de eodem.

S. Martinus, primus Abbas monasterij ^{7. Oct.}
Vallis Paradisi, in diœcesi Zamorensi, coli-
tur officio Ecclesiastico à Congregatione
Hispaniæ 7. Octobr. vt ex Missali typis edi-
to patet. diploma Canonizationis dicitur ex-
stare Romæ in Vaticano.

8. Maij. S. Petrus primùm Abbas Stamedij, pòst
M. R. Archiepiscopus Tarétasiensis in Sabaudia, an.
1171. viuere desijt.

7. Iunij. S. Robertus Abbas Noui monasterij in An-
glia an. 1159. obiit. De eo Martyrologium Ro-
manum 7. Iunij, Molanus & Surius tom. 3.

S. Sacerdos. Vide S. Martinus Hortensis.

S. Siluanus discipulus S. Bernardi in Cla-
ra-Valle fuit. Diploma canonizationis eius
per Coelestinum II. I. Papam datum exstare
dicitur.

17. Apr. S. Stephanus III. Abbas Cisterciensis o-
biit anno 1134. die 28. Martij tabulis Romani
Martyrologi adscriptus 17. April. quo die in
Sanctos fuit relatus.

S. Theobaldus, Abbas Vallis Cernaïæ, offi-
cio Ecclesiastico colitur ab ordine Cisterciē-
si: vt patet ex Breuiario eiusdem ord. Pari-
sijs edito, an. 1619.

29. Dec. S. Thomas, Archiepiscopus Cantuariensis,
M. R. vestem monasticam induit in Pontiniaco
diœcesis Autissiodorēsis monasterio, vt Vin-
centius Bellouacensis Hist. lib. 29. cap. 15. An-
toninus part. 2. tit. 17. c. 1. & Baronius ad an.
1164. disertè testantur.

Sunt qui his annumerent *S. Mariam Ognia-
censem*; sed existimo eam potius inter sanctas
virgines instituti Augustiniani recensendam
esse, vtpote Ogniaci quiescentem, quod est
monasterium Canoniconum regularium in
Brabantia & d. Namurcensi ad Sabim fl. sitū.
Vide infrà cap. 20. CA

CAPVT XV.

De Beatis ac Venerabilibus ex Ordine Cisterciensi.

V Abraham, Abbas monasterij Prateensis. De quo vide Robertum Ruscā in Compendio virorum illustrium Ord. Cisterciensis.

B. Abundius, monachus Villariensis in *19. Mar.*
Brabantia, quiescit ibidem.

V. Achardus discipulus S. Bernardi, & magister Nouitiorum in Clara-Valle. de quo Exord. Cister. lib. 3. cap. 21.

B. AEgidius, Abbas monasterij S. Martini de Castaneda, in diœcesi Asturicensi. de quo Iepesius in Chronicis Ord. S. Benedicti per Hispaniam.

B. Aelredus Abbas Rievallis in d. Ebora- *12. Ian. Molan.*
censi, Dauidi Scotorum Regi familiarissimus *5. Ian.*
(cuius vitam scripsit, vt & S. Eduardi Angliæ Regis) an. 1166. pridie Idus Ianuarij obiit, Sanctorum numero ascriptus, vt tradit Ioannes Baleus, quamquam scriptor Hæreticus, in Catalogo scriptorum britanniæ. Vt S. Bernardo coætaneus, sic eidem in stilo simillimus fuit: scripsitque plurima à Baleo & alijs commemorata. Ex quibus Homilias 31. in Isaiam, & alia Richardus Gibbonus Societatis Iesu Theologus Duaci

ci 1616. in 4. edidit. Exstat eius vita m.s. in Rubra Valle.

B. Agnes, soror B. Iulianæ Corneliensis, & exilij, persecutionum, omniumque tribulationum eius socia, Namurci sanctè moritur & inhumatur Salsiniæ, quod est monialium Ord. Cisterciensis cœnobium, haud procul à Namurco. De ea vide vitam B. Iulianæ.

B. Aimon, monachus in Sauigniaco, d. A-brincatenfis monasterio: de quo Rufca lib. cit. & Ioānes Cisterciensis Abbas in catalogo SS. ord. eiusdem.

B. Alanus Doctor famosus, pòst in Cistercio monachus: de quo idem Ioannes Abbas, Trithemius lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis, & Alb. Crantzius in Metrop. lib. 8. cap. 55.

11. Iunij. B. Aleida monialis: de qua Gaufredus Villariensis in Epistola ad Idam monialé, quæ exstat apud Bernardum Britonem in Chronicis ord. Cisterciensis, tom. 1. lib. 6. cap. 9.

B. Aldebertus Abbas monasterij S. Ioannis.

11. Iunij. B. Aleidis Scrarenbecana, monialis in Camera B. Mariæ, extra Bruxellam, obiit an. 1250. tertio Idus Iunij. Eius vita exstat manuscripta in Rubra Valle, monasterio Canoniorum regularium, extra Bruxellam.

4. April. B. Aletha, mater S. Bernardi: de qua vide scriptores vitæ S. Bernardi.

19. Martij. B. Alexander Coloniensis, discipulus S. Bernardi in Clara-Valle, & pòst Abbas Cisterciensis.

sis. De quo Exord. Cister. & Ioannes Basil-
us Santorius lib. 5. cap. 4. in Hagiographia.

B. Alexander Princeps Scotiæ, frater lai-
cus in Funiclaustro. de quo Barnabas Motal-
uus in Chronicis tom. 1. lib. 2. cap. 35. & 39.

B. Algotus, ex monacho Cisterciensi Epif-
copus Curienfis apud Rhatos. De eo vide Ar-
noldum Carnotensem in vita S. Bernardi
cap. 8.

B. Alquirinus, monachus in Clara valle de
quo Exord. Cister. lib. 4. cap. 1.

B. Amadeus, Dominus Albæ Ripæ, pòst
monachus Bonæ vallis in Gallia: de quo Ioan-
nes Abbas in dicto Catalogo.

B. Amadeus, filius dicti Amadei, primùm
monachus in Clara valle, pòst Abbas in Alta-
cumba, d. Geneuensis monasterio, demum E-
piscopus Lausanensis apud Heluetios, scrip-
sit inter alia Homilias de Deipara, Duacity-
pis editas. Exstat eius vita M. S. in Bona valle.
de eodem Arnold. Carnotensis in vita S. Ber-
nardi.

B. Andreas Virdunensis, discipulus S. Ber-
nardi: de quo Exord. Cisterc. libro 2. ca-
pite 21.

B. Arnoldus Maioricensis, discipulus S.
bernardi: de quo Exord. Cister. lib. 3.
cap. 17.

B. Arnulphus, primùm Abbas S. Nicasij in
d. Reméli, pòst monachus in Signiaco: de quo
Ioannes Abbas in dicto Catalogo.

B. Ar-

30. Iunij B. Arnulfus Cornibautius, Bruxellensis, monachus Villariensis, obiit anno 1228. prid. Kalendas Iulij. Vitam eius scripsit Franciscus Moschus, Canonicus Cecliniensis Atrebat. an. 1600. editam. Eiusdem vitam fusissimè scripsit Gofuinus Bossutius, Cantor Villariensis, quæ apud Aub. Miræu exstat manuscripta.

B. Balduinus, primùm in Cistercio monachus, post Cardinalis & Archiepiscopus Pisanus: de quo Bernardus Abbas in vita S. Bernardi cap. 8. Onuphrius Panuinius & alij, qui de Cardinalibus scripserunt, Exord. Cisterc. lib. 3. cap. 30.

Venerabilis Balduinus à bocla, fundator monasterij Bodeloensis, in Flandria: cuius vita ibidem M.S. exstat Latine, & apud Ioanem Dassignium Gallicè. Obijt an. 1200.

B. balduinus, Abbas Fordensis, & Episcopus Vigorniensis in Anglia: de quo Robertus Abbas Montensis in Supplemento ad Sigeberti Gemblacensis Chronicon, & Guido Clare-Vallensis in Historia virorum illustrium.

B. Bartholomæus Coniltius, Abbas Populeti in d. Turiasonensi, apud Hispanos. De eo Ioannes Aluarus lib. de Origine monasteriorum ord. Cisterc. in Aragonia.

B. Bassus, discipulus Sancti Bernardi: de quo Exord. Cisterc. lib. 3. capite ultimo.

B. Beatrix de Silua, monialis Ord. Cisterc.

in-

instituit ordinem monialium Conceptionis B. Mariæ, in Vrbe Toletana. vide Stephanum Garibaium in Hist. Hisp. lib. 20. cap. 13. & Ioannem Marietam. Obijt anno 1490.

B. Beatrix, Priorissa monasterij de Nazareth, extra Liram Brabantiae opidum, & filia Bartholomæi, illius loci fundatoris, obiit an. 1268. quarto Kal. augusti. Vita extat m. s. in Rubra Valle. 3. Aug.

B. Bernardus, monachus & præfectus Infirmariae, in monasterio Grandis Siluæ: de quo Exord. Cister. lib. 2. c. 20.

V. Bernardus, monialium Salzinienfium rector siue inspector; de quo agitur in Sacratio Comitatus Namurcensis an. 1619. Leodij & Namurci edito.

B. Bertoldus, ex Abbate monasterij Lucensis in Saxonia, Episcopus & Apostolus Liouoniae, ac demum an. 1180. martyr. De quo Arnoldus Lubecensis in Supplemento Chronici Slauorum, Crantzii l. 7. Saxoniae cap. 6. & 13. V Vandaliæ cap. 10. & lib. 7. Metrop. c. 17. 21. Oct.

B. Bertramus monachus cœnobij S. Calixti: de quo Cæsarius lib. 7. cap. 38.

S. Bertrandus, Abbas Grādis Siluæ: de quo Molanus & Arnoldus VVionus.

B. Boemundus, discipulus S. Bernardi, qui-escit in monasterio S. Ioannis, apud Lusitanos.

Venerabilis Bertha Molenbasia, nobili genere orta, ex Aquiriæ monasterio vocata, fuit

fuit prima Marquettæ Abbatisa apud Insulas Flandriæ emporium.

19. Feb.
Molanus.

B. Bonifacius Episcopus Lausanensis, patria Bruxellensis, obiit circa an. 1260. in Camera B. Mariæ, monialium cœnobio, apud Bruxellam, ubi corpus eius è terra leuatum in capsâ lignea adseruatur, & vita legitur in tabulâ appensâ, ex codicibus M. SS. Rubræ Vallis desumpta.

V. Bonifacius, Abbas XXII. Cisterciensis, cuius corpus in Cistercio religiosè adseruatur. de quo Rufca, & alij.

V. Bonifacius monachus Villariensis floruit magna vitæ morumque integritate.

V. Carolus VIII. Abbas Villariensis, frater Comitis Seinenfis.

V. Candidus Furlongus, Hibernus, monachus cœnobij Nucalis in Castella veteri, obiit 1616. & quiescit V Vexfordiæ in patria. Vitam Scripsere Franciscus Viuarius lib. de Mulieribus Illustribus, & P. Chrysostomus Henriques Hispanus.

4. Maij.

B. Catharina monialis in Prato, Germaniæ cœnobio: de qua Cæsarius libro 1. cap. 26.

18. Martij.

VVionus.

B. Christianus, Abbas Melli-Fôtis in d. Armacana, post Episcopus in Hibernia, floruit an. 1148. vt testatur Robertus Montensis in Supplemento ad Sigeberti chronicon. de eodem S. bernardus in vita S. Malachiæ.

V. Christianus, monachus Hemmerodensis

sis pater B. Henrici Conuersi Villariensis : de
quo Cæsarius libro 4. capite 21. & libro 2. ca- 4. Feb.
pitem 16.

B. Christianus Episcopus Culmenfis & A- 4. Dec.
postolus Russiæ: de quo Martinus Cromerus
in Hist. lib. 7.

B. Christianus, monachus in Valle S. Petri:
de quo Cæsarius lib. 4. cap. 30.

B. christina, cognomento Mirabilis, mo- 30. Sep.
nialis in cœnobio S. Catharinæ apud Trudo-
nopolim, d. Leodiensis opidum: cuius vitam
scripsit Thom. Cantipratanus. Vide an fuerit
ord. benedictini.

B. Christina, monialis in Monte S. VVal-
burgis, d. coloniensis: de qua Cæsarius lib. 7.
cap. 21. & lib. 8. cap. 3. & 15.

B. Conradus, ex Canonico S. Lamberti
Abbas IX. Villariensis, Clare-Vallensis & ci-
sterciensis, demum S. R. E. Cardinalis, & E-
piscopus Portuensis, obiit Barij in Italia: de
eo cæsarius lib. 3. cap. 33. lib. 5. cap. 26.

B. Conradus monachus & presbyter ex
Halsia, ord. Cisterciensis: de quo Vionus lib. 1.
cap. 27. & Petrus Cratepolius lib. de Sanctis
Germaniæ.

V. constantinus, ex latrone famoso frater
laicus in clara-Valle: quem S. Bernardus à
patibulo liberauit: de quo cæsarius li. 4. cap.
18. Exord. cister. lib. 2. cap. 15. & Peralis lib. 1.
cap. 27.

2. Daniel, Abbas vel Eremita Venetus 21. Iul.
Y anno

anno 1132. obiit: de quo Franciscus Sansouinus in descriptione Venetiarum.

B. Daniel, monachus Hemmenrodensis in d. Treurenfi: de quo Cæsarius libro 2. cap. 37.

B. Daniel monachus, quiescit Hemmenrodæ, vt testatur Cratipolius lib. cit. vide Cæsarium lib. 1. cap. 4. & lib. 2. cap. 19.

24. Feb. B. Desiderius, frater laicus in Clara Valle de quo Brito tomo 1. lib. 4. cap. 20.

B. Didacus, Episcopus Vxamensis, & magister S. Dominici, familiæ prædicat. cōditoris: de quo vide sup. cap. 12. & infrà cap. 16.

B. Didacus Velascus, socius B. Raimundi, cum illo Ordinem Equestrem Calatrauæ instituit, & quiescit Gumielæ in d. Vxamensi.

B. Edmundus, primùm Canonicus regularis, dein monachus in Clara Valle. De eo Ioannes Eremita in vita S. Bernardi, capite 28.

B. Elisabetha, socia B. Iulianæ Corneliensis, obiit circa annū 1256. & quiescit in cœnobio Salsiniæ apud Namurcum.

B. Elisabetha VVansia, nobili genere nata, quiescit Aquiriæ in Brabantia, vbi & monialis fuit. De ea Thomas Cantipratanus lib. 2. Apum, cap. 50.

V. Emanuel monachus in Frisia: de quo Ioannes Abbas, Guido Clarevallenfis, & Montaluus libris citatis.

B. Enarrandus, ex Magistro ord. Templariorum

riorum monachus in Claravalle. De quo
Exord. Cist. lib. 1. cap. 32.

B. Ermengardis Comitissa Britanniae, post
monialis: ad quam exstant Epistolae S. Ber-
nardi 116. & 117.

B. Eschillus, Archiepiscopus Lundensis &
Primas regni Daniae, postea monachus in
Claravalle. De quo Saxo Grammaticus lib.
14. Crantzii lib. 3. Daniae, cap. 35. & Exord.
Cisterc. lib. 3. cap. 26.

B. Espinela, siue Spinela, monialis Arou-
cana, in Portugallia: de qua Brito tom. 1. cap.
36.

B. Eustachius, Abbas monasterij Plaiensis
in Anglia: de quo Matthaeus Paris in Hist. *Vionis.*
Angliae, ad an. 1200. & 1253.

V. Euphemia monialis: de qua Caesarius
lib. 5. cap. 44.

B. Fastradus, VII. Abbas Cisterciensis: de *20. Maij*
quo Exord. Cister. lib. 2. cap. 24.

V. Ferdinandus, Ioannis Portugalliae Regis
filius, & Magister Ord. Equitum Auifiorum.
Vide Origines nostras Equestres.

B. Florentius Abbas Caraceti.

B. Fulcuinus, primus Abbas monasterij Si-
chenfis. De quo legitur in Speculo Exemplo-
rum, dist. 5. §. 19.

B. Garinus, Abbas in Alpibus, post Episco-
pus Sedunensis: ad quem exstat S. Bernardi E-
pistola 253. De eodem Arn. Carnotensis in
vita S. Bernardi, cap. 8.

Y 2

V. Gau-

V. Gaufridus, Secretarius seu Notarius S. Bernardi: de quo Exord. Cist. lib. sexto, cap. ultimo, & Vincentius in Spec. Hist. lib. 27. cap. 27. Sunt qui scribunt eum postea fuisse Abbatem I V. Clare-Vallensem: contrarium tamen colligi posse videtur ex cap. ultimo lib. 6. Exord. Cisterciensis.

B. Gaufridus, monachus Clare-Vallensis, post Episcopus Soranus: de quo Exord. Cist. lib. 3. cap. 22. & sequentibus, Montaluus tom. 1. lib. 2. cap. 21.

B. Genta Abbatissa: de qua legitur in Speculo Exemplorum dist. 5. §. 8.

13. Iunij.
Mo'a-
nus.

B. Gerardus, seu Girardus, frater S. Bernardi, & Cellarius Clare-Vallensis: de quo Bernardus Ser. 26. in Cántica 9. Exord. Cister. lib. 3. cap. 12. & Basilius Santorius in Flore Sanctorum 13. Oct.

7. Dec.

B. Gerardus VI. Abbas Clare-Vallensis, & martyr: de quo Cæsarius lib. 8. cap. 68. Petrus in Catalogo Sanctorum, lib. 3. cap. 200. Vincentius in Spec. Hist. lib. 21. cap. 31. Antoninus, & alij.

B. Gerardus Abbas primùm Floriacensis, postea monachus in Signiaco: de quo Ioānes Abbas, Montaluus, & Rufca libb. cit.

B. Gerardus Farfa, monachus Clare-Vallensis: de quo Exord. Cist. lib. 3. cap. 16. & Brito tom. 1. lib. 4. cap. 35.

9. Oct.

B. Gerardus, ex monacho Clare-Vallensi Abbas Nouæ Vallis, in Sueuia; de quo Exord.

ord. Cist. lib. 4. cap. 29. & Brito lib. 6. cap. 5.
tom. 1.

B. Gerbrandus primus Abbas Floricampi: ^{13. Oct.}
de quo Molanus ad Vsuardum, & Cæsarius ^{etob.}
lib. II. cap. 30.

B. Gertrudis, filia S. Hedvvigis Ducissæ, ^{15. Oct.}
monialis Trebnicensis, in d. Vratislaviensi, ^{Vionus.}
apud Silesios, floruit an. 1273.

B. Geselinus, monachus Cisterciensis, cu- ^{6. Aug.}
ius vitam scripsit Achardus Cisterciensis: de
quo Vionus in Martyrologio.

B. Gilbertus, cognomento Magnus, Abbas ^{1. No-}
VIII. Cisterciensis: de quo Ioannes Clare- ^{uemb.}
Vallensis lib. de viris Illustribus.

B. Gisbertus, Prior monasterij Bebenhu-
sensis, in d. Constantiensi: de quo Rufca, Io-
annes Abbas & Montaluus.

B. Gobertus, ex Asperi Mōtis Comite mo- ^{20. Aug.}
nachus Villariensis, moritur 20. Aug. & qui-
escit ibidem.

B. Godefridus, ex Priore Clare-Vallensi
Episcopus Lingonensis, anno 1139. floruit: vt
testatur Robertus Montensis in Supplemen-
to.

B. Godefridus, relictis Cluniacensibus,
monachus Villariensis, *quante fuerit sanctita-
tis, quam feruens in ordine, per sacras eius reli-
quias vsque hodie Dominus non cessat ostendere:*
vt Cæsarius lib. I. cap. 36. loquitur. Idem, nisi
fallor, dictus est Pacomius, & fuit Aedituus
Villariensis.

B. Godefridus Peronensis, discipulus sancti Bernardi, & Prior Clarevallensis: ad quem exstat epistola 109. eiusdem S. Bernardi.

B. Godescalcus, Abbas Montis S. Martini, commendatur à sancto Bernardo, Epistola 214. & Cæsario lib. 9. cap. 2. & alibi. Hic à multis annumeratur Cisterciensibus, sed an rectè dubito, eò quòd Mons S. Martini sit Abbatia Ord. Præmonstratensis, in Picardia, & d. Cameracensi.

B. Gonsaluus seu Gonzalus. Vide Gundifaluus.

31. Mar. B. Gosuinus, Abbas V. Cisterciensis: de quo Ioannes Abbas & Rufca.

B. Guericus Abbas Igniacensis, in d. Remensi, & doctor, libris editis clarus; quem Ioannes Gagneus in prologo ad Sermones eius, Trithemius & alij laudant. De eodem agitur in Exord. Cist. lib. 3. cap. 8. & seq.

V. Guicardus, primum Abbas Pontiniaci, post Archiepiscopus Lugdunensis in Gallia.

11. Maij. B. Guido, frater S. Bernardi, monachus in Cistercio: de quo Guilielmus in vita S. Bernardi cap. 70.

B. Guilielmus, Abbas monasterij Bellilaudæ, in Anglia, floruit an. 1173. vt testatur Mathæus Paris in Hist. Angliæ.

B. Guilielmus, ex Abbate S. Theodoricijuxta Remos, monachus Clarevallensis, scriptis clarus, laudatur à Trithemio, & in Exord. Cister. lib. 3. cap. 15.

B. Gui-

B. Guilielmus, Marchio montis Pessulani, postea monachus in Grandi Silua; quem Calzolarius scribit Sanctorum numero fuisse adscriptum.

B. Guilielmus, ex Abbate S. Albini monachus Clarevallensis: de quo Ioannes Eremita in vita S. Bernardi cap. 34. & Brito tom. 1. lib. 4. cap. 35.

V. Guilielmus, nobili Dongelbergiorum apud Bruxellenses genere natus, Abbas XI. Villariensis, vir castissimus, & prophetiæ spiritu illustris.

B. Gundisalvus, Aceveri Abbas in Gallæcia: cuius ibidem sepulchrum à fidelibus frequentissimè visitatur: teste Montaluo lib. 2. cap. 39.

B. Helinandus, monachus in Monte frigidoin d. Bellouacensi, & Doctor, scriptis clarus, à Trithemio & alijs laudatur.

B. Henricus, ex Abbate VII. Clarevallesi Cardinalis, & Episcopus Albanensis, commendatur à Cæsario lib. 4. cap. 79. & Crantzio lib. 7. Saxoniae, cap. 5. & in Exord. Cist. lib. 2. cap. 10.

B. Henricus Cōtractus, monachus Clareuallensis, fuit *spiritu pollens prophetico, & nullius expers spiritualis gratiæ*: ut Cæsarius lib. 1. cap. 16. & lib. 8. cap. 30 loquitur.

B. Henricus, frater laicus Hemmenrodensis, in d. Treuirensi: de quo Cæsarius lib. 5. c. 5. & alibi.

V. Héricus frater Laicus Villariensis, filius B. Christiani Hemmenrodensis, laudatur à Cæsario lib. 4. cap. 30. & sequenti.

B. Heribertus eremita & monachus Molinensis, quiescit in filua Marlania, apud Namurcum, in sui nominis eremitorio, haud procul à monasterio eremitico Carmelitarum Discalceatorum, quod anno 1619. Albertus & Isabella Serenissimi Belgarum Principes fundarunt.

B. Hermannus, frater Laicus Hemmenrodensis: de quo Cæsarius lib. 7. cap. 52.

V. Hermannus, frater Cōuersus, à patientia & sapiētia cōmendatus, Aquiriæ in Brabātia.

4. Oct.

B. Herueius, ex monacho Clareuallensi Abbas Vrficampi, in d. Nouiomenfi, laudatur à Gaufrido in vita S. Bernardi lib. 2. c. 4. & Vincentio in Spec. Hist. lib. 27. c. 4.

B. Herus quiescit Armenteræ in Gallæcia, cuius meminit Edmūdus Crucius in Epistola Confraternitatis, anno 1601. ad Congregationem regularem Hispanicam data.

B. Hilarius, frater Laicus in Morerola diœcesis Zamorensis monasterio apud Hispanos: de quo Angelus Manricus in Sanctoralibus Cisterciensibus.

20. Apr.

B. Hildegundis, quæ in habitu virili dicta fuit Ioseph, monialis in Sconaugia an. 1188. viuere desijt: vt testatur Trithemius in Chronico Hirsaugiensi.

Molan.

V. Himmana, Abbatissa Salsiniensis, apud Namurcum.

Namureum, soror Conradi Archiepiscopi
Coloniensis, vitæ morumque probitate flo-
ruit, & à fratre plurimas SS. vndecim mil-
lium virginum ac martyrum reliquias obti-
nuit.

B. Hugo, primus Abbas Pontiniaci post 21. Ian.
Episcopus Autissiodorensis, floruit an. 1139. &
1150. vt testatur Robertus Montensis in Chro-
nico.

B. Hugo, ex Abbate trium Fontium Car-
dinalis & Episcopus Portuensis; de quo Ar-
nob. Carnotensis in vita S. Bernardi.

V. Hugo monachus in cœnobio Portæ
cæli: de quo Rufca & Ioannes Abbas.

B. Hugo Abbas & fundator monasterij B.
Mariæ in Nucaria apud Siculos: de quo O-
ctavius Caietanus in libro de Sanctis Sici-
liæ.

B. Humbelina, soror S. Bernardi, ordinem 21. Aug.
monialium inchoauit.

B. Humbertus, primùm Cluniacensis, dein
Clarevallensis monachus, ac Prior, demum
Abbas Igniacensis in d. Remensi: de cuius obi-
tu exstat sermo S. Bernardi. De eodem agitur
in Exord. Cist. lib. 3. cap. 5.

B. Humbertus, Comes Sabaudia, postea 17. Dec.
monachus in Altacumba, d. Geneuensis cœ-
nobio.

B. Ida Leuueſis monialis in Rameia, Bra-
bantia cœnobio; cuius vita exstat M. S. in
Rubra Valle.

Y 5

B. Ida

13. Ap.

B. Ida Louanienſis, monialis in Valle Roſarum apud Mechliniam, anno 1200. viuere deſijt. Exſtat eius vita in Rubra Valle.

29. Oct.

11. Dec.

B. Ida Niuelleniſis, monialis in Rameia d. Namurcenſis cœnobio in Gallobrabantia: eius vita exſtat M.S. in Rubra Valle, & apud me in veteri codice.

B. Ioanna, Abbatiffa iuxta Eboram in Luſitania, & martyr, quieſcit ibidem.

B. Ioannes, Abbas Bonæ Vallis, & Episcopus Valentinus in Gallia laudatur à Vincenſio in Spec. Hiſt. lib. 36. cap. 42. Antonio & alijs.

B. Ioānes Euſtachius, primus Abbas Iardineti in d. & comitatu Namurcenſi prophetiæ dono clarus. Exſtat ibidem vita eius m.s.

V. Ioannes, primus Abbas Grandipratenſis in d. Namurcenſi, antea ex nobili milite humilis in Villario monachus, laudatur ab Aegidio rerum Leodiensium ſcriptore.

B. Ioannes, de Monte mirabili, vir nobiliſſimus, poſt monachus in Longo Ponte, circa an. 1200. claruit. Exſtat eius vita m. s. in Supplemento Suriano apud Belfortium.

B. Ioannes, monachus cœnobij Cisterciensis: cuius meminerūt Ioannes Abbas, & Montaluuſ ex antiquo Miſſali ordinis.

B. Ioannes, alius à priore, monachus item Ord. cisterciensis: de quo vide ſcriptores iam citatos.

B. Io-

B. Ioannes Zirita, fundator ordinis ^{23. Dec.}
 Equitum Auifiorum, in Lusitania, primus
 Abbas S. Christophori Foensis, & tertius S.
 Ioannis Toraucani, *clarus vita, clarus meritis,*
clarus miraculis, claret in cœlis: vt in eius tu-
 mulo legitur. De eo fusè Brito tom. 1. lib. 2.
 & 5.

B. Ioannes, monachus & Prior Claræ Val-
 lis: de quo Exord. Cister. lib. 4. cap. 27. & se-
 quenti.

B. Ioannes, frater laicus in Grandi Silua,
 putatur is fuisse, qui nihil sciuit præter hæc
 duo vocabula, *Aue Maria*: ex cuius ore iam se-
 pulti tradunt lilium, iisdem litteris aureis
 decoratum, prodijisse. Vide Montalum li. 2.
 cap. 41.

B. Ioannes Panaqua, anachoreta & mona-
 chus cœnobij, quod vocant Sacra Mœnia, a-
 pud Hispanos, ibidem quiescit: vt tradit
 Manricus libro 3. Sanctoralis Cistercien-
 sis.

V. Iolenta cognomento Pœnitens, relicto
 Monasteriensi ad Sabim fl. cœnobio, pœni-
 tentiam egit in Aquina Brabantiae cœno-
 bio, & post mortem sanctæ Ludgardis bea- ^{18. Iulij.}
 ta apparuit: vt in illius vita, libro 2. legi-
 tur.

B. Isabella, Abbatissa Sconaugiensis: cuius
 vitam scripsit Rogerus Angelus.

E. IC.

B. Isnebardus, monachus Hemmenrodensis, in d. Treuirensi, à Cæsario lib. II. cap. 3. & II. laudatur.

5. Apr.

B. Iuliana Cornelienfis, augustissimæ Corporis Christi festiuitatis auctrix, quiescit Villarij in brabàtia. De qua vide Chron. nostrum Cisterciense.

B. Laurentius, frater laicus in Clara Valle: de quo Exord. Cist. lib. 4. cap. 34.

V. Lifardus, frater laicus Hemmenrodensis: de quo Cæsarius lib. 4. & 10.

B. Macarius, monachus in Valle Bona, d. Vallisoletanæ monasterio: cuius ibidem tumulus est in veneratione: vt tradit Manricus lib. 3. Sanctoral. Cist.

B. Masalda, Sanctij Portugalliæ Regis filia, in cœnobio Aroucano monialis: de qua Rodericus Toletanus in Hist. Hisp. libro 9. capite 2.

B. Mamertus, Abbas Gumielæ in d. Vxamensi, fuit frater S. Dominici, qui ordinem Prædicatorum instituit.

B. Margarita, monialis in cœnobio Siluz Benedictæ: de qua Ioannes Abbas, Rusca & Montalius.

B. Margarita Louaniensis à Cæsario lib. 6. cap. 35. laudatur.

B. Margarita, monialis in Monte S. VValburgis, d. Colonienfis cœnobio.

B. Maria Martines, aliàs cognomento Peregrina, nisi fallor, monialis in Lorbano Portugali.

tugalliæ coenobio : de qua Brito tom. 1. lib. 6. cap. 34.

B. Maria Vela , monialis in Abulensi S. 24. Sep. Annæ monasterio, à Sanctio Velada Episcopo Abulensi fundato, ibidem anno 1617. obiit. Eius vitam scripsit Michael Gonzales Vaquerus, Doctor Theologus, Hispanicè edita Medriti anno 1618.

BB. Martyres, circiter bismille, partim Equites, partim monachi, Calatrauæ passim, quiescunt in veteri Calatraua : de quibus vide Andradam in historia Ordinis Calatrauæ.

BB. Martyres monachi ord. Cisterciensis anno 1421. ab Hussitis occisi, in monasterijs Sedelitzenfi & Osseckenfi, apud castrum Rosenbergen in Bohemia : de quibus Carolus Langius in Chronico Citizenfi.

BB. Martyres, anno 1429. aut 1430. occisi ab iisdem Hussitis, in Cella noua, & Grunhemio, monasterijs instituti Cisterciensis, in d. Vratislauensi apud Silesios : de quibus Langius & Ioannes Cochläus lib. 6. Histor. Hussitarum.

BB. Martyres ac monachi Copriunicenses, Sendomiriæ à Tartaris occisi.

BB. Martyres 40. Hiberni, cum suo Abbate, plexi capite. 2. Iunij.

B. Mauritius, Abbas monasterij S. Martini : de cuius canonizatione facienda exstat 14. Aug.

Tex-

Textus in Cap. Venerabili fratri, 52. de testibus & attestationibus.

B. Mechtildis, cuius meminit Edmundus Crucius, Abbas Cisterciensis, in charta confraternitatis, anno 1601. Cistercio in Hispaniam missa ad Congregationē regularis obseruantiae.

B. Mainerus, discipulus S. Bernardi, Prior Hemmenrodenensis, *per multos labores ad sublimē sanctitatis & gloriae culmen peruenit: ut Cæsarius lib. II. cap. 2. loquitur.*

B. Monachus in Riio sicco, Hispaniæ monasterio, secundo lapide à Medina Pomariensi: de quo Cæsarius lib. 7. cap. 21.

7. Febr.

B. Niuardus, frater S. Bernardi, fundator monasterij Spine, in d. Vallisoletana: quod ita nuncupatur à Spina Coronę Dominicę ibidē religiose adseruata. Ad hunc exstat Epistola 301.

B. OGLERVS, Abbas Locedij in d. Casalensi, & ducatu Montis Ferrati, apud Insu-bres sitū: de quo Rufca & Ioannes Abbas.

B. Oildis, cuius mentio fit in dicta charta Confraternitatis anno 1601. missa in Hispaniam per Edmundum Crucium.

B. Otho Episcopus Frisingensis: de quo vide capite sequenti.

B. Otho, Supprior in Clara-Valle, temporibus S. Bernardi: de quo Exord. Cist. lib. 3. cap. 6.

B. Ozilia, socia B. Iulianę Corneliensis, obiit

obiit Salsiniæ extra Namurcum: de qua vide
B. Iulianæ vitam.

B. Petrus Monoculus, ex monacho Ignia-
censi Abbas Clereuallensis: de quo Cæsarius
lib. 6. & 7. & Petrus in Catalogo Sanctorum.

B. Petrus à Castronouo, primus hæreticæ
prauitatis inquisitor, & martyr: de quo vide
cap. seq.

B. Petrus, monachus in Caduino cœno-
bio: de quo Ioannes Abbas, Silua, & Montal-
uus.

B. Petrus, primus Abbas Morerolæ in Id.
Zamorenfi: de quo Silua lib. 7. cap. 5.

B. Petrus, eiusdem loci sacrista, Deiparæ
addictissimus.

B. Petrus Alfonsus, frater Alfonsi Henri-
ques Regis Portugalliæ, monachus Alcoba-
tiæ: de quo Bernardus Brito in Monarchia
Lusitanica, & tom. I. Chron. lib. 5. c. 16. & seq.

B. Petrus Marginetus, monachus in Popu-
leto, d. Turiasonenfis cœnobio, cuius vita i-
bidem m. s. exstat. Ex qua hausit sua Ioannes
Vincentius lib. 2. de Sanctis Cataloniæ & Ioā-
nes Aluarus lib. de monasterijs Cisterciensi-
bus in Aragonia.

B. Petrus Tolosanus, monachus Clare-
Vallensis, & Doctor: de quo Exord. Cisterc.

B. Petrus, monachus Hemmenrodensis,
pōst Apostolus Liunionæ: de quo Exord. Cist.
lib. 3. cap. 4. & 13.

B. Pontius, ex Abbate V. Clare-Vallen-
si E-

si Episcopus Claremontanus: de quo Exord. Cist. lib. 2. cap. 6.

B. Raimundus, Abbas Fiterij in Navarra finibus, fuit institutor Ordinis militaris Calatrauæ. De quo vide Rodericum Toletanum lib. 7. cap. 14. Marietam de Sanctis Hispaniæ, & alios. Illius corpus ex loco *Ciruelos* translatum est ad cœnobium Montis Sion, iuxta Toletum, ubi quiescit in sacello & tumulo sumptuoso vnâ cum dicto Roderico, nisi fallor.

B. Rainaldus, Abbas IV. Cisterciensis: de quo Exord. Cist. lib. 1. cap. 28. & Vincentius in Spec. Hist. lib. 27. cap. 127.

B. Rainaldus, Abbas Pefiniaci: ad quem exstant Epistolæ S. Bernardi 72. & sequentes.

B. Rainaldus, relictis Cluniacensibus monachus in Clara-valle: de quo Exord. Cister. lib. 3. cap. 12. & Brito lib. 4. cap. 15.

B. Richardus, monachus Aduuertensis in Frisia, & d. Groningensi, miraculis & peregrinationibus clarus: de quo Molanus in Natalibus Sanctorum belgij sub finem.

B. Robertus primus Abbas Dunensis in Flandria: de quo Exord. Cisterc. lib. 2. cap. 21. & nos in Chronico Cisterciensi. Ad hunc exstant Epistolæ Sancti Bernardi 336. & 337.

7. Iul.

V. Robertus, frater Laicus Clarevallenfis: de quo Brito tom. 1. lib. 4. cap. 20.

B. Ro-

B. Rolandus, monachus monasterij Ker-
feriacensis: de quo Ioannes Abbas in Cata-
logo.

B. Ruandus, ex monacho Cisterciensi Epif-
copus Venetensis, in Britannia minore, flo-
ruit an. 1177. vt testatur Robertus Monten-
sis in Supplemento ad Sigeberti chronicon &
VVionus lib. I. cap. 46.

B. Rudgerus, seu Rogerus Abbas Ellau-
censis: de quo Ioannes Abbas, Rusca, & Mon-
taluus.

B. Sanctia, Sanctij Portugalliae Regis fi-
lia, monialis & fundatrix cœnobij Cellarum:
de qua Brito lib. 6. cap. 33.

B. Simon, Alnensis monasterij frater lai- 6. Nou.
cus, in d. Leodiensi, an 1296. viuere desijt.
Vitam eius ex illius loci monumentis edidit
Franciscus Moschus, Atrebatii an. 1600.

B. Simon, Abbas Caziensis, pòst mona-
chus Clare-Vallensis: de quo Bernardus Epi-
stola 293. & Ioannes Eremita in Vita S. Ber-
nardi cap. 40. Vide Exord. Cisterc. lib. 2. c. 29.

B. Simon Lipniciensis; quem multis cla-
ruisse miraculis Martinus Cromerus li. 29. de
rebus Poloniae testatur.

B. Sophia, Priorissa Montis S. V. Valburgis,
pòst Abbatisa Ouenensis, cui aliquando tenuis
*cereuisia in vinum est conuersa, quam etiam Ange-
lus Domini, cum de Matutinis exiret, cum lucerna
antecedebat: vt lib. 10. cap. 16. Cæsarius loqui-
tur. De eadem fortè Bernardus Epist. 113.*

Z

B. Spi-

B. Spinela, vide Espinela.

B. Stephanus, ex monacho Cisterciensi
Cardinalis & Episcopus Prænестinus: de quo
Bernardus Bonæ vallis Abbas cap. 8. vitæ S.
Bernardi. Ad eundem exstat S. Bernardi Epi-
stola 219. & 223.

B. Stephanus, primus Abbas Obosmenfis:
de quo Ioannes Abbas, Rusca, & Montaluus.

B. Stephanus, Prior eiusdem monasterij: de
quo auctores supradicti.

17. Sept. B. Stephanus, Conuersus in Clara-Valle:
de quo Brito tom. 1. lib. 4. cap. 20.

B. Terefia, Alfonsi Regis Legionensis vi-
dua, & monialis in monasterio Lorbanensi:
de qua Duardus Galbanus in vita Regis San-
ctij, & Brito lib. 6. cap. 21. & seq.

B. Terefia, Regina Aragoniæ, fundatrix
& monialis cœnobij nostræ Domine de
Gratia, in vrbe Valentia: vbi hodieque cor-
pus eius incorruptum adseruari tradunt. vi-
de Garibaium lib. 32. cap. 6. Martinum Vicia-
nam in Chronico Valentia, & Ioannem Al-
uarum de Origine monast. Ord. Cist. in Ara-
gonia.

B. Thomas, Prior Boni fontis de Taresca:
de quo Ioannes Abbas, & Rusca.

B. Thomas, monachus Dunensis & martyr:
de quo vide Trophæa Ecclesiæ Anglicanæ
in æs incisa, & Montaluus tom. 1. lib. 2. cap.

37.

B. Tor-

B. Torphimus Episcopus Hamariæ in Noruegia, exul aliquamdiu vixit, & obiit in monasterio Thofano, ord. Cist. apud Brugas, Flandriæ olim emporium. Vide Acolanum in Natalibus SS. Belgij.

B. Vidalis, seu Vitalis in monasterio S. Sulpitij: de quo Cæsarius lib. 7.

B. Vitalis, Abbas primus Sauigniæ, nisi fallor, in d. Abrincantēsi, an. 1178. floruit: cuius vitam scripsit Stephanus Episcopus Redonensis. Vide Robertum Montensem in Chronico ad dictum annum.

B. Vlricus, natione Colonienfis, monachus Villariensis, dum Missam celebraret, super caput eius globus igneus apparuit. Cæsarius libro 6. cap. 31.

B. VVallenus Abbas Meuroffenfis, in Anglia, obiit anno 1160. tertio nonas Augusti. 2. Aug. Vita eius exstat m. s. in Rubra Valle, tom. 3. Antonij Gentij.

B. VValterus siue Gualterus Birbacensis, monachus Hemmenrodenfis, miraculis post mortem clarus: vt Cæsarius lib. 4. c. 54. & lib. 7. cap. 39. testatur.

V. VValterus Traiectensis, Abbas X. Villariensis, prophetiæ spiritu clarus, & orationi deditissimus.

B. VVerricus Prior Alnæ in d. Leodiensi, cū socio Nouitio anonymo, ibidem quiescit.

De his plura qui volet, Ioannem Dassigni-

um ex monacho Camberonensi nunc Abbatem Nifellensem consulat in Vitis Sanctorum ac Beatorum Ord. Cisterciensis, quas Gallico sermone conscripsit, & Montibus Hannoniae an. 1603. typis edendas curauit. Consulat item *Exordium Cisterciense*, seu librum manuscriptum de Origine & viris illustribus Ord. Cisterciensis, qui varijs in Bibliothecis exstat. Illius auctor fuit (quantum ex ultimo capite libri 6. colligere potui) primum monachus in Clara-Valle, post alicubi Abbas, & floruit circa an. 1180. aut circiter, paulò post tempora S. Bernardi. Dicit enim citato loco vidisse, ac cognouisse se in Clara-valle non paucos seniores ex discipulis S. Bernardi, morum grauitate, religionis integritate, & prudentia, & simplicitate reuerendos, in his beatae memoriae D. Gerardum Priorem, D. Gaufridum eiusdem Sancti viri Notarium plurimumq; ab eo dilectum D. Hugonem de Monte felice, D. Petrum Catalaunensem, & alios tam monachos quàm conuersos.

Miror sanè librum hunc à nemine hactenus luce publica donatum fuisse: quod ut ex Ord. Cisterciensi quispiam praestet, eiusdem honori ac gloriae augendae, hortor & rogo. Ego manuscripto exemplari pergamenico, in libros seu distinctiones sex diuiso, usus sum, quod exstat in Abbatia S. Bernardi apud Antuerpiam ad Scaldim.

CAPVT XVI.

*De B. Petro à Castro nouo, martyre primo-
que Inquisitore hereticæ prauitatis,
& de B. Othone Episcopo Fri-
singensi.*

B. Petrus de Castro nouo. monachus ordinis
Cisterciensis, in cœnobio Fontis frigidi,
in Francia, & d. Bellouacensi, fuit primus hæ-
reticæ prauitatis Inquisitor, ab Innocentio
III. Papa constitutus. Testatur id Ludouicus
Paramus lib. 2. De Origine Inquisitionis c. 1.
*Sanctissima (ait) Inquisitionis officium eo tempore
sumpsit exordium, quo impijs erroribus & blasphem-
nijs execrabilibus Albigensum Comitatus Tolesanus
infectus & penè extinctus erat. Tunc enim
gloriosus Deus in Innocentio III. summo Pontifice
eam mentem iniecit, vt Petrum de Castro nouo. mo-
nachum, virtutis & sanctitatis gloria florentem,
crearet Legatum, & ad illam prouinciam ad Chri-
stum Saluatorem nostrum reducendum mitte-
ret.*

Fuit autem dictus Petrus de Castro nouo
à Summo Pontifice constitutus Inquisitor,
antequam Ordo Prædicatorum per S.
Dominicum esset fundatus : vtpote qui

Z. 3

ante

ante duodecim istos Abbates Ordinis Cisterciensis (de quibus paullo post agam) Legatione Apostolica contra Albigenfes functus fuerit: vt tradunt Vincentius Bellouacensis in Speculo historiali lib. 29. cap. 93. Theodoricus Apoldianus in vita S. Dominici apud Surium, Antoninus in Summa part. 3. tit. 19. cap. 1. & alij.

Fuit verò non solum primus Inquisitor, sed & primus eo nomine martyr, vtpote qui sacrae Inquisitionis officium primus suo sanguine consecrauit iussu Raimundi Comitis Tolosani (qui Albigenfium fautor erat) crudeliter cæsus. Id disertè Vincentius Bellouacensis loco citato his verbis testatur: *Petrus de Castro nouo, Domini Papæ Legatus à Comite Tolosano, quem propter hereticorum defensionem excommunicauerat, occiditur.* Idem tradunt Antoninus loco citato, Martinus Polonus in Chronico, Ludouicus Paramus, & alij.

Ceterum non vno loco Innocentius III. affirmat dictum Petrum fuisse monachum Fontis Frigidi, adeoque ordinis Cisterciensis puta, Cap. *Per inquisitionem de Electione & Electionis potestate*: Cap. *Per litteras de supplenda negligentia Prælatorum*: Cap. *Cum dilecti, de Accusationibus.*

Est autem monasterium Fontis Frigidi in Francia, & d. Bellouacensi situm, & anno 1140. per Valeranium Vrsicampi Abbatem, ac S. Bernardi discipulum, primitus fundatum.

tum: vt tradit Robertus Abbas Montis S. Michaelis in Supplemento ad Sigeberti Chronicon.

Ex quo quidē loco annis tredecim postea, hoc est, anno Christi 1153. monachi Ord. Cisterciensis prodierunt, qui *Populetum* in Catalonia cœnobium longē celeberrimum condiderunt, Raimundo Berengario Barcinonensi Comite dotem suppeditante: vt ex illius monasterij archiuis tradunt Martinus Vicianus in Chronicis Valentiaē libro 3. & Ioannes Aluarus lib. de Monasterijs ord. Cisterciensis in Aragonia. Ceterū ex eodem, vt arbitror, monasterio Fōtis Frigidi prodijt Iacobus Fornerius, pōst Benedictus XII. Papa.

Porro ex hac vita sublato B. Petro de Castro nouo, *Summus Pontifex duodecim misit Abbates, ex D. Bernardi familia, eximia virtute & præclara doctrina ornatissimos, vt in hereticorum pagos excurrerent*: vt cit. lib. Ludouicus Paramus loquitur. His duodecim Abbatibus postea socios sese adiunxerunt B. Didacus Oxomensis Episcopus, & S. Dominicus Canonicus tunc Oxomensis, pōst Ord. Prædicatorum parens ac conditor.

Fuit autem totius huius, aduersus Albigenses, sacrae expeditionis ac legationis caput, Abbas Cisterciensis, cognomento *Arnoldus*, vt tradit idem Paramus. Adeo quidem, vt ipse etiam sanctus Dominicus à

dicto Abbate suam acceperit tunc temporis
commissionem. Constat id ex Formula Ab-
solutionis per ipsum dari solita, quam Para-
mus lib. cit. cap. 2. recitat: *Vniuersis Christi-
delibus presentes litteras inspecturis, frater Domi-
nicus, Oxomensis Canonicus, Prædicator minimus,
salutem in Christo. Auctoritate Domini Abbatis Ci-
sterciensis, Apostolicæ Sedis Legati, qui hoc nobis in-
iunxit officium, reconciliauimus presentium labo-
rem, &c. Hæc omnia diligenter obseruet, donec a-
liàs super his Dominus Legatus suam nobis expri-
mat voluntatem, &c.*

Hæc visum fuit paullo latius deducere,
vt contra vulgi opinionem ostenderemus, nõ
Dominicanis, sed Cisterciensibus primùm in-
stitutæ aduersus hæreses Inquisitionis officii
um deberi acceptum.

Quod attinet ad B. Didacum Oxomensen
Episcopum, fuit & is postea Cisterciense in-
stitutum amplexus: vt præter alios Theodo-
ricus Apoldianus testatur: *Reuertens Cisterci-
ense cœnobiũ inuisit: vbi multorum seruorum Dei
sancta conuersatione & religionis sublimitate ille-
ctus, habitum monasticum accepit, atque inde mo-
nachos aliquot secum adduxit, è quibus discunt
mores illius instituti, & ordinis disciplinam. Plu-*

*ra de his qui volet, Angelum Manri-
cum consulat in Laureæ Euangeli-
ca Salmanticæ an. 1610.*

*Hispanicè edi-
ta.*

*De B. Othone Frisingensi Episcopo, an-
tea monacho Morimundensi,
Ord. Cisterciensis.*

OTho filius S. Leopoldi, Marchionis Austriae, vir doctus & pius, factus est primus Præpositus Neoburgi in Austria, quod monasterium S. *Leopoldus* pater eius fundarat. Inde studiorum causa Parisios profectus, ingressus est Morimundense cœnobium, cum 16. Sodalibus; ubi facta professione, euocatus est Frisingam ad Episcopatum anno 1138. Ita vetus Austriae chronicon habet. Ioannes Cuspinianus in Austria, in vita S. Leopoldi, dicit Ottonem se ad Concilium seu Capitulum Cisterciense, quod Morimundi agebatur, contulisse, ibi morbo & senectâ oppressum sanctissimè ac religiosissimè obiisse, ibique sepultum anno 1158. Paulò post discessum Ottonis, Frisinga cum sede Cathedrali, omnibus templis & ornamentis, incendio gravissimo periit. Hic Otto non tam instaurator quàm fundator Ecclesiæ Frisingensis existit. Bona enim distracta recuperavit, collapsa palatia & ædificia restituit, disciplinam monasticam in usum reuocavit. Hic ipse Otto, ope fratris sui Henrici Ducis Bauariæ, monasterium *Scheftlarn*, per Hungaros vastatum, instauravit, & in locum Benedictinorum

Z 5

Præ-

Præmonstratēses substituit an. Domini 1140.
Pariter de nouo instituit monasterium *Nonn*
Cellæ, prope Frisingam, pro eodem ordine
Præmonstratensi, nec non *Schliersense* Colle-
gium Canonorum. Eiusdem Othonis con-
silio sopita est grauis illa contentio super Du-
catu Bauariæ, inter fratrem Ottonis, Henrici
Marchionem Austriæ, & Henricum Leonem,
Saxoniam Ducem per Fridericum I. Romano-
rum Imperatorem in comitijs Ratisponen-
sibus. Austria Ducatus titulo donata est, cum
accessione prouinciæ supra Nassum; Bauaria
verò Leoni est adiudicata: exstatque diploma
à Frederico Imp. anno 1156. Ratisbonæ signa-
tum, apud Hundium in Metropoli
Salisburgensi; ex quo ista de-
sumpsimus.

* * *
* * *

CA-

CAPVT XVII.

*Calendarium Sanctorum ac Beatorum,
maxime illustrium, ex ord. Cister-
ciensi, mensium ac dierum
serie digestum.*

IANVARIVS.

V. Theobaldus XXVI. Abbas Cisterci- 2.
ensis.

B. Didacus Episcopus Vxamenfis. 6.

B. Torphimus Episcopus Noruegiæ. 8.

S. Guilielmus Archiepiscopus Bituricen- 10.
fis.

B. Aelredus Abbas Rieuallis in Anglia 12.
obiit.

S. Bernardus, Abbas Claræ-Vallis per A- 18.
lexandrum III. canonizatur an. 1165.

B. Hugo Episcopus Autissiodorensis. 21.

S. Arbericus II. Abbas Cisterciensis. 26.

V. Carolus VIII. Abbas Villariensis. 28.

FEBRVARIVS.

B. Christianus monachus Hemmenroden- 4.
fis.

B. Niuardus frater S. Bernardi. 7.

S. Gui-

10. S. Guilielmus, Dux Aquitaniæ, per S. Bernardum conuersus.
11. B. Humbertus I. Abbas Igniacensis.
13. B. Stephanus Card. & Episcopus Prænesti-
nus.
19. B. Bonifacius Episcopus Lausanensis.
24. B. Desiderius, Laicus in Clara-Valle.
28. Passio multorum martyrum, Calatrauæ
Saracenis occisorum.

MARTIVS.

1. B. Dauid monachus Hemmenrodenfis.
6. V. Pontius Episcopus Claromontanus.
11. B. Mamertus, frater S. Dominici & Abbas
Cumielæ.
13. B. Sanctia Regina.
14. B. Petrus à Castro Nouo, primus hæreticæ
prauitatis inquisitor, & martyr.
18. B. Christianus Abbas Melli fontis.
19. B. Aletha, mater S. Bernardi, transfertur ad
Claram Vallem.
B. Abundus Villariensis.
21. S. Robertus, Abbas & fundator Ord. Ci-
sterciensis, an. 1108. Molismi in Domino ob-
dormit hoc die, qui facer est S. benedicto.
26. B. Petrus Marginetus, monachus & eremi-
ta in Populeto.
28. S. Stephanus III. Abbas Cisterciensis an.
1134. obiit.
31. B. Gosuinus Abbas V. Cisterciensis.

APRIL

APRILIS.

- B. Aletha, mater S. Bernardi. 4.
 B. Iuliana Corneliensis. 5.
 V. Andreas, frater S. Bernardi, monachus
 Clareuallensis.
 B. Guilielmus Marchio. 9.
 B. Eschillus Archiepiscopus in Dania. 10.
 B. Ida Louaniensis. 13.
 S. Stephanus, Abbas III. Cisterciensis San- 17.
 ctorum numero adscribitur.
 B. Hildegundis, virgo, sub veste monachi, 20.
 Sconaugiæ.
 B. Gerardus monachus. 23.
 S. Franca Abbatissa. 25.
 S. Robertus, primus Abbas & fundator 29.
 Ord. cisterciensis, hoc die celebratur iuxta
 Martyrologium Romanum.
 S. Hugo Abbas Bonæ Vallis.

MAIUS.

- B. Mafalda Regina. 1.
 B. Alexander Princeps Scotiæ. 3.
 B. Catharina virgo. 4.
 S. Martinus Episcopus Seguntinus, in ta- 5.
 bulis Martyrologij Romani vocatur S. Sacer-
 dos.
 S. Petrus Archiepiscopus Tarentasiensis. 8.
 B. Gui-

- 11. B. Guido, frater S. Bernardi, moritur Pontiniaci.
- 14. B. Petrus, Monoculus, Abbas Claræ Vallis.
- 15. D. Robertus VI. Abbas Claræ Vallis.
- 16. S. Bernardus eremita.
- 20. B. Guido, Card. & Episcopus Albanensis obiit.
B. Fastradus Abbas VII. Cisterciensis.
- 26. V. Benedictus XII. Papa moritur Auenione an. 1342.

IV N I V S.

- 2. Copriunicenses monachi Sendomiriæ in Polonia martyrio à Tartaris coronantur.
- 6. B. Gundifaluus Abbas Aceueri.
- 7. S. Robertus Abbas Noui monasterij in Anglia.
- 11. B. Aleidis Scarenbecana.
B. Aleida monialis.
- 13. B. Gerardus, frater S. Bernardi, Cellarius in Clara Valle.
- 16. S. Lutgardis, monialis in Aquiria.
- 17. B. Ferdinandus Magister ordinis Auifij.
B. Terefia Regina.
- 18. S. Elifabetha Sconaugiensis.
- 24. B. Ioannes Episcopus Valentinus.
- 30. B. Arnulfus Cornilautius.

IV L I V S.

- S. Theobaldus Abbas Vallis Cernaia. 1.
 B. Robertus, Conuersus in Clara Valle. 7.
 Eodem die eleuatio corporis S. Thomę Can-
 tuariensis.
 B. Henricus Card. & Episcopus Albanen- 14.
 sis.
 B. Tereſia, Regina Aragonia, & monialis
 in Zaydia Valentia obijt.
 B. Daniel Abbas apud Venetos. 21.
 Inuentio corporis S. Bernardi Alcirani 23.
 martyris, apud Valentiam.
 B. Chriſtina Mirabilis. 24.
 V. Guicardus Archiepiſcopus Lugdu- 28.
 nenſis.
 V. Guido XVI. Abbas Cifterciensis, poſt 30.
 Archiepiſcopus Remenſis, obijt.
 V. Arnaldus XVIII. Abbas Cifterciensis 31.
 obijt.

A V G V S T V S.

- B. Petrus primus Abbas inſtituti Cifterci- 1.
 enſis in Morerola.
 B. VVallenus Abbas. 2.
 B. Beatrix Prioriſſa in Nazareth. 3.
 B. Dominicus Abbas Alcobatia. 4.
 B. Geſelinus monachus Cifterciensis. 6.
 Feſtum Coronę Spineę, per S. Hugonem 11.
 abbatem Bonę Vallis, in ord. Cifterciensi
 inſtitutum eſt. Qua-

14. Quadraginta monachi, cum suo Abbate, in Hibernia capite plectuntur.
16. Eleuatio corporis S. Hedvvigis.
20. S. bernardus, Abbas Claræ-Vallis.
S. bernardus, alius à priore, monachus instituti Cisterciensis, in Candeleda Extremaduræ opido, apud Hispanos, magno populorum concursu honoratur.
B. Gobertus Comes, post monachus Villariensis.
22. B. Humbelina, foror S. bernardi.
23. S. bernardus Alciranus martyr.
30. B. Herus siue Erus Abbas Armenteræ.

SEPTEMBER.

3. B. Euphemia monialis in Ouenes.
9. S. Siluanus, monachus Clare-Vallensis per Cœlestinum Papam canonizatur.
12. V. Valeranus primus Abbas Vrficampi.
15. B. Achardus, magister Nouitiorum in Clara-Valle.
16. S. Martinus, ex Abbate Hortensi Episcopus Seguntinus, à quibusdam hoc die colitur.
17. S. Hildegardis, monialis in Germania.
B. Stephanus, Conuersus in Clara-Valle.
19. B. Sophia Abbatissa in Ouenes.
20. B. Amadeus Episcopus Lausanensis.
24. V. Arnoldus Archiepiscopus Narbonensis, antea Cisterciensis Abbas XVII. obiit.
B. Maria Vela, monialis in Hispania.

Ve

Venerabilis Conradus, Abbas, pōst Card. 30.
& Episcopus Portuensis.

OCTOBER.

- B. Vlricus monachus Villariensis. 1.
B. Herueius Abbas Vrficampi. 4.
V. Balduinus, Card. & Archiepiscopus Pi- 6.
fanus.
S. Martinus Abbas Vallis Paradisi. 7.
B. Beatrix de Silua, monialium Concepti- 8.
onis B. Mariæ apud Hispanos institutrix, o-
bijt.
B. Gerardus Abbas in Sueuia. 9.
B. Gerbrandus, primus Abbas Floricampi. 13.
Eodem die Dedicatio Clareuallensis Eccle-
siæ.
S. Heduuigis Ducissa. 15.
B. Gertrudis, filia S. Heduuigis.
V. Balduinus, Episcopus Vigorniensis in 16.
Anglia.
Dedicatio Ecclesiæ Cisterciensis. 17.
B. Bertoldus, Apostolus Liunioniæ. 21.
V. Ruandus Episcopus Venetensis. 22.
S. Bernardus Episcopus Vicensis. 26.
B. Ida Niuellensis. 29.
B. Ioannes, cognomento Panaqua, Con-
uersus & eremita in cœnobio Sacrorū Mœ-
nium.
B. Gerardus de Farfa, monachus in Clara 30.
Valle.

A a

NO-

NOVEMBER.

1. B. Espinela, virgo & monialis in Arouca.
2. B. Gilbertus Abbas VIII. Cisterciensis.
3. S. Malachias Episcopus.
6. B. Simon, Conuersus Alne in diœcesi Leodiensi, obiit.
11. V. Gaufridus, ex monacho Clare-Vallenti Episcopus Soranus.
16. S. Edmundus, Archiepiscopus Cantuariensis.
21. V. Gelasius, Abbas Boylensis, an. 1582, in Hibernia martyr.
24. Translatio S. Edmundi Archiepiscopi Cantuariensis, ad Pontiniacum.

DECEMBER.

3. S. Galganus eremita.
4. B. Christianus, Episcopus & Apostolus Luuaniæ.
7. B. Gerardus, VI. Abbas Clareuallensis & martyr.
9. Iacobus, cognomento Fortunatus, Aragoniæ Rex, fit monachus in Populeto anno 1275.
10. B. Florentius, primus Abbas instituti Cisterciensis in Caracero.

B. Ida

B. Ida Niuellensis.

11.

B. Guericus Abbas Igniacensis & Doctor.

12.

V. Humbertus, Comes Sabaudia.

17.

V. Iacobus Fornerius, ex Abbate Fontis Frigidi fit Papa Benedictus XII.

20.

B. Ioannes Zirita, Abbas Taroucanus, & fundator ordinis Equitum Auliorum in Lusitania.

23.

S. Thomas, Archiepiscopus Cantuariensis, monachus in Pontiniaco, & martyr.

29.

B. Richardus monachus Aduertensis in Frisia.

30.

CAPVT XVIII.

De Sanctis familie Præmonstratensis.

TRes omnino sunt, quod equidem sciam, ex ordine Præmonstratensi, qui ut Sancti officio Ecclesiastico coluntur, S. Norbertus, S. Gilbertus, & S. Gerlacus.

S. Norbertus ordinis Præmonstratensis conditor, & post Archiepiscopus Magdeburgensis, an. 1134. Magdeburgi in Domino obdormiuit, à Gregorio XIII. an. 1582. Diuis adscriptus. Illius diploma exstat in Chronico nostro Præmonstratensi, ad annū prædictū.

S. Gilbertus Abbas, ex potente milite sæculi humillimus miles Christi,

Aa 2

ele-

eleemosynarum, abſtinentiæ, paupertatis admirandus exemplis, anno 1152. migravit ad Dominum. Sepultus eſt autem in monaſterio diœceſis Claromontenſis, non procul à *Scola Aruerniæ vico*, ad quem locum pij laboris, inſtantia eo ipſo anno Præmonſtratenſium ordinem adduxerat: cuius magnitudinem meritorum magnitudo miraculorum declarat: vt Robertus Sancti Mariani apud Autiffiodorum, ordinis Præmonſtratenſis Canonicus, in ſuo Chronico, Trecis anno 1609. edito, loquitur. Quieſcit autem hodieque in prædicto cœnobio, quod nunc *Sancti Gilberti* dicitur, & colitur ibidem officio Eccleſiaſtico, & alibi fortasſe in diœceſi Claromontana. Eſt autem Sancti Gilberti nomen apud Aruernos celebre, multisque familiare: ex qua gente noſtro ævo floruit *Gilbertus Genebrardus*, Theologus, & Chronographus toto orbe notiſſimus.

S. *Gerlacus*, eremita ordinis Præmonſtratenſis, quieſcit in illuſtri ſui nominis monialium cœnobio, in diœceſi Ruremundenſi, ſecundo lapide à Traiecto Moſæ ſito. Feſtum eius duplex celebratur feria ſecunda ante diem Pentecoſtes ibidem, & ab Eccleſia Cathedrali Ruremundenſi in Geldria, Germaniæ inferioris prouincia: quo die tres iſtæ lectiones ſacræ de ipſo recitantur.

Ger-

Gerlacus nobili stemmate in Falckenburgensi
prouincia natus, primum ad militiam animum ad-
iecit, & Tribunus equitum factus, cum illorum
more militum, qui castra sequuntur, vitam insti-
tueret, ex inopinata sua coniugis morte consterna-
tus, abiecto militiae cingulo, cilicio & lorica supra
nudum corpus indutus, pedibus nudis Romam pro-
fectus, apud Pontificem Maximum Eugenium III.
deposita peccatorum sarcina, ex eius praescripto
Hierosolymam profectus, & in xenodochium pau-
perum, ut poenitentiam ageret, susceptus, totum
illic septennium, in porcorum aliorumque animalium
cura, exegit. Quo expleto poenitentiae tempore,
Romam rediens, ut quae de vini & carniuum perpe-
tua abstinentia, deque usu loricae, & cilicij aliisque
pietatis exercitamentis Deo vouerat, in solitudine
uiuens redderet, in Falckenburgensem suam se
denuo prouinciam, annuente Pontifice, rece-
pit; ubi veterinosam, & raram crassitudinis quer-
cum ad radices excavari, & magnam vim lapi-
dum in eam inferri, & ex straminibus contextam
stercoribus imponi iussit: ibique cilicio & lorica,
sub candido Praemonstratensi habitu, nocte dieque
indutus, totis quattuordecim annis, hoc est, usque ad
extremum vitae suae diem, austeram agens vitam,
perseuerauit.

Cibus ei fuit ex hordeo cineribus mixto, potus
aqua frigida, ex fonte seu puteo vicino, in hodi-
ernum usque diem, ob Beati Gerlaci memoriam,
celebri. Venientes ad se pauperes & peregrinos
honestè & liberaliter tractabat, de suo interim

rigore nihil unquam remittens. Quamdiu corpore valuit, omni die ad S. Seruatij honorandas reliquias summo mane, sesquihoræ sat difficili & molesto itinere, Traiectum Mosæ, Sabbatinis verò diebus ad memoriam Deiparæ Virginis Aquisgrani, nudis semper pedibus incedens, peregrinabatur, donec per ætatem, & alterius pedis impedimentum, redditus impotentior, a sella uti cogeretur. Postea verò emulorum quorundam maleuolentia, succisa quercu, duas alias angustissimas cellas construi fecit, quarum alteram suis vsibus & habitationi, alteram diuinis officiis, Episcopi sui venia, destinabat. Qui ad illum visendum subinde accedebant, tum sacerdotes, tum laici, eos vel ad virtutem pietatemque erudiebat, vel si erat improba illorum vita, acriter redarguebat. Non pauci quoque se illi rondendos offerebant, inter quos vnus fuit, cuius semel detonsi pili numquam amplius excreuerunt.

In Dominica, quæ Passionis dicitur, cum sibi puteo supra nominato, ad sitim Leuandam, semel iterumque aquam hauriri iussisset, eaque in vinum vtraque vice fuisset conuersa, ipsemet ad puteum concessit, & hausta iterum aqua, tertio est in vinum mutata. Morte imminente, cum nullus ad manum esset sacerdos, qui extrema illi administraret Sacramenta, accessit diuina dispositione, specie venerandi senis S. Seruatius, niuea amictus stola, (quem in vita semper coluerat Gerlacus) à quo Sacramentis omnibus ritu Catholico munitus, pridie Theophaniæ in Domino obdormiuit, & in ligno suo

suo sacello theca pariter lignea, vti voluerat, inclusus, in profundissimam illic immissus est foveam. Sed Deus non diu inglorium esse permisit: mox enim diuinitus patefacta fovea, corpus sancti Viri, vna cum cruce Hierosolymitana, & cilicij parte (quæ in hunc vsque diem conspiciuntur, & in pretio habentur) sursum è fovea leuatum, innumeris confestim claruit miraculis. Festiuitas verò, propter Epiphania celebritatem, in secundam feriam, quæ sacratissimum Pentecostes diem antecedit, translata est; quo tempore, qui hominum malitia antea obstructus latuerat, miraculosus puteus, anno nonagesimo nono supra millesimum quingentesimum, Henrico Cuius Ruremundensi Episcopo iubente, repertus est: ossa quoque cum sancti viri memoria leuata, & ipse puteus miraculis denuò cepit clarescere. Sic ferè legitur in officijs proprijs diœcesis Ruremundanae, quæ dictus Episcopus

An. 1599

Cuius concinnauit, & Colonia an.

1604. typis edenda curauit.

209(*)*)52

Aa 4

GA-

CAPVT XIX.

De Beatis ex Ordine Præmonstratensi.

Venerabilis Adrianus Hiluaribecanus, cœnobij Middelburgensis in Zelandia Canonicus, anno 1572. Brilæ, pro Christo, laqueo suspensus est: & locum habet inter martyres Gorcomianos, quorum historiam passionis scripsit Guilielmus Estius, Doctor Theologus & Cancellarius Duacensis.

B. Arnoldus è Sualma, Pastor & Canonicus Niniuensis obiit an. 1221.

B. Didacus, frater Conuersus, vt vocant, natione Hispanus, in monasterio S. Leonardi, haut procul ab Alba, regni Castellę opido: vbi hodieque corpus ipsius adseruatur, in dicto S. Leonardi cœnobio, quod nũc possidet monachi Hieronymiani.

B. Dominicus, primus Abbas monasterij Vitis B. Marię, in d. Vxamensi, fuit frater Alfonsi VII. Castellę Regis, (quem Imperatorem nuncupant) illius loci fundatoris. Floruit an. 1168. & obiit non sine opinione sanctitatis.

V. Elco Liaucama, Lidlumensis in Frisia Abbas XII. pro vindicanda Dei gloria & disciplina monastica instauranda, anno 1332. ab impijs occisus est.

B. E.

B. Elisabetha Arenistia, Horti Conclusi Abbatissa, intra muros Herentaliæ, quod est Brabantia opidum.

B. Euermodus, S. Norberti socius, & ex Præposito primo cœnobij B. Mariæ Magdeburgensis Episcopus secundus Raceburgensis, & Apostolus V Vandalorum, anno 1177. ex hac vita ad meliorem abiit.

B. Garembertus, cœnobij Montis S. Martini, in diœcesi Caneracensi, fundator & primus Abbas, anno 1132. floruit.

B. Fredericus, Horti Mariani in Frisia & d. Leouardienfi fundator, & primus Abbas, anno 1175. in terris viuere desijt.

B. Godefridus, Comes Cappenbergensis in VVestphalia, Cappenbergensis, Varlarenfis & Ilmstadiensis monasteriorum fundator, spreto sæculo monasticen amplexus, Cappenbergæ an. 1126. ad cælos euolauit.

Venerabilis Godefridus Comes Namurcensis, in Floreffienfi monasterio à se condito Conuersus seu frater laicus, quiescit ante altare summum ibidem.

Venerabilis Cundisaluus, frater Alfonsi VIII. Castellæ Regis; an. 1213. in monasterio S. Michaelis apud Villam maiorem, diœcesis Burgensis vicum, religiosam vitam profectus est.

B. Gertrudis, filia S. Elisabethæ, Landtgrauia Hassiæ, & Abbatissa Aldenbergensis,

A a 5

gens,

gensis, in diœcesi Treuirensi, obiit anno 1297. ibidem honorificè condita.

B. Hugo, socius S. Norberti, eiusdem in cœnobij & ordinis vniuersi Præmonstratensis regimine successor, floruit an. 1242.

Venerabilis Iacobus Lacopius, Canonicus cœnobij Middelburgensis in Zelandia, an. 1572. Brilæ, pro fide Catholica Romana, laqueo vitam finijt, cum V. Adriano Hilvaribecano & alijs martyribus Gorcomenſibus.

B. Iacobus, Viconiensis cœnobij, apud Valentianas Hannoniæ opidum, alumnus, ibidem in nouitiatu existēs, animam immaculatam Deo reddidit. Floruit an. 1279.

B. Ioseph, Presbyter & Canonicus Steinfeldiensis monasterij, in diœcesi Coloniensi, eximius Deiparæ cultor an. 1236. claruit.

B. Isfridus, Episcopus tertius Raceburgensis in Germania, obiit anno 1205.

B. Ludolfus, Episcopus nonus Raceburgensis & martyr pro ecclesiæ suæ libertate, floruit anno 1243.

B. Ludouicus, Comes & fundator Abbatia Arensteinianæ, in diœcesi Treuirensi, octavo Kalend. Nouemb. an. 1185. ibidem Conuersus viuere desijt. Vitam eius à cogtaneo scriptam Christophorus Brovverus Societatis Iesu

The

Theologus anno 1616. Moguntia cum Notis publicauit.

B. Macarius ex Rege Armenia Canonici Ordinis Præmonstratensis in Cypro insula, anno 1270. ibidem viuere desijt.

B. Milo, monasterij S. Iudoci in nemore Abbas, in diœcesi Ambianensi, post Episcopus Teruanensis seu Morinensis, an. 1158. ex hac vita decessit.

V. Rabodo, Parcenſis monasterij extra muros Louanienses Canonicus.

B. Radigundis seu Vvedigundis, monialis instituti Præmonstratensis, in monasterio S. Michaelis apud Villam maiorem, in regno Castellæ & diœcesi Burgenſi floruit, cuius hodieque corpus ibidem est in veneratione: ut per litteras nos monuit R. P. Michael Maldonatus, monasterij S. Norberti Præfectus in vrbe regia Madrito, & ord. Præmonstratensis Procurator generalis in Hispania. Fuit autem isto in loco duplex olim monasterium, vnum virorum, alterum virginum.

B. Radulphus Abbas Viconiēſis, pauperum benefactor eximius, obiit an. 1217. nonagenarius.

B. Rainerus, cœnobij S. Mariani apud Autissiodorum, Gallia vrbem, pri-
mus

mus Abbas, an. 1146. hanc vitam cum meliore commutavit.

B. Richardus Anglicus, Canonicus Arensbergensis in VVestphalia: de quo Cæsarius dist. 6. cap. 100. & Molanus 30. Dec.

B. Rosnata, Bohemicè Hroznata, ex Principe Bohemiæ, Canonicus ordinis Præmonstratensis, Teplensis & Chotieffovienfis monasteriorum, in diœcesi Pragenfi, fundator, martyr occubuit.

B. Siardus, Horti Mariani in Frisia Abbas quintus, annis triginta sex in regimine laudabiliter exactis, an. 1230. ex hac vita ad æternam transijt.

De singulis plura vide in Chronici nostri Præmonstratensis Editione secunda, quæ est auctior.

CAPVT XX.

De Sanctis ac Beatis ex ordine Canonicorum Regulari-

um.

DE primorum sæculorum Sanctis toto orbe notis haut visum hic tractare, sed de illustribus aliquot posterioris ævi hominibus, qui Canonicos inter Regulares floruerunt, aut illud institutum amplexi sunt, quædam subiiciam.

De S.

*De S. Maria Ogniacensi, & B. Iacobo Vi-
triano Card. & Episcopo
Aconensi.*

Maria Niuellis Brabantiae opido honestis parentibus orta, ab ineunte ætate futuræ sanctitatis prodidit indicia non pauca, inter cetera assidue orationis exercitiū: in quo frequenter non somno, sed Angelicis choris sopita pernoctabat. Anno quartodecimo ætatis à parentibus contra voluntatem nuptui tradita, sponsum ita castitatis ac pietatis studio incendit, ut eum deinceps in sui casti propositi & vitæ institutione coadiutorem habere meruerit ac socium. Mutuo enim consensu, facultatibus in pauperes erogatis, in vicum opido vicinum sese conferunt, leprosis ministraturi. Tanta in ægros commiseratione afficiebatur, ut apud eos integras quandoque noctes duxerit insomnes.

Vnde & eius merita plerisque corpore, pluribus autem animo malè affectis medebantur. Contra blasphemiam autem & desperationis spiritum gratia eminebat singulari. Ut verò orationum eius efficaciam experti sunt homines ad subsidium; ita & demones ad tormentum. Eorum enim laqueos alijs detegebat, & quos interdum precibus non poterat, addito ieiunio vincebat.

Porro

Porro abstinentia erat admirabili, carniâ & vini abstemia, solas herbas & legumina, rarissimè pisciculos, & maiore anni parte panem & aquam, semel in die circa vesperum eaque parcissimè, ad victum adhibebat. Imò plures dies, vltra naturæ vires, inedia consumebat, postremo atque primo ieiunij diē nihil seciūs labori apta. Ieiunio autem ad corporis castigationem alia pietatis opera addebat, magis admiranda quàm imitanda, pari charitate, pari vigilantia, pari solitudine & silentio: cuius adeò studiosa fuit, ut eo se illud vel maximè impetrasse diuinitus cognouerit, quòd ad coelū citra purgatorij pœnas migraret.

Lacrymarum dono excelluit, idque alijs impetrauit, prophetiæ insuper & septemplici Spiritus dono illustris. At hominum, qui ad eam confluebant, frequentiam exosa, in *Ogniacum* locum sibi antea ignotum, sed diuinitus ostēsum migravit. Trimestre interval- lum, vndecim refectionibus ijsque parcis- simis, postremum dimensa est: quinquaginta verò & tres vltimos dies solū Christi corpus esuriens cum ceterorum nausea protraxit. Tandem morti proxima, morbo, quo afflicta fuerat, à Domino subleuata, quasi miseriarum gurgite emergens, inter san- ctos illos, quibus sana familiaris fuerat, inter virginem Deiparam, cuius mo- nitu sacrum oleum petijt & accepit, inter
ipsum

ipsum quoque Christum, qui victoriæ signum ad eius pedes fixit, in cantica erupit, viso pariter, sed fugato communi generis humani hoste, & quasi victoriam canens in Christi adstantis manus cantato *Alleluia*, & gratijs Deo Patri actis, spiritum commendavit & reddidit, ipsa Dominici Præcursoris vigilia, anno salutis supramillesimum ducentesimo tridecimo: ætatis verò circiter tricesimo sexto. An. 1213

Ita legitur in officijs proprijs SS. diœcesis Namurcensis, anno 1619. ibidem editis; iussu Ioannis Dauuini Episcopi Namurcensis.

Ceterum historia vitæ B. Mariæ Ogniacensis libris duobus scripta est à B. *Iacobo Vitriaco* Cardinale & Episcopo Aconensi, qui sanctæ virgini familiarissimus fuit: exstantque apud Surium typis editi. His duobus libris tertium adiecit Canonicus quidam Regularis Cantipratensis, qui manuscriptus Ogniaci existat.

Iacuit autem venerandum corpus B. Mariæ sepultum in templo monasterij Ogniacensis (quod situm est ad Sabim fl. in Gallobrabantia, inter Niuellam & Namurcum opida, pari penè interuallo) usque ad annum Christi millesimum sexcentesium octauum, quo *Franciscus Buisseretus* tunc Namurcensis Episcopus, post An. 1608
Came-

Cameracensis Archiepiscopus, illud è terra leuauit, & capsæ decenter ornatae inclusit, adstantibus *Floreffia* & *S. Foillani* Abbatibus, ex ordine Præmonstratenfi.

An. 1192

Dicti monasterij fundamenta circa annu Domini 1192. locauit *Aegidius à VValecuria*, eiusdem fundator ac primus Antistes. Templum consecrauit *B. Iacobus Vitriacus*, Episcopus Aconensis, illius olim loci alumnus; vt in vita *B. Mariæ Ogniacensis* lib. 3. narratur. Historiam dicti monasterij Ogniacensis scripsit *Franciscus Moschus*, Niuellenfis, Canonicus Seclinienfis, Duaci anno 1598. editam.

Vita *B. Iacobi Vitriaci* ab *Andrea Hoie* Eloquentiæ apud Duacenses Professore scripta est, & edita ibidem cum *Vitriaci* historia Orientali & Occidentali.

*De S. Guilielmo Abbate Eschilensi
in Dania.*

6. Apr.

S Guilielmus primus Abbas fuit cœnobij Canonorum Regularium, siti in Eschilensi insula, & diœcesi Roschildensi apud Danos, ad id munus Parisijs euocatus ex *S. Genouenæ* monasterio. Obijt autem anno 1224. Romano Martyrologio ad diem sextum Aprilis adscriptus. Vita eius exstat apud Surium
tom.2.

De V. Ioanne Rusbro-
quio.

Secundo ferè lapide à Bruxella, Belgarum
vrbe regia, sita est *Viridis Vallis*, Canonico-
rum regularium cœnobium illustre. Hu-
ius loci primus Prior ac veluti fundator fuit
Venerabilis *Ioannes Rusbroquius*, cuius scripta
ascetica piorum manibus teruntur. Obijt
autem plenus bonorum operum postridie
Kalen. Decembris: visiturque etiamnum tu-
mulus eius ibidem.

De Venerabili *Thoma Kempensi*.

25. Iulij.

In diœcesi Dauentriensi, apud Germanos
Inferiores, præclarum olim fuit cœno-
bium nomine *VVindeshemium*, à quo Con-
gregatio seu Capitulum *VVindeshemensē*,
Canonorum regularium, nomen accepit,
octoginta amplius per Germaniam Superio-
rem atque Inferiorem monasteria comple-
ctens.

Inter alia celebre fuit cœnobium *Montis*
S. Agnetis, apud Suollam d. Dauentriensis
opidum, anno 1398. fundatum, cuius primus
Prior fuit *Thomas à Kempis*. Quantæ pieta-
tis ac deuotionis iste vir fuerit, loquitur
Bb eius

eius de Imitatione Christi libellus (vt de alijs scriptis nihil dicam) quem plerisque nostris ac superioris sæculi viris sanctissimis, S. *Carolo Borromeo*, B. *Ignatio Loiola*, B. *Philippo Nerio*, alijsque per familiarem fuisse constat.

Ceterum Thomas natus est Kempis, opido modico diocesis Colonienfis: unde cognomen ei quoque adhæsit. Obijt anno ætatis suæ nonagesimo secundo partæ per Christum salutis millesimo quadringentesimo septuagesimo primo, die 25. Iulij. Vitæ eius scripsere Ioannes Buschius Synchronus, Iudocus Badius, & Heribertus Rosvveidus, quos consule sub finem dicti libelli de Imitatione Christi typis Plantinianis editi.

Idem Buschius scripsit librum de Origine monasterij VVindeſimensis, & alterum De viris Illustribus Capituli VVindeſimensis, quos, vt spero, breui idem Rosvveidus luce publica donabit.

VVindeſimense porro monasterium à Calvinistis excisum iacet: durat tamen hodieque Capitulum VVindeſimense, cuius supremus Antistes nunc residet Colonia in monasterio Corporis Christi.

De beatis aliquot martyribus, ac presbyteris, ex Ord. Canonicorum regularium, Brilæ anno 1572. à Calvinistis laqueo

laqueo suspensis, vide Historiam Martyrum Gorcomiensium, à Guilielmo Eftio Cancellario Duacensi editam.

CAPVT XXI.

De ordine monachorum Charitatis

B. Mariæ, sub regula S.

Augustini militan-

tium.

HVitus ordinis caput est monasterium *Boucheraumontanum*, in diœcesi Catalaunensi, secundo lapide à Iainvilla opido situm. Quod quidem monasterium seu Hospitale, titulo Charitatis B. Mariæ in gratiam infirmorum ac pauperum, *Guido Iainvillanus*, miles & Dominus burgi S. Georgij suo in fundo construxit atque dotauit, Bonifacio VIII. Papa primùm, pòst Clemente sexto anno Christi 1347. approbantibus.

Est autem Iainvilla opidum in Campania regni Galliæ prouincia situm, Principatus titulo nobile, spectatque ad gentem hodie Lotharingicam seu Guisiam.

Catalogus monasteriorum Ord. Charitatis B. Mariæ.

Domus Boucheraumontana S. Ludouici, in diœcesi Catalaunensi.

B b 2

Do-

Domus Billetarum, in vrbe Parisien-
fi.

Domus S. Ludouici, in d. Siluaneften-
fi.

Domus Baiocensis, in suburbijs sita, & dice-
cesi eadem.

Domus S. Trinitatis de Harofloto, ind.
Rotomagenfi.

Domus S. Laurentij, in Flandria, & d.
Iprenfi.

Domus S. Nicolai de Bassis Lobijs, in d. Se-
nonenfi.

Domus S. Acharij, in Flandria & d. Ipre-
fi.

Domus S. Ioannis Furnensis, in Flan-
dria.

Domus S. Ludouici de Columna, in d.
Vesontionenfi apud Burgundos.

Domus S. Ludouici de Montenot, ind.
eadem.

Domus S. Ludouici & S. Agnetis.

Domus S. Thomæ martyris, in d. Roto-
magenfi.

Prioratus S. Germani, in d. eadem.

Prioratus S. Saluatoris, in d. Parisien-
fi.

Prioratus S. Mariæ de Veteri Vreio, ind.
Sagienfi.

Ceterum Parisiense monasterium seu Ca-
pellam, quæ Miraculorum nomine nuncu-
pata est, *Rainerus Flamingus*, ciuis Parisiensis,
anno

anno Domini millesimo ducentesimo nona- *Anno*
gesimo quarto ædificandam curauit, eo ipso *1294.*
in loco, quo Iudæus quidam perfidus Hosti- *Anno*
am sacram, quadriennio antea cultro trans- *1290.*
fixerat, sanguine mox miraculosè ex eadem
fluente. Idem Flamingus deinde dictam Ca-
pellam, procurante *Guidone de Iamvilla*, Fra-
tribus Charitatis B. Mariæ, Catalaunensis di-
ocesis, adtribuit. *Philippus* autem Francorum
Rex, cognomento Pulcher, domo quadam,
prædictæ Capellæ vicina, anno millesimo du-
centesimo nonagesimo nono, locum illum
auxit. Sic fere legitur in lectionibus sacris,
per Billetenses monachos quotannis Domi-
nica in Albis recitari solitis.

Sacra porrò ac miraculosa Hostia in basi-
lica parochiali S. Ioannis in Grauia Lutetiæ
est collocata. Quo factum est, vt temporibus
Caroli Pulchri Galliæ Regis dicta basilica
multitudinem populi confluentis non capi-
ens, debuerit ampliari. *Confluebant autem* eò,
ob venerationem Sacrae Eucharistiæ, in qua Domi-
nus noster Iesus Christus, sua ineffabili pietate &
mira potentia, ad nostræ fidei firmitatem, tantum
miraculum palàm monstrare dignatus est, quod
dum perfidus Iudæus eam gladio, clauo, & alio
cuspide trāsfigere & laniare, igneque & aqua fer-
uentibus, ac modis nefandis alijs varijs & perfidis,
consumere damnabiliter moliretur, non valuit; sed
sanguis sacratissimus mirè fluxit ex sacra Hostia,
viva carne & vero Corpore Christi, quod in eadem

requiescit ecclesia: ut in suo diplomate anno 1326. idem Carolus Rex loquitur.

Culter porro, quo Iudæus tam immane facinus patrauit, in dicto Billetarum cenobio hodieque feruatur. Ibidem conditus iacet *Papirius Massonus*, quem nos olim, ut & fratrem eius *Ioannem Massonum*, Canonicum Baiocensem familiariter nouimus. Obijt *Papirius Annalium Galliæ scriptor* anno

Christi millesimo sexcentesimo undecimo, ætatis sexagesimo sexto.

F I N I S.

LAV.

LAUDATIO
S. THOMÆ
AQUINATIS, EIVS-
QUE DOCTRINAE,

dicta BRUXELLIS IN
æde Sacra PP. Dominicanorum
Idibus Martij, anno
1619.

Ab
*Auberto Miræo Bruxellensi, Ser.^{rum}
Belgij Principum Capellano Oratorij,
ac Bibliothecario, & S.Th.
Licentiato.*

Bb 4

S.Tho.

S. Thomas Aquinas, Doctor Angelicus, ex ordine Predicatorum, Neapoli à Gregorio X. Papa ad Concilium Lugdunense euocatus, cum in iter se dedisset, in fossa Noua, monachorum Cisterciensium caenobio, in morbum incidit, ibidemque quinquagenarius anno Christi 1271. Nonis Martij in Domino obdormiuit: à Ioanne XXII. in Diuos anno 1323. relatus. Sacrum eius corpus Tolosam in Galliam, Urbano V. Pontifice, est translatum.

LAV-

LAUDATIO
S. T H O M Æ
A Q V I N A T I S, E I V S.
Q V E D O C T R I N A E.

RELIGIOSAE ac communis <sup>Religiosæ
vitæ ori-
go.</sup> vitæ statum à Christo Saluatore nostro institutum, & Apostolis ab eodem præscriptum fuisse, nemo sacrarum litterarum vel mediocriter peritus ignorat. Eam viuen-

di formulam à magistro suo acceptam ^{Acto. 4.} Apostoli primæuæ Ecclesiæ tradiderunt; adeò vt multitudinis credentium esset cor vnum, & anima vna; neque quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse diceret, sed essent illis omnia communia: vt in Actis Apostolorum disertè legitur.

Religiosum istud vitæ genus, aureo Constantini Imperatoris æuo, Antonius & Hilarion <sup>Progres-
sus in Aeg-
ypto.</sup> mirificè auxerunt: quorum prior Aegyptum, ac Thebaidem, posterior Palæstinam ac Syriam, per se suosque asseclas monachorum ^{Syria.} turmis impleuit. Floruit deinde magnus ille Basilus Cæsareæ in Cappadocia Episcopus, qui Græciæ & Asiæ monachus primus ^{Græcia.}

Bb 5

vitæ

vitæ regulam præscripsit, quam hodieq; seruat Oriens vniuersus.

An. 398.
in Africa.

Italia, &
reliqua
Europa.

In Occidentali Ecclesia *Augustinus* an. circiter salutis trecētesimo nonagesimo octauo ordinem Clericorum Regularium instituit, & more Apostolico vitam cum eis cōmunem egit. Sexti deinde sæculi Christiani initio, monasticum suum institutum in Monte Cæsino *S. Benedictus* inchoauit, quod & Europam vniuersam mox occupauit. Post *Benedictum* *Odo* Cluniacensium, *Romualdus* Camaldulensium, *Bruno* Carthusianorum, *Robertus* Cisterciensium, *Norbertus* Præmonstratensium, alij aliarum legionum monasticarum auctores ac principes exstiterunt.

Prædicatorum origo.

Res gestæ
in Europa.

Asia.

Mendicantes inter Ordines primū ac præstantissimū *S. Dominicus* Calarogæ in Vxamēsi diœcesi, nobilissima *Gusmanorū* apud Hispanos stirpe natus, excitauit. Qua quidē religiosissima Prædicatorū familia, rebus toto terrarū orbe contra Infideles, Iudæos, Mahumetanos, & Hæreticos fortiter gestis, nulla vnquā fuit illustrior. Ea namque vix nata, in Gallia VValdensiū, & Albigenſium Hæreses exstinxit; robustior facta, ex Hispania Mauros ac Saracenos pepulit; in Italia Manichæorum reliquias funditus exscidit; in Dania, Noruegia, Suecia, Liuania, alijsque regionibus, ad Septentrionē sitis, Christianæ religionis pomeria longissimè protulit. Ex Europa in Asiā transiens, sacros Latinæ Ecclesiæ ritus in Armenia

maiores inuexit, vbi hodieq; Nexiuanensem Archiepiscopatū, cū opidis tredecim, medios inter Turcas ac Persas, feliciter moderatur.

In Africa *Aethiopiam*, regnum *Congianum*, *Guineam*, aliasque prouincias, & Oceani insulas Christo adiunxit: in extremam denique *Indiam* enauigans, Euangelicam doctrinam apud Antipodas & alio sole calentes populos, longè lateq; disseminauit. Ex Orbe Veteri in *Nouum* transuecta, vt Christi regnum apud barbaras illas gentes à se fundatum stabiliret, duas Academias celeberrimas, Mexicanam in Noua Hispania, & Limensem in regno Peruanano excitauit.

Africa.

In Orbe
Nouo.

Huius porro sanctissimę familię Dominicanę nobilissimum germen ac decus exstitit *S. Thom. Aquinas*, Doctor verè Angelicus, cuius hodierno die festiua sacra celebramus. De cuius laudibus etsi satiùs foret filere, quàm pauca dicere; vt tamen pio vestro, Auditores, desiderio ex parte faciam satis, paucula quædam de eximijs eiusdē virtutibus, ac doctrina propemodum diuina in medium adferam. Quod dum pro ingenij ac dictionis meę tenuitate facio, etiam atque etiam rogo, vt me benignè patienterque audiat.

Antiquitatis Ecclesiasticę scriptores notāt, singulis penè regnis ac prouincijs splendidissima quædam sanctę Nobilitatis fidera diuinitus illuxisse. Vt à Germania, Romani Imperij sede, ordiar, habuit ea *Carolus Mag-*

Principes
sacritatis
opinionem
clari.
In Ger-
mania.

111111

num & Henricum Primum, Imperatores Christianæ Religionis studiosissimos; Hispania *Hermenegildo*, *Leuigildi* Visigothorum Regis filio & martyre, *Isidoro* & *Leandro* Episcopis regia stirpe natis; Gallia *Ludouico* IX. Rege sanctissimo, & *Eleazaro* Comite; Aquitania *Guilielmo* Duce, & post Eremita innocentissimo gloriatur. Hungaria *Stephanum* I. eiusque filium *Emericum*, & *Ladislaum* Reges, vitæ morumque integritate laudatissimos; Bohemia *Venceslaum*, Polonia *Casimirum*, *Casimiri* Regis filium, Sicilia *Ludouicum* Episcopum Tolosanum, Austria *Leopoldum* Marchionem, Mantua *Aloysium* Gonzagam prædicat.

Britânia.

*Quin etiam toto diuisus ab orbe Britannus
Haut paucos numerat Reges, quos Rector Olympi*

*Extulit, atque ardens euexit ad æthera
Virtus.*

Primus ex ea gente Rex Christianus fuit *S. Lucius*, quem deinde secuti sunt *Edilbertus*, *Richardus*, *Osualdus*, *Eadmundus*, & *Eduardus* duo, omnes Romani Martyrologij tabulis adscripti.

Dania.

Noruegia

Suecia.

Sed & frigidus Septemtrio, à quo malum omne Hæreseos nostrâ ætate profluxit, huius olim laudis ac gloriæ expers non fuit. Dania namque *Canutum*, Noruegia *Olaum*, Suecia *Ericum*, Reges ac martyres sanctissimos protulit.

Vt

Vt in Galliam Belgicam, vicinasque nobis prouincias transeamus, Austrasia in cœlum laudibus effert *S. Sigebertum* Regem, Burgundia *Guntramnum* & *Sigismundum*, piissimos itidem Reges, Brabantia *Pipinum* Ducem, *Albertum* Cardinalem & Episcopum Leodiensem, Geldria *Megengosum* Comitem, Luxemburgensis prouincia *Petrum* Cardinalem, Flandria *Carolus* cognomento *Bonus*, Comitem & martyrem, Hannonia *Vincentium* Sonegensem, eiusque filium *Landricum* Meldensem in Gallia Episcopum extollit.

Austrasia
Burgundia
Belgica.

Itaque ne suum regno Neapolitano deesset sanctæ Nobilitatis fidus, *Thomam Aquinatem* orbi dedit Deus, nobilissimo Aquini & Belicastro Comitum genere feliciter natum.

Est autem natus in opido Belicastro, quod Episcopali dignitate, & Comitatus titulo hodieque apud Calabros eminet, anno salutis millesimo ducentesimo vicesimo tertio, vt *S. Antoninus* Archiepiscopus in Chronico tradit: quo tempore Albigenes in Gallia Hæretici recens exorti non solum concionibus ac scriptis, sed etiam armis impia sua commenta pertinaciter tuebantur, & quæ per Europam poterant, studiosè disseminabant. Nimirum vt *Simoni* olim mago *Simonem Petrum*, Apostolorum principem, *Ario Athanasium*, *Nestorio* *Cyrrillum Alexandrinum*, *Iouiniano*

S. Thom.
nascitur.

An. 1223.

VVaffila.

niano & Vigilantio *Hieronymum*, Pelagio *Augustinum*, Tanchelino *Norbertum*, sic Albigen-
sibus veteres pleraq; sectas velut ab Orco re-
uocantibus *Thomā* Doctorem Angelicū, mille
clypeis instructum, Deus Opt. Maxim. oppo-
suit. Hoc namq; diuinæ clementiæ proprium
ac perpetuum est, hæc altissima cælestis pro-
uidentiæ ratio, vt quando acerrimè à Sectarijs
Ecclesia orthodoxa oppugnatur, fortissimos
tunc excitet antagonistas ac defensores. Cu-
riosa antiquitas obseruauit, quo die Pelagius
in Britannia, publico damno, natus est; eodē
ipso die clarissimum Ecclesiæ lumen, *Augusti-
num*, summo Reipublicæ Christianæ com-
modo, in Africa emicuisse. Cū Petrus Brui-
sius, & alter Petrus, cognomento Abailardus,
nouis suis opinionibus Galliā turbarent; *Pet-
rus Cluniacensis*, & *Bernardus Abbas Claræ Val-
lis*, in aciem prodeuntes, regno florentissimo
mox pacē reddiderūt. Cū Belgicā nostrā A-
damitica ac Sacramētaria Tanchelini Heresis
infestaret, oportunè *Norbertus* candidi Ord.
Præmōstratensis auctor ac princeps aduenit,
vt pestē illā Antuerpiæ & alibi pullulantē, cū
per se, tū per sodales suos, velut in herba op-
primeret. Sic & nostro æuo impijs Lutheri,
Zuinglij, Caluini, Mēnonis, aliorūque Hē-
resiarcharū conatibus atque insultibus fortis-
simam *Societatis Iesu* legionem, instar muri at
propugnaculi, cæleste Numen obiecit.

Igitur & *Thomas* Ecclesiæ diuinitus olim
datus

datus est, vt Albigenſium furorẽ ſiſteret, conatus infringeret, cauſam deniq; iugularet.

Porro vix ſecundum ætatis ſuæ luſtrum attigerat, cùm ad Montem Caſſinum, mag-

In monte
Caſſino
educatur.

ni illius Benedicti, monachorum in Occidente patris, domicilio nobilem, à parentibus miſſus, illius loci monachis in diſciplinam eſt traditus. Quod ne mirum cuiſpiam

fortaſſe videatur, ſciat, neceſſe eſt, celeberrimas olim ſcholas ſuis in monaſterijs Benedictinos habuiſſe. Enimuerò maiores noſtri litteras tradendi curam, iam inde à primis Eccleſiæ temporibus, ſacramento ordini de-

Vide ſextã Synodũ, quã fuit III. Conſtan-
tinopolitana.

mandandam eſſe cenſuerunt, quòd plurimum referre exiſtimarent, ſi pueri pietatem cum litteris ſenſim inſtillatam auribus oculiſq; imbibere, apud viros Eccleſiaſticos aſ-

Benedictini ſcholas aperiant.

ſidue verſantes. Primis itaque ſæculis Benedictini in palæſtra illa ſcholæſtica, magno & ſuo

Domini-
cani.

& Reipublicæ commodo, deſudarunt: vnde & nationum omnium fauor, & opes illis im-

a Lib. 1. c. 70.

menſæ acceſſerunt. Idem poſtea ſtudium atque operam erudiendæ iuuentuti P. P. Domi-

b In vita B. Ignatij

licani impenderunt: vt a Ferdinandus Caſtel-

l. 3. c. 24.

lius, & alij rerum à Dominicanis geſtarum ſcriptores, b Petrus item Ribadineira in vita

Fratres vite com-

B. Ignatij Lõiolæ commemorant.

munis.

Horum deinde veſtigijs inſtiterunt Fra-

Vide Chronicũ noſtrum.

tres vite communis, à Gerardo Magno Da-

uentrienſi primũ inſtituti, & à Ioanne Ger-

ſone

sone Cancellario Parisiensi contra obtrectatores strenuè defensi: qui Dauentriæ, Vltraieci, Colonia, Aquisgrani, Vesaliæ, Leodij, Bruxellis, Siluæ-ducis, Gandau, Cameraci, & alibi florentissima gymnasia, ad nostram vsque ætatem, habuerunt.

Laudanda igitur *Societas Iesu*, quæ toto terrarum orbe, summo Reipublicæ Christianæ bono scholas aperit. Laudandi *Benedictini*, qui maiorum suorum æmulatione, Hierarchij & alibi in Hispania, Salisburgi in Germania, & Duaci in Flandria, disciplinas omnes profitentur. Laudandi PP. *Eremitæ Augustiniani*, qui magni illius Augustini parentis sui exemplo, apud Brabantos, Flandros, Eburones, & alibi iuuentutem optimis & moribus & litteris imbuunt. Laudandi denique Patres *Dominicani*, qui Salmantica, Compluti, & Vallisoleti in Hispania, Conimbricæ in Lusitania, Mexici & Limæ in Orbe Nouo, & alibi primarias Cathedras Theologicas velut hæreditarias cum laude possident, & ab humaniorum quoque litterarum professione apud Belgas non abhorrent. Rati nimirum, quod res est, si Ecclesiam, si saluam velimus esse Rempublicam, præcipuam & maximam iuuentuti curam esse impendendam. Quæ de caussa prudentissimè Concilij Tridentini Patres statuerunt, vt singulis in diocesibus seminaria, alendis atque erudiendis adolescentibus, excitarentur.

Lira, Brantia & Ipris.

Sess. 23. can. 18.

Sed

Sed ut vnde digressa est, eò redeat oratio, in Monte Cassino cum prima virtutum ac literarum rudimenta à Benedictinis Thomas haussisset, quæ ad reliquum vitæ cursum sanctè innocenterque prosequendum illi mirificè profuerunt, Neapolim adolescens se contulit. Qua in vrbe florebant id temporis magna doctrinæ ac sanctitatis opinione Patres è Dominicana familia non pauci, in his Ioannes à Sancto Iuliano, & Thomas Agnus Lentinus, qui Patriarcha Hierosolymitanus postea exstitit. Horum exëplo ac pijs monitis, ut fieri amat, adolescens motus, anno ætatis tertiodécimo Dominicanæ militiæ nomen dedit, matre, fratribus, sororibus, ac propinquis omnibus nequidquam indignantibus. *Adeò à teneris assuescere, multum est.*

S. Thom.
fuit Domi-
nicanus.

Virgil.

Sed heus versipellis & fraudulente dæmon, qui circuire soles, quærens quem deuores, dormis, an vigilas? *fecundum concute pectus*, mille tibi nocendi artes, mille doli, mille fallaciarum modi.

Suadente itaque communi generis humani hoste, & procurantibus germanis fratribus sanctissimus adolescens in itinere à militibus Frederici II. Imperatoris vi abripitur, castro S. Ioannis includitur, biennio fere toto in arcta custodia detinetur, à matre, fratribus, ac sororibus variè exagitatur, procax demum meretricula ad labefactandam fortissimi animi constantiam à fratribus introducitur.

Custodiæ
mādatur.

C c

Tu

Tu contrà quid agis, castissime adolescens! titi-
tionem semiustum è foco arripis, impu-
dens scortum abigis, & flexis ante signum
Crucis genibus, Te tuaque omnia Deo eiusq;
matri Virgini dicas, consecras. Nec defuit cli-
enti suo benignus Deus, qui lumbos Angeli-
co tibi ministerio constrinxit, & perpetua
continentiæ laurea te donauit, vt quæ hono-
ris locum inter Apostolos *Ioannes Euangelista*,
eundē & Tu Doctores inter Ecclesiæ obtineres.

Ceterum, agente Innocentio IV. Pontifice,
post biennium dimissus è custodia Tho-
mas, à B. *Ioanne Teutonico*, Ordinis Prædicatorum
generali tunc Præfecto, primùm Nea-
polim, inde Romam, post Lutetiam Parisio-
rum, ac demum Coloniam Agrippi-
nam abducitur, *Magni illius Alberti*, Ratispo-
nensis postea Episcopi, futurus auditor. Quo
doctore tantos in studijs progressus fe-
cit, vt magistri luminibus obstruens dis-
cipulus, non modò in Philosophicis, sed et-
iam in Theologicis, vniuersi orbis iudicio,
ipsum longè superarit. Testantur id erudi-
tissimi in *Aristotelicos Logicos, Physicos, Metaphysicos, Ethicos ac Politicos*
libros commentarij; testantur doctissimæ in
Scripturam sacram, & in Petrum Lombar-
dum Parisiensem Episcopum (quem *Senten-
tiarum Magistrum* nuncupant) elucubratio-
nes; testatur *Summa contra Gentiles* accura-
tissimè conscripta; testatur denique *Summa*
alce-

Alberti
Magni fit
auditor
Coloniz.

Eius scri-
pta varia.

Summa
Theolo-
gica.

altera, quæ vniuersæ doctrinæ Theologicæ rationem mirabili quadam methodo complectitur, quæque expulso Sententiarum Magistro, in vniuersis penè Orbis Academijs meritò palmam nunc obtinet.

Quo quidem opere (mirum dictu) non vnus aut alterius, sed omnium sæculorum Hæreses, & natas & nascituras, velut ancipiti quodam gladio confecit ac iugulauit. Id luce meridiana vt clarius innotescat, singulorum, quæso, sæculorum Hæreses breuiter excutiamus.

Agmen ducant Hæreticorum primogeniti *Capharnaitæ*, quorum illa vox fuit incredula, *Quomodo potest hic nobis dare carnem suam ad manducandum?* Eodem sæculo Cherinthus, & Ebion, eius discipulus, Christum purum esse hominē ex Iosepho & Maria natū impiè docuerūt. E contra Thomas Christi diuinitatē, eiusq; realē in augustissimo Eucharistiæ Sacramēto præfetiā, si quis alius, fortissimè adseruit. Secuti deinde sūt *Nazaræi* Iudæorū fæces cum Christiana puritate confundentes.

Tertio sæculo *Manichæi* emerferunt, qui libero hominem arbitrio exuebant, & scelerum auctorem Deum faciebant; aliquantò minore tamen impietate, quàm Calviniani hodie faciant. Manichæi namque ficto quodam Deo, malorum omnium principio, omnem inuidiam in illum exonerabant, vt eam à Deo bonorum om-

Omnium
ætatū
hæretici
à S. Tho-
ma con-
futati.

Vide Sē-
raph. Ca-
ponium

in Sum-
mam.

Caphar-
naitæ.

Ebionitæ.

Nazaræi.

Mani-
chæi.

Calu-
niani.

nium fonte auerterent. *Caluiniani* verò inau-
dita quadam & se ipsam soluite impietate
ab eodem diuinitatis Oceano iustitiæ & ini-
quitate riuos manare contendunt. Hoc
Caluinus, hoc Beza apertè docuit, & in
magistrorum vestigijs discipulorum pluri-
mi pedem intrepidè figunt, vt Geneuenses
in Gallia, Heydelbergenfes & Marpurgen-
ses in Germania, *Puritani* in Britannia, & *Gomari-
stæ* in vicina nobis Bataua. Resiliunt
alij, vt *Arminiani*, & in tam horrendo flagitio
fontem non tenent.

Puritani.
Gomari-
stæ.
Arminia-
ni.

Conclu-
sum est
cōtra Ma-
nichæos.

Manichæi item solos se diuina luce illustra-
tos prædicabant : vt *Caluiniani* hodie
solis sibi diuinum lumen affulisse glo-
riantur ; ceteris ad *Cimmerias* tene-
bras damnatis. *Manichæi* denique e-
lectos ac prædestinatos sese passim iactita-
bant: sic *Caluinianide* sua salute, per inanem
scilicet fidem securi vano Prædestinatorum
homine triumphant. Quis verò ne-
scit, *Manichæos*, adeoque *Caluinianos*, non
in abdito cellulæ recessu tantum, sed in ipsa
etiam mensa S. Ludouici Galliæ Regis &
Doctore nostro Angelico debellatos fuisse?

Ariani,
Pelagia-
ni, & alij.

Manichæos exceperunt *Ariani*, *Macedoni-
ani*, *Nestoriani*, *Eutychiani*, *Pelagiani*, *Servi-
tiani*, & alij eius farinæ homines malè fe-
riati, qui tria fere sæcula suis erroribus fœda-
runt.

Septi-

Septimo sæculo Mahumetes, exitialis il-
la orbis terrarum pestis, sectam suam pericu-
losissimam excitavit, *Sergio* Apostata velut pe-
dagogo præeunte, qui inter alia docuit De-
um malorum omnium, hoc est, culparum &
pœnarum omnium auctorem esse; Christum
cœli terræque conditorem propriè non esse
nuncupandum; Deo Patri, qui vnus antono-
masticè sit Deus, laudem illam esse tribuen-
dam.

Post *Sergium* Mahumetis magistrum Ico-
noclastæ in orbem prodierunt, qui Iudæo-
rum ac Mahumetanorum impulsu sacras
è templis imagines apud Græcos, Asiati-
cos, Arabes & alios Orientales populos ex-
turbarunt. Et ne Occidentalis nostra Ec-
clesia à clade foret immunis, *Claudius Tauri-*
nensis Sanctorum cultum abdicandum, pias
item peregrinationes abrogandas esse cen-
suit.

Photius deinde Patriarcha Constantino-
politanus Græcis auctor pessimi schisma-
tis fuit, quod in apertam postea dissensio-
nem erupit: facta namque ab Ecclesia Ro-
mana secessione, Græci sæculis insequen-
tibus Romani Pontificis primatum subuer-
tere conati sunt, & Spiritum Sanctum à solo
Patre procedere docuerunt. Et verò quis ig-
norat, Græcos ac Saracenos, non modò Sum-
ma illa, quam diximus, Theologica conscri-
pta, sed peculiaribus etiam libris, qui in-

Mahu-
metani.

Sergiani.

Icono-
clastæ.Claudius
Taurinē-
sis.

Photius.

Græci
schisma-
tici.

ter Opuscula leguntur, à Doctore nostro validè confutatos fuisse atque conuictos?

Berengarius.

Venio ad Berengarij tempora, quem nostræ ætatis Hæretici, vt ducem & antesignanum suum meritò colunt ac venerantur. Is primùm augustissimo Sacramento veram corporis Christi præsentiam imple detraxit: quem errorem cùm postea reuocasset, docuit cum Christi corpore panem quoque subsistere: addidit demum, non paruulos, sed adultos tantùm esse baptizandos. Itaque primo illo suo errore *Zuinglianis, Calvinistis, & alijs Sacramentarijs*, secundo *Lutheranis*, & tertio *Anabaptistis* viam aperuit: & ne quid deesset, etiam cum dæmone familiariter est versatus, vt nostro æuo Lutherus, qui præcipua argumenta, quibus sacrosanctum altaris mysterium oppugnauit, tanto magistro fert accepta.

Caluinistarum, Lutheranorum & Anabaptistarum parens.

Albigenses, Hussitæ, & alij.

De *Valdensibus, Albigenis, Fratricellis, Begardis, Flagellantibus, Hussitis*, & alijs posteriorum sæculorum Nouatoribus nihil opus est dicere, quòd ij superiorum fere ætatum Hæreses ab inferis reuocarint.

Bene scripsisti de me Thomas.

Quis verò nescit, summo animorum consensu, ab vniuersis omnium nationum Patribus, in Concilio cecumenico Tridentino confidentibus, illibatæ, & Christi oraculo comprobatæ Doctoris Angelici de SS. Eucharistia doctrinæ acclamatum fuisse, & nostri

nostri omniumque superiorum sæculorum
Hæreses, iuxta eiusdem doctrinam, fuisse
condemnatas? Vt iure optimo Pius V. Pon-
tifex Maximus, eam ob causam, præcipuis
Ecclesiæ Doctoribus ipsum annumerandum
censuerit, eisdemque sacris honoribus, quos
Ambrosio, Hieronymo, Augustino & Gregorio Bo-
nifacius VIII. Papa decreuit, quotannis
hoc die condecorandum. Exstat ea de re di-
ploma anno millesimo quingentesimo sexa-
gesimo septimo solenniter datum ac publi-
catum.

Ceterum de *Gregorio Magno* Paulus Dia-
conus memorat, Spiritum sanctum, colum-
bæ specie, super dictantis vertice confiden-
tem non rarò se conspexisse. *Ioanni* Pa-
triarchè Constantinopolitano, cui aure-
um eloquentiæ flumen *Chrysostomi* nomen
peperit, Paulus Apostolus, quem ille mi-
rificè coluit, scribenti & concionanti mul-
ta dictasse traditur. Sic & Doctore nostro
Angelico Petrus & Paulus, Apostolorum
principes, studiorum quodammodo duces
ac magistri post Deum Opt. Max. exstiterunt.
Vnde & candidè profiteri solitum accepi-
mus, *Quidquid sciret, non tam studio aut la-*
bore suo sibi peperisse, quam diuinitus traditum ac-
cepisse.

S. Thom.
diuinitus
instrui-
tur.

Meritò itaque *Innocentius V.* Pontifex, vt
erat acerrimo iudicio præditus, huius viri
doctrinam diuinitus, vt dixi, acceptam tanti

fecit, vt post sacros & Canonicos codices primas illi tribuere non dubitarit. Meritò *Vrbani* itidem Pontifex eam ipsam doctrinam Tolosanæ Academiae Theologis impensè commendauit, vtque in suis de fide responsis eam potissimùm sequerentur, seuerè præcepit. Meritò vniuersæ Hispaniarum, Italiae, Germaniæ, Belgij, Indiarum, aliarumque prouinciarum Academiae, Petro Lombardo sententiarum Magistro seposito, Summam Thomisticam, velut Cynosuram quandam, sibi suisque auditoribus proponendam censuerunt.

At verò nos humiles clientes tui, magne *Thoma*, quibus Te laudibus in cælum effereamus? quibus encomijs celebrabimus?

Virgil.

*Non mihi si linguae centum sint, ora quæ centum,
Omnia virtutum comprehendere nomina possem.*

Ser. Ecce Innocentius V. Pontifex *Salomoni* Regum plusquã sapientissimo Te anteponat & præferat; *Salomon* Pius V. certissimam fidei regulam indigitet, & hic. quintum Ecclesiæ Doctorem Te constituat; Clemens VIII. viuum diuinæ mentis interpretem nominet, vrbis & regni Neapolitani protectorem designet; Paulus V. splendidissimum Catholice fidei athletam vocet; Ecclesia denique vniuersa doctorem Angelicum nuncupet: Ego peculiari ac supremo elogio Te Malleum Hæreticorum & Vindicem veritatis dixero. Ioannes uersa

S. Thomas est
Malleus
Hæreticorum.

XXII. Pontifex Articulos tuos Theologicos vt *miracula* suspiciat ac prædicet: mihi tua illa consummata doctrinæ Summa Theologica *Turris* sit *Dauidica*, ex qua mille contra hostes clypei dependent, sit *armatura fortium*, sit *murus* & *antemurale* contra vniuersas omnium ætatum Hæreses.

Ex alto itaque miserrimi sæculi nostri tenebras despice, & dissipa densissimam mille sectarum adeò dissectarum caliginem, quibus maior hodie, prò dolor, Europæ pars inuoluitur. Germaniam olim tibi caram, & Alberto Magno præeunte, tui in studijs altricem ac magistram, à Lutheranismò iam frigefcente atque adeò emoriente prorsus libera. Galliam, quam tuis olim publicis in Academia Parisiensi prælectionibus erudijsti, quamque sacri tui corporis, Tolosæ quiescentis, exuijs donasti, ab impijs Caluini erroribus, abundè olim per Te confutatis, expurga. Belgicam nostrâ, tuis olim beatissimis pedibus calcatâ tuere & respice. Auulsas à nobis per hæresim prouincias ad veterem societatem, amorem ac religionem compelle. Tuis denique apud Deum precibus ac meritis effice, vt postliminiò redeat *Concordia Virtus*,

Cumque fide Pietas alta ceruice vegetur.

DIXI.

Ce 5

Cæ

*Cesar Baronius Cardinalis, in Na-
tis ad Martyrologium Ro-
manum, 7. Mar-
tij.*

S. Thomæ Aquinatis, Doctoris celeberrimi acta scripta fusiùs habentur à Dauide Romæo, Paulo Regio & Surio, tomo secundo. Plura S. Antoninus in 3. parte, tit. 23. cap. 7. & sequenti. Vix quisquam enarrare sufficeret, quot vir sanctissimus atque eruditissimus Theologorum præconijs celebretur, quantumque eius illibatæ doctrinæ à sanctis Patribus, in SS. œcumenico Tridentino Concilio confidentibus, fuerit acclamatum: iureque ob eam causam à sanctissimæ memoriæ Pio V. Romano Pontifice inter celebriores Doctores Ecclesiæ fuit adnumeratus, dum huius diei celebritatem ijsdem sacris solemnibus peragi voluit, quibus Bonifacius VIII. Papa Sanctorum quattuor Doctorum, Gregorij, Ambrosij, Augustini, & Hieronymi Festiuitates celebrandas constituit. Exstat de his sacrum diploma datum anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, tertio Idus Aprilis, Pontificatus eius an. secundo.

*Hactenus Baro-
nius.*

IOAN.

*Ioannes Mariana, ex Soc. Iesu,**lib. 19. de Rebus Hispaniæ,**cap. 8.*

Magna eruditione *Paulus Carthagena* fuit, cognomento *Burgensis*, à patria, vnde ortum habuit, & vbi Episcopum egit, professione antea Iudæus, copijs, nobilitate, doctrinæ laude, in e agente facile princeps. Is Diui Thomæ Aquinatis scripta de Theologia peruolutando, facile intellexit, quantum Christiana Religio Iudaicæ superstitioni præstaret. Noster effectus, Religionis, quam suscepit, placita litteris illustrauit, librosque edidit in suo genere mirandos. Erat enim ingenio facili, copioso, perspicaci, & diuinarum litterarum cognitione præstabat. Treuigni Archidiaconus primùm, deinde Carthaginensis Præsul, postremò *Burgensis* creatus. Id probitatis eruditionisque præmiū fuit. Addita consequentibus annis scrinij Regij Præfectura, perspectæ fidei argumēto, quod rarum in ea gente est. Eiusque illa vox fuit (sic fama tulit) ex ea gente prognatis nullam Reipublicæ partem committendam videri, moribus ex fraude & mendacio compositis, simulare mentiri que natis, neque bello bonis, neque pace. Tres filios ex vnis nuptijs reliquit, priusquā noster esset. susceptos, *Alfonsū*, qui ex Decano Segobiensi in defuncti patris locū subrogatus *Burgensis* Episcop⁹ fuit, cuius

Paulus Burgensis ex ludo fact⁹ Christianus perlectionē Summæ D. Thomæ.

cuius exstat de Hispaniæ Regibus opus non
inelegans, cui Anacephaleosi nomen fecit;
Gonsaluum, virtutum merito Placentinum E-
piscopum, *Aluarum Garfiam*, familiæ propaga-
torem, sanguine, vti erant eius tempestatis
mores, cum nobilibus Hispaniæ familijs con-
fuso: cuius extant commentaria de rebus,
Iohanne secundo Castellæ Rege, gestis non
ineleganter conscripta. *Hactenus Maria-*
na.

Ceterum Paulus Burgensis scripsit *Addi-*
tiones ad Postillam Nicolai Lirani, quæ exstant
cum Lirano, & seorsim editæ. Scripsit insu-
per *Scrutinium Scripturarum contra perfidiam*
Iudaorum, libris duobus in folio Parisijs ex-
cuscum. Floruit anno Christi 1429. quo Ad-
ditiones ad Liranum se absoluisse fatetur.
Est autem ex Rabbino eruditissimo factus
Christianus, per lectionem Primæ Secundæ
S. Thomæ, quæst. de Legibus; vt Stephanus
Garibaius in Historia Hispaniæ, & alij tra-
dunt.

Ex Alfonso Fernando in Concer-
tatione Prædicatoria Sal-
mantica anno 1618.
edita.

Patres Dominicani primarias Theologiæ
Cathedras moderantur in nobilissimis
His-

Hispaniarum & Indiarum Academijs, vt in
Salmanticensi, Vallisoletana, Complutensi, Co-
nimbricensi, Ossunensi circa an. 1531. fundata,
Compostellana, Toletana, Ouetensi anno 1608.
fundata, *Granatensi, Hispalensi, Biacensi, Valenti-*
na, Barcinonensi, Cæsaraugustana, Ilerdensi, Of-
sensi, & Tarraconensi in Hispanijs, in *Mexicana*
& *Limensi* in America, & alijs.

Ex Ferdinando à Castillo, lib.2.

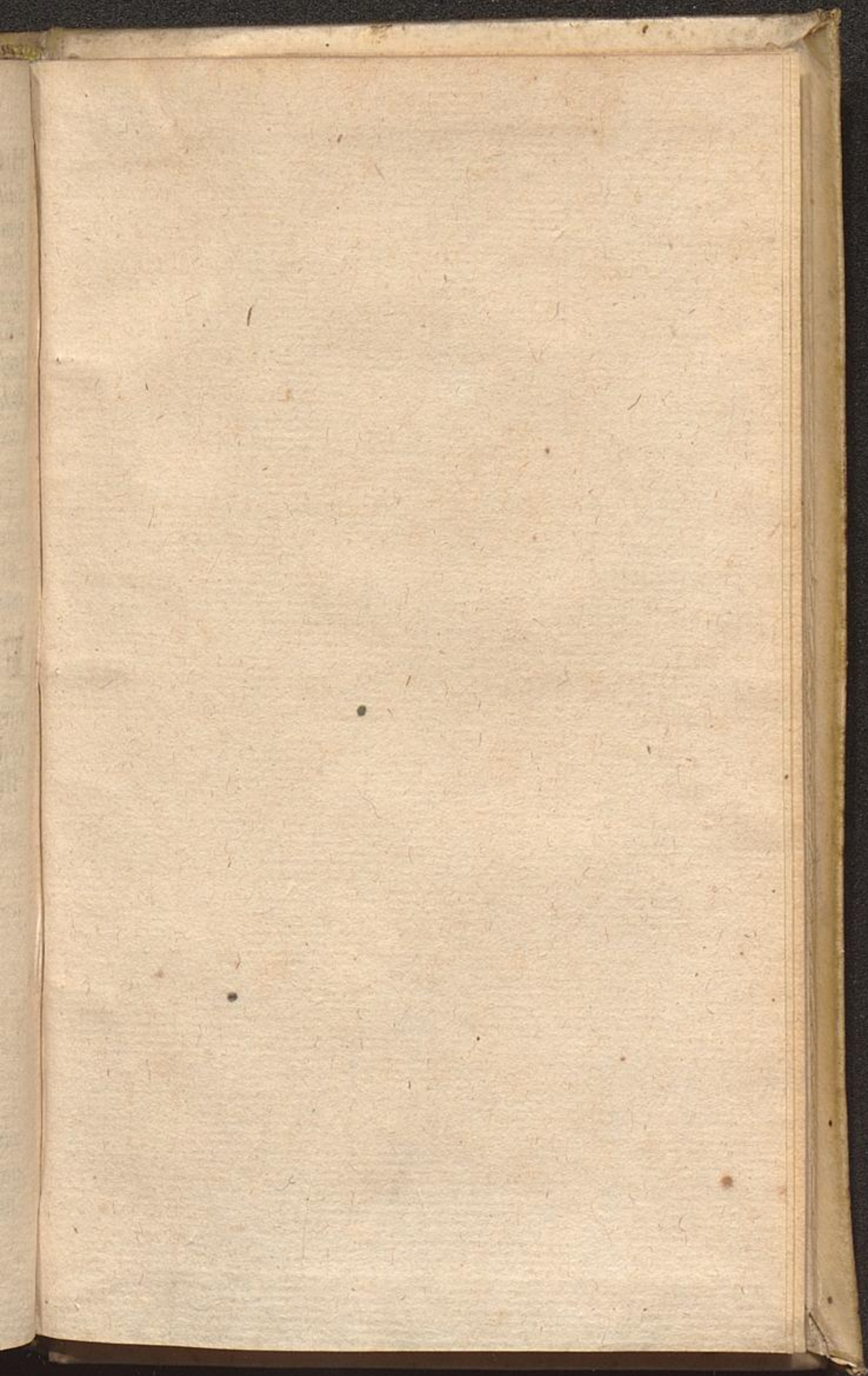
cap. 70. de scholis olim litte-

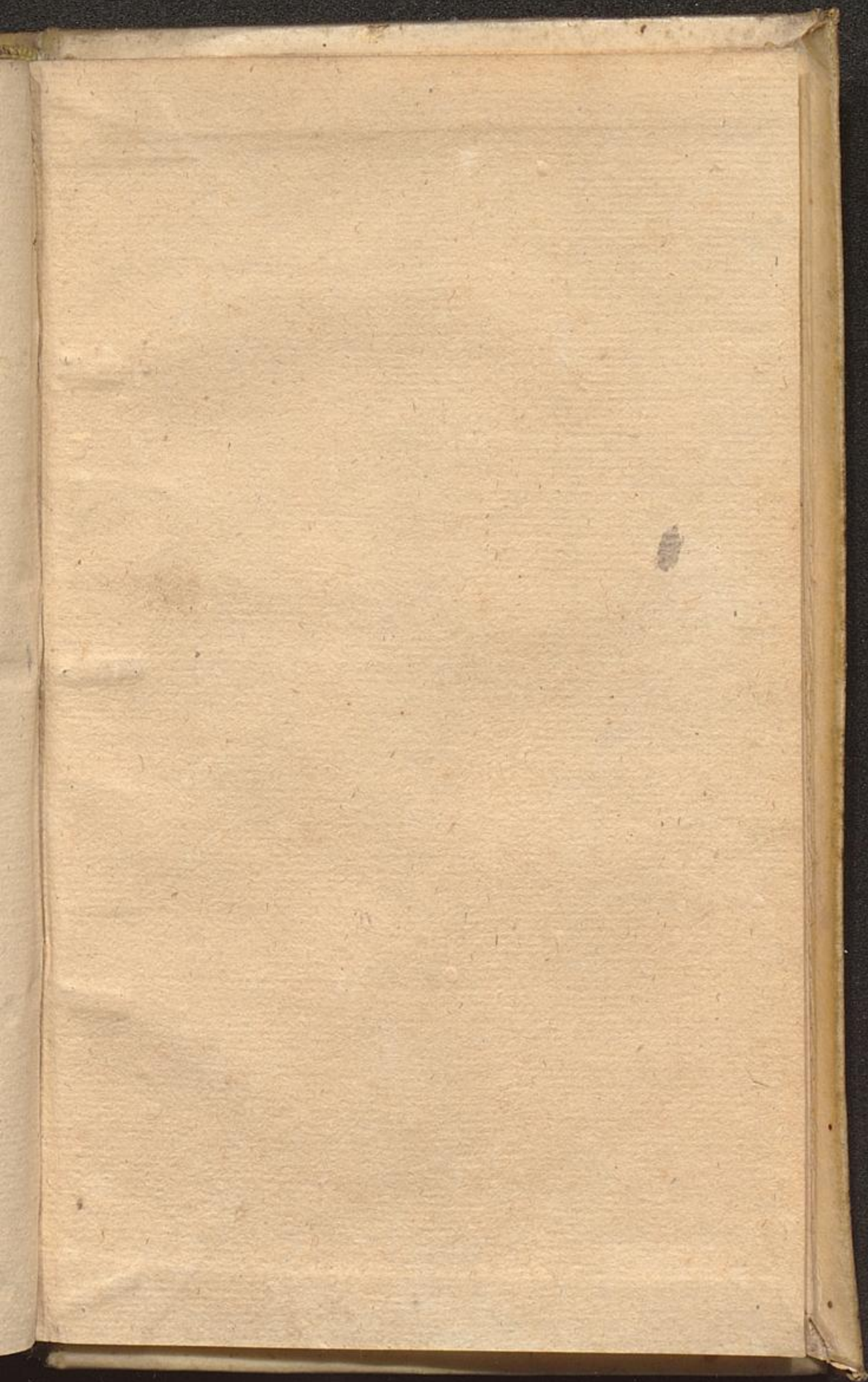
rarijs PP. Dominica-
norum.

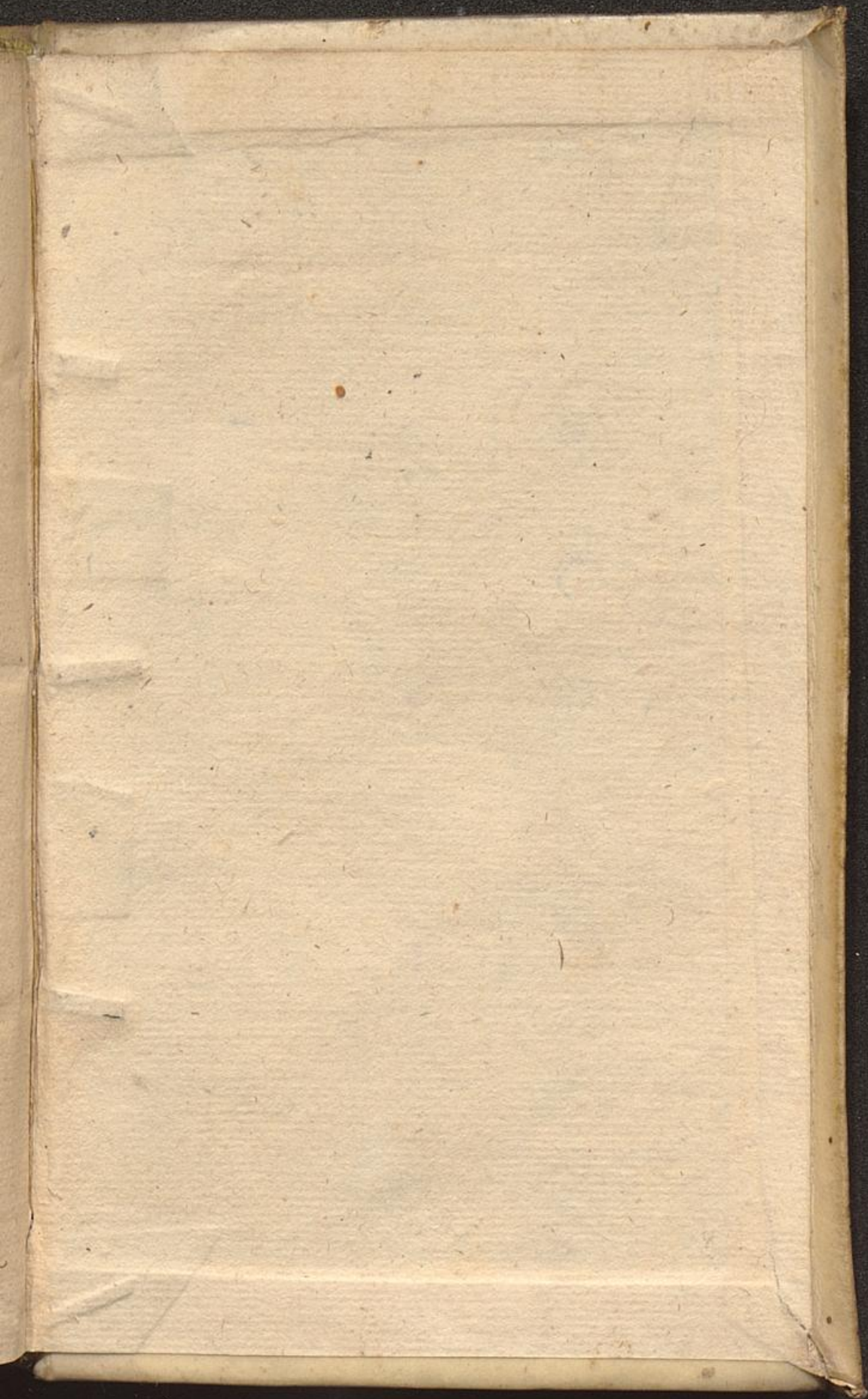
F Ioannes Vercellēsis, Ord. Prædicatorum
sexus Magister generalis, in comitijs to-
tius Ordinis statuit, vt religiosi fratres sui
ordinis vbique designarentur, qui pueros in-
stituerent ac docerent. Quod etiā in comi-
tijs generalibus anno 1251. Metis in
Lotharingia celebratis antea
decretum fue-
rat.

* *
*

FINIS.

Original

Maria
Origines Monach
ca

1718

Th
4916